Sfântul apostol Timotei

(22 ianuarie)

Sfântul apostol Timotei era din cetatea Listra, din Licaonia (Asia mică), tatăl său fiind grec şi mama evreică. A fost ucenicul iubit al Sfântului apostol Pavel, care spune despre Timotei că ştia Sfintele Scripturi încă din pruncie şi că se bucura de un nume bun între creştinii din ţara lui. Tânărul Timotei l-a însoţit pe marele apostol în Efes, în Corint, în Macedonia, în Atena, în Roma, în Ierusalim, în Spania şi în alte multe locuri. A fost episcop în Efes (64), având în grijă şi bisericile din Asia. Lui Timotei i-a scris Sfântul Pavel două epistole, din Macedonia şi din Roma, în care se vede cât de iubit şi îndrumat era de acesta. Sfântul apostol Timotei s-a mutat la Domnul fiind ucis cu pietre şi cu pari la sărbătoarea barbară din Efes numită „Catagrion“, în anul 97, în zilele împăratului Nerva (96-98). Sfintele sale moaşte au fost aduse la Constantinopol şi aşezate în Biserica Sfinţilor apostoli la anul 356. Numele său, din grecescul

Τιμοθεος, înseamnă „slăvind pe Dumnezeu”. Prăznuirea sa se face în 22 ianuarie.

Index

Evanghelia şi Apostolul zilei 5
În această lună (ianuarie), ziua a douăzeci şi doua - Sfântul apostol Timotei (Minei) 7
Canon de rugăciune către Sfântul apostol Timotei 19
Acatistul Sfântului apostol Timotei 26
Imnografie 37
Epistola Sfântului apostol Pavel întâia către Timotei 38
Capitolul 1 - Salutare. Avertisment împotriva falselor învăţături. Mulţumiri pentru mila Domnului 38
Capitolul 2 - Învăţături despre credinţă 39
Capitolul 3 - Însuşirile episcopilor. Însuşirile diaconilor. Taina credinţei noastre 40
Capitolul 4 - Prezicerea lepădării de credinţă. Bunul slujitor al lui Iisus Hristos 41
Capitolul 5 – Datorii faţă de alţii 41
Capitolul 6 - Datorii faţă de alţii (continuare). Învăţătura mincinoasă. Adevărata bogăţie. Lupta cea bună a credinţei. 42
Tâlcuiri la Epistola întâi către Timotei 45
Prolog 45
Epistola a doua către Timotei a Sfântului apostol Pavel 48
Capitolul 1 - Salutare. Credincioşia faţă de Evanghelie 48
Capitolul 2 - Ostaşul cel bun al lui Iisus Hristos. Lucrător cu faţa curată 49
Capitolul 3 - Oamenii în vremile din urmă. Porunci către Timotei 50
Capitolul 4 - Porunci către Timotei (continuare). Salutări de sfârşit 51
Tâlcuiri la Epistola a doua către Timotei 53
Omilia I – Precum nu există om nemuritor, tot aşa nu se poate găsi vreun om lipsit de supărare în această viaţă şi că o singură supărare este folositoare, aceea venită prin păcat. Despre milostenie 53
Omilia II – Trebuie a asculta de învăţători şi de preoţi, şi a nu-i judeca, chiar de ar avea o viaţă urâtă; dacă însă credinţa le e greşită, atunci nu trebuie doar să nu-i ascultăm, ci şi să fugim de ei, şi să-i judecăm. Căci Dumnezeu prin toţi lucrează pentru mântuirea poporului, iar producerea jertfei aceeaşi este, fie că are viaţă curată sau necurată cel ce produce . 62
Omilia III - Despre judecată. Lăcomia se judecă nu după mărimea ei, ci după intenţie. Nu trebuie a cerceta păcatele altora, ci pe ale noastre 71

Omilia IV – Adevărata slavă şi în veacul de faţă, şi în cel viitor, numai sfinţii o au. Despre slava apostolului şi cea a lui Nero 78
Omilia V – Contra lăcomiei. Mustrarea cugetului este pentru cel lacom o mare şi veşnică tortură 87
Omilia VI – Despre valoarea milosteniei şi necurăţia avariţiei 95
Omilia VII – Cel ce se învaţă a-i dispreţul pe oameni, cu uşurinţă Îl va dispreţui şi pe Dumnezeu. Împotriva iubitorilor de arginţi. Despre adevărata prietenie. Calităţile necesare femeilor văduve..... 104
Omilia VIII – Despre iconomia divină. Că aici cei drepţi se găsesc în necazuri, iar păcătoşii în bucurie, fără ca virtutea să rămână nerăsplătită, iar păcatul, nepedepsit. Cele despre Dumnezeu sunt necuprinse de mintea noastră. Nu trebuie să acordăm atenţie ghicitorilor 113
Omilia IX – Trebuie a dispreţui cele vremelnice şi a suferi cu răbdare pentru Dumnezeu 123
Omilia X – Cel ce dispreţuieşte cele ale sale pentru Dumnezeu, ia cele ale lui Dumnezeu. Este nevoie de silnicie sau de violenţă pentru câştigarea virtuţii, multe fiind piedicile în calea noastră spre Dumnezeu 130
Vieţile Sfinţilor - Sfântul apostol Timotei, unul din cei şaptezeci 139
Sfântul apostol Timotei - drumul spre sfinţenie 144
Sinaxar - Pomenirea Sfântului apostol Timotei, ucenicul Sfântului apostol Pavel..... 145
Sinaxar - Sfântul apostol Timotei - 22 ianuarie 147
Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - Sfântul apostol Timotei 149
Calendar Ortodox - Sfântul apostol Timotei; Sfântul cuvios mucenic Anastasie, persul 150
Proloagele din 22 ianuarie 152
Sfântul Nicolae Velimirovici - Proloagele de la Ohrida - Pomenirea Sfântului apostol Timotei..... 159
Cântare de laudă la Sfântul apostol Timotei..... 160
Sfântul Ioan Gură de Aur - Cuvânt despre Sfântul apostol Timotei şi consumul de vin..... 162
Traian Dorz - Binecuvântare, pentru Timotei..... 168
Sfântul apostol Timotei..... 170
Sfântul apostol Timotei, cel ce pe cărările nevoinţelor duhovniceşti a urmat părintelui său, marelui Pavel..... 174
Silviu Dascălu - Apostolul care „de mic copil cunoştea Sfintele Scripturi“ şi a fost primul episcop al Efesului - Timotei, „adevărat fiu în credinţă“ al Sfântului Pavel..... 181
Arhim. Timotei Aioanei - Iubirea fără margini a ucenicului faţă de marele Pavel..... 189

Arhim. Timotei Aioanei - Iubirea fără margini a ucenicului faţă de marele Pavel (II)..... 192
Arhim. Timotei Aioanei - Iubirea fără margini a ucenicului faţă de marele Pavel (III)..... 195
Istorisiri la două mii de ani de la naşterea Sfântului apostol Timotei..... 200
Gratian Moldovan - Procesiune pe străzile oraşului Termoli, Italia (11 mai) 204
Ioan-Lucian Radu - Sfântul Timotei şi consumul de alcool 206
Sfântul apostol Timotei - Ortona, Italia 209
Icoane..... 216

Evanghelia şi Apostolul zilei

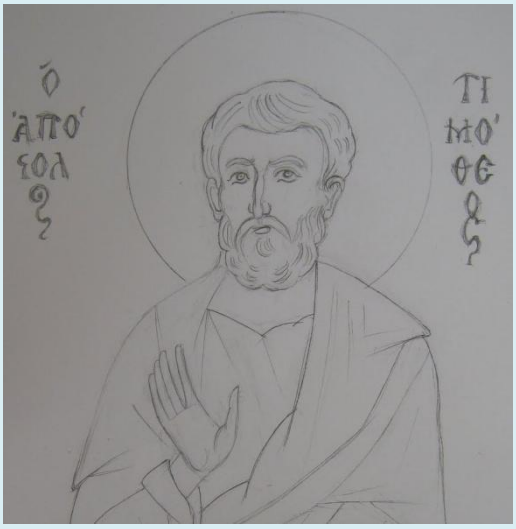

Evanghelia

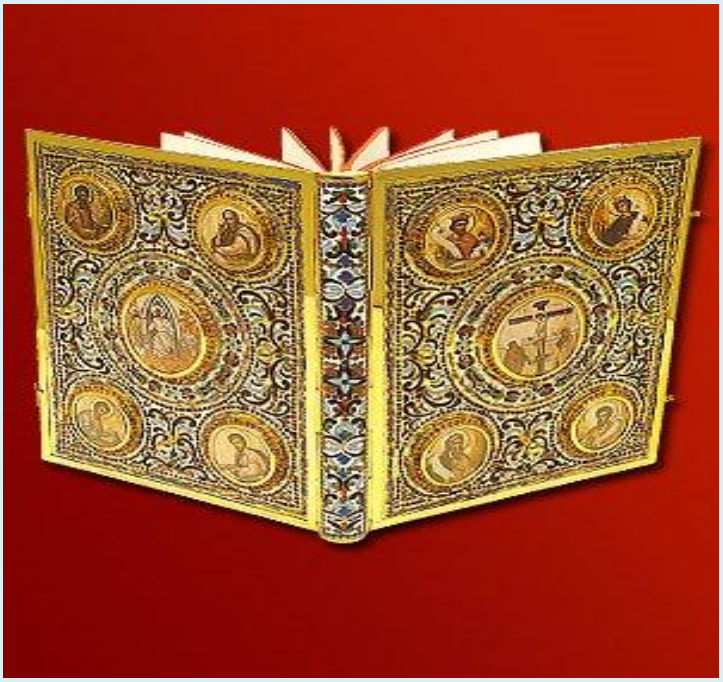

Matei 10, 32-36; 11, 1

Zis-a Domnul către ucenicii Săi:
32. Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi şi Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri.
33. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor şi Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri.

34. Nu socotiţi că am venit să aduc pace pe pământ; n-am venit să aduc pace, ci sabie.
35. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa.
36. Şi duşmanii omului (vor fi) casnicii lui.
1. Sfârşind Iisus de dat aceste învăţături celor doisprezece ucenici ai Săi, a trecut de acolo ca să înveţe şi să propovăduiască mai departe prin cetăţile lor.

Apostol

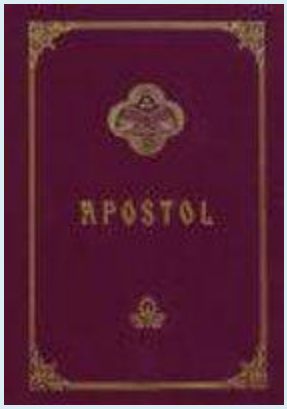

Epistola către Timotei a Sfântului apostol Pavel

II Timotei 1, 3-9

3. Mulţumesc lui Dumnezeu, Căruia Îi slujesc din strămoşi, cu cuget curat, că te pomenesc neîncetat, zi şi noapte, în rugăciunile mele.
4. Şi pentru că îmi aduc aminte de lacrimile tale, doresc mult să te văd, ca să mă umplu de bucurie;
5. Îmi aduc iarăşi aminte de credinţa ta neprefăcută, care, precum s-a sălăşluit întâi în bunica ta Loida şi în mama Eunichi, tot aşa, sunt încredinţat, că şi întru tine.
6. Din această pricină, îţi amintesc să aprinzi şi mai mult din nou harul lui Dumnezeu, care este în tine, prin punerea mâinilor mele.
7. Căci Dumnezeu nu ne-a dat duhul temerii, ci al puterii şi al dragostei şi al înţelepciunii.
8. Deci, nu te ruşina de a mărturisi pe Domnul nostru, nici de mine, cel pus în lanţuri pentru El, ci pătimeşte împreună cu mine pentru Evanghelie după puterea de la Dumnezeu.
9. El ne-a mântuit şi ne-a chemat cu chemare sfântă, nu după faptele noastre, ci după a Sa hotărâre şi după harul ce ne-a fost dat în Hristos Iisus, mai înainte de începutul veacurilor.

În această lună (ianuarie), ziua a douăzeci şi doua - Sfântul apostol Timotei (Minei)

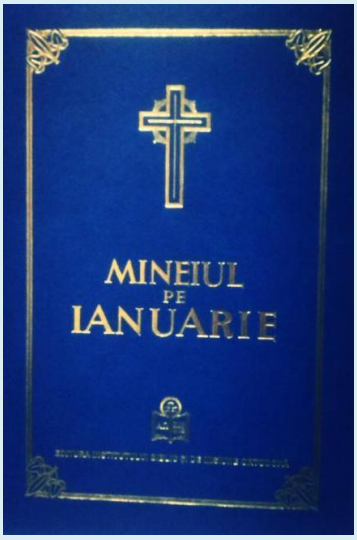

La Vecernie

La Doamne strigat-am..., Stihirile, pe 6, ale apostolului 3 şi ale lui Anastasie 3.

Stihirile apostolului, glas 1:

Podobie: Prea lăudaţilor mucenici...

Razele Duhului luminându-te arătat, descoperitorule de cele sfinte, Timoteie, te-ai arătat ca un luminător prea luminos, alergând peste tot pământul şi luminându-l cu darul. Şi acum te roagă, să se dăruiască sufletelor noastre, pace şi mare milă.

Cugetătorule de Dumnezeu Timoteie, din pârâul desfătării ai băut, şi cu cuget dumnezeiesc ai adăpat pe cel ce dorea cu fierbinţeală de cunoştinţa lui Dumnezeu, asemânându-te lui Hristos. La care acum cu bucurie ai alergat, ca să vezi slava cea prea luminată a Treimii şi pacea cea cu putere nemărginită.

De Dumnezeu cugetătorule Timoteie, cu boli dese ale trupului şi cu neputinţă întărindu-ţi gândul, fericite, prea lesne ai stricat tăria înşelăciunii, îngrădindu-te cu puterea lui Hristos. Şi ne-ai propovăduit nouă cu glas înalt, dumnezeiasca Evanghelie a păcii.

Slavă..., glas 8

Fiind mai înainte ales lui Dumnezeu şi ucenic înţeleptului Pavel te-ai învăţat cele dumnezeieşti bine vieţuind şi arătat îmbrăţişând credinţa fără îndoială până

la sânge, te-ai făcut şi arhiereu credincios Timoteie apostole. Drept aceea înfruntând pe cei ce se nebuneau după idoli şi chinuindu-te cu măciuci şi cu pietre, ai luat cununile muceniciei. Pentru aceasta, prea fericite, roagă-te pentru noi care săvârşim cu credinţă, pomenirea ta cea prea cinstită.

Şi acum..., a Născătoarei

Podobie: O, prea slăvită minune! Izvorul vieţii în mormânt se pune, şi scară către Cer mormântul se face; veseleşte-te Ghetsimanì, a Născătoarei de Dumnezeu sfân-tă casă. Să strigăm credincioşii, pe Gavriil având începător cetelor: cea plină de dar bucură-te, cu tine este Domnul, Cel ce dă lumii prin tine mare milă.

Bucură-te, Fecioară, dumnezeiască Mireasă. Bucură-te, nădejdea credincioşilor. Bucură-te, curăţirea lumii. Bucură-te, ceea ce mântuieşti pe robii tăi de toată întristarea. Bucură-te, pierderea morţii. Bucură-te, raiul cel aducător de viaţă. Bucură-te, sprijineala celor ce te cheamă. Bucură-te, dumnezeiesc lăcaş al lui Dumnezeu şi munte sfânt.

A Crucii, a Născătoarei, asemenea:

O, prea slăvită minune! O, taină înfricoşată! O, lucru de spaimă! Zicea Fecioara, dacă Te-a văzut pe Cruce în mijlocul a doi tâlhari spânzurat, pe care fără dureri înfricoşat Te-a născut, plângea strigând; Vai mie Fiule prea iubite! Cum norodul cel nemulţumitor cumplit Te-a pironit pe Cruce.

La Stihoavnă

Punem Stihirile din Octoih, apoi zicem această Stihiră, glas 1.

Stih: În tot pământul a ieşit vestirea lor, şi la marginile lumii cuvintele lor.

Pe luminătorul credincioşilor şi apostolul, pe Timotei cel vestit întru Evanghelie, veniţi noroadelor să-l lăudăm, zicând: Bucură-te, ramura credinţei, cea veselitoare a facerii de fii a dumnezeiescului Pavel. Bucură-te, îndreptătorul bunătăţilor, gura cea cu multă înţelepciune a Cuvântului. Bucură-te, fluierul marginilor pământului, cel ales de Dumnezeu. Bucură-te, chipul credinţei şi întărirea Bisericii.

Slavă..., Şi acum..., a Născătoarei

Podobie: Când de pe lemn, mort Te-ai pogorât, cel din Arimateea pe Tine, viaţa tuturor, cu smirnă şi cu giulgiu Te-a înfăşurat, Hristoase şi cu dragoste s-a

îndemnat a săruta, cu inima şi cu buzele, trupul Tău cel nestricat. Însă fiind cuprins de frică, se bucura strigând către Tine: Slavă smereniei Tale, iubitorule de oameni!

Numai tu ai purtat în pântece nestrâmtorat pe Dumnezeu cel neîncăput, făcându-Se Om pentru bunătatea Sa, Preasfântă a lui Dumnezeu Mireasă. Pentru aceea te rog mântuieşte-mă de relele care mă strâmtorează, ca trecând drept prin cărarea cea strâmtă, să ajung la lărgimea fericirii celei de acolo.

A Crucii, a Născătoarei, asemenea:

Văzând Preacurată pe Făcătorul a toată lumea, că rabdă multe ocări şi se înalţă pe Cruce, suspinai zicând: Prea lăudate Doamne, Fiule şi Dumnezeule, cum suferi necinste în trup? Vrând să cinsteşti zidirea Ta, Stăpâne. Slavă milostivirii Tale celei multe şi pogorârii Tale celei nespuse, Iubitorule de oameni.

Troparul, glas 4: Bunătate învăţându-te şi trezvindu-te întru toate, cu bună cunoştinţă ca un sfinţitor cuvios îmbrăcându-te, ai luat din vasul alegerii celei negrăite, şi credinţa păzind, întocmai curgerea ai săvârşit, sfinţite apostole Timoteie, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

Slavă..., Şi acum..., al Născătoarei

La Utrenie

Canoanele din Octoih unul pe 6, şi ale sfinţilor două pe 8.

Canonul apostolului

facerea lui Teofan

Cântarea 1-a, glas 4

Irmos: Dreapta ta cea purtătoare de biruinţă, cu dumnezeiască cuviinţă, întru tărie s-a prea mărit. Că aceasta nemuritoare, ca o puternică a toate, pe potrivnici a zdrobit, israelitenilor prin adânc cale nouă făcându-le.

Năvălirile patimilor şi întunericul necunoştinţei risipeşte-l prin rugăciunile tale, fericite, cu darul cel luminos al nepătimirii; ca să te laud după vrednicie, arătătorule de cele dumnezeieşti.

Dumnezeu cel mai înainte cunoscător, care poartă grijă pentru noi cu purtare de grijă înţeleaptă, văzând mai înainte frumuseţea cugetului tău Timoteie, te-a învrednicit a fi împreună slujitor cu dumnezeieştii apostoli, mărite.

O, Stăpânie mai presus de fiinţă cunoaştem, care poartă grija tuturor, că Timotei elin fiind, luminându-se cu darul lui Hristos, acum se numără apostol împreună cu dumnezeiescul Pavel.

Cântarea a 3-a

Irmos: Însuţi Cel ce ştii neputinţa firii omeneşti şi după milostivire Te-ai închipuit într-însa, încinge-mă cu putere de sus, ca să strig Ţie: Sfântă este Biserica cea însufleţită a Slavei Tale celei nepovestite, Iubitorule de oameni.

Vărsatu-s-a darul cu îndestulare în buzele tale, prea fericite, şi a izvorât râurile dogmelor, care adapă Biserica lui Hristos şi aduc roadă prea înmulţită, Timoteie propovăduitorule al lui Hristos, cugetătorule de Dumnezeu, apostole.

Picioarele tale după proorocie s-au înfrumuseţat, prea fericite, că bine ai vestit prea înţelepte pacea, care întrece tot gândul cu adevărat, pe Mântuitorul şi Domnul tuturor, care a dezlegat războiul cel vechi al oamenilor.

Omorându-ţi mădularele trupului, le-ai supus socotinţei celei bune, fericite Timoteie, dând la partea cea mai bună stăpânirea celor rele, şi patimile le-ai stăpânit şi sufletul l-ai luminat, îndreptându-te cu dogmele lui Pavel.

Sedealna, glas 4:

Podobie: Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase, Dumnezeul nostru, pierde cu Crucea Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Înfrumuseţându-te cu dumnezeieştile daruri, ai împodobit luminata Mitropolie a Efesenilor, slăvite apostole, că te-ai arătat propovăduitor împreună cu dumnezeiescul Pavel, vestind mai înainte tuturor Cuvântul mântuirii. Drept aceea cu credinţă prăznuim pomenirea ta.

Slavă...Şi acum..., a Născătoarei

Înnoit-ai Preacurată cu dumnezeiască naşterea ta fiinţa pământenilor cea muritoare, fiind stricată de păcate; şi ne-ai ridicat pe toţi din moarte către viaţă

nestricăcioasă. Pentru aceasta după datorie toţi te fericim Fecioară prea lăudată, precum ai proorocit.

A Crucii, a Născătoarei, asemenea:

Fecioară prea curată, Maica lui Hristos Dumnezeu, sabie a trecut prin prea sfântul tău suflet, când ai văzut răstignit de bunăvoie pe Fiul tău şi Dumnezeu. Pe care binecuvântată, roagă-L neîncetat, să ne dăruiască nouă iertare de greşeli.

Cântarea a 4-a

Irmos: Munte umbrit cu harul cel dumnezeiesc, privindu-te Avacum, cu ochii cei de departe văzători, mai înainte a vestit pe Sfântul lui Israel, ce vrea să iasă din tine, spre mântuirea şi înnoirea noastră.

Alegând prea fericite a petrece întru chinuire, după lege ai supus gândului întreitele valuri ale patimilor prin înfrânare desăvârşit şi ajungând la vârful bunătăţilor, mare propovăduitorule, cugetătorule de Dumnezeu, Timoteie.

Strălucind Pavel ca soarele, te-a trimis pe tine ca pe o rază luminoasă, arătătorule de cele dumnezeieşti, Timoteie, spre povăţuirea şi întărirea noastră, care cu lumină îndestulată luminează lumea prea luminat.

Dorind cu fierbinţeală de bunătatea cea mai desăvârşită, şi prin dragoste unindute cu dânsa de Dumnezeu cuprinsule, ai petrecut viaţă potrivită doririi tale, văzându-ţi totdeauna dorul, şi umplându-te de vedenia lui.

Cântarea a 5-a

Irmos: Dumnezeu fiind al păcii, Tată al îndurărilor, pe îngerul sfatului Tău celui mare, dăruindu-ne pace, L-ai trimis nouă; deci, fiind povăţuiţi la lumina cunoştinţei de Dumnezeu, dis de dimineaţă venind, Te slăvim pe Tine, Iubitorule de oameni.

Luminându-te de luminile cele fără materie, ale Luminii celei dintâi şi pricinuitoare tuturor, ai luminat lumea cu propovăduire cinstită, arătându-te luminător al Ortodoxiei, şi de faţă având locul vieţii, tăinuitorule de cele sfinte, prea fericite.

Ucenicul cel tare al dumnezeiescului Pavel, urmează urmelor învăţătorului său, semănând credincioşilor învăţăturile lui, prin care îndreptându-ne către lumina Ortodoxiei, de noapte mânecând, Te slăvim Iubitorule de oameni.

Arătându-se Pavel a doua lumină, slujitoare Luminii celei dintâi, cu cunoştinţa ei ne-a luminat pe noi. Acestuia s-a arătat Timotei împreună ostaş, îngrădindu-se cu toată într-armarea lui de biruinţă.

Cântarea a 6-a

Imos: Din pântece pe Iona, ca pe un prunc, l-a lepădat fiara mării, precum l-a primit, iar Cuvântul, în Fecioară sălăşluindu-Se şi trup luând, a ieşit, lăsând-o nestricată. Că Cel ce n-a primit stricăciune, pe ceea ce L-a născut o a păzit nevătămată.

Căruţă a lui Dumnezeu te-ai arătat Timoteie, purtând dumnezeiesc numele Lui înaintea tiranilor celor fără de Dumnezeu, cuprinsule de Dumnezeu, nespăimântându-te de sălbătăcia lor; că tu ai fost îmbrăcat cu puterea Mântuitorului cea nebiruită.

Cunună bine înfrumuseţată ai primit Timoteie prea fericite, de Dumnezeu cugetătorule apostole, şi după vrednicie porţi diadema împărăţiei, şi stai înaintea Scaunului Stăpânului tău, veselindu-te împreună cu Pavel în lăcaşurile cereşti, prea fericite.

Mirosind Timoteie prea cinstite, mirul cel înţelegător al lui Hristos, care s-a vărsat prin trup pentru noi, te-ai împărtăşit dintr-a Lui bună mireasmă, şi ai împărţit sfinte, din înţelegătoare bunătatea Lui, celor ce năzuiesc la tine cu credinţă, tăinuitorule al celor negrăite.

Condac, glas 1:

Podobie: Ceata îngerească...

Pe dumnezeiescul ucenic şi împreună călătorul cu Pavel, pe Timotei toţi credincioşii să-l lăudăm cu cântări, împreună cu dânsul cinstind şi pe înţeleptul Anastasie, cel ce a strălucit din Persia ca o stea, şi goneşte patimile noastre cele sufleteşti şi bolile trupului.

Icos: Ca un pescar isteţ a aruncat mrejele darului, marele Pavel apostolul, şi întâi pe grăitorul de Dumnezeu, Timotei, ca pe un vânat sfânt l-a tras, şi împreună cu dânsul înconjurând marginile, a tras din gâtlejul diavolului, pe cei ce au primit cuvântul credinţei, din care a fost şi viteazul Anastasie. Că crezând, toată rătăcirea perşilor a părăsit, şi numele lui Hristos pe umeri l-a purtat. Pentru aceasta cu dumnezeiescul dar, goneşte patimile noastre cele sufleteşti şi bolile trupului.

Sinaxar

În această lună, în ziua a douăzeci şi doua, Sfântul apostol Timotei, ucenicul Sfântului apostol Pavel.

Stih: Timotei de dumnezeiasca dragoste a cununilor arzând,
A vopsit pământul cu sângiurile prin toiege bătut fiind.
În a douăzeci şi doua zi duhul şi-a dat, Timotei cel lăudat.

Acesta a fost din cetatea ce se cheamă Listra, din tată elin şi din maică jidovească, ce o chema Eunichi. Deci făcându-se ucenic lui Pavel apostolul şi scriitor şi propovăduitor dumnezeieştii Evanghelii, s-a lipit lângă cel mult iubit ucenic Ioan, şi se făcu de acest Pavel apostolul, episcop Efesului; că după ce scoase marea afară pe Ioan, precum povestesc cele ce s-au scris de Irineu episcopul Lugdunilor, de l-a dat la Efes, precum se povesteşte, şi iarăşi s-a izgonit la ostrovul Patmos de Domeţian împăratul.

Acest fericit Timotei cârmuia Efesul. Iar slujitorii de idoli, pentru prăznuirea obişnuită a patriei lor, ce se zicea Catagogion, ţinând în Efes idoli pe mâinile lor, şi punând nişte chipuri de obraze, şi cântând într-aceste cântece, gonind ca nişte tâlhari, şi pe bărbaţi şi pe femei, şi făcând mult omor, nesuferind fericitul Timotei a vedea grozăviile lor, şi dojenindu-i, ca să se ferească de acele fapte scârnave, fu omorât de dânşii, năvălind asupra lui cu pari.

Apoi sfintele lui moaşte s-au adus la Constantinopol cu porunca marelui împărat Constantin, prin Sfântul Artemie, duxul. Şi s-a pus în biserica Sfinţilor apostoli, unde i se face şi prăznuirea.

Tot în această zi, pomenirea Sfântului, prea cuviosului mucenic Anastasie Persul.

Stih: Anastasie sugrumare având în gât.
Se împodobeşte ca cu un gherdan prea strălucit.
Pe Anastasie sugrumarea îl săvârşi.
În a douăzecea şi doua zi.

Măritul mucenic Anastasie a fost din Persia, pe vremea lui Hosroiu care împărăţea peste perşi, şi al lui Iraclie ce împărăţea peste romani; însă era de patrie Razih, dintr-un oraş ce se chema Nuni. Şi-i era numele mai înainte Magundat, fecior unui vrăjitor ce-l chema Vav, de la care s-a învăţat meşteşugul vrăjitoriei. care cu puţin mai înainte se numărase în ceata ostaşilor ce se chema a Tironilor.

Deci prădând perşii locurile sfintei cetăţi Ierusalimul, şi prinzând pe mulţi robi, fu luat de dânşii şi cinstitul lemn al cinstitei Cruci, pe care Domnul nostru Iisus Hristos cea după trup patimă a răbdat, şi de minunile ce se făcea de dânsul, adică de Sfânta Cruce în ţara lor, se dusese vestea, că Dumnezeul creştinilor a venit aicea.

Deci Magundat fiind biruit de darul lui Dumnezeu, cerca cu multă osârdie, să afle pentru Hristos, pentru aceea aflând de la un om credincios toată orânduiala Crucii, crezu în Hristos. De aici mergând la Calcedon, şi aflând de înfrângerea perşilor ce li s-a făcut de Iraclie, se duse la Ierapoli; unde aflând pe un lucrător de aur, lucră cu dânsul la meşteşug, iară de acolo se duse la Ierusalim, şi se boteză în sfânta cetate, şi se numi Anastasie.

Şi mergând la mânăstirea Sfântului Sava, luă sfânta schimă a monahilor. Şi petrecând toată calea cea bună, ce aduce pe om spre faptă bună şi învăţând sfintele cărţi şi Psaltirea de rost, şi pornindu-şi mai vârtos şi mai înfierbântat dorul ce avea către Dumnezeu, se rugă să-şi săvârşească viaţa prin mucenicie şi prin sânge, că văzând pe pereţii bisericilor zugrăviturile sfinţilor, şi auzind în cărţi ca şi cum ar fi aievea, foarte se aprindea spre a acestora urmare.

Drept aceea i se arătă şi în vis, unde luă un pahar de aur plin de vin, şi-l bău tot, pe care socotindu-l că era semn poftei celei sădite în inima sa ce avea ca să mărturisească pentru Hristos, şi împărtăşindu-se cu dumnezeieştile Taine, ieşii din mânăstire, şi se duse în Cesareea Palestinei, unde văzând pe vrăjitori, şi batjocorind cele ce făceau ei, şi numindu-se pe sine creştin, fu prins de dânşii, şi adus la Marzavanâ, domnul lor. De către care îi fu poruncit a căra pietre. Unde mergând mulţi din neamul lui, nu lipsi a face tot felul de ocară asupra lui, smulgându-i barba, că socoteau ocară neamului lor credinţa în Hristos. De aceea fu bătut de dânşii foarte rău, şi aducându-se înaintea lui Hosroiu împăratul perşilor, şi mărturisind pe Hristos, şi neprimind a se întoarce iarăşi spre legea lor cea persienească, fu bătut cu toiege fără de milă, şi l-au spânzurat de o mână, atârnându-i o piatră dedesubt. De aceea punându-i un laţ de grumaz, nu putea nici să răsufle, şi numai de-abia răsuflând, îi tăiară capul. Şi se face soborul lui în sfânta sa mucenicie, ce este înlăuntrul bisericii Sfântului apostol Filimon, în locul ce se numeşte strategie.

Tot în această zi, pomenirea Sfinţilor mucenici: Manuil, Gheorghie, Petru, Leon, Sionie, Gavriil, Ioan, Parod, şi alţi trei sute şaptezeci şi şapte.

Stih: Sabia pe Manuil în două părţi tăind.
Care în Hristos două firi nedespărţite este cântând.
Pe Gheorghe şi Petru cărora este obştească slujirea către Dumnezeu.
Obşteşte îi taie pentru obştescul său Stăpân.

Leon avea sârguinţă neclintită cu adevărat.
Spre sabia ce pântecele i-a despicat.
Frica sabiei ce la grumaji s-a întins aproape.
De Gavriil şi de Sionie era departe.
Nu s-au spăimântat de sabie fiind ostaşi.
Ioan şi Leon cei prea aleşi.
Parod de mulţimea pietrelor fiind împroşcat.
Calea vieţii dulce o a trecut cu adevărat.
Pe trei două zecimi încincite la număr ce prin sabie le-au omorât.
Cu înzecită şeptime pe ele le-a unit.

Aceşti sfinţi din feluri de eparhii şi locuri fiind, locuiau în Andrianopoli. Iar nemulţumitorii şi necunoscătorii bulgari, au venit ca să stăpânească pe greci. Deci pe traci şi pe macedoni robindu-i, şi pe însăşi împărăteasa cetăţilor prigonind, au venit la Andrianopoli, şi stăruind la ea trei zile, o au stăpânit. Deci acestea se făceau când împărăţea rău credinciosul Leon armeanul luptătorul de icoane; şi când Crum stăpânea neamul bulgarilor. Fiindcă intrând Crum în Andrianopoli după ce o a stăpânit, a scos afară patru mii de creştini, împreună şi pe Preasfântul episcop al Andrianopolei, pe care aruncându-l la pământ, l-a călcat cu picioarele pe grumaji. Iar după ce a murit Crum, i s-a făcut diadoh Ducum. Iar după ce a murit şi Ducum, s-a făcut guvernator bulgarilor Dizang, om crud, sălbatic şi neomenit, care şi pe arhiereul Andrianopolei, Manuil cu numele, l-a spintecat în două, şi tăindu-i mâinile de prin umere, l-a aruncat spre mâncarea fiarelor. Deci pentru sălbătăcia lui, pedepsit fiind de Dumnezeu cu orbirea ochilor, a fost omorât de ai săi.

Şi primind stăpânirea bulgarilor Murtagon, a omorât toţi creştinii ce nu se supuneau a se lepăda de Hristos. Pe alţii legându-i şi la pedepse şi munci supunându-i, iar pe alţii chinuindu-i cu neomenoase chinuri, i-a scos din viaţă. Acesta şi pe Sfântul arhiereu Delbetu Gheorghe şi pe episcopul Petru, mai întâi fără omenie i-a zdrobit cu toiege, apoi le-a tăiat sfintele lor capete. Asemenea şi pe ceilalţi trei sute şaptezeci şi şapte, cu sabia i-a omorât. Acesta şi lui Leon şi Ioan ostaşilor creştineşti, le-a tăiat capetele. Iar Sfântului Leon episcopul Niceei, care se părea a fi scopit, i-a spintecat pântecele cu sabia. Şi lui Gavriil şi lui Sionie, le-a tăiat capetele cu cuţitul. Iar pe Parod sfinţitul preot, l-a osândit să fie omorât cu pietre; încă şi pe alţi mulţi creştini cu feluri de munci muncindu-i, i-a omorât neomenitul; nu numai păgânul acesta Murtagon făcea acestea, ci şi ceilalţi ighemoni ai bulgarilor, care unii de la alţii primeau stăpânirea, şi aceştia, zic, toţi spurcaţii, pe mulţi creştini au omorât cu feluri de munci.

Cu ale lor sfinte rugăciuni. Doamne miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

Cântarea a 7-a

Irmos: Pe tine, Născătoare de Dumnezeu, cuptor înţelegător te cunoaştem credincioşii; că precum a mântuit pe cei trei tineri Cel Preaînalt şi pe mine tot omul, în pântecele tău m-a înnoit Dumnezeul părinţilor, Cel Lăudat şi Prea slăvit.

Făcându-te împreună dănţuitor cu ceata cea cerească după vrednicie, fericite, te veseleşti dimpreună bucurându-te, umplându-te de strălucire dătătoare de lumină, tăinuitorule al celor sfinte, Timoteie, şi vestind pe Dumnezeu cel lăudat, şi prea proslăvit.

Slujind cu sfinţenie Evangheliei lui Hristos, Pavel cel prea dumnezeiesc, cu bucurie trimitea din vârful bunătăţilor cărţi de Dumnezeu scrise către tine ucenicul Timotei, vestind pe Dumnezeul cel lăudat, şi prea proslăvit.

Slăbiciunea trupului o întărea bună tăria sufletului, că vieţuind tu pe pământ ca un fără trup, te-ai făcut mucenic, de Dumnezeu fericite, zdrobindu-ţi-se capul, slujitorule al tainelor lui Dumnezeu.

Cântarea a 8-a

Irmos: Cuptorul cel cu foc răcorit a arătat de demult închipuirea minunii celei mai presus de fire, pentru că focul n-a ars pe tineri, arătând dumnezeiasca naştere a lui Hristos, cea fără de sămânţă, din Fecioară. Pentru aceea, lăudând, să cântăm: Să binecuvânteze toată zidirea pe Domnul şi să-l prea înalţe întru toţi vecii.

Arătatu-te-ai vrednic treptei îngereşti, Timoteie fericite, că învăţându-te mai presus de fire pentru cetele cele cereşti, ai urmat luminării lor înţelepte, cu care dimpreună bucurându-te, cânţi: Bine să cuvânteze toată zidirea pe Domnul, şi să-L prea înalţe întru toţi vecii.

Arătatu-te-ai cugetătorule de Dumnezeu ca un apostol, îmbrăcat cu putere din Cer, care a venit cu mijlocire străină la ucenicii cei însuşi văzători Cuvântului, o Timoteie. Cu care împreună bucurându-te, cânţi: Bine să cuvânteze toată făptura pe Domnul, şi să-L prea înalţe întru toţi vecii.

Încetat-ai de a mai dori, prea fericite, ca unul ce ai ajuns cu adevărat la bunătatea cea mai desăvârşită, Timoteie învăţătorule de Dumnezeu, luminându-te totdeauna cu lumina Treimii arătat. Şi acum cânţi veselindu-te: Bine să cuvânteze toată făptura pe Domnul, şi să-L prea înalţe întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Chipul naşterii tale celei curate, l-a arătat rugul cel ce ardea nears. Şi acum te rugăm ca să stingi cuptorul ispitelor, cel sălbăticit asupra noastră, ca să te mărim pe tine, Născătoare de Dumnezeu, fără încetare.

Graiul lui David s-a împlinit, căci ca un fulger te-ai arătat în lume, luminând marginile cu învăţăturile, pururea pomenite fericite Timoteie. Drept aceea neîncetat te mărim, arătătorule de Dumnezeu.

Umplându-te prea înţelepte, şi curat îndestulându-te de Raza cea începătoare de lumină, şi de strălucirile Dumnezeirii celei în trei Sori, mântuieşte fericite de întunericul păcatelor, pe cei ce te cinstesc, învăţătorule de cele sfinte, prea cinstite.

Socotind drept, Te slăvim întocmai cu Tatăl, Unule-Născut Fiule, şi cu Duhul, întărindu-ne de învăţăturile apostolilor Tăi, Stăpâne, de ale lui Pavel propovăduitorul rânduielii Tale, şi de ale lui Timotei, cugetătorul de Dumnezeu.

Luminânda:

Podobie: Femei auziţi glas...

Doimea cea cu chip prea luminos astăzi strălucind mai luminat decât soarele, toată lumea o luminează Timotei apostolul, cel de un scaun cu apostolii şi dumnezeiescul Anastasie, veselia sihaştrilor şi lauda mucenicilor.

A Născătoarei

Preacurată Maică a lui Dumnezeu, vestirea cea mare a apostolilor şi a mucenicilor, a proorocilor şi a cuvioşilor, îmbunează-ne nouă robilor tăi pe Fiul tău şi Domnul, Născătoare de Dumnezeu, când va şedea să hotărască cele după vrednicia fiecăruia.

Stihoavna din Octoih.

Apoi **Stih**, glas 1: Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi, Dumnezeul lui Israil.

Pe viteazul pătimitor Anastasie, care s-a nevoit bine pentru buna credinţă, veniţi noroade să-l lăudăm, zicând: Bucură-te, părtinitorule cel tare al credinţei, după prooroci şi după apostoli. Bucură-te, cela ce ai în sineţi pe Hristos, urmând lui Pavel prin fapte. Bucură-te, limanul cel neînviforat al bolnavilor. Bucură-te, lauda noastră, şi veselia lumii.

Slavă..., glas 5:

Cuvioase Părinte, surpând cu puterea Crucii toată înşelăciunea Babilonului, te-ai făcut biruitor midilor şi haldeilor celor înţelegători, nu te-ai îndulcit de netezimea desfătărilor. Nu te-ai spăimântat de focul ispitelor. Drept aceea Hristos Dumnezeu te-a încununat cu daruri de biruinţă. Pentru aceea stând împreună cu îngerii Anastasie, roagă-te către Domnul cerând pace şi sufletelor noastre mare milă.

Şi acum..., a Născătoarei

Podobie: Bucură-te, cămara...

Bucură-te, porumbiţa cea aleasă, poleită cu aripile fecioriei, şi turturea prea frumoasă şi rândunea prea aleasă, şi pasăre prea curată. Mieluşea care ai născut pe Mieluşelul Dumnezeului nostru, junice dumnezeiască, care ai purtat jugul Celui ce poartă păcatele noastre. Via cea prea roditoare, care înfloreşte strugurii bunei credinţe, ce dă vinul muceniciei. Pe Dânsul roagă-L, să se dea robilor tăi mare milă.

A Crucii, a Născătoarei, asemenea:

Stând lângă Crucea Ta, Iisuse, ceea ce Te-a născut, tânguindu-se plângea strigând: Nu rabd Fiule a Te vedea pironit pe lemn, pe Cela ce Te-am născut. Că eu am scăpat de dureri, ca una ce am fost fără bărbat, şi cum acum sunt cuprinsă de dureri şi mă sfărâm la inimă eu cea fără prihană? Că acum s-a împlinit cuvântul, care a zis Simeon, că prin inima mea va trece sabie. Dar acum o Fiul meu! Scoală-te şi mântuieşte pe cei ce Te laudă.

Şi cealaltă slujbă a Utreniei după rânduială şi Otpustul.

La Liturghie

Fericirile din Octoih şi din Canonul apostolului Cântarea a 3-a pe 4. Prochimen, glasul al 8-lea: În tot pământul a ieşit vestirea lor... Stih: Cerurile spun slava lui Dumnezeu...Apostolul către Timotei: Fiule Timotei, mulţumesc lui Dumnezeu... Aliluia, glasul 1: Mărturisi-vor cerurile minunile Tale Doamne... Evanghelia lui Luca: În vremea aceea, arătat-a Domnul şi alţi şaptezeci de ucenici... Chinonicul: În tot pământul a ieşit...

Canon de rugăciune către Sfântul apostol Timotei

Troparul Sfântului apostol Timotei, glasul a 4-lea: Bunătatea învăţându-te şi întru toate cumpătat fiind, îmbrăcându-te cu buna conştiinţă, precum i se cuvine unui sfânt, ai scos din vasul alegerii lucrurile tainice şi credinţa păzind, aceeaşi cale ai săvârşit, Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

Cântarea 1

Irmos: Dreapta ta cea purtătoare de biruinţă, cu dumnezeiască cuviinţă, întru tărie s-a prea mărit. Că aceasta nemuritoare, ca o puternică a toate, pe potrivnici a zdrobit, israelitenilor prin adânc cale nouă făcându-le.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Răscolirile patimilor şi întunericul necunoştinţei risipeşte-le, prin rugăciunile tale, fericite, cu darul cel luminos al nepătimirii, ca să te laud acum, după vrednicie, slujitorule al celor dumnezeieşti.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cunoscătorul Cel de mai înainte şi Dumnezeu, Cel ce cu înţeleaptă purtare de grijă se îngrijeşte de toate nevoile noastre, văzând frumuseţea cugetului tău, Sfinte apostole Timotei, te-a învrednicit a fi împreună slujitor cu dumnezeieştii apostoli.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

O începătorie mai presus de fire care poartă de grijă tuturor cunoaştem. Că apostolul Timotei, elin fiind, luminându-se cu harul lui Hristos, se numără acum apostol împreună cu dumnezeiescul Pavel.

Cântarea a 3-a

Irmos: Însuţi Cel ce ştii neputinţa firii omeneşti şi după milostivire Te-ai închipuit într-însa, încinge-mă cu putere de sus, ca să strig Ţie: Sfântă este Biserica cea însufleţită a Slavei Tale celei nepovestite, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Vărsatu-s-a harul cu îndestulare în buzele tale, prea fericite şi a izvorât râurile dogmelor, care adapă Biserica lui Hristos şi aduc roadă înmulţită, pro-povă-duitorule a lui Hristos, cugetătorule de Dumnezeu, Sfinte apostole Timotei.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Picioarele tale prooroceşte s-au înfrumuseţat, prea fericite; că bine ai vestit, prea înţelepte, pacea, care covârşeşte vădit tot gândul, adică pe Mântuitorul, care a pus capăt războiului celui vechi al oamenilor.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Omorându-ţi mădularele trupului, ai supus dreptei judecăţi înclinarea către cele rele, Sfinte fericite Timotei, dând stăpânire înclinării către cele bune; patimile le-ai stăpânit şi sufletul ţi-ai luminat, îndreptându-te cu învăţăturile apostolului Pavel.

Cântarea a 4-a

Irmos: Munte umbrit cu harul cel dumnezeiesc, privindu-te Avacum, cu ochii cei de departe văzători, mai înainte a vestit pe Sfântul lui Israel, ce vrea să iasă din tine, spre mântuirea şi înnoirea noastră.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Alergând cu înfocare, prea fericite, a te lupta după Lege, prin înfrânare desă-vârşită, ai supus minţii furtunile patimilor, ajungând la cea mai înaltă treaptă a faptelor bune, mare propovăduitorule, cugetătorule de Dumnezeu, Sfinte apos-tole Timotei.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Apostolul Pavel, strălucind ca un soare, te-a trimis pe tine ca pe o rază luminoasă, să luminezi lumea cu lumină îndestulătoare întocmai ca de foc, slujitorule al celor dumnezeieşti, Sfinte Timotei, spre povăţuirea şi întărirea noastră.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Dorind cu ardoare desăvârşirea celor ce stă în putinţa noastră şi înfrânându-te, prin dragoste ai dus viaţă potrivită dorinţei tale, cugetătorule de Dumnezeu; privind totdeauna către ţinta dragostei tale şi umplându-te de cugetarea la ea.

Cântarea a 5-a

Irmos: Dumnezeu fiind al păcii, Tată al îndurărilor, pe îngerul sfatului Tău celui mare, dăruindu-ne pace, L-ai trimis nouă; deci, fiind povăţuiţi la lumina cunoştinţei de Dumnezeu, dis de dimineaţă venind, Te slăvim pe Tine, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Înflăcărat fiind de făcliile cele nematerialnice ale Luminii celei dintâi şi pricinuitoare a tuturor, ai luminat lumea cu cinstita propovăduire, luminătorule al Ortodoxiei, arătându-te şi în chip vădit că propovăduieşti cuvântul vieţii, cunoscătorule al Tainelor, prea fericite.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Apostolul Pavel arătându-se a doua strălucire, slujitoare Strălucirii Celei dintâi, cu cunoştinţa Acesteia ne-a luminat pe noi. Iar apostolul Timotei s-a arătat împreună ostaş cu el, îngrădindu-se vitejeşte cu toată într-armarea lui.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ucenicul cel neînduplecat al dumnezeiescului apostol Pavel, mergând pe urmele învăţătorului său, seamănă tuturor credincioşilor învăţăturile aceluia; prin care călăuziţi fiind către lumina Ortodoxiei, de cu noapte prin rugăciuni Te slăvim, Iubitorule de oameni.

Cântarea a 6-a

Imos: Din pântece pe Iona, ca pe un prunc, l-a lepădat fiara mării, precum l-a primit, iar Cuvântul, în Fecioară sălăşluindu-Se şi trup luând, a ieşit, lăsând-o nestricată. Că Cel ce n-a primit stricăciune, pe ceea ce L-a născut o a păzit nevătămată.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Car al lui Dumnezeu te-ai arătat, Sfinte Timotei, purtând dumnezeiescul lui Nume, înaintea tiranilor celor fără de Dumnezeu, neînspăimântându-te de sălbăticia lor, insuflate de Dumnezeu; că tu ai fost îmbrăcat cu puterea cea nebiruită a Mântuitorului.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cunună bine înfrumuseţată ai primit, Sfinte Timotei, prea fericite apostole, cugetătorule de Dumnezeu şi după vrednicie porţi diadema Împărăţiei şi stai înaintea Scaunului Stăpânului tău, bucurându-te împreună cu apostolul Pavel, în Locaşurile Cereşti, prea fericite.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Prea cinstite Timotei, simţind mireasma duhovnicescului mir al lui Hristos, care pentru noi S-a deşertat în Trup, te-ai făcut părtaş al bunei miresme a Lui şi ai împărtăşit pe cei ce vin la tine cu credinţă, cunoscătorule al Tainelor, sfinte, din dăruirea Lui cea înţelegătoare.

Condac, glas 1. **Podobie:** Ceata îngerească...

Pe dumnezeiescul ucenic şi împreună călător cu apostolul Pavel, pe Sfântul Timotei, toţi credincioşii să-l laude cu cântări; împreună cu dânsul cinstind şi pe înţeleptul Anastasie, ce a strălucit din Persia ca o stea, care alungă patimile noastre cele sufleteşti şi bolile trupului.

Cântarea a 7-a

Irmos: Pe tine, Născătoare de Dumnezeu, cuptor înţelegător te cunoaştem credincioşii; că precum a mântuit pe cei trei tineri Cel Preaînalt şi pe mine tot omul, în pântecele tău m-a înnoit Dumnezeul părinţilor, Cel Lăudat şi Prea slăvit.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ajungând dănţuitor împreună cu ceata cea cerească, după dreptate împreună te veseleşti, fericite, cu bucurie; umplându-te de strălucire dătătoare de lumină, slujitorule al Tainelor, Sfinte apostole Timotei, vesteşti pe Dumnezeu Cel Lăudat şi Prea slăvit.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Dumnezeiescul Pavel slujind cu sfinţenie Evanghelia lui Hristos, bucurându-se, îţi trimitea de la înălţimea faptelor bune scrisori scrise de Dumnezeu, ca unui ucenic, Sfinte Timotei, vestind pe Dumnezeu Cel Lăudat şi Prea slăvit.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Slăbiciunea trupului o întărea vânjoşia sufletului; că petrecând pe pământ ca om fără de trup, te-ai făcut mucenic, de Dumnezeu binecuvântatule, zdrobindu-ţi-se capul, slujitorule al Tainelor lui Dumnezeu.

Cântarea a 8-a

Irmos: Cuptorul cel cu foc răcorit a arătat de demult închipuirea minunii celei mai presus de fire, pentru că focul n-a ars pe tineri, arătând dumnezeiasca naştere a lui Hristos, cea fără de sămânţă, din Fecioară. Pentru aceea, lăudând, să cântăm: Să binecuvânteze toată zidirea pe Domnul şi să-l prea înalţe întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Arătatu-te-ai vrednic de treapta îngerească, fericite apostole Timotei. Că pătrunzând în chip mai presus de fire, în Tainele Cetelor cereşti, ai urmat strălucirii lor, înţelepte; cu care împreună bucurându-te, cânţi: bine să cuvânteze toată făptura pe Domnul şi să-L prea înalţe întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca un apostol te-ai arătat, cugetătorule de Dumnezeu, îmbrăcat fiind cu puterea din cer, care a venit în chip minunat la ucenicii şi martorii care au fost de faţă ai Cuvântului. Cu care împreună bucurându-te, cânţi: bine să cuvânteze toată făptura pe Domnul şi să-L prea înalţe întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Încetat-ai de a mai dori, prea fericite, ca unul ce ai ajuns în chip vădit la frumuseţile cele desăvârşite, Sfinte apostole Timotei, arătându-te totdeauna, în

chip vădit, cu Lumina Treimii, propovăduitor lui Dumnezeu. Şi acum cânţi cu veselie: bine să cuvânteze toată făptura pe Domnul şi să-L prea înalţe întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Chipul naşterii tale celei curate, l-a arătat rugul cel ce ardea nears. Şi acum te rugăm ca să stingi cuptorul ispitelor, cel sălbăticit asupra noastră, ca să te mărim pe tine, Născătoare de Dumnezeu, fără încetare.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cuvintele lui David s-au împlinit; că te-ai arătat lumii ca un fulger, luminând marginile cu propovăduirea, prea lăudate şi fericite Timotei. Pentru aceasta neîncetat te mărim pe tine, grăitorule de Dumnezeu.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Plin fiind, prea înţelepte şi curat îndestulat de Raza cea începătoare de Lumină a strălucirii dumnezeieşti, Celei în Trei Sori, izbăveşte, fericite, din întunericul păcatelor, pe cei ce te laudă, prea cinstite slujitor al celor sfinte.

Stih: ***Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cele drepte cugetând, te slăvim pe Tine, Fiule Unule-Născut, întocmai cu Tatăl şi cu Duhul, sprijinindu-ne pe învăţăturile apostolilor Tăi, Stăpâne, ale apostolului Pavel, propovăduitorul iconomiei Tale şi ale Sfântului Timotei, cugetătorul de Dumnezeu.

Sedelna, glasul al 4-lea. **Podobie:** Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase, Dumnezeul nostru, pierde cu Crucea Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Înfrumuseţându-te cu dumnezeieştile haruri, ai împodobit strălucita Mitropolie a efesenilor, apostole; că te-ai arătat propovăduitor cu dumnezeiescul Pavel, vestind mai întâi tuturor cuvântul mântuirii. Drept aceea cu credinţă prăznuim sfântă pomenirea ta.

Sedelna Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 4-lea. **Podobie:** Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase, Dumnezeul nostru, pierde cu Crucea

Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Înnoit-ai, prea curată, cu dumnezeiască naşterea ta, firea cea muritoare a pământenilor stricată de patimi şi ne-ai ridicat pe toţi din moarte la viaţa cea nestricăcioasă. Pentru aceasta, după datorie, toţi de fericim, Fecioară prea mărită, precum Însăţi ai proorocit.

Sedelna Sfintei Cruci şi a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 4-lea. **Podobie:** Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase, Dumnezeul nostru, pierde cu Crucea Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Fecioară prea curată, Maica lui Hristos Dumnezeu, sabie a trecut prin Preasfântul tău suflet, când ai văzut pe Fiul tău şi Dumnezeu Răstignit de bună-voie. Pe Acela, binecuvântată, roagă-L neîncetat să ne dăruiască nouă iertare de greşeli.

Acatistul Sfântului apostol Timotei

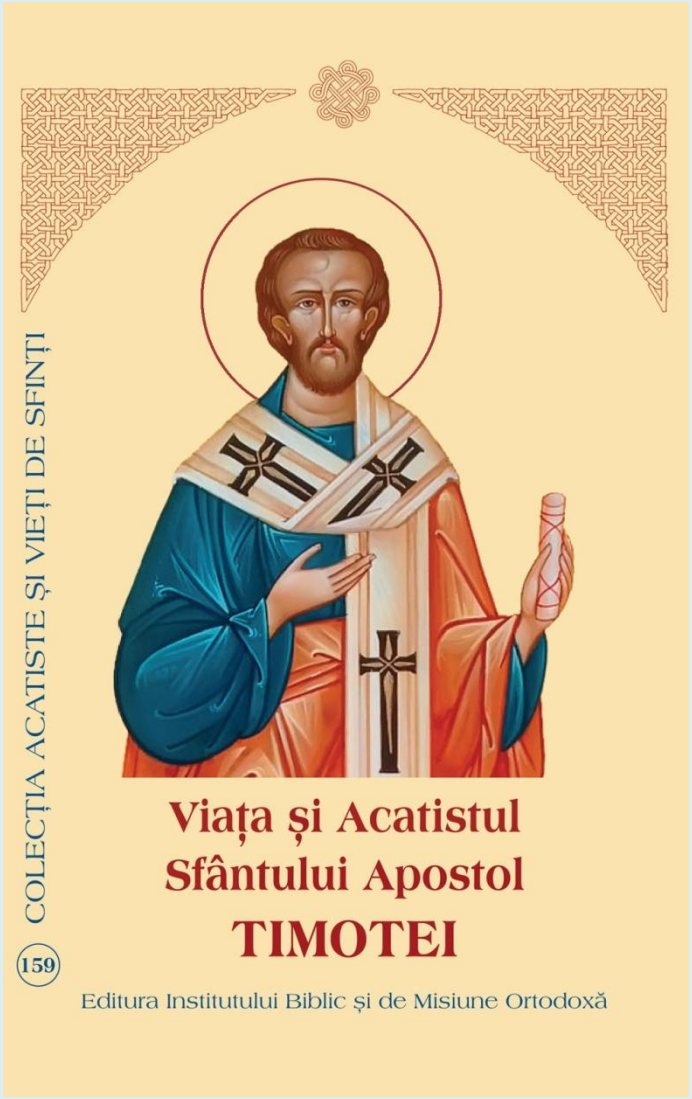

Rugăciunile începătoare

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne miluieşte (de 3 ori),

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.

[Dacă este preot de faţă, zice: Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.]

Strana: Amin.

Dacă nu este preot de faţă, diaconul, monahul sau mireanul rosteşte: Pentru rugă-ciunile Sfinţilor Părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Apoi **troparele** acestea, glasul al 6-lea:

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Apoi:

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat. Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

După obişnuitul început se zic:

Condacul 1

Veniţi, toţi iubitorii de Hristos, să-l lăudăm pe Sfântul apostol Timotei, luminătorul Efesului şi dumnezeiesc ucenic al Sfântului Pavel, apostolul neamurilor şi, cinstindu-l în cântări, ca pe unul ce a vestit Evanghelia lui Hristos şi a dobândit îndrăznire către Domnul, cu evlavie să-i cântăm: ***Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!***

Icosul 1

Mulţimile credincioşilor, cunoscând nenumăratele tale osteneli de a vesti lumii Evanghelia lui Hristos şi a ruşina pornirile cele fără de judecată ale păgânilor asupra dreptei credinţei, te cinstesc şi cu umilinţă îţi aduc aceste cântări de laudă:
Bucură-te, ucenic de cinste al lui Hristos;
Bucură-te, fiu duhovnicesc al marelui Pavel;
Bucură-te, cel dintâi ierarh al Bisericii din Efes;

Bucură-te, cel ce ai aflat dreapta credinţă ca pe o comoară;
Bucură-te, propovăduitor al Împărăţiei Cerurilor;
Bucură-te, părinte al creştinilor din Efes cu apostolii;
Bucură-te, odor de mare preţ al creştinătăţii;
Bucură-te, cel ce ai biruit învăţăturile păgâneşti;
Bucură-te, trâmbiţă ce aminteşti de dreptul Judecător;
Bucură-te, împreună - lucrător al creştinilor;
Bucură-te, stâlp al dreptei credinţei;
Bucură-te, dar făcut credincioşilor de Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!

Condacul 2

Din pruncie fiind hrănit, apostole, de către mama ta, Eunichi, cu hrana duhovnicească din Sfintele Scripturi şi întărit în dreapta credinţă de bunica ta, Loida, te-ai făcut vas ales al Duhului Sfânt şi toată viaţa ai slujit lui Dumnezeu, cântându-I: ***Aliluia!***

Icosul 2

Văzând minunea vindecării ologului din naştere, săvârşită de marele Pavel în Listra, harul dumnezeiesc te-a umbrit şi, luând aminte la sfintele lui cuvinte, ai fost pătruns la inimă, pentru care noi îţi aducem aceste cântări de laudă:
Bucură-te, ascultător al bunelor - vestiri de mântuire;
Bucură-te, pământ roditor de fapte bune;
Bucură-te, pom al credinţei cu rod duhovnicesc;
Bucură-te, cel ce ai fost între păgâni ca floarea între spini;
Bucură-te, cel ce ai avut minte înţeleaptă;
Bucură-te, lumină aprinsă în noaptea rătăcirii;
Bucură-te, veselie pentru locuitorii cerului;
Bucură-te, sprijin al Bisericii lui Hristos;
Bucură-te, lauda credincioşilor din Licaonia;
Bucură-te, cel prin care se prea măreşte Listra;
Bucură-te, cel ce ai vestit în Efes, Evanghelia;
Bucură-te, dătător de mângâieri dumnezeieşti;
Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!

Condacul 3

Auzind chemarea cea de taină, fericite Timotei, ai alergat cu sete la Hristos, Izvorul vieţii veşnice, şi, punând în inima ta suişuri înţelegătoare prin ascultarea de învăţătorul tău, marele Pavel, ai cântat Dumnezeului celui adevărat: ***Aliluia!***

Icosul 3

Dumnezeu, care te-a înzestrat pe tine, sfinte, cu multe şi felurite daruri, a îndemnat pe fericitul Pavel să te primească drept fiu duhovnicesc şi să te ia ca însoţitor la lucrarea apostolilor în călătoriile sale, pentru care grăim ţie acestea:
Bucură-te, tinereţe închinată lui Hristos;
Bucură-te, dar dumnezeiesc pentru efeseni;
Bucură-te, vas al cucerniciei şi evlaviei;
Bucură-te, lucrător al sfinţeniei;
Bucură-te, trâmbiţă duhovnicească;
Bucură-te, propovăduitor al Evangheliei;
Bucură-te, îndreptător al celor rătăciţi;
Bucură-te, rană de mult plâns a diavolilor;
Bucură-te, laudă a credincioşilor;
Bucură-te, bucurie a îngerilor;
Bucură-te, rază dătătoare de nădejde a mântuirii;
Bucură-te, vistierie a binefacerilor;
Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!

Condacul 4
Umplându-te de dragostea dumnezeiască, ai călătorit împreună cu Sfântul Pavel, apostolul neamurilor, ca să aduceţi pe oameni la cunoştinţa Evangheliei şi să-i scoateţi din înşelăciunea idolească, învăţându-i să cânte lui Hristos: ***Aliluia!***

Icosul 4
Ai mers pe urmele dascălului tău, înţelepte, deprinzând obiceiurile cele folositoare, precum el însuşi zice că ai urmat învăţăturii şi purtării celei bune, năzuinţei spre cele sfinte, credinţei adevărate, îndelung - răbdării, dragostei de Dumnezeu şi de oameni, stăruinţei în tot lucrul cel bun, suferinţelor şi prigonirilor pentru numele lui Hristos pe care şi el le-a îndurat; pentru aceasta, te lăudăm, zicând:
Bucură-te, împreună pătimitor cu Pavel;
Bucură-te, viaţă de jertfă şi de sfinţenie;
Bucură-te, cel ce ai dorit tinereţea veşnică;
Bucură-te, locaş al Duhului Sfânt;
Bucură-te, cel ce ai avut credinţă nefăţarnică;
Bucură-te, cel ce te-ai purtat cu îndelungă - răbdare;
Bucură-te, blândeţe neschimbătoare;
Bucură-te, dragoste nebiruită;
Bucură-te, cel împodobit cu virtuţile;
Bucură-te, cel în care a luat chip Hristos;
Bucură-te, purtător de lumină al Duhului Sfânt;
Bucură-te, mângâietor al celor ce aleargă la tine;
Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!

Condacul 5

Nici tinereţea, nici slăbiciunea trupului nu au putut să te împiedice, prea fericite apostole, de a săvârşi lucrul Domnului, ci, precum luminează o făclie în loc întunecos, ai strălucit între necredincioşi, vestind credinţa cea mântuitoare în Iisus Hristos Domnul, Căruia Îi cântăm: ***Aliluia!***

Icosul 5

Propovăduind cu putere cuvântul dreptei credinţe, cu învăţături duhovniceşti ai luminat sufletele celor supuşi la rătăcirea cea amară şi le-ai umplut de dumnezeiască bucurie, pentru care şi noi, nevrednicii, te rugăm să primeşti aceste smerite cântări:

Bucură-te, cel ce pe pământ ai vieţuit îngereşte;
Bucură-te, cel ce ai cunoscut pe apostolii lui Hristos;
Bucură-te, cinstitor de Dumnezeu cu numele şi fapta;
Bucură-te, vestitor al Noului Legământ;
Bucură-te, toiag al biruinţei asupra răului;
Bucură-te, stâlp de foc al credinţei;
Bucură-te, îndreptător al celor rătăciţi;
Bucură-te, luminător al păgânilor;
Bucură-te, creştinător al iudeilor;
Bucură-te, mustrător al hulitorilor;
Bucură-te, povăţuitor spre pământul făgăduinţei;
Bucură-te, cel ce alini suferinţele oamenilor;
Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!

Condacul 6

Văzându-te dumnezeiescul Pavel că sporeai în fapte bune, te-a rânduit păstor Bise-ricii din Efes, ca să o păzeşti de lupii cei răpitori şi să-i înveţi pe oameni dreapta credinţă, încât, slăvindu-L pe Dumnezeu cel adevărat, să moştenească Împărăţia Cerurilor, cântând neîncetat: ***Aliluia!***

Icosul 6

Cu graiul şi cu fapta ai vindecat, apostole, sufletele cele îmbolnăvite de învăţăturile pierzătoare şi ai vădit pe învăţătorii cei mincinoşi deşi ai pătimit în multe feluri de la păgâni, pentru care îţi cântăm:

Bucură-te, văpaie aprinsă din lumina lui Hristos;
Bucură-te, cel călăuzit de Duhul Sfânt;
Bucură-te, lauda poporului dreptcredincios;
Bucură-te, alăută vestitoare de Dumnezeu;
Bucură-te, bun păstor al efesenilor;
Bucură-te, propovăduitor al Domnului;
Bucură-te, îndrumător spre cele cereşti;
Bucură-te, surpător al defăimătorilor;

Bucură-te, vânător al lupilor stricători de suflet;
Bucură-te, ruşinare a demonilor;
Bucură-te, candelă a sfinţeniei;
Bucură-te, pavăză a dreptei credinţe;
Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!

Condacul 7

Lăsându-te marele Pavel în Efes, ca să păstoreşti Biserica de acolo, nu te-a lipsit de purtarea sa de grijă, sfinte, ci a trimis două epistole prin care te-a învăţat cum să povăţuieşti mulţimea credincioşilor încredinţată ţie şi cum să vieţuieşti în Biserica lui Dumnezeu, stâlpul şi temelia adevărului, pentru care cântai: ***Aliluia!***

Icosul 7

Tânăr fiind cu vârsta, apostole Timotei, dar având dreaptă credinţă şi bun cuget, te-ai luptat lupta cea bună, ca să păstrezi dreptarul învăţăturilor sănătoase şi să risi-peşti întunericul necredinţei. Pentru aceasta, şi noi, după cuviinţă, îţi aducem cântări de laudă:
Bucură-te, laudă a Sfântului Pavel;
Bucură-te, făclie a dreptei credinţei;
Bucură-te, vestitor al adevărului ceresc;
Bucură-te, păzitor al turmei creştineşti;
Bucură-te, ierarh ales de Domnul;
Bucură-te, lumină a Evangheliei;
Bucură-te, izgonitor al întunericului păgânătăţii;
Bucură-te, lucrător în via lui Hristos;
Bucură-te, cel ce te-ai ferit de cearta pe cuvinte;
Bucură-te, cel blând faţă de toţi;
Bucură-te, cel destoinic să dai învăţătura;
Bucură-te, povăţuitor către mântuire;
Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!

Condacul 8

Alături de marii apostoli ai lui Hristos şi de Sfântul Iacob, cel dintâi episcop al Ierusalimului, te-ai învrednicit, slăvite Timotei, să fii de faţă la Adormirea şi la prohodirea prea curatei Născătoare de Dumnezeu, precum şi la adeverirea mutării ei cu trupul la cer. Pentru aceasta, minunându-te de purtarea de grijă a Mântui-torului Hristos pentru Maica sa, cântai: ***Aliluia!***

Icosul 8

Făcându-te ascultător poruncilor lui Hristos, de Dumnezeu grăitorule Timotei, ai slujit cu toată dăruirea Biserica până la sfârşit, umplând pe credincioşi de

mireasma cea bineplăcută a cuvântului Sfintei Evanghelii, prin care au înmulţit faptele drep-tei credinţe şi ţi-au adus cântarea aceasta:
Bucură-te, înţelepciune folositoare Bisericii;
Bucură-te, propovăduitor dumnezeiesc;
Bucură-te, cel prin care Biserica s-a întărit;
Bucură-te, prin care capiştile idoleşti au căzut;
Bucură-te, cel ce ai arătat calea cea bună celor rătăciţi;
Bucură-te, cel ce pe păgâni i-ai adus la credinţă;
Bucură-te, mustrător al obiceiurilor rele;
Bucură-te, luminător al celor din întuneric;
Bucură-te, părinte duhovnicesc al efesenilor;
Bucură-te, sprijinitor al celor împovăraţi;
Bucură-te, cel ce ai slăvit pe Domnul cu inimă curată;
Bucură-te, cel ce mijloceşti la Dumnezeu pentru noi toţi;
Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!

Condacul 9

Având râvnă dumnezeiască, apostole, ai înfruntat cu multă îndrăzneală pe învă-ţătorii minciunii şi ai propovăduit pe Hristos - Calea cea adevărată a mântuirii, cu blândeţe îndreptând relele deprinderi, iar cu iubire aducând la baia botezului pe toţi cei ce primeau să cânte Preasfintei Treimi: ***Aliluia!***

Icosul 9

Hulitorii de Dumnezeu, nevrând să primească lumina Evangheliei şi socotind că aduc slujire necuraţilor zei dacă te vor ucide, s-au năpustit asupra ta şi, mult chi-nuindu-te, te-au dat morţii. Pentru aceasta, minunându-ne de răbdarea ta cea mare şi de statornicia în dreapta credinţă, îţi aducem aceste laude:
Bucură-te, cel ce nu te-ai supus necredincioşilor;
Bucură-te, apărător al învăţăturii mântuitoare de suflet;
Bucură-te, cel ce ai ruşinat pe toţi clevetitorii;
Bucură-te, cel ce ai înfruntat pe hulitori;
Bucură-te, cel ce te-ai jertfit pentru Hristos;
Bucură-te, cel ce ai iubit frumuseţea netrecătoare;
Bucură-te, cel ce ţi-ai împodobit sufletul cu lumină;
Bucură-te, cel ce te-ai numărat în ceata mucenicilor;
Bucură-te, luptător după lege, care ai primit cununa dreptăţii;
Bucură-te, cel ce ai suferit ca un bun ostaş al lui Hristos;
Bucură-te, cel ce ai învăţat drept cuvântul adevărului;
Bucură-te, mare ajutător al celor ce se roagă ţie;
Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!

Condacul 10

Trupul tău cel mult trudit, fiind zdrobit cu multe lovituri de cei rău credincioşi, a fost luat de către creştini şi îngropat cu multă cinste şi evlavie la locul ce se numeşte Pion, cântând lui Dumnezeu, Celui ce te-a prea mărit: ***Aliluia!***

Icosul 10

Cu voia lui Dumnezeu, sfintele tale moaşte au fost mutate la Constantinopol de către Sfântul Artemie şi aşezate în biserica Sfinţilor Apostoli, alături de dumnezeieştii ucenici ai lui Hristos, Luca şi Andrei, de unde cu milostivire cercetai şi vindecai neputinţele celor ce nădăjduiau în ajutorul tău şi îţi cântau din adâncul inimii:

Bucură-te, doctor fără de plată;
Bucură-te, slujitor dumnezeiesc;
Bucură-te, dreptar al învăţăturilor sănătoase;
Bucură-te, mângâiere a celor întristaţi;
Bucură-te, sprijinire a celor îndureraţi;
Bucură-te, grabnic ajutător celor din nevoi;
Bucură-te, învăţător al tinerilor;
Bucură-te, cinstitor al bătrâneţilor;
Bucură-te, povăţuitor al credincioşilor;
Bucură-te, nădejde a celor ce se pocăiesc;
Bucură-te, mijlocitor al nostru către Domnul;
Bucură-te, apărător al nostru în ziua Judecăţii;
Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!

Condacul 11

Apostole sfinte, ai fost lucrător adevărat în via Domnului, însoţind în călătoriile sale apostolice pe marele Pavel şi ajutându-l la propovăduirea Sfintei Evanghelii între neamuri, ca un bun şi statornic vestitor al dreptei credinţe. Pentru aceasta, ajungând acum în Împărăţia Cerurilor, roagă-te pentru noi, cei ce cântăm lui Hristos: ***Aliluia!***

Icosul 11

În cântări duhovniceşti prăznuim ziua pomenirii tale, Sfinte apostole Timotei, cinstim ostenelile tale, pentru care ai fost prea mărit pe pământ şi în cer, te lăudăm ca pe un bun mijlocitor al nostru şi ne rugăm ţie cu evlavie, zicând:

Bucură-te, cel ce de mic copil cunoşti Sfintele Scripturi;
Bucură-te, cel ce ştii că toată Scriptura este de folos sufletesc;
Bucură-te, cel ce ai aflat înţelepciunea spre mântuire;
Bucură-te, cel prigonit pentru că ai trăit cucernic întru Hristos;
Bucură-te, om pământean desăvârşit în cele cereşti;
Bucură-te, cel ce ai săvârşit lucru de evanghelist;
Bucură-te, laudă a apostolilor;
Bucură-te, podoabă a mucenicilor;

Bucură-te, mărturisitor al credinţei;
Bucură-te, grabnic mijlocitor pentru noi;
Bucură-te, ajutător al nostru, împreună cu toţi sfinţii;
Bucură-te, cel ce izbăveşti pe cei din iadul necredinţei;
Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!

Condacul 12
Cel ce ai vieţuit pe pământ fiind veghetor în toate, ai suferit răul şi ai făcut lucru de evanghelist, iar acum te-ai învrednicit a locui în locaşurile cereşti, Sfinte apostole Timotei, slujba ta fă-o deplin şi în cer, rugându-te lui Dumnezeu, ca să ne facă şi pe noi părtaşi bucuriei Raiului şi să-I cântăm: ***Aliluia!***

Icosul 12
Acum te bucuri împreună cu îngerii, apostole, înălţând cântarea cea întreit sfântă lui Dumnezeu Celui în Treime şi rugându-L pentru mântuirea, ajutorul şi sănătatea noastră, a celor ce te lăudăm aşa:
Bucură-te, locuitor al cerului;
Bucură-te, văzător al slavei dumnezeieşti;
Bucură-te, rugător pentru cei de pe pământ;
Bucură-te, împreună - vorbitor cu sfinţii;
Bucură-te, cel ce, împreună cu îngerii, slăveşti pe Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce te-ai hrănit cu cuvintele Scripturii;
Bucură-te, cel ce bine ai slujit lui Hristos;
Bucură-te, cel cinstit de toată creştinătatea;
Bucură-te, cel plin de râvnă în mărturisirea credinţei;
Bucură-te, cel ce ai dobândit viaţa veşnică;
Bucură-te, ocrotitor al celor ce-ţi poartă numele cu vrednicie;
Bucură-te, rugător fierbinte pentru mântuirea noastră;
Bucură-te, Sfinte Timotei, apostol al lui Hristos!

Condacul 13 (de 3 ori)
O, Sfinte, slăvite şi întru tot lăudate apostole Timotei, stând acum înaintea dumne-zeieştii Treimi, roagă-te pentru noi, cei i ce te cinstim cu credinţă, ca să ne izbă-vească de chinul cel veşnic şi să ne învrednicească Împărăţiei cereşti, unde să-I cântăm împreună cu tine: ***Aliluia!***

Rugăciune către Sfântul apostol Timotei, episcopul Efesului

O, slăvite apostole Timotei, credincios următor al lui Hristos, cel ce ai fost vrednic ucenic al Sfântului apostol Pavel şi de el ai fost hirotonit episcop al efesenilor, cel ce ai fost luminat de Duhul Sfânt şi ai ascultat chemarea Evangheliei Domnului, iar cu ajutorul şi cu puterea Lui ai biruit încercările şi ispitele lumii acesteia, tu, fiind povăţuit de Sfântul apostol Pavel, şi asemenea

lui, lupta cea bună ai luptat, credinţa ai păzit, călătoria ai săvârşit şi cununa dreptăţii ai primit împreună cu el din mâna Mântuitorului Iisus. Deci, făcându-te următor întru toate marelui Pavel, precum şi el a urmat lui Hristos, povăţuieşte-ne şi pe noi, ca să devenim următori învăţătorului nostru, Domnul Iisus Hristos. Păzeşte-ne, în viaţa pământească, neabătuţi de la dreapta credinţă, pururea ţinând dreptarul învăţăturii adevărate şi împlinind-o cu fapta; ca, prin vieţuire creştinească şi faptele credinţei, să se slă-vească între neamuri numele adevăratului Dumnezeu, Cel în Treime lăudat: Tatăl şi Fiul şi Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Apoi se cântă Condacul 1, în timpul căruia preotul cădeşte.

După citirea Acatistului, rostim rugăciunea: Cuvine-se, cu adevărat, să te fericim pe tine, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi prea nevinovată şi Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce eşti mai cinstită decât Heruvimii şi mai slăvită, fără de asemănare, decât Serafimii, care, fără stricăciune, pe Dumnezeu-Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.

Dacă este preot, acesta rosteşte ectenia întreită, după care face otpustul obişnuit. În lipsa preotului, după rugăciunea către Maica Domnului, zicem: Pentru rugăciunile Sfinţilor Părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Imnografie

Troparul Sfântului apostol Timotei: Bunătatea învăţându-te şi întru toate cumpătat fiind, îmbrăcându-te cu buna conştiinţă, precum i se cuvine unui sfânt, ai scos din vasul alegerii lucrurile tainice şi credinţa păzind, aceeaşi cale ai săvârşit, Sfinte apostole Timotei, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

Condacul Sfântului apostol Timotei şi al Sfântului cuvios mucenic Anastasie, persul: Pe Dumnezeiescul ucenic şi împreună călător cu apostolul Pavel, pe Sfântul Timotei, toţi credincioşii să-l laude cu cântări; împreună cu dânsul cinstind şi pe înţeleptul Anastasie, ce a strălucit din Persia ca o stea, care alungă patimile noastre cele sufleteşti şi bolile trupului.

Epistola Sfântului apostol Pavel întâia către Timotei

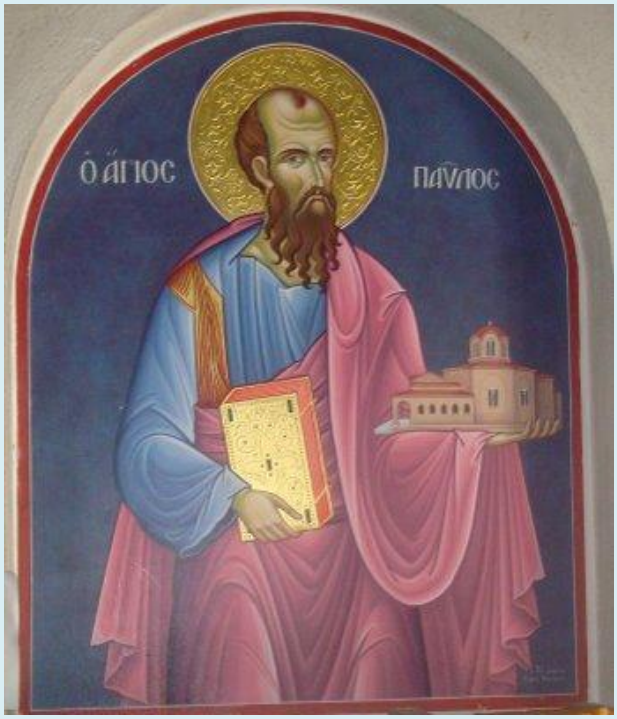

Capitolul 1 - Salutare. Avertisment împotriva falselor învăţături. Mulţumiri pentru mila Domnului

1.Pavel, apostol al lui Iisus Hristos, după porunca lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, şi a lui Iisus Hristos, nădejdea noastră,
2.Lui Timotei, adevărat fiu în credinţă: Har, milă, pace, de la Dumnezeu-Tatăl şi de la Hristos Iisus, Domnul nostru.
3.Când am plecat în Macedonia, te-am îndemnat să rămâi în Efes, ca să porunceşti unora să nu înveţe o altă învăţătură,
4.Nici să ia aminte la basme şi la nesfârşite înşirări de neamuri, care aduc mai degrabă certuri, decât lucrarea mântuitoare a lui Dumnezeu, cea întru credinţă;
5.Iar ţinta poruncii este dragostea din inimă curată, din cuget bun şi din credinţă nefăţarnică,
6.De la care unii rătăcind s-au întors spre deşartă vorbire,
7.Voind să fie învăţători ai Legii, dar neînţelegând nici cele ce spun, nici cele pentru care dau adeverire.
8.Noi ştim că legea este bună, dacă se foloseşte cineva de ea potrivit legii;
9.Ştiind aceasta, că legea nu este pusă pentru cel drept, ci pentru cei fără de lege şi răzvrătiţi, pentru necredincioşi şi păcătoşi, pentru necuvioşi şi spurcaţi, pentru ucigaşii de tată şi ucigaşii de mamă, pentru omorâtorii de oameni,
10.Pentru desfrânaţi, pentru sodomiţi, pentru vânzătorii de oameni, pentru mincinoşi, pentru cei care jură strâmb şi pentru tot ce stă împotrivă sănătoase,
11.După Evanghelia slavei fericitului Dumnezeu, cea încredinţată mie.

12.Mulţumesc celui ce m-a întărit, lui Hristos Iisus, Domnul nostru, că m-a socotit credincios şi m-a pus să-I slujesc,
13.Pe mine, care mai înainte huleam, prigoneam şi batjocoream. Totuşi am fost miluit, căci în necredinţa mea, am lucrat din neştiinţă.
14.Şi a prisosit foarte harul Domnului nostru, împreună cu credinţa şi cu dragostea cea întru Hristos Iisus.
15.Vrednic de credinţă şi de toată primirea e cuvântul că Iisus Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu.
16.Şi tocmai pentru aceea am fost miluit, ca Iisus Hristos să arate mai întâi în mine toată îndelunga Sa răbdare, ca pildă celor ce vor crede în El, spre viaţa veşnică.
17.Iar Împăratul veacurilor, Celui nestricăcios, nevăzutului, singurului Dumnezeu fie cinste şi slavă în vecii vecilor. Amin!
18.Această poruncă îţi încredinţez, fiule Timotei, ca potrivit proorociilor făcute mai înainte asupra ta, să te lupţi lupta cea bună, după cuvântul lor,
19.Având credinţă şi cuget bun, pe care unii, lepădându-le, au căzut din credinţă;
20.Dintre aceştia sunt Imeneu şi Alexandru, pe care i-am dat satanei, ca să se înveţe să nu hulească.

Capitolul 2 - Învăţături despre credinţă

1.Vă îndemn deci, înainte de toate, să faceţi cereri, rugăciuni, mijlociri, mulţumiri, pentru toţi oamenii,
2.Pentru împăraţi şi pentru toţi care sunt în înalte dregătorii, ca să petrecem viaţă paşnică şi liniştită întru toată cuviosia şi buna-cuviinţă,
3.Că acesta este lucru bun şi primit înaintea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru,
4.Care voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină.
5.Căci unul este Dumnezeu, unul este şi Mijlocitorul între Dumnezeu şi oameni: omul Hristos Iisus,
6.Care S-a dat pe Sine preţ de răscumpărare pentru toţi, mărturia adusă la timpul său.
7.Spre aceasta am fost pus propovăduitor şi apostol (adevăr grăiesc în Hristos, nu mint) - învăţător neamurilor, în credinţă şi adevăr.
8.Vreau deci ca bărbaţii să se roage în tot locul, ridicând mâini sfinte, fără de mânie şi fără şovăire.
9.Asemenea şi femeile, în îmbrăcăminte cuviincioasă, făcându-şi lor podoabă din sfială şi din cuminţenie, nu din păr împletit şi din aur, sau din mărgăritare, sau din veşminte de mult preţ;
10.Ci, din fapte bune, precum se cuvine unor femei temătoare de Dumnezeu.
11.Femeia să se înveţe în linişte, cu toată ascultarea.

12.Nu îngăduiesc femeii nici să înveţe pe altul, nici să stăpânească pe bărbat, ci să stea liniştită.
13.Căci Adam a fost zidit întâi, apoi Eva.
14.Şi nu Adam a fost amăgit, ci femeia, amăgită fiind, s-a făcut călcătoare de poruncă.
15.Dar ea se va mântui prin naştere de fii, dacă va stărui, cu înţelepciune, în credinţă, în iubire şi în sfinţenie.

Capitolul 3 - Însuşirile episcopilor. Însuşirile diaconilor. Taina credinţei noastre

1.Vrednic de crezare, este cuvântul: de pofteşte cineva episcopie, bun lucru doreşte.
2.Se cuvine, dar, ca episcopul să fie fără de prihană, bărbat al unei singure femei, veghetor, înţelept, cuviincios, iubitor de străini, destoinic să înveţe pe alţii,
3.Nebeţiv, nedeprins să bată, neagonisitor de câştig urât, ci blând, paşnic, neiubitor de argint,
4.Bine chivernisind casa lui, având copii ascultători, cu toată bună-cuviinţa;
5.Căci dacă nu ştie cineva să-şi rânduiască propria lui casă, cum va purta grijă de Biserica lui Dumnezeu?
6.Episcopul să nu fie de curând botezat, ca nu cumva, trufindu-se, să cadă în osânda diavolului.
7.Dar el trebuie să aibă şi mărturie bună de la cei din afară, ca să nu cadă în ocară şi în cursa diavolului.
8.Diaconii, de asemenea, trebuie să fie cucernici, nu vorbind în două feluri, nu dedaţi la vin mult, neagonisitori de câştig urât,
9.Păstrând taina credinţei în cuget curat.
10.Dar şi aceştia să fie mai întâi puşi la încercare, apoi, dacă se dovedesc fără prihană, să fie diaconiţi.
11.Femeile (lor) de asemenea să fie cuviincioase, neclevetitoare, cumpătate, credincioase întru toate.
12.Diaconii să fie bărbaţi ai unei singure femei, să-şi chivernisească bine casele şi pe copiii lor.
13.Căci cei ce slujesc bine, rang bun dobândesc şi mult curaj în credinţa cea întru Hristos Iisus.
14.Îţi scriu aceasta nădăjduind că voi veni la tine fără întârziere;
15.Ca să ştii, dacă zăbovesc, cum trebuie să petreci în casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului celui viu, stâlp şi temelie a adevărului.
16.Şi cu adevărat, mare este taina dreptei credinţe: Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălţat întru slavă.

Capitolul 4 - Prezicerea lepădării de credinţă. Bunul slujitor al lui Iisus Hristos

1.Dar Duhul grăieşte lămurit că, în vremurile cele de apoi, unii se vor depărta de la credinţă, luând aminte la duhurile cele înşelătoare şi la învăţăturile demonilor,
2.Prin făţărnicia unor mincinoşi, care sunt înfieraţi în cugetul lor.
3.Aceştia opresc de la căsătorie şi de la unele bucate, pe care Dumnezeu le-a făcut, spre gustare cu mulţumire, pentru cei credincioşi şi pentru cei ce au cunoscut adevărul,
4.Pentru că orice făptură a lui Dumnezeu este bună şi nimic nu este de lepădat, dacă se ia cu mulţumire;
5.Căci se sfinţeşte prin cuvântul lui Dumnezeu şi prin rugăciune.
6.Punându-le înaintea fraţilor acestea, vei fi bun slujitor al lui Hristos Iisus, hrănindu-te cu cuvintele credinţei şi ale bunei învăţături căreia ai urmat;
7.Iar de basmele cele lumeşti şi băbeşti, fereşte-te şi deprinde-te cu dreapta credinţă.
8.Căci deprinderea trupească la puţin foloseşte, dar dreapta credinţă spre toate este de folos, având făgăduinţa vieţii de acum şi a celei ce va să vină.
9.Vrednic de credinţă este acest cuvânt şi vrednic de toată primirea,
10.Fiindcă pentru aceasta ne şi ostenim şi suntem ocărâţi şi ne luptăm, căci ne-am pus nădejdea în Dumnezeul cel viu, Care este Mântuitorul tuturor oamenilor, mai ales al credincioşilor.
11.Acestea să le porunceşti şi să-i înveţi.
12.Nimeni să nu dispreţuiască tinereţile tale, ci fă-te pildă credincioşilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credinţa, cu curăţia.
13.Până voi veni eu, ia aminte la citit, la îndemnat, la învăţătură.
14.Nu fi nepăsător faţă de harul care este întru tine, care ţi s-a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor mai-marilor preoţilor.
15.Cugetă la acestea, ţine-te de acestea, ca propăşirea ta să fie vădită tuturor.
16.Ia aminte la tine însuţi şi la învăţătură; stăruie în acestea, căci, făcând aceasta, şi pe tine te vei mântui şi pe cei care te ascultă.

Capitolul 5 – Datorii faţă de alţii

1.Pe cel bătrân să nu-l înfrunţi, ci să-l îndemni ca pe un părinte; pe cei tineri, ca pe fraţi.
2.Pe femeile bătrâne îndeamnă-le ca pe nişte mame, pe cele tinere ca pe surori, în toată curăţia.
3.Pe văduve cinsteşte-le, dar pe cele cu adevărat văduve.
4.Dacă vreo văduvă are copii sau nepoţi, aceştia să se înveţe să cinstească mai întâi casa lor şi să dea răsplătire părinţilor, pentru că lucrul acesta este bun şi primit înaintea lui Dumnezeu.

5.Cea cu adevărat văduvă şi rămasă singură are nădejdea în Dumnezeu şi stăruieşte în cereri şi în rugăciuni, noaptea şi ziua.
6.Iar cea care trăieşte în desfătări, deşi e vie, e moartă.
7.Şi acestea porunceşte-le, ca ele să fie fără de prihană.
8.Dacă însă cineva nu poartă grijă de ai săi şi mai ales de casnicii săi, s-a lepădat de credinţă şi este mai rău decât un necredincios.
9.Să fie înscrisă între văduve cea care nu are mai puţin de şaizeci de ani şi a fost femeia unui singur bărbat;
10.Dacă are mărturie de fapte bune: dacă a crescut copii, dacă a fost primitoare de străini, dacă a spălat picioarele sfinţilor, dacă a venit în ajutorul celor strâmtoraţi, dacă s-a ţinut stăruitor de tot ce este lucru bun.
11.Iar de văduvele tinere fereşte-te. Căci, atunci când poftele le îndepărtează de Hristos, vor să se mărite.
12.Şi îşi agonisesc osândă, fiindcă şi-au călcat credinţa cea dintâi.
13.Dar în acelaşi timp se învaţă să fie leneşe, cutreierând casele, şi nu numai leneşe, ci şi guralive şi iscoditoare, grăind cele ce nu se cuvin.
14.Vreau deci ca văduvele tinere să se mărite, să aibă copii, să-şi vadă de case, şi să nu dea potrivnicului nici un prilej de ocară.
15.Căci unele s-au şi abătut, ca să se ducă după satana.
16.Dacă vreun credincios sau vreo credincioasă are în casă văduve, să aibă grija lor, ca Biserica să nu fie împovărată, ci să poată ajuta pe cele cu adevărat văduve.
17.Preoţii, care îşi ţin bine dregătoria, să se învrednicească de îndoită cinste, mai ales cei care se ostenesc cu cuvântul şi cu învăţătura.
18.Pentru că Scriptura zice: "Să nu legi gura boului care treieră" şi: "Vrednic este lucrătorul de plata sa".
19.Pârâ împotriva preotului să nu primeşti, fără numai de la doi sau trei martori.
20.Pe cei ce păcătuiesc mustră-i de faţă cu toţi, ca şi ceilalţi să aibă teamă.
21.Te îndemn stăruitor înaintea lui Dumnezeu şi a lui Iisus Hristos şi a îngerilor aleşi, ca să păzeşti acestea, fără a lua o hotărâre dinainte, nefăcând nimic cu părtinire.
22.Nu-ţi pune mâinile degrabă pe nimeni, nici nu te face părtaş la păcatele altora. Păstrează-te curat.
23.De acum nu bea numai apă, ci foloseşte puţin vin, pentru stomacul tău şi pentru desele tale slăbiciuni.
24.Păcatele unor oameni sunt vădite, mergând înaintea lor la judecată, ale altora însă vin în urma lor.
25.Tot aşa şi faptele cele bune sunt vădite, şi cele ce nu sunt altfel nu se pot ascunde.

Capitolul 6 - Datorii faţă de alţii (continuare). Învăţătura mincinoasă. Adevărata bogăţie. Lupta cea bună a credinţei.

1.Cei ce se găsesc sub jugul robiei să socotească pe stăpânii lor vrednici de toată cinstea, ca să nu fie hulite numele şi învăţătura lui Dumnezeu.
2.Iar cei ce au stăpâni credincioşi să nu-i dispreţuiască, sub cuvânt că sunt fraţi; ci mai mult să-i slujească, fiindcă primitorii bunei lor slujiri sunt credincioşi şi iubiţi. Acestea învaţă-i şi porunceşte-le.
3.Iar de învaţă cineva altă învăţătură şi nu se ţine de cuvintele cele sănătoase ale Domnului nostru Iisus Hristos şi de învăţătura cea după dreapta credinţă,
4.Acela e un îngâmfat, care nu ştie nimic, suferind de boala discuţiilor şi a certurilor de cuvinte, din care pornesc: ceartă, pizmă, defăimări, bănuieli viclene,
5.Gâlcevi necurmate ale oamenilor stricaţi la minte şi lipsiţi de adevăr, care socotesc că evlavia este un mijloc de câştig. Depărtează-te de unii ca aceştia.
6.Şi, în adevăr, evlavia este mare câştig, dar atunci când ea se îndestulează cu ce are.
7.Pentru că noi n-am adus nimic în lume, tot aşa cum nici nu putem să scoatem ceva din ea afară;
8.Ci, având hrană şi îmbrăcăminte cu acestea vom fi îndestulaţi.
9.Cei ce vor să se îmbogăţească, dimpotrivă, cad în ispită şi în cursă şi în multe pofte nebuneşti şi vătămătoare, ca unele care cufundă pe oameni în ruină şi în pierzare.
10.Că iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor şi cei ce au poftit-o cu înfocare au rătăcit de la credinţă, şi s-au străpuns cu multe dureri.
11.Dar tu, o, omule al lui Dumnezeu, fugi de acestea şi urmează dreptatea, evlavia, credinţa, dragostea, răbdarea, blândeţea.
12.Luptă-te lupta cea bună a credinţei, cucereşte viaţa veşnică la care ai fost chemat şi pentru care ai dat bună mărturie înaintea multor martori.
13.Îţi poruncesc înaintea lui Dumnezeu, Cel ce aduce toate la viaţă, şi înaintea lui Iisus Hristos, Cel ce, în faţa lui Ponţiu Pilat, a mărturisit mărturisirea cea bună:
14.Să păzeşti porunca fără pată, fără vină, până la arătarea Domnului nostru Iisus Hristos,
15.Pe care, la timpul cuvenit, o va arăta fericitul şi singurul Stăpânitor, Împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor,
16.Cel ce singur are nemurire şi locuieşte întru lumină neapropiată; pe Care nu L-a văzut nimeni dintre oameni, nici nu poate să-L vadă; a Căruia este cinstea şi puterea veşnică! Amin.
17.Celor bogaţi în veacul de acum porunceşte-le să nu se semeţească, nici să-şi pună nădejdea în bogăţia cea nestatornică, ci în Dumnezeul cel viu, Care ne dă cu belşug toate, spre îndulcirea noastră,
18.Să facă ce e bine, să se înavuţească în fapte bune, să fie darnici, să fie cu inimă largă,
19.Agonisindu-şi lor bună temelie în veacul viitor, ca să dobândească, cu adevărat, viaţa veşnică.

20.O, Timotei, păzeşte comoara ce ţi s-a încredinţat, depărtându-te de vorbirile deşarte şi lumeşti şi de împotrivirile ştiinţei mincinoase,
21.Pe care unii, mărturisind-o, au rătăcit de la credinţă. Harul fie cu tine! Amin.

Tâlcuiri la Epistola întâi către Timotei

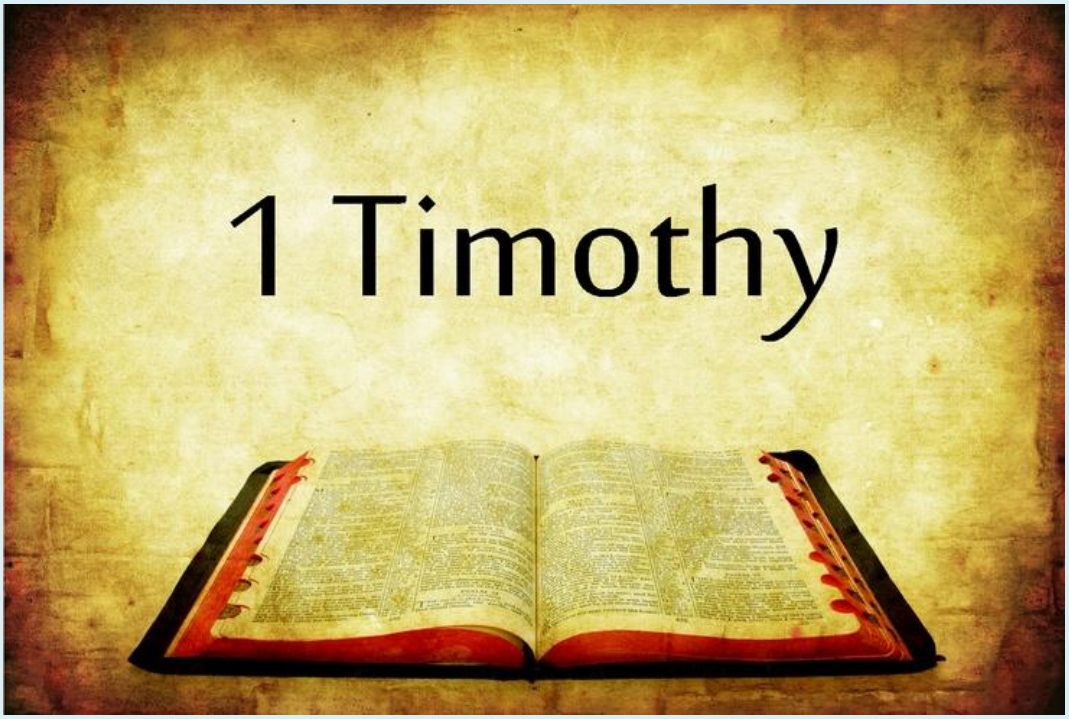

Prolog

Timotei era unul din ucenicii apostolului Pavel. Luca mărturiseşte acest lucru despre el, că era un tânăr minunat, fiind mărturisit astfel de către fraţii cei din Listra şi Iconiu, şi că îndată ce a devenit ucenic, a devenit şi dascăl; că atât de înţelept era, încât, auzind pe Pavel propovăduind Evanghelia fără tăierea împrejur, şi aflând că pentru aceasta Pavel a stat şi contra lui Petru, a ales nu numai să nu propovăduiască altceva, ci încă să şi sufere.

L-a tăiat împrejur apostolul - zice Luca - la o astfel de vârstă, şi în chipul acesta i-a încredinţat lui toată iconomia, fiindcă a fost de ajuns ca dragostea lui faţă de Pavel să arate pe bărbatul acesta ceea ce era în realitate. Căci şi în alt loc, mărturisind despre el, scrie: ***„Dar încercarea lui o cunoaşteţi, căci împreună cu mine a slujit Evanghelia, întocmai ca un copil lângă tatăl său”*** (Filipeni 2, 22), iar corintenilor scriindu-le, zicea: ***„Am trimis la voi pe Timotei, care este fiul meu iubit şi credincios în Domnul”*** (I Corinteni 4, 17), şi iarăşi: ***„Iar de va veni Timotei, vedeţi să fie fără de teamă la voi, căci lucrează ca şi mine lucrul Domnului”*** (I Corinteni 16, 10), şi evreilor scriindu-le, zicea: ***„Să ştiţi că fratele Timotei este slobod”*** (Evrei 13, 23), şi, în fine, în multe locuri ar putea găsi cineva marea lui dragoste către Timotei.

Chiar şi faptele minunate săvârşite acum, arată curajul lui. Iar dacă cineva ar cerceta, de ce oare scrie numai lui Tit şi Timotei, deşi Sila era dintre cei

încercaţi, şi Luca de asemenea - căci tot apostolul, scriind, zicea: ***„Numai Luca este cu mine”*** (II Timotei 4, 11); de asemenea şi Clement era unul dintre cei apropiaţi, căci zice despre el: ***„Clement şi cu ceilalţi împreună - lucrători cu mine”*** (Filipeni 4, 3); aşadar, de ce scrie numai lui Tit şi Timotei? Fiindcă numai acestora le încredinţase biserici, pe când pe ceilalţi îi purta încă cu el; pe aceştia deci îi rânduise în nişte locuri ştiute. Căci atât de mare era meritul acestui bărbat, încât nici tinereţea nu 1-a împiedicat.

De aceea, scriindu-i apostolul, zice: ***„Nimeni să nu dispreţuiască tinereţile tale”***, şi: ***„pe cele tinere, ca pe surori (îndeamnă-le)”.*** (1 Timotei 4, 12; 5, 2) Căci atunci când eşti virtuos, toate celelalte sunt de prisos, şi nimic nu ar putea să-ţi fie piedică.

De aceea, vorbind despre episcopi, şi multe însuşiri cerându-le, nicăieri el nu insistă asupra vârstei lor. Iar dacă zice: „având copii ascultători” şi „al unei singure femei” (1 Timotei 3, 4, 2), nu spune aceasta ca şi cum ar fi necesară naşterea de copii sau căsătoria cu o femeie, ci, de s-ar întâmpla să fie ridicat la vreunul din aceste ranguri, să fie dintre aceia care să se priceapă şi la case, şi la copii, şi la toate celelalte. Că dacă ar fi din lume, şi dacă nici în cele lumeşti nu ar fi fost folositor, cum i s-ar putea încredinţa îngrijirea Bisericii?

Şi de ce oare a trimis epistola ucenicului, rânduit în urmă spre învăţătura altora? Nu trebuia oare ca mai întâi el să fie desăvârşit, şi după aceea să i se trimită? Dar avea nevoie de învăţătură, nu de aceea pe care o au ucenicii, ci de cea cuvenită dascălului. Şi de aceea, priveşte cum în întreaga epistolă apostolul îi face învăţătura cuvenită celui ce se îndeletniceşte cu învăţarea altora. De aceea, încă de la început, nu i-a zis: „ca să nu dai ascultare celor ce învaţă în alt chip”, ci: ***„ca să porunceşti unora să nu înveţe o altă învăţătură”.*** (1 Timotei l, 3)

Sfântul Ioan Gură de Aur - Tâlcuiri la Epistola întâi a Sfântului apostol Pavel către Timotei

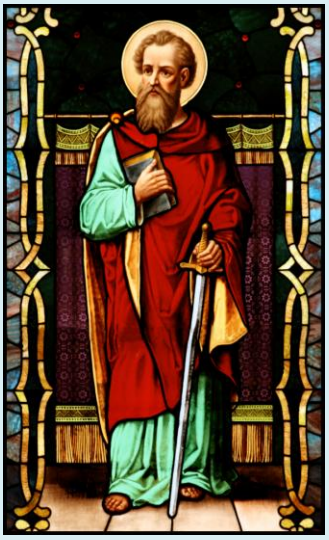

https://www.academia.edu/43115910/Sf%C3%A2ntul_Ioan_Gur%C4%83_de_Aur_-_T%C3%A2lcuiri_la_Epistola_%C3%AEnt%C3%A2i_a_Sf%C3%A2ntului_apostol_Pavel_c%C4%83tre_Timotei

***

„Mântuitor avem pe Dumnezeu şi nădejde pe Hristos. Multe pătimim noi, dar avem mari speranţe. Ne primejduim, ni se întind curse, însă avem Mântuitor; nu vreun om, ci pe însuşi Dumnezeu. Deci, nici Cel ce mântuieşte nu slăbeşte - căci este Dumnezeu - şi oricare ar fi primejdiile, nu ne vor împresura, nici nădejdea noastră nu va rămâne ruşinată, căci însuşi Hristos este nădejdea noastră. De aceea, zice, suferim primejdii, căci sau vom fi scăpaţi iute de ele, sau, hrănindu-ne cu bune speranţe, ne vom mântui”.

***

Cel ce crede cu adevărat în Dumnezeu, nu va suferi niciodată a fi lipsit de dragoste.

Cel ce împlineşte legea nu de frică, ci din mai multă dragoste către virtute, acesta mai cu seamă împlineşte legea.

***

Câstigă-ţi haine, dacă voieşti, de acelea ţesute în ceruri: acea îmbrăcăminte minunată şi strălucită; acele haine într-adevăr sunt împodobite cu aur. Aurul acela nu este scos din metale, pe care mâinile ocnaşilor 1-au săpat, ci se produce din virtute. Să ne îmbrăcăm, dar, cu astfel de haine, pe care le lucrează nu oamenii săraci şi robi, ci însuşi Stăpânul a toate.

Epistola a doua către Timotei a Sfântului apostol Pavel

Capitolul 1 - Salutare. Credincioşia faţă de Evanghelie

1.Pavel, apostolul lui Hristos Iisus, prin voia lui Dumnezeu, după făgăduinţa vieţii care este în Hristos Iisus,
2.Lui Timotei, iubitului fiu: Har, milă, pace de la Dumnezeu-Tatăl şi de la Hristos Iisus, Domnul nostru!
3.Mulţumesc lui Dumnezeu, Căruia Îi slujesc din strămoşi, cu cuget curat, că te pomenesc neîncetat, zi şi noapte, în rugăciunile mele.
4.Şi pentru că îmi aduc aminte de lacrimile tale, doresc mult să te văd, ca să mă umplu de bucurie;
5.Îmi aduc iarăşi aminte de credinţa ta neprefăcută, care precum s-a sălăşluit întâi în bunica ta Loida şi în mama Eunichi, tot aşa, sunt încredinţat, că şi întru tine.
6.Din această pricină, îţi amintesc să aprinzi şi mai mult din nou harul lui Dumnezeu, care este în tine, prin punerea mâinilor mele.
7.Căci Dumnezeu nu ne-a dat duhul temerii, ci al puterii şi al dragostei şi al înţelepciunii.
8.Deci, nu te ruşina de a mărturisi pe Domnul nostru, nici de mine, cel pus în lanţuri pentru El, ci pătimeşte împreună cu mine pentru Evanghelie după puterea de la Dumnezeu.
9.El ne-a mântuit şi ne-a chemat cu chemare sfântă, nu după faptele noastre, ci după a Sa hotărâre şi după harul ce ne-a fost dat în Hristos Iisus, mai înainte de începutul veacurilor,
10.Iar acum s-a dat pe faţă prin arătarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Cel ce a nimicit moartea şi a adus la lumină viaţa şi nemurirea, prin Evanghelie.
11.Spre aceasta am fost pus eu propovăduitor şi apostol şi învăţător al neamurilor.

12.Din această pricină şi sufăr toate acestea, dar nu mă ruşinez, că ştiu în cine am crezut şi sunt încredinţat că puternic este să păzească comoara ce mi-a încredinţat, până în ziua aceea.
13.Ţine dreptarul cuvintelor sănătoase pe care le-ai auzit de la mine, cu credinţa şi cu iubirea ce este în Hristos Iisus.
14.Comoara cea bună ce ţi s-a încredinţat, păzeşte-o cu ajutorul Sfântului Duh, Care sălăşluieşte întru noi.
15.Tu ştii că toţi cei din Asia s-au lepădat de mine, între care Fighel şi Ermoghen.
16.Domnul să aibă milă de casa lui Onisifor, căci de multe ori m-a însufleţit şi de lanţurile mele nu s-a ruşinat,
17.Ci venind în Roma, cu multă osârdie m-a căutat şi m-a găsit.
18.Să-i dea Domnul ca în ziua aceea, el să afle milă de la Domnul. Şi cât de mult mi-a slujit el în Efes, tu ştii prea bine.

Capitolul 2 - Ostaşul cel bun al lui Iisus Hristos. Lucrător cu faţa curată

1.Tu, deci, fiul meu, întăreşte-te în harul care e în Hristos Iisus,
2.Şi cele ce ai auzit de la mine, cu mulţi martori de faţă, acestea le încredinţează la oameni credincioşi, care vor fi destoinici să înveţe şi pe alţii.
3.Suferă împreună cu mine, ca un bun ostaş al lui Hristos Iisus.
4.Nici un ostaş nu se încurcă cu treburile vieţii, ca să fie pe plac celui care strânge oaste.
5.Iar când se luptă cineva, la jocuri, nu ia cununa, dacă nu s-a luptat după regulile jocului.
6.Cuvine-se ca plugarul ce se osteneşte să mănânce el mai întâi din roade.
7.Înţelege cele ce-ţi grăiesc, căci Domnul îţi va da pricepere în toate.
8.Adu-ţi aminte de Iisus Hristos, Care a înviat din morţi, din neamul lui David, după Evanghelia mea,
9.Pentru Care sufăr până şi lanţuri ca un făcător de rele, dar cuvântul lui Dumnezeu nu se leagă.
10.De aceea toate le rabd, pentru cei aleşi, ca şi ei să aibă parte de mântuirea care este întru Hristos Iisus şi de slava veşnică.
11.Vrednic de crezare este cuvântul: căci dacă am murit împreună cu El, vom şi învia împreună cu El.
12.Dacă rămânem întru El, vom şi împărăţi împreună cu El; de-L vom tăgădui, şi El ne va tăgădui pe noi.
13.Dacă nu-I suntem credincioşi, El rămâne credincios, căci nu poate să Se tăgăduiască pe Sine însuşi.
14.Aminteşte-le acestea şi îndeamnă stăruitor înaintea lui Dumnezeu să nu se certe pe cuvinte, ceea ce la nimic nu foloseşte, decât la pierzarea ascultătorilor.
15.Sileşte-te să te arăţi încercat, înaintea lui Dumnezeu lucrător cu faţa curată, drept învăţând cuvântul adevărului.

16.Iar de deşartele vorbiri lumeşti fereşte-te, căci ele vor spori nelegiuirea tot mai mult.
17.Cuvântul lor va roade ca o cangrenă. Dintre ei sunt Imeneu şi Filet,
18.Care au rătăcit de la adevăr, zicând că învierea s-a şi petrecut şi răstoarnă credinţa unora.
19.Dar temelia cea tare a lui Dumnezeu stă neclintită, având pecetea aceasta: "Cunoscut-a Domnul pe cei ce sunt ai Săi" şi "să se depărteze de la nedreptate oricine cheamă numele Domnului".
20.Iar într-o casă mare nu sunt numai vase de aur şi de argint, ci şi de lemn şi de lut; şi unele sunt spre cinste, iar altele spre necinste.
21.Deci, de se va curăţi cineva pe sine de acestea, va fi vas de cinste, sfinţit, de bună trebuinţă stăpânului, potrivit pentru tot lucrul bun.
22.Fugi de poftele tinereţilor şi urmează dreptatea, credinţa, dragostea, pacea cu cei ce cheamă pe Domnul din inimă curată.
23.Fereşte-te de întrebările nebuneşti, ştiind că dau prilej de ceartă.
24.Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând faţă cu toţi, destoinic să dea învăţătură, îngăduitor,
25.Certând cu blândeţe pe cei ce stau împotrivă, ca doar le va da Dumnezeu pocăinţă spre cunoaşterea adevărului,
26.Şi ei să scape din cursa diavolului, de care sunt prinşi, pentru a-i face voia.

Capitolul 3 - Oamenii în vremile din urmă. Porunci către Timotei

1.Şi aceasta să ştii că, în zilele din urmă, vor veni vremuri grele;
2.Că vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de arginţi, lăudăroşi, trufaşi, hulitori, neascultători de părinţi, nemulţumitori, fără cucernicie,
3.Lipsiţi de dragoste, neînduplecaţi, clevetitori, neînfrânaţi, cruzi, neiubitori de bine,
4.Trădători, necuviincioşi, îngâmfaţi, iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu,
5.Având înfăţişarea adevăratei credinţe, dar tăgăduind puterea ei. Depărtează-te şi de aceştia.
6.Căci dintre aceştia sunt cei ce se vâră prin case şi robesc femeiuşti împovărate de păcate şi purtate de multe feluri de pofte,
7.Mereu învăţând şi neputând niciodată să ajungă la cunoaşterea adevărului.
8.După cum Iannes şi Iambres s-au împotrivit lui Moise, aşa şi aceştia stau împotriva adevărului, oameni stricaţi la minte şi netrebnici pentru credinţă.
9.Dar nu vor merge mai departe, pentru că nebunia lor va fi vădită tuturor, precum a fost şi a acelora.
10.Tu însă mi-ai urmat în învăţătură, în purtare, în năzuinţă, în credinţă, în îndelungă răbdare, în dragoste, în stăruinţă,
11.În prigonirile şi suferinţele care mi s-au făcut în Antiohia, în Iconiu, în Listra; câte prigoniri am răbdat şi din toate m-a izbăvit Domnul.

12.Şi toţi care voiesc să trăiască cucernic în Hristos Iisus vor fi prigoniţi.
13.Iar oamenii răi şi amăgitori vor merge spre tot mai rău, rătăcind pe alţii şi rătăciţi fiind ei înşişi.
14.Tu însă rămâi în cele ce ai învăţat şi de care eşti încredinţat, deoarece ştii de la cine le-ai învăţat,
15.Şi fiindcă de mic copil cunoşti Sfintele Scripturi, care pot să te înţelepţească spre mântuire, prin credinţa cea întru Hristos Iisus.
16.Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înţelepţirea cea întru dreptate,
17.Astfel ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârşit, bine pregătit pentru orice lucru bun.

Capitolul 4 - Porunci către Timotei (continuare). Salutări de sfârşit

1.Eu te îndemn deci stăruitor în faţa lui Dumnezeu şi a lui Hristos Iisus, Care va să judece viii şi morţii, la arătarea Lui şi în împărăţia Lui;
2.Propovăduieşte cuvântul, stăruieşte cu timp şi fără de timp, mustră, ceartă, îndeamnă, cu toată îndelunga-răbdare şi învăţătura.
3.Căci va veni o vreme când nu vor mai suferi învăţătura sănătoasă, ci - dornici să-şi desfăteze auzul - îşi vor grămădi învăţători după poftele lor,
4.Şi îşi vor întoarce auzul de la adevăr şi se vor abate către basme.
5.Tu fii treaz în toate, suferă răul, fă lucru de evanghelist, slujba ta fă-o deplin!
6.Că eu de-acum mă jertfesc şi vremea despărţirii mele s-a apropiat.
7.Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârşit, credinţa am păzit.
8.De acum mi s-a gătit cununa dreptăţii, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător şi nu numai mie, ci şi tuturor celor ce au iubit arătarea Lui.
9.Sileşte-te să vii curând la mine,
10.Că Dimas, iubind veacul de acum, m-a lăsat şi s-a dus la Tesalonic, Crescent în Galatia, Tit în Dalmaţia;
11.Numai Luca este cu mine. Ia pe Marcu şi adu-l cu tine, căci îmi este de folos în slujire.
12.Pe Tihic l-am trimis la Efes.
13.Când vei veni, adu-mi felonul pe care l-am lăsat în Troada, la Carp, precum şi cărţile, mai ales pergamentele.
14.Alexandru arămarul mi-a făcut multe rele; Domnul să-i răsplătească după faptele lui.
15.Păzeşte-te şi tu de el, căci s-a împotrivit foarte mult cuvântărilor noastre.
16.La întâia mea apărare, nimeni nu mi-a venit într-ajutor, ci toţi m-au părăsit. Să nu li se ţină în socoteală!
17.Dar Domnul mi-a stat într-ajutor şi m-a întărit, pentru ca prin mine, Evanghelia să fie pe deplin vestită şi s-o audă toate neamurile; iar eu am fost izbăvit din gura leului.

18.Domnul mă va izbăvi de orice lucru rău şi mă va mântui, în împărăţia Sa cerească. Lui fie slava în vecii vecilor. Amin!
19.Îmbrăţişează pe Priscila şi pe Acvila şi casa lui Onisifor.
20.Erast a rămas în Corint; pe Trofim l-am lăsat în Milet, fiind bolnav.
21.Sileşte-te să vii mai înainte de începutul iernii. Te îmbrăţişează Eubul şi Pudenţiu şi Linos şi Claudia şi fraţii toţi.
22.Domnul Iisus Hristos să fie cu duhul tău! Harul fie cu voi! Amin.

Tâlcuiri la Epistola a doua către Timotei

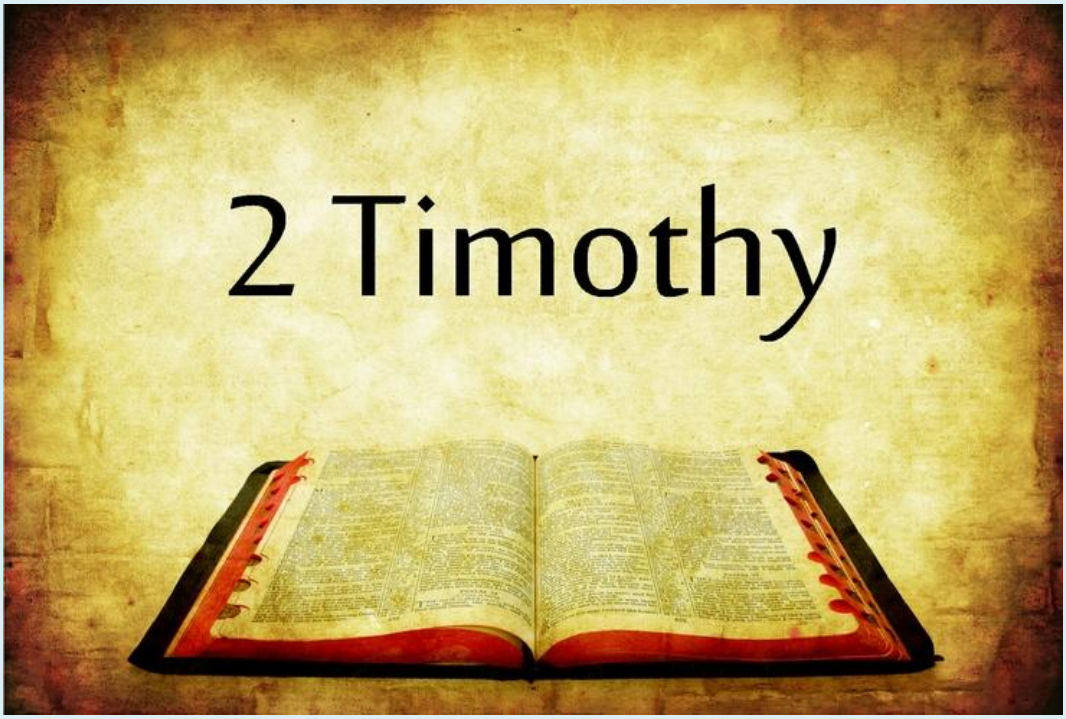

https://www.academia.edu/43115920/Sf%C3%A2ntul_Ioan_Gur%C4%83_de_Aur_-_T%C3%A2lcuiri_la_Epistola_a_doua_a_Sf%C3%A2ntului_apostol_Pavel_c%C4%83tre_Timotei_Tit_%C5%9Fi_Filimon

***

Omilia I – Precum nu există om nemuritor, tot aşa nu se poate găsi vreun om lipsit de supărare în această viaţă şi că o singură supărare este folositoare, aceea venită prin păcat. Despre milostenie

Pavel, apostolul lui Hristos Iisus, prin voia lui Dumnezeu, după făgăduinţa vieţii care este în Hristos Iisus, lui Timotei, iubitului fiu: Har, milă, pace de la Dumnezeu-Tatăl şi de la Hristos Iisus, Domnul nostru! (II Timotei 1, 1-2)

De ce, oare, i-a mai trimis şi a doua epistolă? Spusese: „Îţi scriu aceasta nădăjduind că voi veni la tine fără întârziere” (I Timotei 3, 14); lucrurile însă nu s-au petrecut aşa. Acum îl mângâie deci prin această scrisoare, fiind poate el întristat pentru aceasta (lipsa lui Pavel) şi simţind apăsarea (greutatea) slujbei pe care, atunci, şi-o începuse deja. Căci nişte bărbaţi, oricât de mari ar fi ei, totuşi când primesc cârma şi guvernarea Bisericii, simt oarecare neplăcere şi îngreuiere, primejduindu-se din toate părţile în multele valuri ce le întâmpină, şi mai cu seamă pe atunci, când propovăduirea era la început, când toate erau nelucrate, când toate erau contrare, potrivnice. Iar nu numai atât, ci încă mai

erau şi eresuri, provenite din învăţături iudaice, despre care (Pavel) a vorbit şi în întâia lui epistolă.

Şi nu numai că-l mângâie prin epistolă, ci îl şi cheamă la el: ***„Sileşte-te să vii curând la mine”*** şi: ***„Când vei veni, adu-mi felonul pe care l-am lăsat în Troada, la Carp, precum şi cărţile, mai ales pergamentele”. (II Timotei 4, 9, 13)***

Mi se pare că epistola aceasta este trimisă cam pe la sfârşitul vieţii sale. ***„Că eu de-acum mă jertfesc şi vremea despărţirii mele s-a apropiat”;*** şi iarăşi: ***„La întâia mea apărare, nimeni nu mi-a venit într-ajutor”. (II Timotei 4, 6, 16)*** Toate acestea deci avându-le în vedere, chiar şi mângâierea ce i-o face, i-o pregăteşte din propriile încercări şi zice: ***„Pavel, apostolul lui Hristos Iisus, prin voia lui Dumnezeu, după făgăduinţa vieţii care este în Hristos Iisus”.***

Chiar de la început i-a deşteptat sufletul, căci pare a zice: „Să nu-mi spui de primejdiile de aici, căci acestea ne zămislesc nouă viaţa veşnică, unde nimic de acest fel nu mai este, de unde «vor fugi toată durerea, întristarea şi suspinarea» (Isaia 35, 10); căci nu ne-a făcut pe noi apostoli doar pentru a întâmpina primejdii, ci şi ca să le suferim şi să murim”. Apoi, fiindcă relatarea propriilor dureri şi neajunsuri era nu numai o mângâiere pentru Timotei, ci încă şi un adaos de supărare, iată că încă de la început aduce cuvinte de mângâiere, zicând: „după făgăduinţa vieţii care este în Hristos Iisus”, ca şi cum ar spune: „dacă este deci făgăduinţă, atunci nu căuta făgăduinţa aceasta aici”, căci „nădejdea care se vede nu mai e nădejde”. (Romani 8, 24)

„Lui Timotei, iubitului fiu”, zice. Şi nu spune simplu „fiu”, ci „iubitului fiu”, fiindcă sunt fii şi neiubiţi - „însă, tu nu eşti dintr-aceştia, pentru care nici nu îţi zic simplu, ci «iubitului meu fiu»”. De altfel, şi pe galateni îi numeşte fii; cu toate acestea însă este şi mâhnit pentru ei, după cum zice: „pentru care sufăr iarăşi durerile naşterii”. (Galateni 4, 19) Aici însă apostolul mărturiseşte, prin aceste cuvinte, marea lui virtute, căci dragostea lui pentru Timotei nu provine de la natură, ci din virtutea acestui bărbat.

Cei născuţi din noi ne sunt iubiţi nu numai pentru calităţile lor, ci şi pentru cerinţa naturii, pe când cei iubiţi nouă din credinţă, pentru nimic altceva nu ne sunt iubiţi decât numai pentru virtute - căci pentru ce altceva? - şi mai cu seamă lui Pavel, care nimic nu făcea din părtinire. Prin aceste cuvinte îi arată că, dacă încă nu s-a dus la el, nu se datoreşte faptului că ar fi fost mâniat de ceva, nici că l-ar fi dispreţuit. Aceasta arată tocmai prin expresia „iubitului fiu”.

„Har, milă, pace de la Dumnezeu-Tatăl şi de la Hristos Iisus, Domnul nostru!” Precum a făcut şi în Epistola întâi, la fel şi aici aceleaşi îi doreşte. Şi

priveşte cum de la început se justifică de faptul că nu s-a dus la el şi că nu l-a văzut. Fiindcă expresiile „până voi veni” şi „nădăjduind că voi veni la tine fără întârziere” (I Timotei 4, 13; 3, 14) făceau aşteptată prezenţa lui fără întârziere. Pentru aceasta deci de la început se justifică. Cauza pentru care el n-a venit nu o arată de la început, ca să nu-l întristeze mai tare; iar acea cauză a fost că apostolul era plecat din nou la Roma, trimis în detenţie de împărat.

Aceasta a arătat-o lui Timotei când l-a chemat la el spre sfârşitul vieţii sale. Nu îl întristează cu aceasta chiar de la început, ci îl poartă cu nădejdea de a-1 vedea curând. „Doresc mult să te văd”, zice şi: „Sileşte-te să vii curând la mine”. (II Timotei 1, 4; 4, 9) De la început deci îl deşteaptă, iar cele ce urmează după aceasta Ie spune cu mari laude: ***Mulţumesc lui Dumnezeu, Căruia Îi slujesc din strămoşi, cu cuget curat, că te pomenesc neîncetat, zi şi noapte, în rugăciunile mele. (1, 3)***

„Mulţumesc lui Dumnezeu, zice, că te pomenesc, că te iubesc atât de mult.” Aceasta este cea mai mare dragoste, când cineva se şi mândreşte cu ea. „Mulţumesc lui Dumnezeu, Căruia Îi slujesc din strămoşi.” Cum? „Cu cuget curat”, zice, căci cugetul lui nu era întru nimic vătămat.

De altfel, el vorbeşte aici despre viaţă şi peste tot numeşte viaţa conştiinţă. Sau, poate zice că „nu am trădat pentru vreo cauză omenească nici unul din bunurile pe care le-am dorit încă dinainte, nici chiar atunci când prigoneam Biserica”. Pentru care zice: ***„Totuşi, am fost miluit, căci în necredinţa mea, am lucrat din neştiinţă” (I Timotei 1, 13),*** ca şi cum parcă ar zice: „Să nu-ţi închipui că lucrul acesta ar fi linguşire din parte-mi”.

Bine face el că îşi recomandă caracterul sau simţământul său moral, ca astfel să se arate vrednică de credinţă dragostea lui către Timotei, ca şi cum ar zice: „Nu mint, nici că aş avea ceva, şi aş spune altceva”. Aşa că, fiind silit şi de astă dată, el s-a lăudat pe sine, după cum arată chiar şi cartea Faptele Apostolilor. Fiindcă atunci îl defăimau ca revoluţionar şi inovator, iată că Anania zicea către el: ***„Dumnezeul părinţilor noştri te-a ales de mai înainte pe tine ca să cunoşti voia Lui şi să vezi pe Cel Drept şi să auzi glas din gura Lui; că martor vei fi Lui, în faţa tuturor oamenilor, despre cele ce ai văzut şi ai auzit”. (Faptele Apostolilor 22, 14-15)***

Tot aşa şi aici, ca nu cumva să fie considerat nesimţitor în prietenie şi fără cuget, ca unul care a uitat, cu drept cuvânt se lăuda pe sine, zicând: „că te pomenesc neîncetat”, şi nu oricum, ci „în rugăciunile mele”, adică „aceasta îmi este dorinţa”, ca necontenit, „zi şi noapte”, să-L rog pe Dumnezeu pentru aceasta, „dorind să te văd”. Ai văzut umilinţă? Ai văzut cum se justifică faţă de ucenic?

Apoi arată şi cauza, care nu este una formală, căci, deşi a mai arătat deja, totuşi o face şi aici, zicând: ***Pentru că îmi aduc aminte de lacrimile tale. (1, 4)*** Era natural ca, despărţindu-se de el, să plângă acela şi să se tânguiască, mai mult decât copilul care este depărtat de sânul şi de laptele doicii. Ca să mă umplu, zice, de bucurie, doresc mult să te văd. Nu m-aş lipsi de atâta plăcere, chiar de aş fi cel mai nesimţitor, crud şi sălbatic om; căci acele lacrimi ar fi de ajuns să mă înduioşeze, aducându-mi aminte de ele.

Acum însă eu nu sunt unul dintr-aceştia, ci dintre cei ce slujesc cu puritate (curăţie) lui Dumnezeu, aşa că multe sunt pricinile care mă apropie de tine. Pe lângă aceasta, apoi, mai aduce şi un alt motiv de mângâiere, zicând: ***îmi aduc iarăşi aminte de credinţa ta neprefăcută. (l, 5)***

Mai departe, pune şi o altă laudă, anume că el (Timotei) nu este dintre neamuri (ginţi), nici dintre necredincioşi, ci dintr-o casă care dintru început a slujit lui Dumnezeu. Precum s-a sălăşluit întâi în bunica ta, Loida, zice, şi în mama ta, Eunichi. Căci era, zice, ***„fiul unei femei iudee credincioase" (Faptele Apostolilor 16, 1).*** Cum putea fi o femeie iudee şi credincioasă? Şi anume, credincioasă dintre iudei, şi nu dintre neamuri; iar pentru că tatăl său era elin, apostolul l-a tăiat (pe Timotei) împrejur, (făcând) aceasta şi pentru iudeii care erau prin acele locuri. Vezi cum începea legea să se desfiinţeze, făcându-se împerecherile acestea?

Priveşte apoi câte a arătat el aici. ***„Eu, zice, slujesc lui Dumnezeu şi am conştiinţa curată, iar tu ai lacrimile. Nu numai pentru lacrimi te iubesc eu, ci şi pentru credinţă, că eşti lucrător al adevărului, că nimic viclean nu este întru tine. Când tu deci te arăţi pe tine însuţi vrednic de iubire, fiind atât de iubitor şi adevărat ucenic al lui Hristos, iar eu nefiind dintre cei neiubitori, ci dintre cei ce spun adevărul, atunci care ar putea fi piedica de a nu veni să te văd?"*** Tot aşa, sunt încredinţat, zice, că şi întru tine.

„De la început ai, zice, acest bun, de la strămoşi ai moştenit credinţa cea nefăţarnică." Laudele strămoşilor, când desigur, urmăm pildele lor, sunt şi ale noastre; iar când nu le urmăm, nu au nici o putere, ci încă mai mult ne condamnă. De aceea a şi zis apostolul: „sunt încredinţat că şi întru tine". „Nu stau la îndoială, ci sunt încredinţat şi întru totul asigurat. Deci, dacă nimic omenesc nu te-a adus la credinţa adevărată, nimic nu va putea să te mişte din loc."

Din această pricină, îţi amintesc să aprinzi şi mai mult din nou harul lui Dumnezeu, care este în tine, prin punerea mâinilor mele. (1,6) Priveşte cum îl înfăţişează pe el, ca fiind într-o mare tristeţe, într-o mare mâhnire. ***„De aceea, zice, să nu-ţi închipui că te-am dispreţuit, ci să ştii că nu te-am uitat, dacă nu***

pentru altceva, cel puţin pentru bunica şi mama ta. Pentru aceea, deoarece cunosc că ai credinţă nefăţarnică, îţi trebuie numai bunăvoinţă, spre a reînflăcăra harul lui Dumnezeu." Precum focul are nevoie de lemne, tot aşa şi harul are nevoie de buna noastră voinţă, ca pururea să fie nestins.

„Îţi amintesc să aprinzi şi mai mult din nou harul lui Dumnezeu, care este în tine, prin punerea mâinilor mele", adică harul Duhului, pe care l-ai luat spre sprijinirea Bisericii, spre semne, spre întreaga slujbă sfântă. În noi stă şi de a stinge, precum şi de a aprinde acest har. Pentru care şi zice în altă parte: ***„Duhul să nu-l stingeţi. (I Tesaloniceni 5, 19)***

Când cineva este stăpânit de lene şi trândăvie, se stinge, iar când este treaz şi cu băgare de seamă, se aprinde. Îţi este cu putinţă aceasta, dacă însă vei lucra cu putere, adică de vei fi plin de bucurie, de îndrăzneală, de veselie. Cu alte cuvinte, ne spune parcă: „Staţi bărbăteşte!" Căci Dumnezeu nu ne-a dat duhul temerii, ci al puterii şi al dragostei, şi al înţelepciunii (1, 7), adică nu pentru aceasta am luat duhul, ca să ne împuţinăm, ci ca să ne împuternicim, ca să ne încurajăm.

Căci multora li se dă duhul temerii, cum de pildă s-a petrecut în războaiele de pe timpul regilor. ***„Şi a căzut peste ei, zice, duhul temerii" (Ieşirea 15, 16),*** adică le-a dat lor frică. Dar ţie, dimpotrivă, ti-a dat dubul puterii şi al dragostei către El. Aşadar, şi aceasta este din harul Său şi nu întâmplător (automat) din acesta, ci când şi noi mai întâi vom învedera cele cuvenite nouă. ***„Căci ceea ce ne face pe noi a striga: «Ava Părinte!» insuflă în noi şi dragostea către El, ca şi aceea către aproapele, zice, ca astfel să ne iubim unii pe alţii, căci dragostea vine de la putere şi de la a nu ne teme. Nimic nu poate deştăma prietenia, ca frica şi teama de trădare."***

„Căci Dumnezeu nu ne-a dat, zice, duhul temerii, ci al puterii şi al dragostei şi al înţelepciunii." Adică, sub denumirea de înţelepciune, el înţelege sănătatea cugetului şi a sufletului sau ar spune că noi trebuie să avem întreagă înţelepciune chiar şi când s-ar abate ceva rău, pentru a ne cuminţi şi cele prisoselnice să le taie de la noi.

Precum nu există om nemuritor, tot aşa nu se poate găsi vreun om lipsit de supărare în această viaţă şi că o singură supărare este folositoare, aceea venită prin păcat. Despre milostenie

Deci, iubiţilor, să nu ne descurajăm (abatem) în faţa relelor ce cad asupra noastră, căci aceasta se întâmplă spre cuminţirea noastră. ***„Să nu te tulburi în timpul încercării", zice înţeleptul Isus Sirah (2, 2).*** Mulţi au felurite necazuri în casele lor; toţi ne împărtăşim de necazuri şi de supărări, nu însă şi de cauzele

lor; ci unul are supărare de la femeie, altul de la copil, un altul de la slugă, unul de la vreun prieten, altul de la vreun duşman, celălalt de la vecin, un altul de la vreo pagubă suferită, căci multe şi variate sunt cauzele necazurilor, şi nu vei găsi deloc pe cineva întru totul lipsit de necaz sau de supărare, ci unul o are mai mică, altul, mai mare.

Deci, să nu ne mâhnim şi nici să credem că numai noi suntem în necaz. Căci nu există om care să vieţuiască şi să fie scutit de necazuri în această viaţă trecătoare, ci unul astăzi, altul mâine, iar de nu mâine, după aceasta negreşit i se va întâmpla ceva care să-l supere. Că, după cum nu este cu putinţă ca plutind cineva, să nu fie în agonie, adică în frica morţii - vorbesc de cel ce pluteşte pe mare - tot aşa nu l-ar putea găsi cineva pe un om lipsit de supărare în viaţa aceasta.

Chiar de ai spune de bogat, totuşi, fiindcă este bogat, va avea mai multe motive de supărare; ba chiar de ar fi împărat, căci şi împăratul de multe este stăpânit şi nu face totul după placul său, ci trece cu vederea multe împotriva voinţei sale, şi mai cu seamă acesta este cel care mai mult decât toţi face de multe ori ceea ce nu voieşte. Şi de ce oare? Fiindcă are sub el pe mulţi din aceia care voiesc a răpi din drepturile sale.

Gândeşte-te în câtă supărare se găseşte el, când voieşte de pildă a face un lucru, dar nu poate, fie de frică, fie din cauza bănuielii, fie din cauza duşmanilor, fie din a prietenilor. De multe ori, chiar şi atunci când se ambiţionează a face un lucru din cele ce-i plac lui, totul dispare din acea faptă ce-l putea mulţumi, fiind mulţi din cei ce-l urăsc.

Dar ce? Crezi poate că aceia care duc un trai fără oboseală sunt lipsiţi de supărări în viaţă? Nicidecum, căci, precum nu este cu putinţă a fi cineva nemuritor, tot aşa nu este cu putinţă a fi fără de supărare. Câte neajunsuri nu suferă ei, pe care nu este cu putinţă a le reprezenta prin cuvinte, şi cu toate acestea le îndură în plăcere! Câţi poate, de mii de ori, nu s-au rugat să moară în acea bogăţie şi desfătare? Căci a se desfăta cineva nu este totdeauna lipsit şi de necaz; ba încă tocmai din a petrece în desfătare se nasc mii de necazuri, boli şi dezgusturi, şi chiar fără de acestea, adică şi fără să fie vreo cauză.

Când sufletul ajunge într-o astfel de deprindere, se întristează şi de la sine, adică fără vreo cauză anume; căci şi doctorii spun ca supărările pot veni de multe ori şi de la construcţia stomacului. Sau poate nu ni se întâmplă şi nouă de a ne întrista, de a ne mâhni şi să nu ştim cauza mâhnirii?

Într -un cuvânt, nu se poate găsi cineva fără de supărare, şi dacă poate nu are atâta pricină de supărare ca noi, totuşi fiecare are pe atât pe cât şi-o închipuie.

Pe cineva îl supără mai mult cele ale sale decât cele ale aproapelui. Precum cei ce suferă din cauza unor membre ale trupului cred că ei îi covârşesc cu durerile pe cei din jur - căci şi cel bolnav de ochi nu-şi poate închipui vreo altă boală mai rea decât a sa, şi iarăşi cel ce suferă de stomac zice că boala aceasta este mai grea decât toate bolile, şi, în fine, fiecare crede că boala ce-l stăpâneşte este mai greu de vindecat decât toate celelalte boli - tot aşa se petrece şi cu întristarea, căci aceea pe care o are cineva o consideră drept cea mai dureroasă, lucru pe care îl judecă din propria experienţă.

De pildă,

⇒ *cel ce nu are copii, nimic nu consideră atât de dureros, ca lipsa de copii, pe când cel ce are mulţi copii şi este sărac, nimic nu învinovăţeşte atât de mult ca facerea de copii mulţi, iar cel ce are numai unul, nu-şi poate închipui ceva mai rău, ca a avea numai un copil. Căci de aici, zice, copilul devine leneş, iar pe tatăl său îl aduce în supărare - fiindu-i pururea prea iubit - nevrând a se îndrepta.*

⇒ *Cel ce are femeie frumoasă, iarăşi nimic nu crede a fi mai rău decât a avea cineva femeie frumoasă, fiindcă faptul acesta este încărcat de bănuieli şi de zavistii.*

⇒ *Iar cel ce are femeie urâtă, nu-şi poate închipui ceva mai rău decât a avea femeie urâtă, fiindcă faptul acesta este încărcat de dezgust.*

⇒ *Cel fără nici o ocupaţie zice că nimic nu este mai netrebnic şi mai de dispreţuit ca viaţa aceasta.*

⇒ *Ostaşul spune că nimic nu este mai greu şi mai primejdios ca oştirea, şi că mult mai bine este a mânca cineva pâine cu apă, decât a suferi atâtea greutăţi.*

⇒ *Cel ce este în stăpânire zice că nimic nu este mai obositor ca a se ocupa cineva cu trebuinţele altora, în timp ce acela care e stăpânit zice că nimic nu este mai înjositor ca a fi cineva sub puterea altuia.*

⇒ *Cel însurat zice că nici un rău nu poate fi mai mare decât a avea cineva grijă de femeie, pe când cel neînsurat spune că nimic nu este mai fără libertate ca a fi neînsurat şi a se vedea fără casă şi fără odihnă.*

⇒ *Neguţătorul fericeşte siguranţa lucrătorului de pământ, în timp ce acesta îl fericeşte pe neguţător pentru bogăţia sa.*

În fine, neamul nostru omenesc este întru totul nemulţumit şi veşnic cârtitor asupra soartei sale şi posomorât. Când unul îi osândeşte şi îi pune pe toţi oamenii în aceeaşi cumpănă, atunci zice în general: „Bietul om este un animal nenorocit şi încărcat cu multe greutăţi”, numind astfel întreaga natură umană. Câţi nu admiră bătrâneţea? Câţi nu fericesc tinereţea? Tot aşa şi în vârstele omeneşti mare este tristeţea şi necazul. Când de pildă, ne vedem acuzaţi pentru

vârstă, zicem: de ce nu suntem bătrâni? Iar când ne înălbeşte părul, spunem: unde este tinereţea? Şi, într-un cuvânt, avem mii de motive spre a fi scârbiţi şi întristaţi. ***Dar pentru scăparea din această anomalie nu este decât o singură cale: aceea a virtuţii, deşi chiar şi aceasta are necazurile şi nemulţumirile sale, însă, la drept vorbind, acele necazuri nu sunt fără de folos, ci au cu ele o mare folosinţă şi un mare câştig.***

Căci, dacă cineva a păcătuit şi pe urmă prin întristare s-a umilit, s-a curăţit de păcat; sau de a compătimit cu fratele căzut în greşeală, şi atunci iarăşi are nu o mică plată. Căci a compătimi cu cei ce sunt în nenorociri, aceasta ne dă multă îndrăzneală faţă de Dumnezeu. Gândeşte-te la cele ce Scriptura filosofează despre Iov, ascultă-l apoi şi pe Pavel, care spune: ***„Plângeţi cu cei ce plâng… lăsaţi-vă duşi spre cele smerite” (Romani 12, 15, 16),*** fiindcă împărtăşirea de nenorocirile celor întristaţi obişnuieşte a uşura greutatea cea mare a tristeţii.

Precum se întâmplă şi cu greutatea, că, dacă cineva susţine, uşurează povara celui ce o duce, tot aşa şi cu celelalte toate.

Atunci când cineva dintre ai noştri moare, mulţi sunt cei care stau pe lângă noi, mulţi care ne mângâie - ba de multe ori chiar şi pe un măgar căzut îl ridicăm - în timp ce sufletele cele căzute ale fraţilor noştri le trecem cu vederea mai mult decât pe un măgar.

Dacă îl vedem intrând fără sfială în crâşmă, noi nu-l oprim, iar de-l vedem beat, nu îl împiedicăm - sau de face orice faptă absurdă - ci încă ne purtăm bine cu ei.

De aceea zicea Pavel: ***„Nu numai că fac ei acestea, ci le şi încuviinţează celor care le fac”. (Romani 1, 32)*** Ba încă mulţi fac şi societăţi de beţie şi de băutură. Fă, omule, societăţi pentru a depărta mania (nebunia) beţiei, iar ospeţele sau mesele tale fă-le pentru cei legaţi, pentru cei ce sunt în necazuri. Aşa ceva a poruncit Pavel şi corintenilor, zicând: ***„ca să nu se facă strângerea abia atunci când voi veni”. (I Corinteni 16, 2)***

Acum, pentru petreceri şi desfătări toate le facem şi masă comună şi pat comun şi vin comun şi cheltuială comună, însă milostenie nimeni n-a făcut în comun. Astfel erau cele ale dragostei pe timpul apostolilor, când toate averile se puneau la mijloc. Dar eu nu poruncesc a le pune pe toate, ci o parte din ele, după cum şi Pavel zice: ***„Fiecare din voi, într-una din sâmbete, să pună de la sine ce se va îndura”*** adică strângând ca o dare oarecare pentru cele şapte zile şi depozitând-o, ca astfel să avem de unde face milostenie, fie mare, fie mică. ***„Să nu te înfăţişezi înaintea Mea cu mâna goală (deşert)” (Ieşirea 23, 15),*** zice Moise, şi băgaţi de seamă că el spunea acestea iudeilor.

Dar cu cât mai vârtos nu ni s-ar putea spune nouă! De aceea stau săracii înaintea uşilor bisericii, ca astfel nimeni să nu intre înaintea Domnului deşert, ca să intre o dată cu milostenia.

Intri ca să fii miluit; miluieşte tu mai întâi.

Cel ce vine după aceea, trebuie să dea mai mult; căci, când începem noi, cel de-al doilea dă mai mult. Fă-ţi mai întâi datornic pe Dumnezeu şi după aceea cere şi tu; împrumută-L, şi după aceea cere, ca să iei înapoi împrumutul cu procente. Dumnezeu o voieşte aceasta şi nu se dă în lături.

Dacă tu ceri împreună cu milostenia, vei dobândi; dacă vei cere, zic, astfel, vei primi şi procente. Aşa, vă rog, să faceţi.

Nu prin ridicarea mâinilor suntem auziţi. Întinde-ţi mâinile tale nu spre cer, ci spre mâinile săracilor. De vei întinde mâna ta în mâinile săracilor, vei atinge cu ea bolta cerului, şi Cel ce şade acolo va primi milostenia ta; iar de ai întins-o fără roadă, nimic n-ai câştigat.

Căci spune-mi, te rog: dacă împăratul s-ar apropia de tine cu porfira pe trup şi ar cere ceva de la tine, oare n-ai da cu plăcere tot ce ai? Nu prin întinderea mâinilor suntem auziţi, nici în mulţimea vorbelor, ci în fapte, căci ascultă pe prorocul, care zice: ***„Când ridicaţi mâinile voastre către Mine, Eu îmi întorc ochii aiurea şi când înmulţiţi rugăciunile voastre, nu le ascult” (Isaia 1, 15),*** căci trebuie a tăcea şi nici măcar de a căuta spre cer, cerând milă - pe când cel ce are curaj, multe spune.

Dar ce spune Scriptura? ***„Ajutaţi pe cel apăsat, faceţi dreptate orfanului, apăraţi pe văduvă!” (Isaia 1, 17)*** Astfel vom putea fi auziţi, chiar de am avea mâinile în jos, chiar de n-am grăi nimic, chiar de n-am cere. Acestea deci să le facem, ca să ne învrednicim de bunurile făgăduite nouă, prin Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Omilia II – Trebuie a asculta de învăţători şi de preoţi, şi a nu-i judeca, chiar de ar avea o viaţă urâtă; dacă însă credinţa le e greşită, atunci nu trebuie doar să nu-i ascultăm, ci şi să fugim de ei, şi să-i judecăm. Căci Dumnezeu prin toţi lucrează pentru mântuirea poporului, iar producerea jertfei aceeaşi este, fie că are viaţă curată sau necurată cel ce produce

Deci, nu te ruşina de a mărturisi pe Domnul nostru, nici de mine, cel pus în lanţuri pentru El, ci pătimeşte împreună cu mine pentru Evanghelie după puterea de la Dumnezeu. El ne-a mântuit şi ne-a chemat cu chemare sfântă, nu după faptele noastre, ci după a Sa hotărâre şi după harul ce ne-a fost dat în Hristos Iisus, mai înainte de începutul veacurilor, iar acum s-a dat pe faţă prin arătarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. (II Timotei 1, 8-10)

Nimic nu poate fi mai rău decât atunci când cineva, stăpânit fiind de raţionamente omeneşti, judecă şi măsoară lucrurile cele dumnezeieşti; fiindcă în trupul acesta se va izbi de piatra aceea cu putere şi va fi lipsit de lumină. Căci, dacă cel ce voieşte a pune stăpânire pe lumina soarelui cu ochii cei omeneşti, nu numai că nu va reuşi sau nu se va putea împotrivi razelor lui, ci pe lângă acest eşec, va şi suferi multă vătămare, cu atât mai mult cel ce voieşte a-şi îndrepta privirea către acea lumină şi a vedea prin raţionamentele sale, nu numai că va cădea, ci încă şi batjocoreşte harul lui Dumnezeu.

Priveşte cum Marcion, Mani şi Valentin - şi toţi ceilalţi care au introdus în Biserica lui Dumnezeu ereziile şi dogmele lor vătămătoare - s-au pierdut, căci măsurând cele ale lui Dumnezeu prin raţionamente omeneşti, s-au ruşinat de iconomia Lui. Deşi este vrednic de cinste şi de laudă, mai mult decât de ruşine; vorbesc de crucea lui Hristos. Nimic nu constituie o mai mare dovadă a iubirii Sale de oameni - de ai pune în considerare cerul sau marea sau pământul sau chiar toate cele făcute din nimic - decât crucea Lui. Pentru aceasta şi Pavel se laudă cu ea, zicând: ***„Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos. (Galateni 6, 14)***

Însă cei trupeşti şi care nu-I pot atribui lui Dumnezeu nimic mai mult decât oamenilor cad şi se ruşinează. De aceea Pavel de la început îl sfătuieşte pe Timotei, zicând: „nu te ruşina” că-L propovăduieşti pe Cel răstignit - căci aceasta este „mărturisirea” - moartea lui Hristos, zice. În ele însele, moartea, închisoarea şi lanţurile sunt vrednice de ruşine şi de batjocură; însă dacă cineva ar adăuga şi cauza lor şi ar cunoaşte bine taina, ar găsi pe fiecare din acestea încărcată de multă laudă şi cinste.

Căci moartea aceea a mântuit lumea cea pierdută, că moartea aceea a unit pământul cu cerul, că moartea aceea a nimicit tirania diavolului, iar pe oameni i-a făcut îngeri şi fii ai lui Dumnezeu. Moartea aceea a ridicat firea noastră în

tronul cel împărătesc, iar lanţurile acelea pe mulţi i-au întors de la rătăcire. „Deci, nu te ruşina, zice, de a mărturisi pe Domnul nostru, nici de mine, cel pus în lanţuri pentru El, ci pătimeşte împreună cu mine pentru Evanghelie” şi anume, chiar tu de vei pătimi acestea, să nu te ruşinezi.

Cum că acestea a voit să spună, se învederează şi din cele zise mai sus, prin expresia: ***„Căci Dumnezeu nu ne-a dat duhul temerii, ci al puterii şi al dragostei, şi al înţelepciunii” (1, 7),*** precum şi din cele spuse după aceasta. „Ci pătimeşte împreună”, adică nu simplu să nu te ruşinezi, ci, chiar cercând (suferind, experimentând) acele patimi, să nu te ruşinezi. Şi n-a spus: „să nu te temi sau să te împuţinezi”, ci: „nu te ruşina”, ca şi cum n-ar fi nici o primejdie, ci doar o oarecare ruşine.

Ruşine aceasta este dacă tu te înspăimânţi. ***„Deci, să nu te ruşinezi dacă eu, zice, care învii morţii, care fac mii de semne şi minuni, eu care cutreier lumea întreagă, acum sunt legat; fiindcă nu ca făcător de rele sunt legat, ci pentru Cel răstignit. Căci, dacă Stăpânul meu nu S-a ruşinat de cruce, nici eu nu mă ruşinez de lanţuri.”***

Şi bine a făcut el că, îndemnându-l a nu se ruşina, mai întâi îi aminteşte de cruce. „Dacă nu te ruşinezi de cruce, zice, nu te ruşinezi nici de lanţuri că, dacă Domnul şi Stăpânul nostru a suferit crucea, noi cu atât mai mult vom suferi lanţurile. Cel ce se ruşinează de acestea, se ruşinează şi de Cel ce S-a răstignit şi a pătimit acestea. Căci eu, zice, nu sufăr acestea pentru mine. Deci, nimic omenesc nu suferi dacă te împărtăşeşti de asemenea patimi.”

„Ci pătimeşte împreună cu mine pentru Evanghelie” - nu ca şi cum Evanghelia ar pătimi împreună - „după puterea lui Dumnezeu, zice, Care ne-a mântuit şi ne-a chemat cu chemare sfântă, nu după faptele noastre, ci după a Sa hotărâre şi după harul ce ne-a fost dat în Hristos Iisus, mai înainte de începutul veacurilor”. De altfel, fiindcă expresia „pătimeşte împreună” este dificilă auzului, apostolul iarăşi îl mângâie. ***„Nu cumva, zice, tu suferi acestea cu puterea ta? Cu puterea lui Dumnezeu suferă-le. Al tău este de a le voi şi a le prefera pe acestea.”***

După aceea, arată şi dovezile puterii Lui. ***„Cum te-ai mântuit, zice, şi cum ai fost chemat?”*** După cum spune şi în alt loc: ***„Prin puterea cea lucrătoare în noi”. (Efeseni 3, 20)*** Astfel că mai mare putere este aceasta - de a convinge lumea întreagă - decât de a face cerul. „Cum ai fost chemat?”, zice. „ Cu chemare sfântă”, adică pe cei ce erau duşmani şi păcătoşi i-a făcut sfinţi. ***„Şi aceasta nu e de la voi: este darul lui Dumnezeu”. (Efeseni 2, 8)***

Deci, dacă este şi puternic de a chema, în acelaşi timp şi bun, de a face aceasta nu după datorie, ci după har, nu trebuie a te teme. Căci, Cel ce ne-a

mântuit pe noi numai prin har, în timp ce eram duşmani, când ne va vedea şi lucrând cele bune, oare nu va lucra împreună cu noi? „Nu după faptele noastre, zice, ci după a Sa hotărâre”, adică nesilit de nimeni, nesfătuit de nimeni, ci după a Sa hotărâre luată mai dinainte; cu alte cuvinte, fiind mişcat numai de bunătatea Sa ne-a mântuit.

„După a Sa hotărâre şi după harul ce ne-a fost dat în Hristos Iisus, mai înainte de începutul veacurilor”, adică fără de început au rost rânduite acestea a se face în Hristos, prin Hristos. Nu este puţin lucru nici acesta, de a voi de la început. Prin urmare, nu este din căinţă (un gând ulterior). Cum deci Fiul nu este veşnic şi fără de început? Căci şi El a voit aceasta de la început. ***„Iar acum s-a dat pe faţă prin arătarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, zice, Cel ce a nimicit moartea şi a adus la lumină viaţa şi nemurirea, prin Evanghelie”.*** Ai văzut putere? Ai văzut dar adus nouă, nu prin fapte, ci prin Evangnelie? Acestea sunt obiecte ale speranţei.

Amândouă în trupul Său s-au făcut, pe când în trupul nostru urmează a se face; însă cum? „Prin Evanghelie”, zice: ***Spre aceasta am fost pus eu propovăduitor şi apostol, şi învăţător al neamurilor (1, 11). Dar oare de ce necontenit spune aceasta, numindu-se pe sine învăţător al neamurilor?*** O face arătând că trebuie a se apropia şi de naţiuni. ***„Să nu te descurajezi, zice, de patimile mele: a fost omorâtă deja puterea morţii. Eu nu sufăr acestea ca făcător de rele, ci pentru învăţătura neamurilor.”***

În acelaşi timp şi cuvântul îl face vrednic de credinţă, zicând: ***Din această pricină şi sufăr toate acestea, dar nu mă ruşinez, că ştiu în cine am crezut şi sunt încredinţat că puternic este să păzească comoara ce mi-a încredinţat, până în ziua aceea (1, 12).*** „Dar nu mă ruşinez”, zice. „Dar ce, legăturile mele sunt spre ruşine? zice; patimile sunt spre ruşine? Deci, nu te ruşina.”

Ai văzut cum arată învăţătura prin fapte? „Acestea le pătimesc, zice, fiind aruncat în temniţă, fiind alungat”. ***„Că ştiu în cine am crezut şi sunt încredinţat că puternic este să păzească comoara ce mi-a încredinţat, până în ziua aceea.” Care lucru i-a fost încredinţat lui? Credinţa, propovăduirea Evangheliei.*** „însuşi El, zice, Care mi-a încredinţat aceasta, va păzi întreg depozitul. Eu toate le pătimesc, ca nu cumva depozitul să mi se fure. De pătimiri nu mă ruşinez, atât timp cât depozitul se păstrează întreg.”

Sau că prin expresia: „comoara ce mi-a încredinţat”, el îi numeşte pe credincioşii pe care Dumnezeu i-a încredinţat lui sau că e vorba de lucrul pe care el l-a încredinţat lui Dumnezeu, după cum zice: ***„Şi acum vă încredinţez lui Dumnezeu” (Faptele Apostolilor 20, 32),*** adică nu vor fi acestea

nefolositoare, iar Timotei arată roadă depozitului dat lui spre păstrare. Vezi cum el nici nu simte relele ce-l loveau, pentru speranţa ucenicilor?

Trebuie a asculta de învăţători şi de preoţi şi a nu-i judeca, chiar de ar avea o viaţă urâtă; dacă însă credinţa le e greşită, atunci nu trebuie doar să nu-i ascultăm, ci şi să fugim de ei şi să-i judecăm. Căci Dumnezeu prin toţi lucrează pentru mântuirea poporului, iar producerea jertfei aceeaşi este, fie că are viaţă curată sau necurată cel ce produce

Astfel trebuie să fie învăţătorul, aşa trebuie a se îngriji de ucenici şi aşa trebuie a-i povăţui pe toţi. ***„Acum noi suntem vii, zice, dacă voi staţi neclintiţi întru Domnul”*** şi iarăşi: ***„Căci care este nădejdea noastră sau bucuria sau cununa laudei noastre, dacă nu chiar voi, înaintea Domnului nostru Iisus, întru a Lui venire?” (I Tesaloniceni 3, 8; 2, 19)*** L-ai văzut cum se îngrijeşte de cele ale ucenicilor, nu mai puţin ca de ale sale?

Se cuvine ca părinţii să se mândrească, se cuvine ca ei să fie cu căldură către fii, însă şi fiii se cuvine a oferi părinţilor iubirea ce trebuie a le purta. ***Ascultaţi pe mai-marii voştri, zice şi vă supuneţi lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea de ele seamă”. (Evrei 13, 17) Căci spune-mi, te rog: acesta (mai-marele, dascălul, preotul) este răspunzător de atâtea primejdii ce vin asupra ta şi tu nu voieşti nici măcar a-l asculta, deşi este în interesul tău?***

Chiar dacă ale sale stau bine, totuşi întrucât cele ale tale nu stau la tine, el este mult îngrijorat, fiindcă răspunderea sa este îndoită. Gândeşte-te deci cum fiecare dintre cei stăpâniţi trebuie a fi cercetat şi cum de fiecare el trebuie a se îngriji. Câtă cinste deci şi câtă iubire nu merită el în schimbul acestor primejdii? Dar nu vei putea spune nimic. Căci, dacă este nevoie, el şi sufletul şi-l pune pentru tine.

Dacă nu şi-l pune aici la timp, îl va pierde acolo; tu însă nu voieşti a te supune nici măcar cu cuvântul. Aceasta este pricina tuturor relelor, că au dispărut toate cele cuvenite celor mai-mari: nici o sfială, nici o cinste, nici o frică. „Supuneţi-vă, zice, mai-marilor voştri, şi-i ascultaţi”; iar acum toate s-au răsturnat pe dos. Nu spun acestea pentru cei mai mari - căci ce folos vor avea de la cinstea noastră? - ci pentru folosul vostru. Ei chiar de ar fi cinstiţi, cu nimic nu se folosesc (beneficiază) în viitor, ci mai mare le va fi osânda şi chiar de ar fi batjocoriţi, cu nimic nu vor fi vătămaţi în viitor, ci încă mai mare le va fi justificarea.

Însă eu voiesc ca toate să se facă pentru voi. Când cei mai mari sunt cinstiţi de cei mici şi aceasta este spre ponosul lor, după cum este spus în cazul lui Eli: ***„Şi nu l-am ales Eu oare din toate seminţiile lui Israel”;*** iar când sunt batjocoriţi, ascultă ce zicea Dumnezeu lui Samuel: ***„Nu pe tine te-au lepădat, ci M-au***

lepădat pe Mine" (I Regi 2, 28; 8, 7), astfel că batjocura este câştig pentru ei, iar cinstea este o povară. Deci, acestea le spun nu pentru ei, ci pentru voi.

Cel ce-l cinsteşte pe preot, şi pe Dumnezeu Îl va cinsti; iar cel ce se învaţă a-l dispreţui pe preot, cu timpul îl va dispreţui şi pe Dumnezeu. „Cine primeşte proroc în nume de proroc plată de proroc va lua" şi: ***„Cine vă primeşte pe voi pe Mine Mă primeşte" (Matei 10, 41, 40),*** şi: ***„Cinsteşte pe preot şi dă-i partea lui" (Înţelepciunea lui Isus Sirah 7, 32).*** De aici s-au învăţat iudeii a-L dispreţui pe Dumnezeu, fiindcă l-au dispreţuit pe Moise, fiindcă l-au alungat cu pietre. ***Când cineva se poartă cu evlavie faţă de preot, cu atât mai mult se va purta faţă de Dumnezeu.***

Chiar de ar fi preotul rău, totuşi Dumnezeu, văzând că pentru cinstea Sa tu te porţi cuviincios faţă de cel ce nu este vrednic de cinste, îţi va răsplăti ţie după dreptate. Căci dacă „cine primeşte proroc în nume de proroc plată de proroc va lua", la fel şi cel ce se pleacă şi este supus preotului. Că, dacă fiind vorba de ospitalitate şi primeşti răsplată, deşi nu ştii cine este cel ospătat, apoi cu atât mai mult vei primi dacă te supui celui ce ţi se porunceşte a te supune.

„Cărturarii şi fariseii, zice, au şezut în scaunul lui Moise; deci toate câte vă vor zice vouă, faceţi-le şi păziţi-le; dar după faptele lor nu faceţi". (Matei 23, 2-3) Nu ştii ce este preotul? Nu ştii că este îngerul Domnului? Nu cumva spune toate cele ale sale? Dacă îl dispreţuieşti, nu pe el îl dispreţuieşti, ci pe Dumnezeu, Care 1-a hirotonit pe el.

„Şi de unde este învederat, zici, că Dumnezeu 1-a hirotonit?" Dacă nu ai această credinţă, speranţa ta este deşartă. Că, dacă Dumnezeu nu lucrează nimic printr-însul, atunci nici botez nu ai, nici de taine nu te împărtăşeşti, nici de binecuvântări nu te bucuri şi prin urmare, nici nu eşti creştin.

„Dar ce? zici tu; Dumnezeu îi hirotoneşte pe toţi, chiar şi pe cei nevrednici?" Nu pe toţi îi hirotoneşte Dumnezeu, însă prin toţi lucrează – chiar de ar fi şi nevrednici - pentru mântuirea poporului. Căci, dacă Dumnezeu a vorbit pentru popor printr-un măgar şi prin Valaam, printr-un om spurcat, cu atât mai mult prin preot.

Căci ce nu face Dumnezeu pentru mântuirea noastră? Ce nu grăieşte El? Prin cine nu lucrează? Că, dacă El a lucrat prin Iuda şi prin cei ce proroceau, cărora le va zice: ***„Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtaţi-vă de la Mine cei ce lucraţi fărădelegea" (Matei 7, 23),*** iar alţii încă şi alungau demoni, cu atât mai mult va lucra prin preoţi.

Dacă ar urma să cercetăm viaţa mai-marilor noştri, atunci noi ar trebui să fim hirotonitorii învăţătorilor şi atunci toate s-ar răsturna pe dos; picioarele sunt sus, iar capul jos. Ascultă-l pe Pavel, care zice: ***„Dar mie prea puţin îmi este că sunt judecat de voi sau de vreo omenească judecată de toată ziua” (I Corinteni 4, 3),*** şi iarăşi: ***„Dar tu, de ce judeci pe fratele tău?” (Romani 14, 10).*** Deci, dacă nu se cuvine a judeca pe frate, cu atât mai mult pe învăţător. Dacă tu faci ceea ce a poruncit Dumnezeu, bine faci, iar de nu faci aşa, păcătuieşti. Nu cuteza deci şi nici să-ţi ieşi din marginile bunei-cuviinţe. După ce israeliţii au făcut viţelul de aur, cei de pe lângă Core, Datan şi Atiron s-au răsculat asupra lui Aaron. Dar ce au pătimit? Oare nu s-au pierdut cu toţii?

Aşadar, fiecare să se îngrijească de ale sale. Dacă preotul are o credinţă stricată (greşită), chiar înger din cer de ar fi, tu nu te supune; iar dacă învaţă drept, nu te uita la viaţă, ci la cuvintele lui. Ai pe Pavel care te poate povăţui pe tine precum trebuie, şi cu fapta, şi cu vorba.

„Dar, zici tu, nu dă săracilor, nici nu administrează bine.” De unde îţi este învederată aceasta? Mai înainte de a afla bine, nu batjocori, teme-te de răspundere!
Multe se judecă numai din bănuială. Imită pe Stăpân, căci ascultă ce spune: ***„Pogorâ-Mă-voi deci să văd dacă faptele lor sunt cu adevărat aşa cum s-a suit până la Mine strigarea împotriva lor, iar de nu, să ştiu”. (Facere 18, 21)*** Iar dacă tu ai cercetat bine, te-ai convins sau ai şi văzut, aşteaptă-l pe judecător; nu răpi mai dinainte locul lui Hristos; al Său este dreptul de a cerceta şi nu al tău.

Tu eşti cea de pe urmă slugă, iar nu stăpân. Tu eşti oaie, deci nu cerceta cu amănunţime pe păstor, ca nu cumva să ai răspundere şi tu pentru cele ce-l învinovăţeşti pe dânsul. ***„Dar, zici tu, cum de îmi spune mie să fac, el care nu face?”*** Nu el îţi spune - iar dacă îl vei crede că este aşa, plată nu vei avea - ci Hristos este Cel care te îndeamnă la aceasta. Dar ce spun eu? Chiar lui Pavel nu trebuie a-i crede, dacă spune ceva de la sine, dacă spune ceva omenesc, ci tu să-L crezi pe Hristos, Care vorbeşte prin apostol.

Să nu le judecăm pe cele ale altora, ci fiecare să le judece pe ale sale, fiecare să se cerceteze pe sine. „Dar, zici tu, acela este dator a fi mai bun decât mine.” Pentru ce? Fiindcă este preot. Şi ce are mai mult decât tine? Oare nu ostenelile? Oare nu primejdiile? Oare nu necazurile şi celelalte ticăloşii? Este dator de a fi mai bun decât tine? ***Dar ce? Fiindcă nu este mai bun decât tine, de aceea tu te pierzi pe sine-ţi?*** Dar acestea sunt cuvinte prosteşti. Şi cum nu este, oare, mai bun decât tine? „Fiindcă fură cele sfinte”, zici tu. Şi de unde ştii aceasta, omule? De ce te împingi singur în prăpastie? Dacă ţi-ar spune cineva acestea despre unul care este îmbrăcat cu porfiră, tu, chiar de ai şti că este aşa, totuşi ţi-ai astupa urechile - putând foarte bine a-l dojeni - şi iute ai fugi prefăcându-te că

nu ştii, nevoind a te expune unei primejdii zadarnice; dar aici de ce te expui unei primejdii zadarnice?

Aceste cuvinte nu sunt fără răspundere. Căci ascultă-L pe Hristos, Care zice: ***„Vă spun că pentru orice cuvânt deşert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecăţii”. (Matei 12, 36)***

De altfel, nu ştii poate cine are a fi mai bun? Şi atunci oare nu oftezi, nu-ţi baţi pieptul, nu pleci ochii la pământ şi nu-l imiţi pe vameşul din Evanghelie? Prin urmare, te-ai pierdut pe sine-ţi, chiar de ai fi bun. Eşti bun? Taci, ca să rămâi bun, iar dacă nu, apoi ai pierdut totul. Dacă tu crezi că nu eşti bun, vei câştiga mai mult decât dacă te vei crede cel mai bun. Căci, dacă vameşul, care era păcătos, fiindcă şi-a mărturisit păcatele, s-a dus la casa sa îndată, apoi cel ce nu era atât de păcătos, ce n-ar fi putut câştiga dacă nu avea o astfel de încredere în sine?

Cercetează-ţi viaţa singur. Nu furi, poate? Dar poate că răpeşti sau că-l silniceşti pe aproapele, sau că faci altele de acest fel. Nu spun acestea pentru a apăra furtul (celor sfinte) - să nu fie una ca aceasta! Căci încă plâng din tot sufletul dacă este cineva astfel (vinovat), eu însă nu cred. Cât de mare este păcatul de a fura cele sfinte, nici nu se poate spune. Ci numai vă cruţ pe voi, căci nu voiesc a vă pierde învinovăţindu-i pe alţii.

Ce poate fi mai rău ca vameşul? Spune-mi! Căci, fiind cu adevărat vameş, avea cu sine mii de păcate; şi totuşi a fost de-ajuns ca fariseul să spună: „Eu nu sunt ca acest vameş”, şi iată că a pierdut totul. Dar tu, care spui drept despre preot că „nu sunt ca ei, fur al celor sfinte”, oare nu ai pierdut totul?

Acestea m-am văzut silit a le spune şi a le cerceta cu de-amănuntul, nu doar pentru că mă interesez atât de mult de aceia, ci fiindcă mă tem pentru voi, ca nu cumva să vă pierdeţi pe voi înşivă prin asemenea îngâmfare, prin asemenea învinovăţire. Căci ascultă-l pe Pavel, care îndeamnă şi zice: ***„Fapta lui însuşi să şi-o cerceteze fiecare (şi atunci va avea laudă, dar numai faţă de sine însuşi), şi nu faţă de altul”. (Galateni 6, 4)***

Spune-mi, te rog: dacă tu, având vreo rană, te duci la spital şi în loc să pui pe rană doctoriile ce ţi s-au dat, spre a o vindeca, te-ai uita cu amănunţime la doctor spre a vedea dacă are şi el vreo rană sau nu, oare ai avea vreun folos? Şi chiar de ar avea, tu te îngrijeşti de aceasta? Dacă el o are, atunci tu nu te mai vindeci, ci zici: „Trebuia a se vindeca el ca doctor mai întâi pe sine; dar fiindcă nu s-a vindecat, las şi eu rana mea nevindecată”?

Dacă preotul este rău, nu cumva aceasta poate fi o mângâiere pentru tine? Nicidecum, ci şi acela îşi va lua osânda hotărâtă, şi tu de asemenea o vei primi pe cea cuvenită ţie. Fiindcă, chiar şi dascălul, la urma urmei, îşi are locul în rândul celorlalţi, după cum zice: ***„Toţi copiii tăi vor fi ucenici ai Domnului” (Isaia 54, 13), „Şi nu se vor mai învăţa unul pe altul şi frate pe frate, zicând: «Cunoaşteţi pe Domnul!», că toţi de la sine Mă vor cunoaşte, de la mic până la mare”. (Ieremia 31, 34)***

„Dar, zici tu, de ce stă în mintea tuturor? De ce s-a ridicat la această demnitate?” Să nu-i grăim de rău pe dascăli (învăţători), vă rog, ca nu cumva să fie rău pentru noi înşine. Să le cercetăm pe cele ale noastre şi pe nimeni să nu grăim de rău. Să ne sfiim de ziua aceea în care preotul ne-a luminat cu sfântul botez. Are cineva tată? Atunci chiar mii de păcate de ar avea, pe toate le va acoperi. ***„Nu căuta mărire întru necinstea tatălui tău, zice, că necinstea tatălui tău nu-ţi este mărire… Şi chiar de i se va împuţina mintea lui, ai îndurare şi nu-l dispreţui”. (Înţelepciunea lui Isus Sirah 3, 10, 13)***

Apoi, cu atât mai mult s-ar putea spune acestea despre părinţii duhovniceşti. Sfieşte-te, căci în fiecare zi el te slujeşte, citeşte Scripturile, pentru tine împodobeşte casa, pentru tine priveghează, pentru tine se roagă lui Dumnezeu, pentru tine face rugăciuni şi toată credinţa lui în Dumnezeu este pentru tine. De acestea te sfieşte, pe acestea le cugetă, pe acestea ţi le însuşeşte cu toată evlavia.

Căci spune-mi: este el rău? Şi ce urmează de aici? Nu cumva poate acest dascăl rău îţi hărăzeşte ţie bunurile cele mari? Nicidecum, ci el face totul pentru credinţa ta. Nici cel drept nu-ţi va putea fi de folos cu ceva, fiind tu rău şi nici cel rău nu te va vătăma întru nimic, fiind tu bun şi credincios. Când Dumnezeu a voit să mântuiască poporul, a lucrat pe corabia lui Noe prin cele necuvântătoare. Nu cumva poate viaţa preotului sau virtutea lui contribuie cu ceva la îndreptarea noastră?

Nu astfel de lucruri ne hărăzeşte Dumnezeu, ca noi să săvârşim cele bune sub înrâurirea virtuţii preoţeşti, ci totul este al harului. Preotul este dator de a deschide gura, iar celelalte toate Dumnezeu le lucrează. El ţine numai locul unui sfetnic. Gândeşte-te câtă deosebire este între Ioan (Botezătorul) şi Iisus, şi totuşi ascultă-l pe Ioan ce spune: ***„Eu am trebuinţă să fiu botezat de Tine” şi „nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălţămintei”. (Matei 3, 14; Ioan 1, 27)***

Şi cu toate acestea, zic, atât de mare deosebire fiind, Domnul s-a pogorât, ceea ce Ioan nu avea, după cum spune: ***„Şi din plinătatea Lui noi toţi am luat”. (Ioan 1, 16)*** Cu toate acestea, Duhul nu s-a pogorât mai înainte de a se boteza şi nici Ioan nu L-a făcut a Se pogorî. De ce deci s-a făcut aşa? Pentru ca tu să afli că preotul ţine locul unui sfetnic. Nimeni dintre oameni nu stă atât de departe de

alt om, pe cât de departe stă Ioan de Iisus, şi totuşi, cu el, Duhul s-a pogorât, ca tu să afli că Dumnezeu lucrează totul, că Dumnezeu face totul.

Voiesc chiar a spune ceva paradoxal, însă voi să nu vă minunaţi, nici să vă tulburaţi. Şi ce voiesc a spune? Proaducerea sau jertfa aceeaşi este - chiar de ar face-o Pavel sau Petru, sau oricine altul - aceeaşi este, zic cu cea pe care Hristos a dat-o ucenicilor Săi şi pe care acum o săvârşesc preoţii. Cu nimic nu este mai prejos aceasta decât aceea. De ce oare? Pentru că şi pe aceasta nu o sfinţesc oamenii, ci Acela care a sfinţit-o şi pe aceea.

Căci precum cuvintele pe care Hristos Dumnezeu le-a grăit aceleaşi sunt, pe care şi preotul le grăieşte acum, tot aşa şi jertfa aceeaşi este, precum acelaşi este şi botezul pe care L-a dat. Astfel deci totul este al credinţei. A stat de îndată Duhul asupra lui Corneliu, fiindcă încă mai dinainte a arătat cele ce se cuveneau şi pe lângă acestea, a avut şi credinţă. Şi acesta este trupul lui Hristos ca şi acela, iar cel ce-şi închipuie că acesta este mai prejos de acela nu ştie că Hristos este de faţă şi acum, că şi acum lucrează.

Ştiind deci acestea, pe care nu întâmplător vi le-am spus, ci ca să vă îndreptăm cugetarea şi să facem a vă găsi într-o mai mare siguranţă pe viitor, vă rog să ţineţi seama de cele vorbite. ***Dacă noi auzim pururea, dar nu îndeplinim niciodată, nu avem nici un folos din cele vorbite.*** Să luăm bine aminte, să fim cu mare băgare de seamă la cele vorbite, să le scriem, aşa-zicând, în cugetul nostru, să le avem lipite de conştiinţă şi necontenit să înălţăm slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Omilia III - Despre judecată. Lăcomia se judecă nu după mărimea ei, ci după intenţie. Nu trebuie a cerceta păcatele altora, ci pe ale noastre

Ţine dreptarul cuvintelor sănătoase pe care le-ai auzit de la mine, cu credinţa şi cu iubirea ce este în Hristos Iisus. Comoara cea bună ce ţi s-a încredinţat, păzeşte-o cu ajutorul Sfântului Duh, care sălăşluieşte întru noi. Tu ştii că toţi cei din Asia s-au lepădat de mine, între care Fighel şi Ermogben. Domnul să aibă milă de casa lui Onisifor, căci de multe ori m-a însufleţit şi de lanţurile mele nu s-a ruşinat, ci venind în Roma, cu multă osârdie m-a căutat şi m-a găsit. Să-i dea Domnul ca, în ziua aceea, el să afle milă de la Domnul. Şi cât de mult mi-a slujit el în Efes, tu ştii prea bine. (II Timotei 1, 13-18)

Nu numai prin scrisori arăta ucenicului ce trebuia să facă, ci şi prin vorbe. Şi dacă aceasta a învederat-o de multe ori şi în alte împrejurări, zicând: ***„… nici de vreun cuvânt, nici de vreo scrisoare ca pornită de la noi”*** (II Tesaloniceni 2, 2), cu atât mai mult aici. Deci, să nu ne închipuim că toate cele privitoare la învăţătură sunt spuse cu vreunele lipsuri, căci multe i-a predat lui şi nescrise, adică prin viu grai, ceea ce, aducându-i aminte, zice: ***„dreptarul cuvintelor sănătoase pe care le-ai auzit de la mine.”***
Ce vrea să spună el aici? ***„Precum aş fi imprimat ţie icoana virtuţii şi a tuturor celor plăcute lui Dumnezeu pe ceva zugrăvit, ca şi cum aş fi introdus în sufletul tău regulă, prototip şi condiţii de viaţă. Acestea deci să le ai. De ai voi sau ai avea nevoie de ceva din cele ale credinţei, din ale dragostei sau din ale înţelepciunii, de acolo ia-ţi exemplele.*** Nu vei avea nevoie să cauţi la alţii exemple, în timp ce pe toate le ai acolo.”

„Comoara cea bună ce ţi s-a încredinţat”. Cum? ***„Cu ajutorul Sfântului Duh, Care sălăşluieşte întru noi”***, zice; fiindcă pentru paza atâtor lucruri mari, încredinţate nouă, nu sunt de ajuns numai cele ale sunetului omenesc şi ale înţelepciunii lui. De ce? Fiindcă mulţi sunt furii, adânc este şi întunericul. Diavolul stă de faţă şi unelteşte, şi noi nu ştim în care ceas, în care timp se va arunca asupra noastră.

Deci, cum vom fi destoinici spre a ne apăra? „Prin Duhul Sfânt”, zice, adică dacă avem Duhul întru noi, dacă stă de faţă, dacă nu vom alunga harul de la noi. ***„De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce o zidesc; de n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cel ce o păzeşte”*** (Psalmi 126, 1). Acesta este zidul, aceasta este scăparea, aceasta, cetatea cea puternică. ***Însă, dacă (Dumnezeu) o locuieşte şi o păzeşte, de ce mai era nevoie de poruncă? Ca să stăpânim, ca să avem acest Duh, ca să-L păstrăm şi să nu-L alungăm prin fapte urâte.***

După aceea explică ispitele, nu cu scopul de a-l umili pe ucenic, ci de a-l stârni, ca nu cumva şi el să cadă în asemenea ispite, ca să nu fie cuprins de nemulţumire, ci să aibă privirea aţintită spre dascălul său şi să-şi aducă aminte de toate cele ce i s-au întâmplat lui.

Deci, ce spune? Deoarece era natural ca, fiind apostolul prins (arestat), să fie părăsit de ai săi şi să nu se bucure de compasiune, nici de ajutor sau sprijin, ci să fie părăsit chiar de înşişi credincioşii săi, ascultă ce spune: ***„Tu ştii că toţi cei din Asia s-au lepădat de mine”.*** Erau atunci în Roma mulţi din părţile Asiei, ***„şi totuşi nimeni nu a stat pe lângă mine, zice, nimeni nu m-a cunoscut, ci toţi au fost străini de mine”. Şi priveşte filosofia sufletului său, căci a spus numai faptul, dar nu i-a blestemat. Pe cel ce l-a ajutat l-a şi lăudat, şi-i doreşte mii de bunuri, iar pe cei indiferenţi nu i-a blestemat, ci doar zice: „între care Fighel şi Ermoghen”.***

„Domnul să aibă milă de casa lui Onisifor, căci de multe ori m-a însufleţit şi de lanţurile mele nu s-a ruşinat, ci, venind în Roma, cu multă osârdie m-a căutat şi m-a găsit”. Priveşte cum peste tot el pune numai necinstea suferită, iar nu primejdia, ca nu cumva să se sperie Timotei, deşi situaţia era încărcată de primejdii. Căci îşi atrăsese mânia lui Nero, apropiindu-şi pe unul ce îi era deţinut. ***„Ci încă venind în Roma”***, zice, ***„nu numai că n-a fugit de a se întâlni cu mine”***, ci ***„cu multă osârdie m-a căutat, şi m-a găsit. Să-i dea Domnul ca, în ziua aceea, el să afle milă de la Domnul. Şi cât de mult mi-a slujit el în Efes, tu ştii prea bine”.***

Astfel trebuie să fie credincioşii, ca nici de frică să nu fie împiedicaţi, nici de vreo ameninţare, nici de ruşine, ci să conlucreze şi să sară în ajutor ca pe timp de război. Căci nu atât celor în primejdii le vor face bine, pe cât lor, făcându-se părtaşi cu aceia în încercările ce le vor aduce cununi. De pildă, cineva dintre cei devotaţi lui Dumnezeu pătimeşte multe rele şi se luptă cu multă stăruinţă, iar tu încă n-ai fost atras spre acea luptă; ei bine, îţi este cu putinţă şi ţie dacă vei voi — chiar fără să intri în cursă — să te faci părtaş cununilor ce-l aşteaptă pe acela: dacă eşti de faţă, dacă mângâi, dacă îndemni, dacă stârneşti.

Şi cum că aşa este, ascultă ce spune apostolul în alt loc, scriind: ***„Bine aţi făcut că aţi împărtăşit cu mine necazul”***, şi iarăşi: ***„Pentru că şi în Tesalonic, o dată şi a doua oară, mi-aţi trimis ca să am cele trebuincioase”.*** (Filipeni 4, 14, 16) Şi cum s-au făcut părtaşi cu el în necazurile lui cei ce lipseau? Cum? ***„Pentru că mi-aţi trimis, zice, cele trebuincioase mie, o dată şi a doua oară.”***

Şi iarăşi, vorbind despre Epafrodit, zice: ***„Fiindcă pentru lucrul lui Hristos a mers până aproape de moarte, punându-şi viaţa în primejdie, ca să împlinească lipsa voastră în slujirea mea”.*** (Filipeni 2, 30) Precum se petrece

şi cu împăraţii, că nu numai cei ce se luptă (în război) se împărtăşesc de cinste din partea lor, ci chiar şi cei ce păzesc lucrurile (soldaţilor); şi încă nu oricum, ci de multe ori se învrednicesc de aceleaşi daruri, deşi ei nu poartă arme, nici nu au mâinile însângerate, ba poate nici măcar nu i-au privit pe luptători; tot aşa şi cu cei ce ajută în timp de necazuri. Că acela care-l ajută pe luptătorul lipsit poate de hrană, cel ce stă de faţă, cel ce mângâie cu vorba, acela care-l aduce orice altă slujbă este egal cu cel ce se luptă.

Să nu ţi-l închipui pe Pavel ca luptător, pe el, zic, cel nebiruit, ci pe un altul, dintre cei mulţi, care poate nu s-a bucurat de multă mângâiere, care poate nu ar fi stat încă (în luptă) şi nu s-ar fi luptat. Astfel, cei ce stau în afara luptei devin cauză a biruinţei acelora; şi dacă sunt cauza biruinţei lor, desigur că vor fi părtaşi şi cununilor câştigate de ei în urma biruinţei.

Şi ce este de mirare dacă cineva, împărtăşindu-se cu ostenelile celor vii, se învredniceşte de aceleaşi cununi ca şi cei ce se luptă? Fiindcă este cu putinţă de a se împărtăşi până şi de cununile celor ce deja s-au mutat de la noi, celor deja încununaţi, celor care nu au nici o nevoie acum de ajutor.

Căci ascultă-l pe Pavel, care spune: ***„Faceţi-vă părtaşi la trebuinţele sfinţilor”.*** (Romani 12, 13) Dar cum poate fi cineva părtaş trebuinţelor sfinţilor? Când îl admiră pe (acel) bărbat, când face şi el ceva din cele pentru care acela a fost încununat, atunci se va învrednici şi el a se împărtăşi aceloraşi cununi.

„Să-i dea Domnul, zice, ca, în ziua aceea, el să afle milă de la Domnul”, adică ***„m-a miluit, zice, şi, prin urmare, va avea răsplată în acea zi înfricoşată şi groaznică, când va fi nevoie de multă milă”.***

„Să-i dea Domnul ca el să afle milă de la Domnul.” Dar ce? Oare sunt doi Domni? Nicidecum, ci un singur Domn este pentru noi, Iisus Hristos, şi un singur Dumnezeu. Aici însă, prin cele zise de apostol, cei ce suferă de boala lui Marcion saltă de bucurie; dar, să afle ei că aceasta este obişnuinţa Scripturii şi în multe locuri vei găsi că Scriptura întrebuinţează modul acesta de exprimare, când vorbeşte despre cineva. „A spus, zice, Avraam, că nu va intra Avraam” sau altceva de acest fel. Şi nici n-a spus: „Să-i dea lui Domnul altceva”, ci milă.

Despre judecată. Lăcomia se judecă nu după mărimea ei, ci după intenţie. Nu trebuie a cerceta păcatele altora, ci pe ale noastre

Deci, dacă Onisifor, care s-a predat pe sineşi primejdiilor, s-a mântuit prin milă, cu atât mai mult noi. Căci grozave sunt răspunderile ce le vom avea, iubiţilor, şi au nevoie de multă iubire de oameni, ca nu cumva să auzim acel cuvânt înfricoşat: ***„Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtaţi-vă de la Mine cei ce***

lucraţi fărădelegea” (Matei 7, 23); ca nu cumva să auzim iarăşi: *„Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor lui”* (Matei 25, 41); ca să nu auzim că *„între noi şi voi s-a întărit prăpastie mare”* (Luca 16, 26); ca să nu auzim iarăşi: *„legaţi-l de picioare şi de mâini şi aruncaţi-l în întunericul cel mai din afară”* (Matei 22, 13); ca să nu auzim acel cuvânt înfricoşător: *„Slugă vicleană şi leneşă”* (Matei 25, 26), căci înfricoşător şi grozav este tribunalul acela, iubiţilor, deşi Dumnezeu este blând, deşi este milostiv, căci se numeşte Dumnezeul îndurărilor, Dumnezeul mângâierii şi este bun ca nimeni altul, blând şi mult milostiv, şi nu voieşte moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu.

Deci, cum de ziua aceea va fi încărcată de frică şi de atâta groază? Râu de foc va curge înaintea feţei Lui, cărţi ale faptelor noastre se vor deschide. Acea zi va fi ca un cuptor aprins, îngerii vor trece în toate părţile şi multe locuri arzătoare vor fi pregătite. ***Cum atunci este iubitor de oameni? Cum este milostiv? Cum este bun? Iubitor de oameni este şi aşa, ba încă din aceasta mai cu seamă se arată măreţia iubirii Lui de oameni. Căci pentru aceea ne deşteaptă frica, pentru ca, stârnindu-ne prin toate acestea, să ne înfierbântăm de dorul de a câştiga împărăţia Lui.***
Însă, tu priveşte cum el nu mărturiseşte despre Onisifor într-un mod oarecare, ci cu precizie: ***„de multe ori m-a însufleţit”***, ***adică „fiind doborât, fiind obosit de necazuri, precum luptătorul cel doborât de arşiţă, m-a ajutat a-mi redobândi puterile, zice, şi m-am întremat”. „Şi cât de mult mi-a slujit el în Efes, tu ştii prea bine”, „şi nu numai în Efes, zice, ci şi aici”.*** Astfel trebuie a fi cel ce priveghează şi este treaz, căci nu numai o dată sau de două ori, ci în toată viaţa lui trebuie a lucra. ***Că, după cum trupul nostru are fiinţa unei vieţi complete nu numai o dată hrănindu-l, ci având nevoie de branã zilnică, tot asemenea în viaţa noastră avem nevoie şi de multă milă, iar iubitorul de oameni Dumnezeu toate le face pentru păcatele noastre — deşi nu are nevoie — numai ca să ne mântuiască.***

Pentru aceea ne-a spus toate acestea şi ni le-a povestit nu numai prin vorbe, ci ne-a încredinţat şi prin fapte. Cuvintele Lui sunt demne de credinţă, însă, ca nu cumva să-ţi închipui că sunt numai o ameninţare sau vreo exagerare, adaugă şi o deplină încredinţare din fapte. Cum? Punând înaintea noastră atât pedepsele particulare cât şi pe cele obşteşti.

Şi ca să afli din chiar faptele petrecute, odată, de pildă, l-a pedepsit pe faraon, altă dată, prin potopul acela, a pricinuit pierderea generală, iar altă dată prin foc i-a pedepsit pe cei răi.

Dar chiar şi astăzi îi vedem pe mulţi răi pedepsiţi şi răspunzând de păcatele lor, ceea ce este o pildă a gheenei. ***Pentru ca nu cumva să dormităm sau să***

trândăvim, sau să ne înşelăm cu vorbele, apoi prin fapte ne aminteşte şi ne stârneşte, arătându-ne chiar aici judecata, răspunderea şi pedeapsa.

Apoi, dacă chiar şi printre oameni există o mare preocupare pentru dreptate, oare la Dumnezeu, Care pe toate le-a legiferat, să nu fie nici o vorbă despre acestea? Şi cum s-ar putea crede? Fiindcă şi în casă, şi în târg, şi pretutindeni sunt judecăţi. În casă, de pildă, stăpânul judecă slugile în fiecare zi şi le cere socoteală pentru greşelile lor, pedepsindu-i pe unii, iar pe alţii iertându-i. Pe câmp, de asemenea, lucrătorul de pământ şi femeia sa se judecă în fiecare zi. Pe corăbii, la fel, căpitanul judecă, în tabără, generalul îi judecă pe ostaşi şi, în fine, în multe afaceri s-ar putea afla judecăţi. În meşteşuguri, dascălul judecă pe ucenic.

Cu un cuvânt, şi particular, şi public toţi se judecă unii pe alţii şi nicăieri nu am vedea neglijându-se ideea de dreptate, ci, din contră, pe toţi şi pretutindeni dând seamă de cele făcute. Apoi, dacă aici căutarea dreptăţii este atât de răspândită, prin cetăţi şi prin case, oare, acolo, unde ***„dreapta Ta este plină de dreptate”*** (Psalmi 47, 9) şi ***„dreptatea Ta ca munţii lui Dumnezeu”*** (Psalmi 35, 6), acolo, zic, să nu fie nici o vorbă de dreptate? Şi cum e cu putinţă ca Dumnezeu, judecătorul cel drept, puternic şi îndelung-răbdător să îngăduie aceasta, şi să nu ceară răspundere? Şi tocmai aici găseşti cauza. ***Îndelung-răbdător înseamnă că îndelung rabdă trăgându-te spre pocăinţă, iar dacă tu stărui în păcat, „după învârtoşarea ta şi după inimă ta nepocăită, îţi aduni mânie în ziua mâniei”.*** (Romani 2, 5)

Dacă este drept deci El răsplăteşte după vrednicie şi nu-i trece cu vederea sau îi lasă nepedepsiţi pe cei care au făcut rele. Dacă este puternic, şi după moartea omului răsplăteşte, adică în învierea morţilor, căci aceasta este urmarea puterii Lui. „Şi îndelung-răbdător”, zice. Dacă este îndelung-răbdător, să nu ne tulburăm, nici să zicem: „de ce nu pedepseşte aici?” ***Apoi, dacă ar fi aşa, dacă în fiecare zi ne-ar cere răspuns pentru cele ce Îi greşim, ar dispărea neamul nostru omenesc, căci nici o zi nu este curată de păcate, ci Îl supărăm întruna cu fapte, fie ele mari, fie mici.***

Aşa că, dacă îndelunga Lui răbdare şi bunătate nu ar fi mare către noi şi nu ne-ar da timp de pocăinţă, ca să ne dezbrăcăm de păcate, fiecare din noi nu ar putea ajunge nici la al douăzecilea an al vieţii sale. Dacă fiecare din noi ar intra cu cunoştinţă dreaptă în cele făcute de el şi, punându-şi la mijloc întreaga sa viaţă, ar observa-o cu băgare de seamă, ar vedea dacă nu cumva este vrednic de mii de pedepse şi de osânde. Şi când el se nelinişteşte şi zice: „de ce cutare nu este pedepsit, deşi are cu sine mii de păcate?”, să se gândească la ale sale şi îi va conteni neliniştea. Acelea i se par mari, fiindcă s-au petrecut poate în lucruri

mari şi văzute de toţi, dar dacă şi le-ar cerceta pe ale sale, poate că va găsi mai multe şi mai mari.

Căci a se lăcomi cineva şi a fura este acelaşi lucru, fie că ar fi vorba de argint, fie de aur – căci amândouă acestea sunt zămislite de acelaşi cuget — şi, de ai furat ceva cât de mic, nu te vei da în lături de a fura şi ceva mare, iar dacă nu se întâmplă, apoi aceasta nu vine din cauza ta, ci din cauza împrejurărilor. Săracul care-l nedreptăţeşte pe cel mai sărac decât el, dacă ar putea, desigur că nu l-ar trece cu vederea nici pe cel bogat, aşa că faptul acesta este rezultatul slăbiciunii aceluia, iar nu al intenţiei acestuia.

„Cutare stăpâneşte, zici tu, şi răpeşte cele ale supuşilor lui." Şi tu nu răpeşti? Spune-mi! Să nu zici că acela răpeşte talanţi de aur, iar tu numai zece oboli, fiindcă şi cei ce aruncau în cutia pentru milostenie, unii aruncau aur, iar văduva doi bani, şi cu nimic n-a fost mai prejos decât aceia. Pentru ce? ***Fiindcă aici se judecă intenţia, şi nu ceea ce a dat.*** După aceea, când e vorba de milostenie tu ceri ca Dumnezeu să pedepsească şi cu nimic să nu Se arate îngăduitor, iar cu lăcomia să nu facă aşa? Şi cum s-ar putea aceasta? Precum aceea care a aruncat doi bani în cutie, cu nimic n-a fost mai prejos decât ceilalţi în privinţa intenţiei, tot aşa şi tu dacă vei fura chiar numai doi bani, cu nimic n-ai să fii mai bun decât aceia, ba încă dacă s-ar putea spune şi ceva minunat este că tu te lăcomeşti mai mult decât aceia.
Că, dacă cineva ar preadesfrâna cu femeia împăratului sau cu a săracului, sau cu a argatului său este deopotrivă preadesfrânat, căci păcatul aici nu se judecă după deosebirea persoanelor, ci după răutatea intenţiei celui ce a făcut aceasta, tot aşa şi aici. Ba mai mult încă, căci eu l-aş numi preadesfrânat mai degrabă pe cel care preadesfrânează cu oricine, decât pe cel ce desfrânează cu împărăteasa chiar, fiindcă aici poate l-a atras bogăţia sau frumuseţea, sau multe altele, pe când acolo nimic din acestea, aşa că acela mai cu seamă este desfrânat.

Şi iarăşi: eu l-aş numi beţiv mai cu seamă pe cel care întrebuinţează vin prost şi stricat în băutură; tot asemenea îl numesc lacom şi pe cel ce nu le dispreţuieşte nici pe cele mici. Căci cel ce le răpeşte pe cele mari poate că le va dispreţui pe cele mici, în timp ce, dacă le răpeşte pe cele mici, pe cele mari desigur că nu le va dispreţui; aşa că, mai cu seamă acesta este tâlhar. Fiindcă Cel ce nu dispreţuieşte argintul, cum ar putea dispreţui aurul?

Aşa că, atunci când noi îi acuzăm pe cei ce ne stăpânesc, să ne gândim la ale noastre şi ne vom găsi pe noi înşine şi furând, şi lăcomindu-ne mai mult decât aceia, dacă nu cu fapta, cel puţin cu intenţia, de vom judeca precum trebuie a judeca. Căci spune-mi: dacă cineva ar răpi cele ale săracului, iar un altul ar răpi cele ale bogatului, oare nu vor fi pedepsiţi deopotrivă amândoi? Dar ce? Oare

criminalul nu este deopotrivă criminal, dacă l-ar ucide pe un sărac sau pe un bogat?

Când deci zicem că unul a răpit ogorul altuia, să ne gândim la ale noastre, şi astfel nu-i vom mai judeca pe alţii şi nu ne vom mai scandaliza că nu vine asupra lor judecata lui Dumnezeu, iar în acelaşi timp vom admira şi îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu şi vom fi mai leneşi în lucrarea celor rele. ***Căci, când ne vom vedea şi pe noi răspunzători de aceleaşi fapte, nu ne vom mai tulbura, ci ne vom depărta de păcate, şi astfel ne vom învrednici de bunătăţile viitoare întru Hristos Iisus, Domnul nostru, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Omilia IV – Adevărata slavă şi în veacul de faţă, şi în cel viitor, numai sfinţii o au. Despre slava apostolului şi cea a lui Nero

Tu deci, fiul meu, întăreşte-te în harul care e în Hristos Iisus şi cele ce ai auzit de la mine, cu mulţi martori de faţă, acestea le încredinţează la oameni credincioşi, care vor fi destoinici să înveţe şi pe alţii. Şuieră împreună cu mine, ca un bun ostaş al lui Hristos Iisus. Nici un ostaş nu se încurcă cu treburile vieţii, ca să fie pe plac celui care strânge oaste. Iar când se luptă cineva, la jocuri, nu ia cununa dacă nu s-a luptat după legile jocului. Cuvine-se ca plugarul care se osteneşte să mănânce el mai întâi din roade. Înţelege cele ce-ţi grăiesc, căci Domnul îţi va da pricepere în toate. (II Timotei 2, 1-7)

Mare curaj dă ucenicului faptul că dascălul, fiind primejduit a naufragia pe mare, totuşi a ştiut să scape; căci la urmă îşi va închipui că nu din cauza neştiinţei ar putea să cadă şi el în necazuri, ci din cauza naturii lucrurilor, iar aceasta nu e puţin lucru pentru mângâierea sufletului său. Mare îndemn apoi aduce şi căpitanului pe timp de război faptul de a-l vedea pe general rănit şi iarăşi însănătoşit. Tot aşa şi credincioşilor le aduce mare curaj faptul de a-l vedea pe apostol pătimind marile rele, că, dacă n-ar fi aşa, desigur că nici apostolul nu şi-ar fi povestit suferinţele.

Deoarece Timotei, auzind că acela care poate face lucruri atât de mari, că acela care stăpâneşte lumea întreagă se găseşte în captivitate şi în necazuri şi nu se ruşinează, nici nu se tulbură fiind părăsit de ai săi, chiar şi el (Timotei) de ar pătimi acestea, nu ar mai considera acest fapt ca rezultat al neputinţei omeneşti - şi nici că, dacă este ucenic şi mai mic decât Pavel, el n-ar putea pătimi ceea ce şi dascălul său a pătimit - ci că toate acestea s-au petrecut prin forţa împrejurărilor (din desfăşurarea firească a lucrurilor).

De altfel şi Pavel de aceea povesteşte necazurile sale, ca astfel să-l întărească pe Timotei. Cum că aceasta o avea în vedere povestindu-şi necazurile şi încercările sale, a adăugat: ***„Tu deci, fiul meu, întăreşte-te în harul care e în Hristos Iisus”. Dar ce spui, Pavele? Ne întăreşti pe noi prin frică? Ne-ai spus că ai fost legat, că te găseşti în necazuri şi că toţi te-au părăsit şi după ce ne-ai încredinţat că fiind chiar părăsit de unii, totuşi n-ai pătimit nici un rău, cum de adaugi: „Tu deci, fiul meu, întăreşte-te în harul care e în Hristos Iisus”? „Cu drept cuvânt - răspunde el - căci mai cu seamă acestea vă întăresc pe voi, decât acelea. Că dacă eu, Pavel, pătimesc acestea, apoi cu atât mai mult voi sunteţi datori a suferi astfel; dacă dascălul vostru suferă, cu atât mai mult voi, ucenicii.”***

Şi cu multă dragoste părintească îl îndeamnă, numindu-l fiu, şi nu oricum, ci „fiul meu”. „Dacă eşti fiu, zice, imită-l pe tatăl tău. Dacă eşti fiu, întăreşte-te în

cele ce am spus şi mai cu seamă nu numai prin cele povestite, ci şi prin harul lui Hristos: „Întăreşte-te în harul care e în Hristos Iisus” zice ,adică prin harul lui Hristos Iisus; adică: „stai cu bărbăţie; ştii cum să te aperi”. De altfel, şi în altă parte zicând el: ***„Căci lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui” (Efeseni 6, 12),*** n-a vorbit doar cu scopul de a-i descuraja, ci de a-l stârni. ***„Fii treaz, zice priveghează, ai harul Domnului care te ajută şi se luptă împreună cu tine şi deci cu multă bunăvoinţă şi cu multă dragoste fă şi tu cele ce ţi se cuvin a face.”***

„Cele ce ai auzit de la mine, cu mulţi martori de faţă, acestea le încredinţează la oameni credincioşi.” Credincioşi, zice, iar nu iscoditori, nu raţionalişti; credincioşi, zice, care n-au trădat propovăduirea Evangheliei. „Ce ai auzit”, zice, iar nu ceea ce ai cercetat tu, ceea ce ai cernut, ceea ce ai descusut, căci ***„credinţa este din auzire, zice, iar auzirea prin cuvântul Iui Hristos”. (Romani 10, 17)***

Şi ce vrea să zică prin: „cu mulţi martori de faţă”? E ca şi cum ar fi zis: „nu le-ai auzit pe ascuns sau pe furiş, ci fiind mulţi de faţă şi cu curaj”. Şi n-a zis doar: „spune-le acestea” ci: „încredinţează-le”, ca şi cum parcă e vorba de vistieria împărătească, care trebuie a fi încredinţată şi pusă în siguranţă.

Iarăşi îl înspăimântă pe ucenic, atât prin cele de mai înainte cât şi prin cele de mai jos. Prin expresia: „încredinţează-le”, el nu-i înţelege numai pe cei credincioşi, căci ce folos dacă tu eşti credincios, iar altora nu eşti în stare a le împărtăşi învăţătura Evangbeliei? Ce folos vei avea, dacă tu poate că nu vei trăda credinţa, însă nici nu eşti în stare de a-i face şi pe alţii credincioşi? De aceea ***dascălul trebuie a avea cu sine aceste două însuşiri: a fi şi credincios, a fi şi didactic, adică învăţător. Pentru aceea şi zice apostolul: „care vor fi destoinici să înveţe şi pe alţii”.***

„Suferă împreună cu mine, ca un bun ostaş al lui Hristos Iisus”. Vai! cât de mare este demnitatea aceasta, de a fi ostaş al lui Hristos! Gândeşte-te la împăraţii pământeşti şi cum cei din oastea lor consideră această slujire drept ceva mare şi însemnat. Deci, dacă datoria ostaşului este de a pătimi pentru împărat, apoi a nu pătimi nu este faptul unui ostaş. Aşa că nu trebuie a se nelinişti când el pătimeşte, căci aceasta este datoria ostaşului, ci să se neliniştească atunci când el n-ar pătimi.

„Nici un ostaş nu se încurcă cu treburile vieţii, ca să fie pe plac celui care strânge oaste.” Acestea sunt spuse către Timotei, însă printr-însul sunt spuse către orice dascăl sau ucenic. Nimeni deci din cei ce au vreo episcopie (vreo priveghere, vreo demnitate) să nu judece ca nevrednice de sine auzind acestea, ci să le judece ca nevrednice de sine de a le face.

„Iar când se luptă cineva, la jocuri, nu ia cununa dacă nu s-a luptat după legile jocului.” Dar ce vrea să zică „dacă nu se luptă după legile jocului”? Anume, că nu e de-ajuns numai de a intra în luptă şi nici numai dacă şi-a uns trupul cu untdelemn pregătindu-se de luptă sau numai că s-a încâlcit în luptă, ci dacă nu va păzi întreaga lege a luptelor şi legea mâncării şi legea prudenţei şi a demnităţii, precum şi legea exerciţiilor de luptă şi în fine, dacă nu va avea în vedere tot ceea ce se cuvine luptătorilor, niciodată nu se va încununa. Şi priveşte înţelepciunea lui Pavel, căci a amintit de lupte şi de ostaşi, pe de o parte spre a fi gata de ucideri, omoruri şi sânge, iar pe de alta spre a suferi cu răbdare şi cu bărbăţie orice, ca astfel veşnic să se găsească în exerciţiu şi gata de luptă.

„Cuvine-se ca plugarul care se osteneşte, zice, să mănânce el mai întâi din roade.” Mai sus a vorbit cu exemple de la sine, iar după aceea cu exemple de la dascăl; aici însă vorbeşte cu exemple ce se petrec în viaţa obştească, cu exemple de la luptători, de la ostaşi şi pune alături şi premiile, pe de o parte spre a plăcea celui ce strânge oştire, iar pe de alta spre a se încununa.

Oferă încă şi al treilea exemplu, ceea ce mai cu seamă îi convine lui, căci exemplul ostaşului şi al luptătorului este potrivit şi celor stăpâniţi, celor mici, iar exemplul plugarului se potriveşte dascălului. Nu numai ca ostaş trebuie a se lupta, nici numai ca luptător, ci şi ca plugar trebuie a se osteni pentru cei de sub el. Plugarul nu se îngrijeşte numai de ale sale, ci şi de roade şi de pământ, adică şi plugarul are nu o mică răsplată în urma ostenelelor sale. Aici arată şi că Dumnezeu de nimic nu este lipsit, arată şi răsplata învăţăturii, a spus în acelaşi timp şi un lucru comun.

„***Precum, zice, plugarul nu în zadar se osteneşte, ci mai înainte de alţii el se bucură de ostenelile sale, tot aşa se petrece şi cu dascălul.”*** Sau că aceasta o spune aici apostolul, sau că vorbeşte despre dascăli spre a fi preţuiţi. Dar nu are nici un sens; căci cum aşa? Când el nu a spus simplu plugar, ci: „plugarul care se osteneşte”, şi nici n-a spus: „care munceşte”, ci cel care se oboseşte muncind. Aici vorbeşte aşa pentru ca nimeni să nu se neliniştească pentru întârzierea răsplăţii, „căci, zice, deja te bucuri de acea răsplată” sau că răsplata este poate chiar în însăşi osteneala lui.

Deci, după ce a pus de faţă exemplele cu ostaşii, cu luptătorii, cu plugarii şi totul în fine într-un mod enigmatic, şi că: „nimeni nu se încununează, de nu se va lupta după lege”, şi că: „Cuvine-se ca plugarul care se osteneşte să mănânce el mai întâi din roade”, la urmă a adăugat: ***„Înţelege cele ce-ţi grăiesc, căci Domnul îţi va da pricepere în toate”.*** Pentru aceea deci el le-a spus toate acestea în formă de parabolă şi ca proverbe.

Apoi iarăşi, arătându-şi iubirea lui cea părintească, nu încetează de a-l îndemna pe Timotei, temându-se pentru el ca un fiu al său adevărat, şi zice: ***Adu-ţi aminte de Iisus Hristos, Care a înviat din morţi, din neamul lui David, după Evanghelia mea, pentru Care sufăr până şi lanţuri ca un făcător de rele. (2, 8-9)*** Dar de ce oare pomeneşte aici de Hristos? O spune aceasta adresându-se ereticilor, în acelaşi timp şi pe el deşteptându-l şi arătându-i folosul ce ar putea trage din pătimirile suferite, căci însuşi dascălul nostru Hristos, prin patima suferită, a doborât moartea. ***„Aceasta să ţi-o aminteşti, zice, şi vei avea o mare mângâiere."***

„Adu-ţi aminte de Iisus Hristos, zice, Care a înviat din morţi, din neamul lui David." Deja de pe atunci au început unii a răsturna iconomia lui Dumnezeu, simţindu-se parcă ruşinaţi de măreţia iubirii de oameni a lui Dumnezeu, căci binefacerile cu care ne-a miluit Dumnezeu au fost aşa de mari, încât chiar şi oamenii se ruşinează a le atribui lui Dumnezeu şi se îndoiesc a crede că S-a umilit atât de mult.

„După Evanghelia mea", zice. Pretutindeni spune aceasta în epistole, zicând: „după Evanghelia mea", fiindcă trebuia a se încrede într-însul Timotei şi fiindcă şi alţii erau care evanghelizau altele. „Pentru Care sufăr până şi lanţuri, zice ca un făcător de rele." Iarăşi îl mângâie punându-se pe sine înainte, iarăşi îl îndeamnă. Şi ce pagubă ar fi fost ca apostolul să fie silit de a-l povăţui prin aceste două lucruri? Căci ce folos dacă l-ai arăta pe dascăl pătimind, însă întru nimic folositor?

Deci, unde este folosinţa lui şi cu ce s-a făcut minunat? Dar cuvântul lui Dumnezeu nu se leagă, zice. „Dacă am fi ostaşi lumeşti sau dacă am purta un război lumesc, zice, poate că legăturile acestea, care leagă mâinile, ar avea vreo putere, dar acum Dumnezeu astfel ne-a botărât şi ne-a pus pe noi, încât întru nimic să nu fim biruiţi. Ne sunt legate mâinile, dar nu limba, căci limba nimeni nu o poate lega, ci numai teama şi necredinţa şi dacă acestea nu le avem, chiar de am fi legaţi peste tot, totuşi propovăduirea cuvântului nu se poate lega. De pildă: dacă l-ar lega cineva pe plugar, ar putea împiedica semănarea câmpului, fiindcă seamănă cu mâinile, pe când dacă îl vei lega pe dascăl, cuvântul nu i l-ai împiedicat, fiindcă el seamănă cu limba, iar nu cu mâna.

Cuvântul nostru nu poate fi supus legării, căci pe când noi suntem legaţi, el se dezleagă şi fuge. Cum aşa? Apoi iată că şi legaţi fiind, noi propovăduim. Aceasta să fie ca îndemn celor dezlegaţi, că, dacă noi fiind legaţi propovăduim, apoi cu atât mai mult trebuie a face aceasta voi, cei dezlegaţi. Ai auzit că eu pătimesc acestea ca un făcător de rele, dar tu nu te întrista, căci mare este minunea. Eu, cel legat, fac lucrul celor dezlegaţi; eu, cel legat, îi întrec pe toţi; eu, legatul, i-am biruit pe cei ce m-au legat. Căci cuvântul este al lui Dumnezeu,

iar nu al nostru şi legăturile omeneşti nu vor putea încătuşa cuvântul lui Dumnezeu.

De aceea toate le rabd, pentru cei aleşi, zice, ca şi ei să aibă parte de mântuirea care este întru Hristos Iisus şi de slava veşnică. (2, 10) Iată aici şi o altă îndemnare, că „nu pentru mine, zice, ci pentru voi le rabd pe toate. Îmi era cu putinţă a vieţui fără primejdii; dacă m-aş fi gândit la ale mele, îmi era cu putinţă a nu pătimi nimic din acestea, însă acum toate le rabd pentru mântuirea altora. Pentru ce, dar, pătimesc acestea? Pentru binele străinilor, pentru ca alţii să se bucure de viaţa veşnică". Şi ce le vesteşte? N-a spus simplu: „pătimesc pentru aceştia sau aceia", ci: „pentru cei aleşi", dând a înţelege prin aceasta că, dacă Dumnezeu i-a ales, apoi noi trebuie a pătimi totul pentru ei.

„Ca şi ei să aibă parte de mântuire." Expresia: „ca şi ei" este pusă ca şi cum ar fi zis: „şi noi, căci pe noi ne-a ales Dumnezeu. Precum Dumnezeu a pătimit pentru noi, tot aşa şi noi pătimim pentru aceia, aşa că faptul este ca răsplată, iar nu ca har din parte-ne. Din partea lui Dumnezeu desigur că a fost har, căci mai înainte de a face noi binele, El ne-a făcut nouă bine, însă din partea noastră este răsplată, căci mai înainte de a lua plata de la Dumnezeu, pătimim pentru aceştia". „Ca şi ei să aibă parte de mântuire." ***Ce spui? Care mântuire? Cel ce încă nu este pricinuitor mântuirii proprii, ci este pierdut poate să fie pricinuitor mântuirii altuia?***

De aceea a şi adăugat: ***„nu mântuirii acesteia, zice, ci celei „care este întru Hristos Iisus" - adevăratei mântuiri - „şi de slava veşnică".*** Cu durere sunt cele prezente, dar numai pe pământ; triste sunt cele de faţă, însă sunt vremelnice. Sunt încărcate de necaz şi durere, însă numai astăzi şi mâine. Cele cu adevărat bune nu sunt astfel, ci veşnice, ci în ceruri. Aceea este cu adevărat slavă, iar aceasta de aici este necinste.

Adevărata slavă şi în veacul de faţă şi în cel viitor, numai sfinţii o au. Despre slava apostolului şi cea a lui Nero

Ai văzut, iubitule, că nu există slavă pe pământ, ci adevărata slavă este în ceruri.

- ⇒ *Deci, dacă voieşte cineva a fi slăvit, primească a fi necinstit.*
- ⇒ *Dacă voieşte cineva a se bucura de linişte, primească a fi neliniştit şi tulburat.*
- ⇒ *Dacă voieşte cineva a se desfăta veşnic şi a fi lăudat, dispreţuiască-le pe cele trecătoare.*

Cum că necinstea este slavă, iar slava de aici necinste, haideţi ca după putere să vă reprezentăm aceasta, ca astfel să vedem adevărata slavă.

Pe pământ nu se poate cineva slăvi, iar de voieşti a fi slăvit, prin necinste vei căpăta aceasta. Şi acum, hai să examinăm faptul acesta asupra a două persoane: Nero şi Pavel. Acela avea slava lumii, iar acesta, necinstea. Cum? Acela era tiran, multe rele făcând, trofee din războaie aducând, bogăţii curgându-i de pretutindeni, armate nesfârşite, cea mai mare parte a lumii supusă lui, cetatea împărătească supusă, întregul Senat plecându-i-se la picioare, şi chiar împărăţiile. Pleca totdeauna îmbrăcat strălucit, iar când trebuia să iasă înarmat, ieşea totdeauna înarmat cu arme aurite şi bătute în pietre preţioase şi când era timp de pace, el se găsea totdeauna îmbrăcat cu porfiră împărătească. Mulţi păzitori avea pe lângă el şi mulţi aghiotanţi.

Pe pământ şi pe mare auzea zicându-i-se stăpân, autocrator, August, Cezar, împărat şi alte nume de acest fel, pe care le inventa linguşirea, şi în fine, nimic nu-i lipsea spre a fi slăvit, ci atât înţelepţii cât şi puternicii, ba chiar şi regii tremurau de frica lui, fiindcă se spunea că de altfel era şi brutal şi crud. Acesta voia a fi şi Dumnezeu, iar pe idoli pe toţi îi dispreţuia până şi pe Dumnezeul cel mai presus de toate, şi cerea a fi adorat el ca Dumnezeu.

Şi ce poate fi mai bun ca această slavă? Sau, mai bine zis, ce poate fi mai rău ca această necinste? Nu ştiu însă cum, sub puterea adevărului, m-a luat gura pe dinainte şi s-a pronunţat mai înainte de judecată. Acum însă să cercetăm lucrul după părerea celor mulţi, după părerea necredincioşilor, după linguşire. Ce poate fi mai mare în slavă, decât faptul de a se crede pe sine Dumnezeu? Mare necinste cu adevărat, ca fiind cineva om, să turbeze atât de mult şi să cugete astfel de lucruri. Dar noi, acum, să cercetăm lucrul după părerea celor mulţi. Nimic deci nu lipsea slavei acesteia omeneşti şi Nero cerea a fi adorat de toţi ca Dumnezeu.

Dar acum, dacă credeţi, haideţi să-l punem lângă el şi pe Pavel. Omul acesta era cilician - şi câtă deosebire este între Cilicia şi Roma, toţi ştiu - curelar cu meşteşugul, sărac, lipsit de înţelepciunea din afară, ştiind numai ebraica, limbă dispreţuită de toţi, şi mai cu seamă de italieni. Căci aceştia nu doar dispreţuiesc limba Eladei sau vreo altă limbă barbară, precum dispreţuiesc limba sirienilor, iar aceasta are multe afinităţi cu cea ebraică. Dacă ei dispreţuiesc Elada cea frumoasă şi minunată şi deci şi limba Eladei, apoi cu atât mai mult limba evreilor.
Era, zic, om care de multe ori a trăit în cea mai mare sărăcie, care de multe ori se culca flămând, om gol, care nu avea nici cu ce să se îmbrace. ***„În osteneală şi în trudă, zice, în privegheri adeseori” (II Corinteni 11, 27),*** şi nu numai aceasta, ci şi în legături cu tâlharii, cu fermecătorii de morminte, cu ucigaşii era pus împreună, după porunca aceluia (Nero) şi era muncit ca un făcător de rele, ceea ce el însuşi spune.

Deci, care din aceşti doi este mai strălucit? Oare, nu cei mai mulţi nici nu cunosc numele lui Nero, pe când pe Pavel şi elinii, şi barbarii, şi sciţii, ba până şi chiar cei de la marginea pământului îl cântă şi slăvesc în fiecare zi?

Dar să nu cercetăm cele de acum, ci pe cele de atunci. Cine oare era mai strălucit? Şi cine era mai slăvit? Cel ce era legat cu lanţ şi legat era scos din temniţă sau cel ce era îmbrăcat cu porfiră şi ieşea din palat? Desigur că acela care era legat. Cum? Apoi acela, deşi avea armată, deşi şedea în fruntea tuturor îmbrăcat în veşminte strălucite, totuşi nu putea face deloc ceea ce voia, pe când cel legat şi luat ca făcător de rele şi îmbrăcat în haine proaste, toate le făcea cu mai multă putere. Cum, în ce fel? Acela îi zicea: „să nu semeni cuvântul evlaviei", iar acesta îi răspundea: „nu pot suferi aceasta, căci cuvântul lui Dumnezeu nu poate fi legat."

Şi astfel cilicianul, curelarul, legatul, săracul şi cel ce trăia în lipsă şi-a bătut joc de cel din Roma, de cel bogat, de cel ce împărăţea, de cel ce stăpânea peste toţi, de cel ce procura multe la mulţi şi care având atâtea armate, nimic n-a putut face lui Pavel.

Cine deci era mai strălucit? Cine, mai cinstit? Cel ce, fiind în legături, biruia sau cel ce era biruit, fiind îmbrăcat în porfiră? Cel ce sta jos şi arunca săgeţi sau cel ce şedea sus şi era însăgetat? Cel ce poruncea şi era dispreţuit sau cel ce auzea porunca şi nimic nu făcea din cele poruncite? Cel ce era singur şi biruia sau cel ce era biruit cu mii de armate? împăratul comanda armata, iar cel legat purta trofeul contra lui.

Spune-mi deci de partea căruia ar voi cineva să fie? Să nu-mi spui de cele ce vor fi după aceasta, ci cercetează-le pe acestea de acum. De ce parte ar voi cineva să fie? De partea lui Pavel sau a lui Nero? Nu vorbesc despre credinţă, căci aceasta este învederată, ci despre slava, cinstea şi strălucirea lor. Dacă cineva ar fi înţelept, ar zice că de partea lui Pavel. Căci dacă a birui este mai strălucit decât a fi biruit, atunci Pavel este cel slăvit. Şi nu aceasta este lucru mare, că a biruit, ci că, găsindu-se într-o astfel de poziţie, el a biruit. Căci iarăşi zic şi nu voi conteni a spune aceleaşi: era înconjurat cu lanţuri şi cu toate acestea l-a biruit pe cel ce purta pe cap diadema.

Astfel este puterea lui Hristos! Lanţul biruie coroana împărătească şi mai strălucit se arată decât aceea. Cu zdrenţe era îmbrăcat acest nespălat, ca unul ce locuia în temniţă şi totuşi pe toţi îi întorcea spre lanţurile sale, mai mult decât cel îmbrăcat cu hlamidă! Pe pământ jos sta cel stăpânit şi în sus căuta şi toţi lăsându-l la o parte pe cel ce era purtat pe car aurit căutau spre acela!

Şi cu drept cuvânt, căci a-l vedea pe împărat purtat pe car aurit era ceva obişnuit, dar a-l vedea pe cel legat vorbind cu împăratul cu atâta îndrăzneală, cu câtă se arătă împăratul către un rob mişel şi de plâns, aceasta cu adevărat că era ceva paradoxal şi neauzit. Mulţime multă era de faţă, şi toţi erau robii împăratului. Ei bine, toţi aceştia îl admirau nu pe împăratul lor, nu pe stăpânul lor, ci pe cel ce îl biruise pe împăratul şi stăpânul lor, de care toţi se temeau şi tremurau şi singur Pavel îşi bătea joc de el!

Ai văzut câtă strălucire poate fi chiar şi în legături? Dar după acestea, ce ar mai putea spune cineva? Fiind vorba de Nero, iată că nici măcar mormântul nu i se ştie în mod sigur, pe când Pavel mai strălucit decât toţi împăraţii stă în însăşi împărătească cetate, unde a şi învins, unde şi trofeul l-a purtat în triumf. De acela chiar dacă şi-ar aduce aminte cineva, îşi aduce aminte cu hulă şi dispreţ, împreună chiar şi cu casnicii lui, fiindcă se spune că era desfrânat, în timp ce de Pavel toţi îşi aduc aminte pretutindeni cu laude, şi nu numai printre noi, ci şi printre duşmani.

Căci, când străluceşte adevărul, nici cbiar duşmanii nu au motiv a fi neruşinaţi şi, dacă poate nu-l admiră pe el pentru credinţă, totuşi îl admiră pentru îndrăzneala, pentru bărbăţia lui. Acesta în fiecare zi este încununat şi lăudat prin gurile tuturor din lumea întreagă, iar acela este încărcat de hule şi învinovăţiri. Deci, care poate fi mai strălucit?

Dar am uitat a-l lăuda pe acest bărbat cu cea mai mare exactitate şi de aceea trebuie a spune ceea ce într-adevăr trebuie spus. Şi care sunt acestea? Cele din ceruri. Cum va veni împreună cu împăratul cerurilor, în cel mai strălucit cnip, şi cum atunci Nero va sta trist şi amărât. Dar dacă ţi se pare că eu vorbesc lucruri de necrezut şi de râs, tu singur eşti de râs. Căci, dacă nu crezi celor ce vor fi, cel puţin crede de la cele ce s-au petrecut deja.

Încă nu este timpul cununilor şi totuşi luptătorul s-a bucurat de atâta cinste; dar încă atunci când va sosi Judecătorul, de câtă cinste nu se va bucura? Străin a fost şi nemernic printre cei străini, şi totuşi este atât de mult admirat; dar oare când va fi printre ai săi, de ce bun nu se va bucura? Acum „viaţa voastră este ascunsă cu Hristos întru Dumnezeu” (Coloseni 3, 3), şi cu toate acestea cel mort lucrează şi este cinstit mai mult decât cei vii; dar, când va veni însăşi viaţa noastră, de ce nu se va învrednici? De ce nu se va împărtăşi?

De aceea a făcut Dumnezeu ca el să se bucure de această cinste, nu doar că ar fi avut nevoie, căci dacă în trup fiind, el dispreţuia slava celor mulţi, apoi cu atât mai mult când s-a izbăvit de legăturile trupului acestuia. Şi nu doar de aceea a făcut Dumnezeu ca el să se bucure de cinste, ci ca şi cei ce nu vor crede în cele

viitoare să fie acuzaţi chiar din cele prezente. Spun că va veni Pavel cu împăratul cerurilor, când va fi învierea, şi că ne vom bucura de mii de bunuri.

Dar necredinciosul nu crede; prin urmare, din cele prezente va crede. Curelarul se arată mai strălucit şi mai cinstit decât împăratul. Nimeni, ajungând împărat al Romei, nu s-a bucurat de atâta cinste; împăratul este aruncat afară poate din cetate, în timp ce Pavel stăpâneşte mijlocul cetăţii, ca şi cum împărăţeşte şi trăieşte. De la acestea deci crede şi în cele viitoare. Dacă aici, unde el era alungat, unde era persecutat, se bucură de atâta cinste, dar când va veni, ce va fi?

Dacă aici, unde el era curelar, a devenit atât de strălucit, dar când va veni strălucind ca şi razele soarelui, ce va fi? Dacă, după atâta înjosire, s-a bucurat de atâta măreţie, dar când va veni, ce va fi? Sau e cu putinţă a fugi de acele împrejurări? Pe cine oare nu stârneşte faptul că acest curelar a devenit mai cinstit decât cel mai admirat dintre toţi împăraţii? Deci, dacă aici s-au petrecut lucruri peste natură, apoi cu atât mai mult în viitor.

Crede, omule, în cele prezente, dacă nu voieşti a crede în cele viitoare. Crede, omule, în cele ce se văd, dacă nu voieşti a crede în cele ce nu se văd sau mai bine zis, crede în cele ce se văd, căci atunci vei crede şi în cele ce nu se văd. Iar de nu voieşti, este binevenit a spune împreună cu apostolul: ***„sunt curat de sângele tuturor” (Faptele Apostolilor 20, 26),*** căci toate le-am mărturisit vouă şi nimic n-am trecut cu vederea din cele ce trebuia a vă spune. Voi singuri deci învinovăţiţi-vă pe voi înşivă şi singuri vă veţi hotărî pedeapsa cea din gheenă.

Iar noi, ca nişte fii iubiţi, să ne facem urmaşi ai lui Pavel nu numai prin credinţă, ci şi prin viaţă. Pentru ca să ne învrednicim de slava cea cerească, să călcăm cu picioarele slava de aici. Nimic să nu ne atragă din toate cele prezente. Să dispreţuim cele văzute, ca să ne bucurăm de cele cereşti sau mai bine zis, ne vom bucura şi de acestea prin acelea, afară numai dacă din capul locului scopul nostru este de a ne învrednici de acelea.

Cărora fie ca să ne învrednicim cu toţii, prin Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Omilia V – Contra lăcomiei. Mustrarea cugetului este pentru cel lacom o mare şi veşnică tortură

Vrednic de crezare este cuvântul: căci dacă am murit împreună cu El, vom şi învia împreună cu El. Dacă rămânem întru El, vom şi împărăţi împreună cu El; de-L vom tăgădui, şi El ne va tăgădui pe noi. Dacă nu-I suntem credincioşi, El rămâne credincios, căci nu poate să Se tăgăduiască pe Sine Însuşi. Aminteşte-le acestea şi îndeamnă stăruitor înaintea lui Dumnezeu să nu se certe pe cuvinte, ceea ce la nimic nu foloseşte, decât la pierzarea ascultătorilor. (2, 11-14)

Mulţi dintre oamenii cei mai slabi nu rezistă în faţa tăriei credinţei şi nici nu suferă întârzierea speranţei lor; ei caută numai la cele prezente şi prin acestea le caracterizează pe cele viitoare. „Dacă cele de aici, zic ei, sunt moarte, munci şi legături, iar Hristos zice că acestea duc la viaţa cea veşnică, nu ar crede cineva, ci ar putea zice: Adică cum? Când trăiesc, mor, şi când mor, trăiesc? Ce vrea să însemne aceasta? Cât sunt pe pământ, nimic nu-mi făgăduieşti, iar în ceruri îmi dai? Cele mici nu le dai, iar acolo acorzi lucruri mari?”

Aşadar, ca nimeni să nu cugete acestea, iată că îşi face cuvântul fără nici o îndoială, preîntâmpinând asemenea îndoieli şi dând dovezi, căci expresia: ***„Aduţi aminte de Domnul Iisus Hristos” aceasta înseamnă, că după moarte a înviat.*** Aici iarăşi învederează acest lucru, zicând: ***„Vrednic de crezare este cuvântul: căci dacă am murit împreună cu El, vom şi învia împreună cu El”.*** Cum este vrednic de crezare? „Dacă am murit împreună cu Hristos, împreună cu El vom şi învia”, zice. Căci spune-mi: Când noi ne împărtăşim cu El în cele triste şi în cele ce poartă cu sine osteneală, apoi în cele bune nu ne vom împărtăşi? Iar aceasta nu ar face-o nici chiar omul, că pe cel ales de a muri şi a fi muncit împreună cu el, să nu-l prefere de a fi părtaş cu el, când s-ar găsi vreodată în linişte.

Cum am murit împreună cu Hristos? Vorbeşte de moartea cea prin botez şi de cea prin patimi (suferinţe), căci zice: ***„Purtând totdeauna în trup omorârea lui Iisus”*** (II Corinteni 4, 10), şi: ***„Ne-am îngropat împreună cu El, în moarte, prin botez”***, şi: ***„omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu El”, şi: „am fost altoiţi pe El prin asemănarea morţii Lui”.*** (Romani 6, 4-6) Aici însă spune mai multe despre moartea cea prin ispită şi necazuri. Deci, dacă pentru El murim, apoi oare nu vom învia pentru EI? Aceasta este fără nici o îndoială. ***„Dacă rămânem întru El, zice, vom şi împărăţi împreună cu El”.*** Nu e de-ajuns însă a muri o dată numai pentru El, căci fericitul Pavel în fiecare zi murea, ci este nevoie de multă răbdare, de care mai ales avea nevoie Timotei. Să nu-mi spui de cele de la început, ci dacă acele suferinţe vor fi continue.

În continuare, apostolul îndeamnă şi din altă parte, adică nu numai de la cele bune, ci şi de la cele rele. Căci dacă ar urma ca şi cei răi să se împărtăşească de aceleaşi bunuri cu cei buni, nu ar fi nici o mângâiere. Iar dacă ar fi ca aceia care rabdă rele să împărăţească împreună cu El, şi nerăbdând numai aceasta să pătimească — să nu împărăţească împreună cu El — desigur că e rău şi aceasta, afară numai că nu este în stare de a-i întărâta pe cei mulţi. De aceea spune ceea ce este mai îngrozitor, zicând: ***„De-L vom tăgădui, şi El ne va tăgădui pe noi”.***

Aşadar, nu numai în cele bune va fi răsplată, ci şi în cele rele, şi în cele contrare. Iar a fi cineva lepădat de El când va veni întru împărăţia Sa, puteţi pricepe ce va suferi. ***„Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor şi Eu Mă voi lepăda de el”.*** (Matei 10, 33) Răsplata nu este deopotrivă. De altfel, nici nu-L vătămăm prin lepădarea de EI, căci: ***„Dacă nu-I suntem credincioşi, El rămâne credincios, căci nu poate să Se tăgăduiască pe Sine Însuşi”, adică, dacă nu credem că El a înviat, din această necredinţă cu nimic nu este El vătămat. El este cu adevărat şi acelaşi rămâne, fie că am crede noi, fie că nu am crede.***

Deci, dacă cu nimic nu poate fi vătămat de noi, care Îl tăgăduim, apoi pentru nimic altceva nu cere mărturisirea noastră, decât pentru binele nostru, căci El acelaşi rămâne şi tăgăduindu-L, şi netăgăduindu-L. „Căci nu poate să Se tăgăduiască pe Sine însuşi”, adică a Se tăgădui că n-ar fi. Noi zicem, de pildă, că nu este, deşi lucrul nu este aşa – şi o zicem, căci nici nu ştim care este esenţa (fiinţa) Lui – cu toate acestea, nu este natural a nu fi, adică nu este cu putinţă de a trece în ceea ce nu este. El pururea rămâne acelaşi, pururea fiinţa Lui rămâne aceeaşi.
Deci, noi nu stăm faţă de El ca şi cum I-am face o graţie dacă nu ne-am lepăda de El sau ca şi cum L-am vătăma dacă L-am tăgădui. Apoi, ca nu cumva cineva să creadă că Timotei tocmai avea nevoie de aceste sfătuiri şi îndemnări, a adăugat imediat: ***„Aminteşte-le acestea şi îndeamnă stăruitor înaintea lui Dumnezeu să nu se certe pe cuvinte, ceea ce la nimic nu foloseşte, decât la pierzarea ascultătorilor”.*** Înfricoşat lucru este aceasta, de a le mărturisi înaintea lui Dumnezeu, adică de a-L lua pe Dumnezeu ca martor îndemnărilor sale.

Căci, dacă nu ar cuteza cineva a lepăda mărturia invocată de un om, apoi cu atât mai mult mărturia lui Dumnezeu. De pildă, dacă, făcând un contract sau scriind un testament, cineva ar voi să invoce martori de bună-credinţă, oare ar îndrăzni altcineva a le călca sau a le destăinui cuiva dintre cei din afară? Deloc, căci, chiar de ar voi, totuşi temându-se de buna-credinţă a martorilor, s-ar păzi. Adică, „ia pe Dumnezeu de martor al celor grăite şi al celor făcute”.

„Să nu se certe pe cuvinte, ceea ce la nimic nu foloseşte”, şi nu numai aceasta, ci şi „decât la pierzarea ascultătorilor”, căci nu numai că nu va fi de nici un folos, ci încă o mare pagubă. Şi anume, chiar dacă ei ar dispreţui îndemnurile

tale, totuşi Dumnezeu îi va judeca, şi nu tu. Căci lucrul acesta este iscodire, şi sunetul omenesc pururea voieşte a se război şi a se lupta în cuvinte.

Sileşte-te să te arăţi încercat, înaintea lui Dumnezeu, lucrător cu faţa curată, drept învăţând cuvântul adevărului. (2, 15) Pretutindeni foloseşte expresia: „cu faţa curată" (neruşinat). ***Şi de ce, oare, face multă vorbă despre ruşinare sau despre ruşine?*** Fiindcă erau poate mulţi care se ruşinau cu Pavel şi cu predica lui, ca fiind curelar, şi ca dintre dascălii cei pierduţi. Căci şi Hristos a fost răstignit, iar acesta (Pavel) urma a fi decapitat. Petru a fost răstignit cu capul în jos, şi toate acestea le-au suferit de la oameni mişei şi de nimic. Deci, fiindcă aceştia stăpâneau, ***„nu te ruşina, zice, şi să nu te sfieşti de a face tot ceea ce duce spre evlavie, chiar de ar fi nevoie de a sluji ca rob sau de a pătimi orice".***

Şi cum oare devine cineva lămurit sau încercat? Lucrător fiind neruşinos. Căci, precum lucrătorul nu se ruşinează de nimic, spre a face ceea ce trebuie a face, aşa şi lucrătorul Evangheliei nu trebuie a se ruşina, ci totul a răbda. „Drept învăţând cuvântul adevărului", căci mulţi smulg din toate părţile acest cuvânt şi-l apleacă spre pământ, şi dintr-însul multe odrasle sunt ieşite. N-a zis: „dregând", ci: „drept învăţând", adică: „taie odraslele cele rele, fii cu băgare de seamă la acestea şi taie-le cu multă putere. Precum tai o curea, tot aşa cu cuţitul Dubului taie din toate părţile ceea ce este de prisos şi străin de propovăduirea Evangheliei".

Iar de deşartele vorbiri lumeşti fereşte-te (2, 16), ***căci nu se vor opri numai aici, fiindcă odată inovaţia introdusă, pururea naşte inovaţii, şi nemărginită va fi rătăcirea celui ce a ieşit din limanul cel liniştit, aşa că nicăieri nu se va opri, căci ele vor spori nelegiuirea tot mai mult, zice, cuvântul lor va roade ca o cangrenă.*** (2, 16-17) Acesta este un rău neînfrânat, neputând fi oprit prin vreo doctorie, ci totul vătămă. Arată deci că aceasta este o boală, şi încă o boală foarte rea, iar de aici apoi el învederează neîndreptarea lor, fiindcă ei au rătăcit din calea cea dreaptă nu întâmplător, ci cu bună ştiinţă (intenţionat), şi mai cu seamă aceştia sunt nevindecabili.

Dintre ei sunt Imeneu şi Filet, zice, care au rătăcit de la adevăr, zicând că învierea s-a şi petrecut, şi răstoarnă credinţa unora. (2, 17-18) Şi bine a spus: „căci vor spori nelegiuirea". Căci se pare oarecum că numai acesta este rău (negarea învierii), însă tu priveşte câte rele se nasc de aici. Că, dacă învierea s-a făcut deja, apoi nu numai de aceasta vor fi păgubiţi, anume că vor fi lipsiţi de slava cea mare, ci s-au răsturnat cu totul şi cele ale judecăţii, şi cele ale răsplătirii. Dacă a avut loc învierea, atunci a avut loc şi răsplătirea.

Aşadar, cei buni şi drepţi s-au bucurat de necazuri şi de dureri, iar cei răi, tăvălindu-se în desfătări, nu sunt pedepsiţi. Bine de tot, nu-i aşa? Ar fi mai bine

a spune că nu este înviere, decât că s-a petrecut deja. „Şi răstoarnă, zice, credinţa unora.” Nu a tuturor, ci a unora. Dacă nu este înviere, atunci s-au răsturnat şi cele ale credinţei. Dacă înviere nu este, atunci zadarnică este propovăduirea noastră. Nici Hristos n-a înviat, iar dacă n-a înviat, nici nu S-a născut şi nici la ceruri nu S-a înălţat.

Ai văzut cum a se împotrivi cineva învierii, atrage după sine atâtea rele? Dar oare nu trebuie a face nimic pentru cei ce răstoarnă credinţa? Dar temelia cea tare a lui Dumnezeu, zice, stă neclintită, având pecetea aceasta: ***«Cunoscut-a Domnul pe cei ce sunt ai Săi»***; şi ***«să se depărteze de la nedreptate oricine cheamă numele Domnului»***. (2, 19) Arată deci că şi mai înainte de a rătăci nu erau întăriţi în adevăr, căci de altfel nu ar fi rătăcit de la primul atac, precum nici Adam mai înainte de porunca dată nu era întărit. Căci cei întăriţi nu numai că nu pătimesc nimic din partea celor ce-i amăgesc, ci încă sunt şi admiraţi. Zice că este şi temelie, şi puternică. Aşa se cuvine a avea credinţă.

„Având pecetea aceasta: «Cunoscut-a Domnul pe cei ce sunt ai Săi»”. Şi ce este aceasta? Aluat-o apostolul din Deuteronom. ***Adică sufletele cele puternice au stat întărite şi nemişcate.*** Dar, din ce se învederează că sunt aşa? Din aceea că au pecetea pusă, aşa-zicând, pe faptele lor, că sunt cunoscute de Dumnezeu şi nu se vor pierde fiindcă au stat departe de nedreptate. ***„Şi să se depărteze de la nedreptate oricine cheamă numele Domnului.”***

Acestea sunt semnele particulare ale temeliei. Un asemenea om este şi se arată ca o temelie tare. Ca şi cum ar scrie cineva pe piatră, ca astfel literele să se imprime şi să fie văzute — iar literele se învederează prin fapte. „Având pecetea aceasta”, zice, imprimată. „Oricine cneamă, zice, numele Domnului”, să se depărteze de nedreptate. Aşa că, dacă cineva este nedrept, nu este temelie. ***Aşa că şi aceasta înseamnă a avea pecetea: a nu face nedreptate.***

Contra lăcomiei. Mustrarea cugetului este pentru cel lacom o mare şi veşnică tortură

Deci, iubiţilor, să nu lepădăm de la noi pecetea şi semnul împărătesc, ca nu cumva să fim despecetluiţi, ca nu cumva să ne găsim putrezi, de a nu fi temelii oarecare, ci încă temelii tari, ca să nu ne rătăcim. Acest semn îi arată pe cei ai lui Dumnezeu, pe cei ce se depărtează de nedreptate. ***Căci, cum e cu putinţă a fi ai Dumnezeului Celui drept cei ce fac nedreptăţi, cei ce se războiesc cu El, cei ce Îl batjocoresc prin faptele lor?*** Şi iarăşi: noi acuzăm nedreptatea şi pe mulţi îi urâm din această cauză.

Căci patima aceasta (nedreptatea) întocmai ca un tiran a cucerit sufletele tuturor – şi, ceea ce este mai rău, nu cu sila, ci cu voinţa lor —, care par că sunt prea mulţumiţi de această robie. Şi aici tocmai este răul cel mare, că, de ar fi stăpâniţi

cu sila şi nu cu litera voinţă, iute s-ar putea depărta de rău. Cum deci lucrul acesta pare a fi dulce şi plăcut, în timp ce este foarte amar? Şi cum dreptatea poate fi amară, în timp ce li se pare foarte dulce? Din cauza organelor noastre de simţ, căci unii de pildă au crezut amarul ca miere şi cu plăcere se ating de cele vătămătoare.

Cauza acestora nu este doar în firea lucrurilor, ci în pervertirea acelor organe bolnave. Este bolnav criteriul sunetului nostru. Fiindcă şi cântarul, când are cumpăna aplecată într-o parte, nu arată drept cele cântărite, clătinându-se în toate părţile. Tot aşa şi sunetul, dacă nu are cumpăna cugetelor sale fixată şi bine întipărită cu frica de Dumnezeu, nu va putea judeca bine lucrurile, şi se clatină şi se apleacă în jos.

Şi, dacă ar cerceta cineva cu amănunţime, ar putea vedea marea amărăciune a nedreptăţii nu atât la cei ce o pătimesc, ci la cei ce o înfăptuiesc, şi la aceştia mai mult decât la aceia. Să nu vorbim de cele viitoare, ci deocamdată să spunem de cele de aici. Oare nedreptatea nu are cu sine lupte, ură, învinovăţiri, judecăţi şi hulă? Dar ce poate fi mai amar ca acestea? Oare nu vin de aici nemulţumiri? Nu lupte înverşunate? Nu acuzaţii? Oare nu din această cauză ne mustră cugetul întruna şi ne nelinişteşte? Aş fi voit ca, dacă s-ar putea, să scot sunetul din trupul celui nedrept, şi atunci ai vedea acel sunet galben, tremurând, ruşinat, cu faţa acoperită, găsindu-se ca în agonie şi condamnându-se pe sine singur. Căci, de am cădea noi chiar în adâncul răutăţilor, totuşi criteriul minţii nu se corupe, ci rămâne nepărtinitor, şi nimeni nu zice că nedreptatea ce a făcut-o este un lucru bun, ci doar că plăsmuieşte pretexte şi face totul ca măcar prin vorbe să scape de păcat — dar nu şi de cuget va putea scăpa.

Aici desigur că şi fineţea cuvintelor, şi corupţia stăpânitorilor, şi mulţimea linguşitorilor vor putea să astupe dreptatea; însă înăuntrul cugetului, nimic din toate acestea nu se poate petrece. Nici linguşitori nu sunt de faţă şi nici bani care să-l corupă pe judecător, căci criteriul acesta de la natură este aşa, pus înăuntrul nostru de Dumnezeu; iar ce este de la Dumnezeu, nimic din acestea nu poate pătimi.

Omul nedrept are şi vise neplăcute, şi păreri, aşa că răul făcut, venindu-i necontenit în minte, îi vatămă liniştea sufletului său. De exemplu: cineva a răpit cu nedreptate casa altuia; dar atunci nu numai cel răpit oftează, ci şi răpitorul, căci, dacă el este încredinţat despre judecată, oftează cu putere şi se tulbură, iar dacă nu crede celor viitoare, chiar şi atunci se roşeşte de ruşine.

Mai mult încă: nu este om, fie el elin, fie iudeu, fie eretic, care să nu se teamă de judecată; căci, dacă poate nu va filosofa pentru cele viitoare, totuşi tremură şi-i este frică de cele de aici, ca nu cumva să şuiere mai mult poate în averea sa sau

în copiii săi, sau în neamurile sale, sau în trupul său, căci multe din acestea face Dumnezeu. Deoarece cuvântul învierii nu are putere îndeajuns de a ne cumini pe toţi, apoi chiar şi aici ne procură multe dovezi despre dreapta Sa judecată şi ni le pune în faţă. Cutare, de pildă, lăcomindu-se în viaţa sa, nu are copii, cutare a căzut în război, un altul s-a îmbolnăvit, un altul a pierdut copilul. Acestea toate le cugetă, acestea şi le închipuie şi veşnic trăieşte cu frică.

Ce, nu ştiţi câte pătimeşte cel ce nedreptăţeşte? Sau poate nu sunt amare acestea? Sau dacă nimic din acestea nu este, nu oare cu toţii îl dispreţuiesc şi-l hulesc? Nu toţi îl urăsc? Oare nu toţi, până şi înşişi cei ce nedreptăţesc îl numesc mai sălbatic decât fiarele sălbatice? Că, dacă pe dânşii singuri se condamnă, apoi cu atât mai mult pe altul, numindu-l răpitor, lacom şi vătămător. Deci, ce are plăcut şi mulţumitor? Nimic altceva, decât că are o mai mare îngrijire pentru paza averilor sale, pentru că are o mai mare bătaie de cap şi o mai mare nelinişte. Căci, cu cât cineva îşi îngrămădeşte mai multe averi, cu atât mai mult îşi face neliniştea şi nedormirea mai mare şi mai puternică.

Dar apoi, ce să mai spunem de blestemele şi de vorbele celor nedreptăţiţi? Ce să mai spunem când şi vreo boală cade asupra sa? Cniar de ar fi cel mai fără de Dumnezeu dintre toţi oamenii, nu se poate ca, găsindu-se în boală, să nu se îngrijească de acelea, când vede că nimic nu poate face. Întrucât ne găsim aici, sufletul, trăind în desfătări, nu poate suferi cele triste, însă când este în clipa de a se despărţi de trup, atunci îl cuprinde o mare frică, căci vede că a ajuns chiar pe pragul tribunalului dumnezeiesc. Căci şi tâlharii, găsindu-se în temniţă, trăiesc fără teamă, iar când cineva îi duce la locul de osândă, se pierd de frică.

Când frica morţii stă de faţă, pe toate acelea nimicindu-le ca şi un foc puternic, sileşte sufletul de a filosofa şi de a se îngriji de cele de acolo; nu-l mai stăpâneşte atunci nici pofta de bani, nici dragostea de lăcomie şi nici dragostea trupurilor. Toate acestea dispar ca nişte nori, lăsând criteriul (sufletului) curat, intrând înăuntrul lui întristarea la care îi înmoaie, aşa-zicând, învârtoşarea din el. Nimic nu este atât de contrar filosofiei, ca petrecerea în desfătări, după cum iarăşi nimic nu este mai folositor ca întristarea.

Gândeşte-te cine ar mai putea fi lacom atunci, căci ***„vremea de restrişte aduce uitarea desfătărilor”*** (Înţelepciunea lui Isus Sirah 11, 29), zice înţeleptul. Cine s-ar mai gândi atunci la cei răpiţi, la cei nedreptăţiţi, la cei lacomi? Cine ar putea să nu se mâhnească, văzându-i pe alţii bucurându-se, iar pe sine ameninţat a fi pedepsit? Căci nu este cu putinţă ca, un om căzând în rele, să nu se gândească la acestea. De multe ori însuşi sufletul se pierde cu desăvârşire, fiind înfricoşat.

Dar aceasta câtă amărăciune nu aduce cuiva? În fiecare zi îi aduce boală. Dar, mai mult, dacă i-ar mai vedea şi pe cei osândiţi, şi pe cei munciţi, cum nu s-ar îmblânzi? Acestea se petrec aici, iar cele de acolo nici nu se pot descrie. Câtă osândă, ce pedepse, câte munci, câte cazne, nu este cu putinţă a le înşira.

Acestea le spunem noi, iar ***„cine are urechi de auzit să audă .”*** (Luca 8, 8) Nu aş voi a spune acestea întruna, dar mă văd silit. Aş fi voit ca nici măcar să nu fac începutul unor asemenea cuvinte, dar dacă nu se poate, cel puţin printr-un mic medicament, izbăvindu-vă de boală, să vă pot reîntoarce la sănătate. Iar rămânând în boală, ar fi din parte-mi o abatere de la datoria medicinii, ar fi fapta unui suflet barbar, moleşit, crud şi fără nici o milă.

Căci, dacă fiind vorba de trupuri, noi îi rugăm pe doctori, zicând: „să nu neglijaţi până la suflarea voastră cea mai de pe urmă a face ceea ce se cade a face”, apoi, oare, nu cu atât mai mult ne vom îndemna pe noi înşine? Cine ştie? Poate că, şi de ar fi ajuns cineva la porţile iadului şi la marginea răului, se va putea totuşi ridica, se va putea reculege şi însănătoşi, se va putea bucura de viaţa veşnică. Câţi, chiar după zeci de auziri ale cuvântului lui Dumnezeu, nici măcar n-au simţit despre ce a fost vorba, şi mai pe urmă numai dintr-o simplă auzire s-au întors la calea cea dreaptă?

Sau, mai bine zis: nu dintr-o simplă auzire, ci după toate cele de mai înainte, căci, dacă în cele zece se găseau fără simţire, totuşi au câştigat ceva şi la urmă au arătat fără de veste rodul. Precum se petrece şi cu un copac, care, deşi a primit zece lovituri cu toporul, totuşi n-a căzut, iar mai pe urmă dintr-o singură lovitură a căzut jos la pământ, aşa că tăietura nu deodată s-a făcut, adică printr-o simplă lovitură, ci lovitura cea de pe urmă este rezultatul celor zece dinainte; de unde urmează că acela care se uită la rădăcină ştie cine că acesta va fi rezultatul, pe când cel ce se uită în sus spre ramurile copacului nu poate şti cu siguranţă, tot aşa şi în cazul de faţă.

Ba, încă de multe ori chiar si o sumedenie de doctori l-au îndopat pe bolnav cu fel de fel de doctorii, fără nici un folos, şi tocmai la urmă venind un altul, l-a vindecat pe bolnav; dar vindecarea nu este rezultatul sau lucrul numai al acestuia de pe urmă, ci şi al celor mai dinainte, care au combătut boala. Aşa că, şi dacă pentru moment n-am putea arăta roadele auzirii propovăduirii noastre, mai pe urmă totuşi le vom arăta.

Cum că vom arăta, sunt foarte convins, căci nu se poate ca, după atâta dragoste de a asculta şi după atâta zel, să iasă cineva fără nici un folos — ceea ce să nu fie! —, ci toţi, făcându-ne vrednici de sfaturile şi îndemnurile lui Hristos, să ne silim a ne învrednici de veşnicele bunătăţi întru Hristos

Iisus, Domnul nostru, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Amin.

Omilia VI – Despre valoarea milosteniei şi necurăţia avariţiei

Iar într-o casă mare nu sunt numai vase de aur şi de argint, ci şi de lemn şi de lut; şi unele sunt spre cinste, iar altele spre necinste. Deci, de se va curăţi cineva pe sine de acestea, va fi vas de cinste, sfinţit, de bună trebuinţă stăpânului, potrivit pentru tot lucrul bun. (II Timotei 2, 20-21)

Pe mulţi oameni îi tulbură şi acum ideea că toţi cei răi nu sunt încă nimiciţi, ci stau nesupăraţi. Sunt desigur şi multe alte cauze, ca de pildă: ca să se prefacă, să se schimbe, ca prin pedeapsa unora să se dea exemple celor mulţi; aici însă Pavel oferă un exemplu din natura lucrurilor, zicând: „Iar într-o casă mare nu sunt numai vase de aur şi de argint, ci şi de lemn şi de lut". ***Precum într-o casă mare este o mare deosebire între vase, adică între uneltele necesare gospodăriei, tot aşa şi aici, în lumea întreagă; căci el nu vorbeşte de Biserică, ci de lumea întreagă.***

„Să nu-ţi închipui că eu vorbesc de Biserică, căci aici, zice, toate vasele voiesc a fi de aur şi de argint, şi nici unul de lemn sau de lut, căci unde este trupul lui Hristos, unde este Biserica Lui cea slăvită, fecioară curată, neavând întinăciune sau prihană, sau altceva de acest fel (II Corinteni 11, 2; Efes. 5, 27), acolo nu trebuie a se găsi vase de lemn şi de lut. Nu te tulbura, zice, dacă în lume sunt oameni şi răi şi netrebnici, fiindcă şi într-o casă mare sunt şi vase netrebnice şi spurcate. Dar ce? Nu de aceeaşi cinste se bucură, zice, căci unele sunt spre cinste, iar altele spre necinste."

Însă poate că vei zice: „Da! căci aici fiecare lucru îndeplineşte o trebuinţă, dar în lume ce trebuinţă este de cei răi?" Apoi, oare, Dumnezeu nu-i întrebuinţează şi pe aceştia spre altele? De pildă, omul vanitos clădeşte multe, de asemenea, avarul, negustorul, cârciumarul şi stăpânitorul, fiecare în felul lor sunt ca nişte lucruri în lume, în timp ce vasul de aur nu poate fi ca unul dintre aceştia, ci doar este folosit pe la mesele împărăteşti. ***Deci, apostolul nu spune că răutatea este necesară - căci cum s-ar putea aceasta? - ci numai că şi cei răi au un lucru de împlinit.*** Dacă toţi ar fi de aur şi de argint, nu ar mai avea nevoie de celelalte.

De pildă: dacă toţi ar fi răbdători, nu ar fi nevoie de clădiri, dacă toţi ar fi străini de desfătări, nu ar fi nevoie de multele feluri de mâncăruri; s-ar îngriji toţi de strictul necesar, iar nu de clădiri strălucite. ***„Deci, de se va curăţi cineva pe sine de acestea, zice, va fi vas de cinste, sfinţit." Ai văzut că pentru cineva a fi de aur sau de lut nu provine de la natură sau din vreo silă oarecare materială, ci numai din voinţa noastră?*** Acolo, desigur că vasul de lut nu ar putea deveni de aur şi nici acesta nu ar putea cădea în starea de dispreţ a aceluia, pe când aici este foarte mare schimbarea sau prefacerea dintr-un fel în celălalt. Vas de lut era

Pavel, dar a devenit de aur, precum şi Iuda, care fusese vas de aur, s-a făcut vas de lut. Aşadar, vasele de lut printre oameni sunt din cauza necurăţeniei, aşa încât desfrânatul şi avarul sunt asemenea vase.

Dar atunci, cum de zice în altă parte: „Avem comoara aceasta în vase de lut” (II Corinteni 4, 7), şi nu defăima vasul de lut? Apoi, acolo apostolul vorbeşte de însăşi natura vasului. Precum vasul de lut nimic altceva nu este, decât pământ ars în foc, tot aşa şi trupul nostru nimic altceva nu este, decât pământ învârtoşat prin căldura sufletului. ***Ceea ce el spune deci aici înseamnă: trupul nostru este un vas de lut.*** Şi cum că este de lut, se vede de acolo că de multe ori se sparge şi se strică.

Prin ce se deosebesc oare oasele de vasele de lut, fiind tot aşa de tari şi tot aşa de uscate? Dar carnea, prin ce se deosebeşte de pământ? Oare nu amândouă (vasul de lut şi trupul omului) sunt deopotrivă din apă? ***Însă, după cum am spus, de ce atunci apostolul nu a defăimat trupul? Fiindcă acolo el vorbeşte de natura trupului, iar aici despre intenţia sau libera noastră voinţă. „De se va curăţi cineva pe sine dintru acestea”***, zice - şi încă nu pune expresia obişnuită καθάρη = a curăţi, ci ἐκκαράη = a curăţi din rădăcină, adică a curăţi de tot - ***„va fi vas de cinste, sfinţit, de buna trebuinţă a stăpânului, potrivit pentru tot lucrul bun”.***

Aşadar, acelea nu sunt de bună trebuinţă, sunt netrebnice, deşi poate îndeplinesc o oarecare slujbă, însă nu spre tot lucrul bun. ***„Potrivit pentru tot lucrul bun. Chiar dacă n-ar face binele, totuşi el este destoinic de a face bine, este primitor. Trebuie deci a-l pregăti spre orice, chiar spre moarte sau spre mucenicie, sau spre feciorie, sau spre orice lucru bun.”***

Fugi de poftele tinereţilor. (2, 22) Poftele tinereţilor nu sunt numai poftele desfrâului, ci orice poftă absurdă a tinereţii. Să audă cei îmbătrâniţi că nu trebuie a face nimic din cele ale tinerilor. Chiar de ar fi cineva batjocoritor sau ar iubi stăpânirea, sau banii, sau trupurile, sau orice altceva de acest fel este poftă prostească a tinereţii, căci atunci nici inima nu este statornică, nici mintea nu este la locul său, ci sărită din scaun (schimbătoare), şi numaidecât se întâmplă lucruri ca acestea, care după expresia obişnuită, sunt „fantezii de ale tinereţii”.

„Fugi de acestea”, zice şi urmează dreptatea, credinţa, dragostea, pacea cu cei ce cheamă pe Domnul din inimă curată. Prin expresia: „dreptatea”, el înţelege virtutea în general, adică evlavia în viaţă, credinţă, dragoste, blândeţe. Dar oare ce vrea să zică: „cu cei ce cheamă pe Domnul din inimă curată”? Adică ***„să ai curaj nu în cei ce îl cheamă oricum, ci cu cei nebănuiţi, cu cei curaţi la inimă, cu cei ce nu au nimic viclean în suflet, cu cei ce se***

apropie de noi cu pace, cu cei ce sunt liniştiţi; cu aceia să te amesteci, iar cu ceilalţi nu trebuie a fi blând, ci a fi în pace numai cât este despre tine”.

Fereşte-te de întrebările nebuneşti, ştiind că dau prilej de ceartă. (2, 23) Ai văzut cum peste tot îl opreşte de la dispute zadarnice? Aceasta o face apostolul, nu din motiv că Timotei nu era destoinic de a răsturna întrebările cele nebuneşti; era îndeajuns de destoinic, căci dacă n-ar fi fost, i-ar fi zis pe faţă: „sileşte-te de a fi vrednic pentru răsturnarea unor asemenea întrebări”, ca atunci când de pildă i-a zis: ***„Până voi veni eu, ia aminte la citit… căci, făcând aceasta şi pe tine te vei mântui, şi pe cei care te ascultă” (I Timotei 4, 13, 16),*** ci el ştia că astfel de întrebări sunt fără nici un folos, şi deci era de prisos cu totul de a se arunca în asemenea lupte zadarnice, din care în final nimic nu va ieşi bun, decât luptă, vrăjmăşie zadarnică, batjocuri şi injurii. „De astfel de întrebări fereşte-te”, zice. Aşa că sunt şi alte întrebări, cum de pildă cele despre Sfintele Scripturi sau cele despre credinţă, de la care nu-i opreşte.

Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe. (2, 24) Aşadar, nu trebuie să se certe şi nici să se certe în întrebări nebuneşti, ci el trebuie a fi departe de asemenea certuri. ***Ci să fie blând faţă cu toţi, căci sluga Dumnezeului păcii cum s-ar putea certa. Dar oare cum de zice în alt loc: „Mustră cu toată tăria”? (Tit 2, 15), şi aici iarăşi: „Nimeni să nu dispreţuiască tinereţile tale” (I Timotei 4, 12), şi iarăşi: „Mustră-i cu asprime, ca să fie sănătoşi în credinţă” (Tit. 1, 13)?*** Apoi şi aceasta este rezulatul blândeţii, fiindcă certarea cea mai aspră, care mai cu seamă poate stârni pe cineva, este cea făcută cu blândeţe. Este cu putinţă a te atinge de cineva mai cu putere tocmai când îi vei arăta o mare blândeţe, mai mult chiar decât dacă ai întrebuinţa o asprime fără măsură.

Destoinic să dea învăţătură tuturor celor ce vor să fie învăţaţi, iar de eretici a se păzi, după cum zice în altă parte: ***„De omul eretic, după întâia şi a doua mustrare, depărtează-te”. (Tit. 3, 10)*** Îngăduitor. Mai cu seamă aceasta trebuie a avea dascălul, fiindcă altfel totul va fi zadarnic. Căci, dacă pescarii de multe ori nu prind nimic, deşi au aruncat mrejele toată noaptea, totuşi din această cauză nu renunţă la pescuit, cu atât mai mult noi.

Căci priveşte ce se petrece: se întâmplă de multe ori ca prin învăţătură neîntreruptă, sămânţa căzută să taie, aşa-zicând, patima ce bântuie sufletul omului, fiindcă acela care aude acelaşi lucru de mii de ori, va simţi ceva în final, deoarece nu este om care să audă ceva încontinuu şi să nu simtă nimic. Este posibil deci ca tocmai atunci când cineva urmează a simţi, să piardă totul, din cauză că noi ne-am lăsat sau ne-am lenevit de a-l mai învăţa.

Se petrece acelaşi lucru ca şi cu un lucrător (de pământ fără experienţă, care, răsădind viţă de vie, o sapă în anul cel dintâi, iar în anul al doilea şi al treilea, fără a o lucra, caută a culege numai roadă, şi trecând trei ani fără să aibă vreun folos, în al patrulea an, deznădăjduit, o lasă în părăsire, adică tocmai atunci când poate ar fi putut să tragă vreun folos din ostenelile sale.

Certând cu blândeţe pe cei ce stau împotrivă. (2, 25) Mai ales cel ce-i învaţă pe alţii trebuie a face astfel. „Cu blândeţe", zice, căci nu este cu putinţă ca acela care are trebuinţă a învăţa, să înveţe şi să cunoască într-adevăr ceva, cu asprime şi cu ceartă. De ar trebui ca el să fie cu băgare de seamă, totuşi fiind supărat, scârbit şi zăpăcit, nu va auzi nimic. Trebuie deci ca acela care voieşte a şti ceva din cele folositoare, mai înainte de orice să se găsească cu mulţumire faţă de cel ce îl învaţă.

Acest lucru nefiind observat mai dinainte, nu se va putea face nimic din cele ce trebuie a se face, fiindcă nimeni nu va sta cu plăcere şi mulţumire în faţa unuia care-l batjocoreşte şi se poartă cu obrăznicie. Deci, cum de zice în alt loc: „De omul eretic, după întâia şi a doua mustrare, depărtează-te"? ***Aici vorbeşte despre omul care nu se îndreaptă, de cel ce este nevindecabil de boala ce o are.***

Că doar le va da Dumnezeu pocăinţă spre cunoaşterea adevărului. Ceea ce spune el aici înseamnă: poate că va fi vreo îndreptare; iar acest „poate" este zis cu privire la faptele lor cele nevăzute. Aşa că trebuie a se depărta numai de acelea, pentru care putem să ne pronunţăm lămurit şi de care suntem convinşi că ei nu se vor scbimba, orice s-ar întâmpla. „Cu blândeţe", zice. Ai văzut că astfel trebuie a ne apropia de cei ce vor să înveţe, că deci niciodată să nu fugim de conversaţii mai înainte de a da dovadă?

Şi ei să scape din cursa diavolului, de care sunt prinşi, pentru a-i face voia. (2, 26) Bine a spus: „sunt prinşi", căci până acum ei stau în rătăcire. Priveşte cum îi învaţă pe ucenici de a fi umiliţi, căci n-a zis: „că doar le va da Dumnezeu pocăinţă". Chiar de se face ceva, totul este al Domnului: tu răsădeşti, tu uzi, dar El seamănă şi face să producă roadă. Deci, niciodată să nu ne închipuim că noi am fi convins pe cineva, chiar dacă l-am fi atras poate la voinţa noastră. „De care sunt prinşi, zice, pentru a-i face voia." Aceasta ar zice-o cineva nu despre dogme, ci despre viaţă mai ales, căci voinţa lui Dumnezeu este ca omul să aibă viaţă curată şi dreaptă. Dar unii sunt prinşi în cursa diavolului şi din cauza vieţii şi deci nu trebuie a fi faţă de ei cu asprime. „Că doar le va da Dumnezeu pocăinţă… Şi ei să scape din cursa diavolului, de care sunt prinşi, pentru a-i face voia", zice. Expresia: „poate cândva" este rezultatul îndelungatei lui răbdări, căci a nu face voia Lui Dumnezeu este din cauza unei curse diavoleşti.

Căci, precum şi o pasăre, deşi nu este prinsă din toate părţile, ci numai dintr-una - vreau să zic de picior - totuşi se găseşte sub stăpânirea celui ce i-a întins cursa, tot aşa şi noi, chiar de n-am fi stăpâniţi din toate părţile, adică şi din credinţă,şi din viaţă, ci numai din viaţă, suntem sub puterea diavolului, căci: Nu oricine îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în Împărăţia Cerurilor", şi iarăşi: ***„Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtaţi-vă de la Mine cei ce lucraţi fărădelegea" (Matei 7, 21, 23) .***

Ai văzut care este folosul credinţei, când Stăpânul nu ne cunoaşte pe noi? Căci şi fecioarelor aceea le-a spus: ***„Nu vă cunosc pe voi". (Matei 25, 12)*** Care poate fi folosul fecioriei şi al sudorilor celor multe, când Stăpânul nu le cunoaşte? Şi în multe locuri găsim că pentru credinţă cu nimic nu ne învinovăţeşte, după cum şi în altă parte cu nimic nu ne învinovăţeşte pentru viaţă, în timp ce pentru credinţa stricată pe mulţi îi vedem pedepsiţi, căci acestea două sunt legate între ele.

Ai văzut că atunci când noi nu facem voia lui Dumnezeu suntem prinşi în cursa diavolului? Şi nu numai din pricina unei vieţi stricate, ci, de multe ori, chiar numai din pricina unui singur defect ne vom duce în gheenă, dacă nu vom avea cu noi celelalte bunuri care să contrabalanseze. Fiindcă şi fecioarele nu au fost vinovăţite pentru desfrânare sau preadesfrânare, sau invidie, sau zavistie, sau beţie, sau rea-credinţă, ci pentru lipsa untdelemnului, adică pentru că nu făceau milostenie, căci untdelemnul aceasta reprezintă. Dar şi pe cei blestemaţi, când zice: ***„Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic" (Matei 25, 41),*** cu nimic iarăşi nu-i învinovăţeşte, decât că n-au hrănit pe Hristos.

Despre valoarea milosteniei şi necurăţia avariţiei

Ai văzut cum lipsa milosteniei duce pe cineva în focul gheenei? Unde poate fi folositor, spune-mi, cel ce nu face milostenie? Posteşti în fiecare zi? Dar şi fecioarele acelea posteau, şi totuşi cu nimic nu le-a folosit. Te rogi? Şi ce este aceasta? Căci rugăciunea fără milostenie este lipsită de roadă. Toate sunt necurate fără milostenie, toate sunt nefolositoare şi chiar cea mai mare parte din virtute este ştirbită.

„Cel ce nu iubeşte, zice, n-a cunoscut pe Dumnezeu". (I Ioan 4, 8) Cum îl iubeşti tu pe fratele tău, când nu voieşti a-l împărtăşi cu nimic din lucrurile acestea mici şi nebăgate în seamă? Spune-mi, te rog: te porţi cu înţelepciune? Şi pentru ce? Nu cumva poate fiindcă te temi de osândă? Nicidecum, ci faci aceasta ca fiind ceva natural; fiindcă, dacă te porţi cu înţelepciune de frica osândei şi suferi pentru aceasta o aşa de mare greutate, apoi cu atât mai mult trebuia să faci milostenie.

Fiindcă nu este totuna: a fi stăpânit de dorinţa banilor şi a fi stăpânit de pofta trupului, de vreme ce pentru aceasta din urmă şi necazul este mai mare. Şi de ce? Fiindcă pofta trupului este de la natură şi este răspândită, aşa-zicând şi sădită în trupul nostru, pe când dorinţa banilor deloc. Aceasta şi este, că noi putem a ne asemăna lui Dumnezeu, adică a-l milui şi a ne milostivi faţă de fratele nostru; iar dacă n-o avem, atunci suntem lipsiţi de tot binele.

El n-a spus: „dacă veţi posti, deopotrivă (asemenea) vă veţi face cu Tatăl vostru". N-a spus: „dacă veţi fi neprihăniţi sau de vă veţi ruga, veţi fi deopotrivă cu Tatăl vostru"; nimic din acestea, zic, n-a spus, fiindcă nici Dumnezeu nu face ceva dintr-însele; însă ce a spus? ***„Fiţi milostivi, zice, precum şi Tatăl vostru este milostiv". (Luca 6, 36)*** Acesta este lucrul lui Dumnezeu. Şi dacă nu ai cu tine aceasta, apoi ce ai? ***„Că milă voiesc, zice, iar nu jertfă". (Osea 6, 6)***

Dumnezeu a făcut cerul, a făcut pământul, a făcut marea. Mari sunt acestea şi vrednice de înţelepciunea Lui; însă, cu nimic din acestea n-a atras la sine natura omenească, ca prin mila şi prin iubirea Lui de oameni. Şi dacă acesta este lucrul puterii şi al bunătăţii Sale, apoi cu atât mai mult încă, pentru că şi rob S-a făcut. ***Oare nu pentru aceasta mai cu seamă suntem plini de admiraţie pentru El? Şi nu pentru aceasta mai cu seamă ne apropiem de El?***

Nimic nu-L atrage atât pe Dumnezeu ca mila, despre care toţi prorocii vorbesc multe. Şi când zic milă, nu înţeleg acea milă unită cu lăcomie sau avariţie, căci aceasta nu este milă. Căci nici măslinul nu dă dintr-însul ramuri de spini, ci de măslin, după cum şi mila nu poate naşte dintr-însa ramura avariţiei sau a nedreptăţii, sau a răpirii. Nu defăima milostenia şi să nu o faci astfel ca ea sa fie acuzată de toţi. Că, dacă de aceea răpeşti avutul unuia, ca să faci milostenie altuia, nimic nu poate fi mai rău ca o astfel de milostenie. Când ea este zămislită în răpiri, aceasta nu este milostenie, ci mai mult o barbarie, mai mult o cruzime.

Aceasta este batjocură îndreptată asupra lui Dumnezeu. Dacă acela care a produs lui Dumnezeu din cele mai mici ale sale - Cain - şi a fost respins, dar încă pe cel ce-I produce din cele străine, cum nu-l va respinge? Producere nimic altceva nu este decât jertfă, şi nicidecum necurăţie. Cu mâinile murdare tu nu îndrăzneşti a te ruga şi când Îi produci murdărie şi necurăţie din răpire, nu crezi aceasta drept ceva rău?

Mâinile nu îngădui de a-ţi fi pline de murdărie şi necurăţie, ci să le faci curate, şi numai aşa produci cu ele jertfă, deşi murdăria aceasta nu are nici o vinovăţie, pe când cealaltă murdărie este demnă de învinovăţire şi defăimare. Deci, să nu ne gândim numai la aceea, ca adică să ne rugăm lui Dumnezeu şi să-i producem jertfe cu mâinile curate, ci ca şi cele produse să fie curate. Căci de altfel este

ceva de râs; este ca şi cum cineva, spălând masa, ar încărca-o apoi de daruri murdare şi necurate, şi atunci spune-mi, oare ceea ce face el, nu este de râs?

Fie-ţi mâinile curate, însă nu numai cu apă să le speli, ci mai întâi şi cu dreptatea, căci aceasta mai cu seamă este curăţia mâinilor. Iar dacă noi suntem plini de nedreptate, de mii de ori de le-am spăla cu apă, nici un folos nu vom avea. „Spălaţi-vă, zice, curăţiţi-vă." Dar ce? Oare a zis: „duceţi-vă la râuri sau duceţi-vă la băi, sau la lacuri?" Nimic din toate acestea, ci: ***„Nu mai faceţi rău înaintea ochilor Mei" (Isaia 1, 15-16), adică „făceţi-vă curaţi, căci aceasta izbăveşte pe cineva de murdărie, aceasta este adevărată curăţie".***

Curăţia aceea nu aduce nici un folos, pe când aceasta ne procură curaj către Dumnezeu. Curăţia aceea este cu putinţă de a o avea şi adulterii şi tâlharii şi criminalii şi ticăloşii şi bărbaţii cei de nimic şi desfrânaţii şi cei ce trăiesc veşnic în desfrânare şi mai ales aceştia (din urmă). Căci mai cu seamă aceştia sunt cei care se îngrijesc mai mult decât toţi de curăţia trupului, mirosind veşnic a parfumuri şi veşnic şterg, aşa-zicând, mormântul lor de pe dinafară, căci trupul lor este un adevărat mormânt, fiindu-le mort sufletul dinăuntru. Aşa că unei astfel de curăţii sunt părtaşi şi aceştia, iar curăţiei dinăuntru deloc.

Nu este un lucru mare dacă-ţi speli trupul; această curăţenie este obicei iudaic, nefolositor cu totul, pe câtă vreme curăţia nu este una interioară. Fie, de pildă, cineva care are pe trup o rană purulentă sau nişte tăieturi, şi îşi spală trupul. Ei, şi care poate fi folosul? Care e sfârşitul? Dacă însă afundând în apă partea de dinafară a trupului, prin aceasta la nimic nu va putea folosi rănii, apoi când şi în suflet se găseşte o asemenea rană, ce folos am putea avea prin curăţirea trupului? Nici unul. Avem nevoie de rugăciuni curate, iar rugăciunile nu sunt curate, câtă vreme sufletul ce le face este necurat. Şi nimic nu face sufletul atât de necurat, ca avariţia şi răpirea.

Dar sunt unii care, făcând mii de rele în cursul zilei, totuşi către seară, spălându-se, intră în biserică şi cu multă îndrăzneală întind mâinile spre cer, ca şi cum parcă au lepădat totul de la ei prin spălarea cu apă. Dacă ar fi aşa, negreşit că mare folos ar fi, când noi în fiecare zi ne spălăm. Dacă ar fi aşa, nici eu nu aş înceta de a vă supăra necontenit despre băi, dacă, zic, ne-ar face curaţi, ne-ar scăpa de păcate. Însă, iubiţilor, toate acestea sunt de râs, sunt bârfiri, tertipuri şi jucării copilăreşti.

Dumnezeu nu dispreţuieşte murdăria trupului, ci necurăţia sufletului, căci ascultă ce spune El: „Fericiţi cei curaţi" - poate cu trupul? Câtuşi de puţin, însă ce? - „cei curaţi, zice, cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu" (Matei 5, 8), iar prorocul zice: „Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule" (Psalmi 50, 11), şi iarăşi: „Spală răul din inima ta". (Ierem. 4, 14)

Mare bun este, iubiţilor, de a se găsi cineva totdeauna în obişnuinţa celor bune. Dar tu priveşte cât de mici sunt acestea şi nefolositoare; că după ce sufletul a fost mai dinainte stăpânit de oarecare obiceiuri, nu se depărtează şi nici că poate suferi să se apropie de rugăciune, dacă n-a îndeplinit acele obiceiuri mai dinainte. De pildă, iată ce spun: ne-am făcut obiceiul de a ne spăla şi a ne ruga, şi nu este cu putinţă de a face aceasta nespălaţi; nu ne rugăm cu plăcere, dacă vom face aceasta cu mâinile nespălate, ca urmând a-L necinsti pe Dumnezeu şi suntem cu cugetul neîmpăcat.

Dar dacă acest lucru de nimic ne stăpâneşte cu atâta tiranie şi numaidecât îl îndeplinim în fiecare zi, apoi dacă şi în obiceiul milosteniei ne-am găsi tot aşa, şi am rândui ca şi acest obicei să-l îndeplinim pururea, desigur că am reuşi a ne deprinde ca niciodată să nu intrăm cu mâinile goale în casa de rugăciuni. Mare este cu adevărat tirania obişnuinţei atât în cele bune cât şi în cele rele, căci la urmă nici nu mai avem nevoie de osteneală, de vreme ce suntem traşi de ea.

Mulţi au căpătat obişnuinţa de a se pecetlui, aşa-zicând, pe ei înşişi deseori cu semnul Sfintei Cruci şi nu mai au nevoie de cineva care să le aducă aminte, ba încă şi mintea de multe ori se învârteşte prin alte părţi, şi totuşi mâna, ca fiind parcă mişcată de un dascăl al obişnuinţei, se ridică automat spre a face semnul Sfintei Cruci. Mulţi au căpătat obişnuinţa de a nu se jura şi nici de voie şi nici de nevoie nu se jură. Deci, să căpătăm şi noi obiceiul de a face milostenie.

Câte osteneli ar trebui să punem spre a afla doctoria aceasta? Căci, spune-mi: dacă n-ar fi mângâierea aceasta a milosteniei, iar noi, păcătuind mult, ne-am face pe noi înşine vinovaţi de osândă, oare nu ne-am plânge pe toate căile? Oare n-am zice: „fie ca prin bani să spălăm păcatele”, şi totul am cheltui, sau: „fie ca prin bani să depărtez de la mine mânia lui Dumnezeu”, şi nu am cruţa nimic din ceea ce avem? Deci, dacă noi facem aşa în boală, dar încă dacă s-ar putea cumpăra moartea, oare nu am da toate averile?

Deşi, priveşte iubirea de oameni a lui Dumnezeu, cât de mare este: că nu ţi-a dat dreptul de a cumpăra moartea aceasta momentană, ci moartea cea veşnică. ***„Tu nu cumperi viaţa aceasta, zice, ci cea veşnică. Pe aceea ţi-o vând, iar nu pe aceasta. Nu-mi bat joc de tine, căci, dacă ai primit-o aceasta, n-ai primit nimic. Eu ştiu că aceea este mare. Nu tot aşa însă fac cei ce comercializează cele din lume. Căci ei îşi bat joc de cei ce voiesc, şi în locul unui lucru mare dau unul mic. Dar Eu nu fac aşa”.***

Căci, spune-mi: dacă s-ar duce cineva la un negustor, care ar avea două pietre, din care una proastă, iar cealaltă de mare preţ şi după ce a plătit preţul celei proaste, la urmă a luat-o pe cea mare, oare pentru aceasta l-ar putea învinovăţi cineva? Deloc, ci încă mai mult l-ar admira. Tot aşa şi acum ne stau înainte

două vieţi: viaţa aceasta trecătoare şi aceea veşnică şi pe amândouă le vinde Dumnezeu, însă nouă ne-o vinde pe aceasta, iar nu pe aceea. De ce, dar, să ne neliniştim ca şi copiii cei proşti, când noi o luăm pe cea de preţ? Aşadar, se poate cumpăra cu bani viaţa veşnică? Da! Când însă noi o cumpărăm cu banii noştri, iar nu cu bani străini, când nu întrebuinţăm viclenie în câştigarea lor. „Dar, zici tu, la urmă sunt ai mei."

Nu sunt ai tăi după răpire, ci sunt ai celui de la care i-ai răpit. Sunt bani străini, chiar dacă ai fi tu de o mie de ori stăpân, căci nu sunt ai tăi nici aceia pe care ţi-i lasă cineva în depozit, iar el s-a dus departe, deşi se găsesc la tine.

Deci, dacă nu sunt ai noştri nici chiar aceia pe care i-am primit în depozit, daţi cu bunăvoia stăpânului lor şi nici chiar pe timpul cât îi avem la noi, apoi cu atât mai mult nu sunt ai noştri cei pe care îi răpim fără de voia celor ce-i au. Acela este stăpânul lor, chiar de i-ai avea de mii de ori. Ai noştri sunt numai virtutea adevărată, iar banii, dacă nici cei care sunt ai noştri, nu sunt ai noştri, cu atât mai mult cei străini, ci astăzi ai noştri, mâine nu mai sunt ai noştri.

Virtutea însă este a noastră, ea nu este în pagubă ca aceia, ci întreagă se găseşte întotdeauna. Aceasta să o câştigăm, iar banii să-i dispreţuim, ca astfel să putem a ne învrednici de bunurile cele adevărate. Cărora fie ca noi, cu toţii, să ne învrednicim, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Omilia VII – Cel ce se învaţă a-i dispreţul pe oameni, cu uşurinţă Îl va dispreţui şi pe Dumnezeu. Împotriva iubitorilor de arginţi. Despre adevărata prietenie. Calităţile necesare femeilor văduve

Şi aceasta să ştii că, în zilele din urmă, vor veni vremuri grele; Că vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de arginţi, lăudăroşi, trufaşi, bulitori, neascultători de părinţi, nemulţumitori,fără cucernicie, lipsiţi de dragoste, neînduplecaţi, clevetitori, neînfrânaţi, cruzi, neiubitori de bine, trădători, necuviincioşi, îngâmfaţi, iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu, având înfăţişarea adevăratei credinţe, dar tăgăduind puterea ei. Depărtează-te şi de aceştia. Căci dintre aceştia sunt cei ce se vâră prin case şi robesc femeiuşti împovărate de păcate şi purtate de multe feluri de pofte, mereu învăţând şi neputând niciodată să ajungă la cunoaşterea adevărului. (II Timotei 3, 1-7)

În întâia epistolă zicea că: ***„Duhul grăieşte lămurit că, în vremurile cele de apoi, unii se vor depărta de la credinţă”*** (I Timotei 4, 1), şi tot în aceeaşi epistolă, în alt loc, acelaşi lucru îl proroceşte, ca pe ceva care se va petrece în timpul de pe urmă. Deci, şi aici acelaşi lucru îl face, zicând: ***„Şi aceasta să ştii că, în zilele din urmă, vor veni vremuri grele”.***

Şi nu numai în timpurile de pe urmă, ci chiar şi în timpurile deja venite, după cum zice: ***După cum Iannes şi Iambres s-au împotrivit lui Moise.*** (3, 8) Şi iarăşi, mai sus zice: ***„Iar într-o casă mare nu sunt numai vase de aur şi de argint”. Dar, oare, de ce face el aceasta?*** Ca să nu se tulbure Timotei sau vreunul dintre noi, când vedem că în lume sunt şi oameni răi. ***„Că, dacă pe timpul lui Moise, zice, au fost oameni răi şi vor fi şi după aceasta, nu este nimic de mirare dacă se găsesc şi în timpul nostru.”***

„În zilele din urmă, vor veni vremuri grele”, adică foarte rele.

Şi cum vor fi timpuri rele? Aceasta o zice nu doar defăimând zilele, nici timpurile, ci pe oamenii cei din acele timpuri. Că şi noi avem obiceiul de a vorbi de timpuri rele sau bune, de la împrejurările ce se petrec atunci sau de la oamenii contemporani. Şi, după ce spune de acele timpuri, imediat arată cauza tuturor acelor rele, rădăcina şi sorgintea de unde se nasc toate celelalte, anume când cineva nu le are în vedere pe cele ale aproapelui, ci numai pe cele ale sale sau, mai bine zis, când le neglijează pe ale amândurora, căci el atunci nu se gândeşte nici la ale sale.

Că, după cum cel ce le are în vedere pe ale aproapelui său, va orândui bine şi pe ale sale, tot aşa şi cel ce le dispreţuieşte pe ale aceluia, le va dispreţui şi pe ale sale. Căci, dacă suntem mădulare unul altuia, apoi mântuirea aproapelui nu este

numai a lui, ci şi a celorlalte mădulare, precum şi vătămarea nu stă numai la acela, ci îşi întinde durerile la toate celelalte mădulare. Dacă suntem zidire, ceea ce ar suferi o parte va vătăma şi restul zidirii, iar dacă acea parte este puternică, ea le va putea purta şi pe celelalte.

Întocmai ca şi în Biserică. L-ai trecut cu vederea sau l-ai dispreţuit pe fratele tău? Pe tine singur te-ai nedreptăţit. Cum? Apoi, tu singur ai suferit o vătămare nu mică. Că, dacă acela care nu-l împărtăşeşte pe cel sărac cu câte ceva, se duce în gheenă, dar oare cel ce-l vede pe fratele său primejduindu-se în cele mai necesare şi nu-i întinde mână de ajutor, oare nu va pătimi mai mult decât acela, după cum şi paguba a fost în lucruri mai mari?

„Că vor fi oameni iubitori de sine”, zice. ***Dar tocmai cel iubitor de sine nu se iubeşte pe sine, în timp ce acela care-l iubeşte pe fratele său se iubeşte pe sine.*** Din iubirea de sine izvorăşte arghirofilia sau iubirea de arginţi. Căci, chiar pe dragostea cea mai întinsă şi mai răspândită în toate părţile, în scurt timp o umileşte boala cea grozavă a iubirii de sine. „Iubitori de arginţi.” ***Din iubirea de arginţi se naşte mândria, din mândrie dispreţuirea, din dispreţuire blasfemia, din blasfemie pierderea oricărei ruşini şi, în fine, necredinţa.***

De altfel, oricine se înalţă pe sine contra oamenilor, uşor apoi se va înălţa şi contra lui Dumnezeu. Astfel se nasc şi păcatele; de multe ori, de la cele mai de jos, ajung până la cele mai de sus. ***Cel ce este smerit faţă de oameni, cu atât mai mult va fi smerit faţă de Dumnezeu. Cel ce este blând faţă de cei asemenea lui, cu atât mai mult va fi faţă de Dumnezeu, iar cel ce-i dispreţuieşte pe cei deopotrivă cu el, în trecerea timpului Îl va dispreţui chiar şi pe Dumnezeu.***

Cel ce se învaţă a-i dispreţui pe oameni, cu uşurinţă îl va dispreţui şi pe Dumnezeu. Împotriva iubitorilor de arginţi. Despre adevărata prietenie. Calităţile necesare femeilor văduve

Deci, iubiţilor, să nu ne dispreţuim unii pe alţii, căci aceasta este o învăţătură rea, care ne va conduce la dispreţuirea lui Dumnezeu. Dar, chiar prin faptul că ne dispreţuim unii pe alţii, noi îl dispreţuim pe Dumnezeu, Care ne-a poruncit de a arăta unii altora cea mai mare dragoste.

Dar, dacă voiţi, vă voi face aceasta învederată şi prin exemple.

- *Cain l-a dispreţuit pe fratele său şi imediat L-a dispreţuit şi pe Dumnezeu. Cum L-a dispreţuit? Priveşte cât de batjocoritor Îi răspunde lui Dumnezeu:* ***„Au doară eu sunt păzitorul fratelui meu?”*** *(Facere 4, 9).*

- *Isac, de asemenea, l-a dispreţuit pe fratele său, şi la urmă L-a dispreţuit şi pe Dumnezeu. De aceea şi zicea Dumnezeu că: **„Am iubit numai pe Iacov, şi pe Isac l-am urât”** (Maleahi 1, 2-3), pentru care şi Pavel zice: **„Să nu fie vreunul desfrânat sau întinat ca Esau”.** (Evrei 12, 16)*
- *Pe Iosif l-au dispreţuit fraţii, care la urmă L-au dispreţuit şi pe Dumnezeu.*
- *Israeliţii l-au dispreţuit pe Moise, şi de aceea L-au dispreţuit şi pe Dumnezeu.*
- *Tot aşa şi fii lui Eli dispreţuiau poporul, şi-L dispreţuiau şi pe Dumnezeu.*

Voieşti poate a vedea şi contrariul?

- *Avraam l-a cruţat pe Lot, nepotul său, şi în acelaşi timp a ascultat şi de Dumnezeu, iar aceasta se învederează din ascultarea lui, când i s-a cerut a-l jertfi pe fiul său, Isaac, şi din toate celelalte virtuţi ale sale.*
- *Şi, iarăşi: Abel a fost evlavios şi cu bună-cuviinţă către fratele său, şi evlavios a fost şi către Dumnezeu.*

Să nu ne dispreţuim deci unii pe alţii, ca să nu ne învăţăm a-L dispreţui şi pe Dumnezeu. Cel obraznic cu oamenii, va fi obraznic şi cu Dumnezeu. ***Să ne cinstim unii pe alţii, ca să ne învăţăm a-L cinsti şi pe Dumnezeu.*** Deci, când iubirea de arginţi şi iubirea de sine, şi lipsa de ruşine se întrunesc la un loc, atunci ce mai lipseşte pentru pierderea totală a individului? Totul s-a stricat atunci şi din toate părţile curge mocirla cea puturoasă a păcatelor.
„Nemulţumitori”, zice. ***Şi cum ar putea fi mulţumitor iubitorul de arginţi? Cui ar putea fi mulţumitor?*** Nimănui, fiindcă pe toţi îi crede ca duşmani, de vreme ce voieşte a răpi averile tuturor. ***De ţi-ai deşerta toate averile unui asemenea om, nu-ţi va arăta nici o mulţumire; încă se scandalizează că nu ai mai mult şi că nu l-ai făcut stăpân pe mai multe. De l-ai face stăpân peste lumea întreagă, nu-ţi va arăta nici o mulţumire, căci el crede că n-a luat nimic.***

Pofta acestui rău este fără saţ, este, aşa-zicând, pofta unei boli primejdioase, căci astfel sunt poftele bolilor. Şi cel bolnav de friguri nu poate niciodată a se sătura de băutură, ci pururea se găseşte stăpânit de poftă. Beţivul niciodată nu se satură, ci veşnic este însetat. Tot aşa şi cel îndrăgostit de bani niciodată nu-şi satură pofta de bani şi, de i-ai deşerta toate averile, el niciodată nu-ţi va arăta vreo mulţumire. Numai aceluia poate i-ar arăta, care i-ar da pe cât voieşte el, dar aceasta nimeni n-ar putea-o face, căci nici el n-are o măsură de cât voieşte şi, prin urmare, nimeni nu-l va putea mulţumi.

Nimeni nu poate fi atât de nemulţumitor ca iubitorul de arginţi, nimeni nu poate fi atât de fără simţire şi fără recunoştinţă, ca iubitorul de bani. El este duşmanul

lumii întregi. Se necăjeşte în sine că sunt oameni pe pământ, căci el voieşte ca totul să fie pustiu, iar dânsul să aibă pe ale tuturor. Şi multe de acest fel îşi închipuie în mintea lui. Dacă, de pildă, este cutremur de pământ, el zice în sine: *„dacă s-ar îngropa toate în pământ, la urmă eu singur le-aş lua pe ale tuturor, dacă este cu putinţă. Dacă ar fi foamete sau boală şi de s-ar pierde toate, afară de aur; dacă ar fi vreun naufragiu pe mare sau vreo revărsare şi înecare de mare”,* şi, în fine, mii de asemenea nenorociri făureşte în mintea sa, iar ceva bun, deloc, căci el doar doreşte în sufletul său cutremure, trăsnete, războaie şi boli, şi toate cele de acest fel.

Spune-mi însă, nenorocitule şi vrednicule de jale, şi mai rob decât toţi robii: dacă ar fi toate aur în lumea aceasta, oare te-ar mântui pe tine aurul, fiind prăpădit de foame? Dacă ar fi un cutremur şi s-ar scufunda întreaga lume, oare te-ai izbăvi de această poftă vătămătoare? Nefiind om pe pământ, la nimic nu-ţi va folos viaţa cu toate ale ei. Să ne închipuim că, deodată, fără de veste, toţi oamenii de pe pământ ar dispărea şi că argintul şi aurul lor ar trece automat în stăpânirea ta — fiindcă aceşti oameni îşi închipuie în mintea lor lucruri nebuneşti şi peste putinţă — şi bogăţia acelora, aurul, argintul, hainele cele de mătase, cele aurite, toate, în fine, ar intra automat în mâinile tale.

Ei, şi care-ţi va fi folosul?! Atunci mai cu seamă te-ar găsi moartea, nefiind nici pitari, nici lucrători de pământ, ci numai fiare sălbatice şi demoni care îţi sperie sufletul. Desigur că şi acum îţi stăpânesc demonii sufletul, şi încă poate mulţi; atunci însă te-ar pune în uimire şi de îndată te-ar pierde. *„Dar, zici tu, eu aş voi ca să fie şi lucrători de pământ, şi făcători de pâine, însă ar trebui ca şi cu dânşii să cheltuiesc; atât de nesăţioasă este dorinţa aceasta.*

Şi ce ar putea fi mai de râs ca aceste vorbe? Ai văzut în ce strâmtorare se găseşte el? Voieşte şi a-i avea pe mulţi care să-l slujească, dar se şi scârbeşte că risipeşte cu hrana lor şi că în chipul acesta i se împuţinează averea. Dar ce? Spune-mi: oare voieşti tu ca oamenii să fie de piatră? Dar toate acestea sunt batjocuri, valuri de mare, ameţeală, furtună, vifor şi tulburare mare a sufletului, căci el veşnic este înfometat, veşnic, însetat.

Spune-mi însă: oare pe un astfel de om nu l-am plânge şi nu ne-ar fi milă de el? Când astfel se petrece cu trupurile omeneşti, şi se consideră a fi cea mai grozavă osândă — numită de doctori foame câinească (bulimie) — când cineva, îndopându-se întruna, nu se izbăveşte totuşi de a fi înfometat; dar, dacă se petrece aceasta cu sufletul, oare nu-l vom plânge pe un asemenea om? Foame câinească a sufletului este iubirea de arginţi, care umple cu multe sufletul, dar niciodată nu-l mulţumeşte, ci pururea este stăpânit de acea poftă.

De ar trebui să bea unul ca acela chiar din acea buruiană numită elebor (ἑλλέβορον = elehor, buruiană de leac pentru smintire) sau de ar suferi ceva de mii de ori mai greţos, numai ca să se poată izbăvi de această patimă, oare n-ar trebui ca să primească aceasta cu bunăvoinţă? Nu poate fi în lume atâta mulţime de bani, încât să poată sătura pântecele nesăturat al iubitorului de arginţi.

Dar, oare, nu ne vom ruşina noi dacă, fiind vorba de bani, atât de mult unii se entuziasmează sau, mai bine zis, se cuprind de o poftă nebună, iar când e vorba de Dumnezeu noi nu-I arătăm nici cea mai mică dragoste, deşi Dumnezeu este pentru noi mai fără de preţ ca argintul? Pentru argint oamenii suferă şi nedormire, şi călătorii îndelungate, şi primejdii necurmate, şi ură, şi zavistii, şi în fine toate relele, iar când e vorba de Dumnezeu, noi nu suferim a se pronunţa asupră-ne nici cea mai mică vorbă sau să suferim vreo ură pentru El.

Iar de ar trebui să-l apărăm pe vreunul din cei nedreptăţiţi, noi, sfiindu-ne de ura şi de primejdiile din partea stăpânitorilor, îl lăsăm în voia întâmplării pe cel nedreptăţit, aşa încât luând de la Dumnezeu putere de a-l ajuta pe fratele nostru, noi am pierdut acea putere, pentru că n-am voit de a fi urâţi de acei tirani. Şi cei mai mulţi imediat pun înainte vorbele: „Ce-mi pasă mie, nu voiesc a fi urât în zadar”. Dar aceasta înseamnă a fi urât în zadar? Şi ce ar putea fi mai bun decât această ură?
Pentru prietenia şi dragostea lui Dumnezeu, ura oamenilor este cu mult mai bună decât prietenia lor. Căci, când suntem iubiţi pentru Dumnezeu, noi Îi suntem datori Lui de această cinste, iar când suntem urâţi, atunci El ne este dator. Iubitorii de bani, oricât ar iubi aurul, totuşi nu cunosc măsura iubirii; noi însă, de am face un lucru cât de mic, credem că totul am făcut; pe Dumnezeu nu-L iubim atât pe cât iubesc aceia aurul.

Mare este învinovăţirea acelora, că au atâta dragoste pentru aur, dar şi hula noastră este mare, pentru că nu avem atâta dragoste către Dumnezeu, pe câtă avem către pământ. Căci pământ este aurul, pământ în formă metalică. Câtă cinste dăm pământului, nu dăm pe atâta Stăpânului tuturor.

Să cunoaştem deci nebunia lor şi să ne ruşinăm. Şi ce este dacă noi poate nu suntem aşa de aprinşi după aur, dar nici de Dumnezeu nu ne temem mult? Din cauza avariţiei, unii oameni îşi dispreţuiesc femeia, copiii, ba până chiar şi mântuirea lor, deşi nu ştiu că vor putea spori averea lor, fiindcă de multe ori, chiar pe când se găsesc în cele mai bune speranţe, părăsesc lumea fără de veste, deşi s-au muncit în zadar, ***pe când noi, ştiind bine că ne vom învrednici de Cel dorit de noi dacă-L vom iubi precum trebuie a-L iubi, totuşi nici aşa nu-L iubim, căci s-a răcit în noi orice dragoste către aproapele şi, prin urmare, şi***

către Dumnezeu; deoarece, de la răcirea celei către aproapele vine şi răcirea celei către Dumnezeu.

Nu este, iubiţilor, om care să aibă o cugetare sănătoasă şi să nu ştie a iubi. Temelia tuturor bunurilor este dragostea, după cum şi zice Mântuitorul: ***„În aceste două porunci se cuprind toată Legea şi prorocii”.*** (Matei 22, 40) După cum focul ce cade pe materii arzătoare totul nimiceşte, tot aşa şi căldura dragostei, oriunde ar pătrunde, pe toate cele ce vatămă cuvântul lui Dumnezeu le nimiceşte, şi aşa face pământul curat şi prielnic pentru primirea seminţelor.

Unde este dragoste, toate relele sunt alungate. Acolo nu mai este iubire de arginţi, care e rădăcina tuturor relelor; nu mai este iubirea de sine, nu mai este mândria; căci, de ce s-ar mândri cineva înaintea prietenului său? Nimic nu-l face pe om atât de umil ca dragostea, căci îi servim pe prieteni ca slugi şi nu ne ruşinăm, ci încă suntem chiar mulţumiţi de această slujbă. Banii nu-i cruţăm, ca de multe ori nici trupurile, căci de multe ori se şi primejduieşte cineva pentru cel iubit.

Unde este adevărata dragoste, invidie nu poate fi, nici grăirea de rău, fiindcă nu numai că nu-i defăimăm pe prieteni, ci încă şi când sunt defăimaţi îi apărăm, închizând gura defăimătorilor. Toate sunt în linişte, toate în pace şi nici măcar urmă de ceartă sau luptă nu se vede, căci toate sunt încărcate de pace. „Iubirea este deci împlinirea legii” (Romani 13, 10), zice Pavel, aşa că nimic nu este displăcut.

Căci, care sunt păcatele contra ei? Avariţia, răpirea, invidia, grăirea de rău, lipsa de ruşine, minciuna, jurământul fals; dar, toate acestea sunt împrăştiate acolo unde este dragoste. Îşi calcă jurământul cei ce jură strâmb şi care voiesc a răpi; dar de la cel iubit nimeni nu încearcă a-i răpi ceva, ci încă îi mai dă chiar din ale sale, căci noi simţim o mai mare mulţumire de a-i da, decât de a-i lua.

Toate acestea le ştiţi voi, care aţi avut prieteni; prieteni, zic, nu numai cu numele, nici numai de formă, ci dacă cineva a iubit precum trebuie a iubi, dacă s-a lipit de el; iar dacă unii poate nu ştiu, află de la cei ce ştiu.

Acum însă vă voi povesti din Sfintele Scripturi despre o prietenie minunată.

Ionatan, fiul lui Saul, l-a iubit pe David. ***„Sufletul lui Ionatan, zice, s-a lipit de sufletul lui David”***, iar când îi plângea moartea, zicea David către el: ***„întristat sunt după tine, căci tu mi-ai fost foarte scump şi iubirea ta a fost pentru mine mai presus de iubirea femeiască!”*** (I Regi 18, 1; II Regi 1, 26).

Dar ce? Oare l-a invidiat vreodată pe David? Deloc, deşi ar fi putut să-l invidieze. De ce? Pentru că din fapte vedea cum împărăţia venea la David; însă el nimic n-a pătimit, căci n-a zis: „acesta este cel ce mă lipseşte pe mine de părintească împărăţie”, ci încă lucra împreună cu el pentru luarea împărăţiei şi deci nici pe tatăl său nu-l cruţa pentru prietenul său. Dar pentru aceasta, să nu-l considere cineva pe Ionatan ca omorâtor de tată, căci el nu-1 nedreptăţea pe tatăl său prin acea dragoste, ci numai cât stăpânea, aşa-zicând, nedreptăţile şi comploturile urzite contra lui David.

Mai mult îl cruţa decât îl nedreptăţea, căci nu l-a lăsat pe el să sfârşească deci cu un omor nedrept. Voia de multe ori chiar să moară pentru dânsul. Niciodată nu l-a acuzat, ci chiar şi pe tatăl său 1-a adus la tăcere; nu l-a invidiat, ci încă a lucrat împreună cu el. Nu numai că i-a dat bani, ci i-a mai dat şi mântuirea, ba chiar şi sufletul şi l-a pus pentru dânsul. Nu s-a sfiit de tatăl său pentru prieten, fiindcă acela (tatăl) urzea uneltiri nedrepte, iar acesta nu se ştia cu nimic vinovat pe sine. Prietenia lui era cu cel drept. Astfel deci era Ionatan. Să-l vedem acum şi pe David.

N-a avut timp ca el să-şi arate recunoştinţa către Ionatan, fiindcă Ionatan a fost răpit de moarte mai înainte de a lua David împărăţia, aşa că, mai înainte de a veni la împărăţie cel ce pătimise, a încetat din viaţă cel ce făcuse bine. Deci, cum? Să vedem cum şi-a arătat – în cele ce era cu putinţă – prietenia acest drept. „Frumos mi-ai fost mie foarte, minunată a fost dragostea ta, mai mult decât dragostea femeilor”, zice. Dar oare numai atâta a fost – de altfel, nici aceasta nu este puţin lucru — sau poate dragostea lui a mers mai departe?

Apoi, iată că şi pe fiul aceluia, şi pe nepotul lui de multe ori i-a scos din primejdii, aducându-şi aminte de dragostea şi binefacerea tatălui lor către el, şi aceştia se găseau faţă de el ca nişte nepoţi de-ai fiului său, îngrijindu-se de ei şi apărându-i. O astfel de dragoste voiesc eu de a avea noi, cu toţii, şi către cei vii, şi către cei morţi. Să audă aceasta femeile, căci în special cu privire la ele eu vorbesc de cei morţi; acele femei, zic, care au trecut la a doua căsătorie, după ce l-au urât pe bărbatul dintâi sau au necinstit patul celui adormit.

Acestea le spun, nu ca şi cum aş opri căsătoria a doua, dar nici a o lăsa neîmpiedicată, fiindcă nu mă lasă nici pe mine Pavel, punându-mi frâu în gură, şi zicând femeilor: ***„fecioara, de se va mărita, n-a greşit”.*** Şi ce altceva mai zice? Că ***„mai fericită este dacă rămâne aşa”*** (I Corinteni 7, 28, 40), astfel că este cu mult mai cine aceasta decât aceea. Pentru ce? Pentru multe. Că, dacă a nu se mărita deloc este cu mult mai tine decât a se mărita, desigur că a nu se mărita a doua oară este cu mult mai bine decât a se mărita.

„Dar, zici tu, unele n-au putut suferi văduvia, căci au căzut în nenorociri.” Fiindcă n-au ştiut ce este văduvia. Văduvia nu este numai aceea de a nu se mărita a doua oară, precum şi fecioria nu este numai a rămâne nemăritată; însă, ce? ***După cum principalul în feciorie este modestia şi statornicia în credinţă, tot aşa şi în văduvie principalul este de a trăi singuratic, a stărui în rugăciuni, a se izbăvi de desfătări şi petreceri. „Iar cea care trăieşte în desfătări, zice, deşi vie, este moartă”.*** (I Timotei 5, 6) Că, dacă ar urma ca aceea rămasă văduvă să aibă împrejurul său tot acelaşi vuiet şi tot aceleaşi fantezii, şi tot aceleaşi haine pe care le avea pe când trăia bărbatul ei, apoi e mai bine să se mărite, căci nu relaţia cu un bărbat este ceva rău, ci iscodirea şi limbuţia.

De aceea s-au întors unele ca acestea în urma satanei, fiindcă nu au ştiut să văduvească bine. ***Voieşti poate să ştii ce este o văduvă şi ce calităţi se cer ei?*** Ascultă-l pe Pavel ce spune: ***„dacă a crescut copii, zice, dacă a fost primitoare de străini, dacă a spălat picioarele sfinţilor, dacă a venit în ajutorul celor strâmtoraţi, dacă s-a ţinut stăruitor de tot ce este lucru bun”.*** (I Timotei 5, 10) Dar, dacă după moartea bărbatului te desfeţi în bogăţii multe, desigur că nu vei putea suferi văduvia.

Strămută însă bogăţia aceasta în ceruri, şi atunci îţi va fi uşoară sarcina văduviei. „Dar dacă eu am copii, zici tu, moştenitori ai averii părinteşti?” Învaţă-i ca şi ei să dispreţuiască averile. Strămută pe cele ce ţi se cuvin ţie şi opreşte pentru copii atât cât le ajunge; învaţă-i apoi ca şi ei să fie mai buni decât banii. „Dar, zici tu, dacă am o sumedenie de slugi şi de robi? Dacă am atâta aur, argint şi aşa de multe lucruri? Cum voi fi, oare, eu destoinică de a le păstra, având nevoie de sprijinul bărbatului?” Pretexte numai sunt acestea, după cum se învederează din multe părţi.

Căci, dacă nu te-ai îngriji sau, mai bine-zis, dacă nu ai dori averi şi nici n-ai voi ca să ţi se sporească bogăţiile, sarcina ţi-ar fi uşoară, căci cu mult mai greu este de a strânge, decât de a păstra. Deci, dacă ai tăia pofta de a strânge, şi din cele ce ai deja îi vei împărtăşi pe cei ce au nevoie, Dumnezeu te va sprijini cu puterea Sa. Dacă într-adevăr tu zici acestea ca având sub îngrijirea ta moştenirea orfanilor, iar nicidecum nu ascunzi sub un astfel de pretext iubirea de arginţi, atunci Cel ce ţi-a poruncit de a creşte fii şi Cel ce cunoaşte inimile, va face ca averea acelora să fie în siguranţă.

Căci nu este nici o casă care, fiind sprijinită pe milostenie, să pătimească ceva rău; şi chiar de ar pătimi pentru un timp, se va sfârşi totuşi cu bine. Aceasta va fi încă pentru fiecare casă mai mult decât orice pavăză şi suliţă. Ascultă ce zice diavolul despre Iov: ***„N-ai făcut Tu gard în jurul lui şi în jurul casei lui, şi în jurul a tot ce este al lui?”.*** (Iov 1, 10) Pentru ce oare? Ascultă-l pe Iov ce

spune: ***„Eram ochii celui orb, zice, şi piciorul celui şchiop; eram tatăl celor neputincioşi”.*** (Iov 29, 15)

După cum cel ce nu se desparte pe sine de nenorocirile străine, chiar în ale sale nu va pătimi nici un rău, căci s-a învăţat deja a suferi împreună, tot aşa şi cel ce nu voieşte a compătimi şi a se întrista de cele străine, în toate ale sale va pătimi relele singur. Şi, după cum se întâmplă şi cu trupul omului, când de pildă piciorul fiind rănit, mâna n-ar simpatiza, n-ar curăţi rana, n-ar pune doctoriile şi n-ar spăla puroiul, desigur că în aceleaşi rele se va găsi singură, aşa că mâna care, fiind afară de orice durere, n-a voit să slujească piciorului, ea singură va fi vinovată de patima ce o va suferi; căci de acolo venind răul, va cădea şi pe dânsa, şi de astă dată nu va mai fi vorba de o slujbă adusă ei, ci de vindecare şi scăpare de primejdie.

Tot aşa, zic, şi în cazul de faţă, cel ce nu voieşte a compătimi cu alţii, singur va suferi. „Ai îngrădit, zice, cele din afară ale lui, şi cele dinăuntru”, şi nu îndrăznea de a năvăli asupră-i. „Dar, zici tu, a pătimit multe rele.” Însă, relele acelea au fost pricină a multor bunuri: îndoită i-a fost averea, plata i-a fost mai mare, mai mare i-a fost şi dreptatea, strălucite cununile, minunate i-au fost premiile, şi atât cele dubovniceşti cât şi cele pământeşti i-au sporit. I-a pierdut pe fiii săi, dar a primit fii, nu pe aceia, ci pe alţii în locul lor, iar pe aceia i-a mântuit întru înviere. Dacă i-ar fi primit tot pe aceia, i s-ar fi împuţinat lui numărul; acum însă, dându-i-se alţii în locul acelora, îi va prezenta şi pe aceia la înviere.

Dar, ***toate acestea s-au petrecut prin faptul că el se îndeletnicea cu facerea milosteniei, pe care o întrebuinţa în orice ocazie, ceea ce şi noi să facem, ca astfel să ne învrednicim de aceleaşi bunuri, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Omilia VIII – Despre iconomia divină. Că aici cei drepţi se găsesc în necazuri, iar păcătoşii în bucurie, fără ca virtutea să rămână nerăsplătită, iar păcatul, nepedepsit. Cele despre Dumnezeu sunt necuprinse de mintea noastră. Nu trebuie să acordăm atenţie ghicitorilor

Şi aceasta să ştii că, în zilele din urmă, vor veni vremuri grele; că vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de arginţi, lăudăroşi, trufaşi, hulitori, neascultători de părinţi, nemulţumitori, fără cucernicie, lipsiţi de dragoste, neînduplecaţi, clevetitori, neînfrânaţi, cruzi, neiubitori de bine, trădători, necuviincioşi, îngâmfaţi, iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu. (II Timotei 3, 1-4)

Dacă se necăjeşte cineva astăzi de existenţa ereticilor, să se gândească la faptul că dintru început s-au petrecut din acestea, diavolul pururea furişând minciuna în locul adevărului. Dumnezeu dintru început a făgăduit cele bune, dar a venit şi diavolul cu făgăduinţe.

Dumnezeu a sădit Paradisul, dar diavolul a amăgit-o pe Eva, zicând: ***„Veţi fi ca Dumnezeu”(Facere 3, 5).*** Fiindcă nu dovedea cu nimic prin fapte, el făgăduieşte cele mari prin cuvinte, căci astfel sunt înşelătorii. După aceasta au fost Cain şi Abel, apoi fiii lui Set şi fetele oamenilor, Ham şi Iafet, Avraam şi Faraon, Iacov şi Isav şi aşa se continuă până la cea de pe urmă: Moise şi magii, prorocii şi pseudoprorocii, apostolii şi pseudoapostolii, Hristos şi Antihrist. Deci, şi mai înainte, şi după aceea, aceleaşi au fost.

Atunci au fost Theudas, atunci Simon, atunci şi apostolii, precum şi cei de pe lângă Ermoghen şi Fighel. Deci, nu a fost timp când diavolul să nu fi furişat minciuna în locul adevărului. Prin urmare, să nu ne necăjim pentru aceasta, căci dintru început s-au petrecut aşa. De aceea zicea apostolul: „Şi aceasta să ştii, că în zilele din urmă, vor veni vremuri grele că vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de arginţi, lăudăroşi, trufaşi, hulitori, neascultători de părinţi, nemulţumitori, fără cucernicie, lipsiţi de dragoste”.

Aşadar, cel nemulţumitor este necurat şi cu drept cuvânt, căci cel nemulţumitor faţă de binefăcătorul său, cum va putea fi recunoscător către alţii? Cel nemulţumitor este fără de dragoste, el este neprimitor de pace.

- → *„Clevetitori”, zice, adică grăitori de rău, căci cei ce nu văd la ei nimic bun, având oarecum ca o mângâiere pentru sine de a defăima bunul nume al altora, fac prin aceasta mii de păcate.*
- → *„Neînfrânaţi” şi cu limba, şi cu pântecele, şi cu toate celelalte.*

- → *„Cruzi”, de unde vine apoi lipsa de omenie, când cineva este iubitor de argint, când este iubitor de sine, când este nemulţumitor, când este neînfrânat.*
- → *„Neiubitori de bine, trădători, necuviincioşi.”*
- → *„Vânzători” ai prieteniei, „necuviincioşi”, adică fără nici o statornicie în caracter.*
- → *„Îngâmfaţi”, adică plini de prostie.*
- → *„Iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu, având înfăţişarea adevăratei credinţe, dar tăgăduind puterea ei.”*

Şi în Epistola către Romani scriind, zice: ***„având în lege dreptarul cunoştinţei şi al adevărului”. (Romani 2, 20)*** Acolo spune lăudându-i, iar aici arată păcatul acesta mai rău decât toate păcatele. De ce? Pentru că nu în acelaşi sens a luat întotdeauna acelaşi cuvânt exprimat. Că, după cum de multe ori el ia expresia „icoană” sau „chip” în sens de asemănare sau potrivire, tot aşa de multe ori o ia cu privire la ceva neînsufleţit, la ceva de nimic, precum chiar el, de pildă, scriind, zice: ***„Căci bărbatul nu trebuie să-şi acopere capul, fiind chip şi slavă a lui Dumnezeu” (I Corinteni 11, 7),*** iar prorocul zice: ***„Deşi ca o umbră trece omul”. (Psalmi 38, 9)***Câteodată ia pe leu în locul împăratului: ***„El a îndoit genunchii şi s-a culcat ca un leu, ca o leoaică… Cine-l va deştepta?” (Facere 49, 9),*** iar altădată îl ia ca răpitor: ***„Ca un leu ce răpeşte” (Psalmi 21, 13)***, zice. Tot aşa facem şi noi, căci faptele sau lucrurile fiind variate şi compuse, este natural ca exemplele să se ia în mai multe chipuri. De pildă: cînd voim a admira o faţă frumoasă, o comparăm cu cele pictate, iar când voim a admira pe una din cele pictate, zicem că vorbeşte, că grăieşte, dar nu înţelegem acelaşi lucru; aici, noi înţelegem că este aproape aceeaşi cu originalul, iar acolo că este aproape tot aşa de frumoasă.

Tot asemenea şi în închipuirea ştiinţei de care vorbeşte în epistola către Romani, că adică este numit un tip, o icoană acea învăţătură, este numai prototipul sau arhetipul evlaviei, iar aici arată că este neînsufleţit şi mort, învederând numai forma, numai chipul şi numai aparenţa. Aşadar, este numai o formă sau mai bine zis, este numai un schelet fără putere, este credinţă fără fapte. Şi cu drept cuvânt, căci, precum un trup frumos şi bine format, când nu are în el putere, ci doar seamănă exact cu cele zugrăvite, este mort, tot asemenea şi o credinţă dreaptă fără fapte.

Să ne închipuim, de pildă, un iubitor de arginţi, vânzător, obraznic şi care se crede drept. Care-i va fi folosul, dacă n-are nimic cu sine din cele cuvenite creştinilor? Când nu face nimic din acele ce-i caracterizează pe creştini, când îi întrece pe elini în neevlavie, când este spre vătămarea celor ce-l însoţesc, când este spre blasfemia lui Dumnezeu, când prin faptele sale defaimă credinţa?

„Depărtează-te, zice, şi de aceştia.” Dar dacă din aceştia vor fi în zilele cele de apoi, cum de îi zice lui atunci: „depărtează-te şi de aceştia”?

Erau din aceştia pe atunci, într-un oarecare grad, nu însă tocmai în acelaşi exces; adevărul însă este că prin Timotei îi sfătuieşte pe toţi, ca să se ferească de nişte astfel de oameni. Căci dintre aceştia sunt cei ce se vâră prin case şi robesc femeiuşti împovărate de păcate şi purtate de multe feluri de pofte, mereu învăţând şi neputând niciodată să ajungă la cunoaşterea adevărului. (3, 6-7) Ai văzut cum şi aceştia fac uz de vechea înşelăciune, de acea armă pe care diavolul a întrebuinţat-o contra lui Adam? „Se vâră prin case”, zice.

Ai văzut cum a învederat neruşinarea lor prin „se vâră”, necinstea, înşelăciunea, linguşirea? „Şi robesc femeiuşti.” Astfel că aceea care se înşală lesne, este departe de bărbat. A se înşela este potrivit femeilor sau mai bine zis, femeiuştilor „împovărate de păcate.” Priveşte cum acele femei sunt robite prin păcate, prin faptul că nimic bun nu este într-însele. Chiar expresia „împovărate” este foarte apăsată, căci reprezintă mulţimea păcatelor, neorânduiala şi confuzia în viaţă.

„Şi purtate de multe feluri de pofte”, zice. Dar, aici el n-a învinovăţit natura, căci n-a zis la întâmplare „femei”, ci astfel de femei sau femeiuşti. Şi ce vrea să zică prin: „de multe feluri de pofte”? Prin această expresie multe a lăsat a se înţelege: şi desfătarea şi neruşinarea şi desfrâurile. „De multe feluri de pofte”, zice, adică: pofte de bani, de slavă, de desfătări, de obrăznicie, de slavă - sau poate mai lasă a se înţelege şi alte pofte necurate. „Mereu învăţând şi neputând niciodată să ajungă la cunoaşterea adevărului.” De ce? Nu doar că le compătimeşte prin aceasta, ci încă foarte mult le acuză, căci fiindcă s-au lăsat a fi stăpânite de acele pofte şi păcate, s-a împietrit inima şi cugetul lor.

După cum Iannes şi Iambres s-au împotrivit lui Moise, aşa şi aceştia stau împotriva adevărului. (3, 8) Dar cine sunt aceştia? Fermecătorii de pe timpul lui Moise . Şi, cum oare numele lor nu sunt aduse de faţă sau în altă parte cel puţin? Ori că aceste nume s-au predat prin viu grai, ori că Pavel a fost încunoştinţat de Duhul Sfânt. Aşa şi aceştia stau împotriva adevărului, oameni stricaţi la minte şi netrebnici pentru credinţă. Dar nu vor merge mai departe, pentru că nebunia lor va fi vădită tuturor, precum a fost şi a acelora. (3, 9) „Dar nu vor spori”, zice.

Dar, cum de spune în altă parte: „Şi vor spori mai mult în necucernicie”, pe când aici zice că „nu vor spori”? Acolo el spune că, începând a introduce inovaţii şi a amăgi, nu vor înceta a înşela, ci pururea vor descoperi noi înşelăciuni şi credinţe stricate, căci înşelăciunea niciodată nu stă pe loc. Aici însă apostolul zice că nu vor amăgi mai mult, nici nu vor crea confuzii - deşi s-

ar părea la început că i-ar fi abătut pe unii din calea cea dreaptă - ci că iute vor fi descoperiţi.

Cum că de aceştia vorbeşte, ascultă ce spune mai departe: ***„pentru că nebunia lor va fi vădită tuturor”.*** Cum aceasta? ***„Precum a fost şi a acelora”,*** zice. Chiar dacă din toate părţile ar progresa, pentru moment, cele ale înşelăciunii lor, totuşi nu va fi până la sfârşit, căci aşa sunt toate cele care par bune, dar nu de la natură sunt bune. Pentru moment numai progresează, dar după aceea se dau pe faţă şi pier. ***„Nu însă şi ale noastre sunt de acest fel, zice, la care eşti chiar tu martor. Ale noastre nu se reazemă pe înşelăciune, căci cine ar primi a şi muri pentru înşelăciune?”***

Tu însă mi-ai urmat în învăţătură. (3, 10) Aşa că „tu fii voinic, zice, căci nu ai venit întâmplător, ci ai urmat”, de unde se învederează şi timpul cel îndelungat ce îl urmase. „În învăţătură”, expresie care se raportează la cuvânt. În purtare, cu privire la viaţă. În năzuinţă, ceea ce arată dispoziţia şi buna lui voinţă sufletească. „Nu numai că le grăiai, nu numai că le filosofai prin cuvinte.” În credinţă, în îndelungă răbdare, aşa că nimic din cele ale acelora nu te-au tulburat. În dragoste, pe care nu o aveau aceia. În stăruinţă, pe care iarăşi n-o aveau. „În îndelungă răbdare, zice; adică: „mare răbdare am arătat faţă de eretici”. „În îndelungă-răbdare” faţă de prigoniri. În prigoniri şi suferinţe, zice.

Două lucruri îl tulbură pe dascăl: când sunt mulţi eretici şi când ucenicii nu rabdă în patimile ce le întâmpină. Dar, pentru aceştia multe a grăit el: că au fost şi în vechime şi că vor fi, şi în viitor, că nici un timp nu va fi lipsit de astfel de oameni, că pe noi cu nimic nu vor putea să ne vatăme şi că în lume se găsesc vase de aur şi de lut. Priveşte cum el la urmă vorbeşte de necazuri. Care mi s-au făcut în Antiohia, în Iconiu, în Listra.

Dar, oare, de ce a vorbit numai de aceste cetăţi din cele multe? Fiindcă toate celelalte erau cunoscute lui Timotei şi poate că pomeneşte de fapte mai de curând petrecute, iar nu de cele de demult. Nu le enumeră după felul lor, căci el nu este iubitor de slavă deşartă. Acestea le spune pentru mângâierea ucenicului, iar nu pentru spectacol. Vorbeşte aici de Antiohia Pisidiei şi de Listra, de unde era Timotei.

Câte prigoniri am răbdat! „Amândouă mi-au fost drept mângâiere, zice; că şi eu am avut ocazia de a da pe faţă o bunăvoinţă puternică şi că n-am fost părăsit. Nu se poate spune că Dumnezeu m-a predat unor asemenea necazuri, ci numai că mi-a făcut mai strălucită cununa.” „Câte prigoniri am răbdat”, zice, şi din toate m-a izbăvit Domnul.

Şi toţi care voiesc să trăiască cucernic în Hristos Iisus vor fi prigoniţi. (3, 12)
„Şi de ce să spun numai de mine? Căci fiecare din cei ce voiesc a vieţui cu evlavie va fi prigonit.” Prin expresia: prigoane, de aici, el înţelege necazurile şi suferinţele, căci nu este cu putinţă ca un om care păşeşte pe calea virtuţii să fie fără de necaz, fără întristare, fără suferinţe şi fără ispite. Şi cum s-ar putea fără de acestea pentru cel ce călătoreşte pe calea cea strâmtă, pentru cel ce a auzit că „În lume necazuri veţi avea”?

Dacă în acel timp zicea Iov: ***„Oare omul pe pământ nu este ca într-o slujbă ostăşească?” (Iov 7, 1),*** cu atât mai mult atunci, când ***“Iar oamenii răi şi amăgitori vor merge spre tot mai rău, rătăcind pe alţii şi rătăciţi fiind ei înşişi”. (3, 13)*** „Nimic din acestea să nu te tulbure, zice, dacă ei sunt în fericire, iar tu în ispite, căci aşa este firea lucrului.” Poţi afla din ale mele că nu este cu putinţă ca acela care se războieşte cu cei răi să nu fie în suferinţe şi în necazuri. Nu este cu putinţă să se lupte cineva şi în acelaşi timp să se şi desfăteze sau cel ce se războieşte să se şi desfăteze în mâncări şi băuturi. Nimeni deci dintre luptători să nu caute linişte, nimeni să nu fie în veselie.

Toate cele prezente sunt: război, luptă, necazuri, strâmtorări, ispite, arenă a unor veşnice lupte. Altele sunt timpurile de linişte, iar timpul de faţă este timp de sudori, timp de munci. Nimeni dintre luptătorii care se aruncă în ring nu caută linişte. Dar dacă vrei să cauţi linişte, de ce te-ai aruncat în ring? De ce ai ridicat mâinile? Dar cum vei putea face aceasta, spune-mi, când tu nu-ţi stăpâneşti poftele, când nu te lupţi cu silnicia naturii?

Tu însă rămâi în cele ce ai învăţat şi de care eşti încredinţat, deoarece ştii de la cine le-ai învăţat, şi fiindcă de mic copil cunoşti Sfintele Scripturi, care pot să te înţelepţească spre mântuire, prin credinţa cea întru Hristos Iisus (3, 14-15), adică precum a îndemnat fericitul David, zicând: ***„Nu râvni la cei ce viclenesc” (Psalmi 36, 1),*** tot aşa sfătuieşte şi apostolul, zicând: ***„Tu însă rămâi în cele ce ai învăţat”,*** şi încă nu oricum, ci: ***„şi de care eşti încredinţat”,*** adică ai crezut.

Şi ce ai crezut? Că aceasta este viaţa şi dacă deci vei vedea aici lucruri cu totul contrare celor ce ai crezut, să nu te tulburi, de vreme ce şi Avraam vedea contrariul şi n-a pătimit nimic. Ai auzit de pildă că: ***„numai cei din Isaac se vor chema urmaşii tăi” (Facere 21,12),*** şi totuşi i s-a poruncit de a-l jertfi pe Isaac, iar pentru aceasta el nici nu s-a tulburat, nici nu s-a neliniştit.

Despre iconomia divină. Că aici cei drepţi se găsesc în necazuri, iar păcătoşii în bucurie, fără ca virtutea să rămână nerăsplătită, iar păcatul, nepedepsit. Cele despre Dumnezeu sunt necuprinse de mintea noastră. Nu trebuie să acordăm atenţie ghicitorilor

Nimeni deci să nu se scandalizeze de cei răi, căci acest lucru l-a spus Scriptura de la început. Şi ce este dacă şi cei buni se veselesc şi cei răi sunt pedepsiţi? Una din acestea două e natural să se întâmple, iar alta deloc; anume, ca aceia răi să fie pedepsiţi, aceasta se poate, iar ca aceia buni pururea să se bucure, aceasta nu se poate. Nimeni n-a fost asemenea lui Pavel, şi totuşi în necazuri şi-a petrecut întreaga viaţă: în lacrimi, în suspinuri, noaptea şi ziua, după cum zice: ***„timp de trei ani, n-am încetat noaptea şi ziua să vă îndemn, cu lacrimi, pe fiecare dintre voi" (Faptele Apostolilor 20, 31), şi: „mă împresoară în toate zilele". (II Corinteni 11, 28)***

Nu că doar astăzi se bucura, iar mâine se întrista, ci în fiecare zi nu înceta a fi scârbit. Deci, cum de a zis că „cei răi vor spori spre mai rău"? N-a spus că se vor bucura de linişte, ci că „vor spori spre mai rău", adică sporirea lor este în rău. N-a spus că vor fi în fericire. Dar dacă şi sunt pedepsiţi, de aceea sunt, ca să nu-ţi închipui că păcatele sunt nepedepsite. ***Deoarece gheena nu are puterea de a ne împiedica de la rele, Dumnezeu cruţându-ne, ne deşteaptă întruna. Dacă nici un rău n-ar fi pedepsit, nimeni n-ar mai crede că Dumnezeu Se îngrijeşte de cele omeneşti, iar dacă toţi ar fi pedepsiţi, nimeni n-ar mai aştepta învierea morţilor, de vreme ce toţi şi-au luat aici plata.***

De aceea aici şi pedepseşte, şi nu pedepseşte, de aceea drepţii sunt necăjiţi aici, căci sunt ca străini şi ca aflaţi în locuri străine. Drepţii însă suferă aici pentru încercare, căci ascultaţi ce spune Dumnezeu despre Iov: ***„Iată, tot ce are el este în puterea ta; numai asupra lui să nu întinzi mâna ta". (Iov 1, 12)*** Iar dacă poate şi păcătoşii suferă câteodată de acestea, îşi iau răsplata păcatelor.

În toate, dar, să-I mulţumim lui Dumnezeu, fie într-un fel, fie într-altul, căci amândouă acestea ne sunt folositoare. Nu urându-ne sau dispreţuindu-ne face El aceasta, ci prin amândouă arătând îngrijirea Lui cea părintească. ***„Deoarece ştii de la cine le-ai învăţat şi fiindcă de mic copil cunoşti Sfintele Scripturi",*** adică de la vârsta cea mai fragedă ai învăţat Sfintele Scripturi. Şi ce vrea să zică prin „Sfintele Scripturi"? Adică Testamentul Vechi. În aceasta ai crescut, zice, aşa că printr-acestea credinţa ta este tare şi nimic nu te poate vătăma. Rădăcina ei este adâncă, fiind hrănită într-un timp îndelungat; aşa că nimic nu o mai poate urni din loc.

„Care pot să te înţelepţească", zice, şi anume, „care nu te vor lăsa să pătimeşti ceva prostesc, după cum pătimesc cei mulţi". ***Căci acela care cunoaşte Sfintele Scripturi, după cum trebuie a le cunoaşte, nu se va scandaliza de nimic din cele întâmplate, ci pe toate le rabdă cu bărbăţie, unele lăsându-le în seama credinţei şi a iconomiei lui Dumnezeu, celei necuprinse de mintea noastră, pentru celelalte ştiind şi răspunsul şi găsind exemple în Sfintele Scripturi.***

Pentru că şi a nu cerceta toate cu amănunţime şi a nu voi să ştie cineva totul înseamnă o mare dovadă de ştiinţă. Şi dacă voieşti, voi dovedi aceasta cu un exemplu. Fie, de pildă, un râu sau mai bine zis, fie mai multe râuri, aşa precum sunt râurile, care nu toate ar fi egale în adâncime, ci unele au matca mai întinsă sau mai răsfirată, altele mai îngustă şi mai adâncă, şi destul de mare pentru a-l îneca pe cel ce nu ştie.

Deci, dacă a nu voi ca pe toate să le încerci deopotrivă este un lucru bun, tot aşa şi a nu voi ca să cunoşti toate adâncimile nu este o mică dovadă că ştii; precum, de asemenea, cel ce voieşte ca să treacă prin toate părţile râurilor dă dovadă că el însuşi nu ştie particularităţile râurilor şi de multe ori se pierde în adâncuri prin îndrăzneala lui. Tot astfel şi cu Dumnezeu, căci cel ce voieşte a şti totul şi toate le cutează, acesta tocmai este cel ce nu-L cunoaşte pe Dumnezeu.

Dacă la râuri, în cea mai mare parte, trecerea e sigură şi doar puţine locuri sunt întortocheate, aici din contră, căci cea mai mare parte a faptelor Lui ne sunt ascunse nouă şi nu ne este cu putinţă de a cerceta cu fineţe căile Lui. Deci, de ce te grăbeşti de a te scufunda pe tine însuţi? Aceasta numai să ştii că Dumnezeu toate le iconomiseşte, toate le prevede, că noi suntem liberi, că pe unele le face El, iar pe altele le îngăduie, că El nu voieşte a fi ceva rău, că nu toate se fac după voinţa Lui, ci şi după a noastră, pe când toate cele bune sunt şi după îndemnul Său, şi după al nostru, că nimic nu se poate ascunde de El. Pentru aceea toate le face.

Apoi, ştiind tu aceasta, însuţi socoteşte care sunt cele bune, care sunt cele rele şi care sunt cele indiferente; de exemplu: virtutea este un bun, ticăloşia este un rău, iar bogăţia, sărăcia, viaţa şi moartea sunt indiferente. Dacă toate acestea le ştii şi împreună cu acestea mai ştii că drepţii sunt necăjiţi, ca să fie încununaţi, iar cei păcătoşi sunt necăjiţi, ca să se plătească păcatele lor, că nu toţi păcătoşii dau seamă aici de păcatele lor, ca nu cumva cei mai mulţi să nu creadă în înviere, că nu toţi drepţii sunt necăjiţi, ca nu cumva să-ţi închipui că răutatea este ceva de laudă, ci virtutea.

Toate acestea sunt reguli şi hotare neschimbate, şi ceea ce voieşti aplică şi combină cu ele, şi nu te vei mai mira. Căci ceea ce este numărul de şase mii în calculele dascălilor, care pe toate le împarte şi le înmulţeşte în regula sa şi toate se învârtesc prin acest număr, iar aceasta o ştiu toţi câţi au învăţat carte, tot aşa şi regulile acestea, pe care iarăşi le voi spune pe scurt, iar dacă cineva le ştie, niciodată nu se scandalizează. Şi care sunt aceste reguli?

Că virtutea este un bun, că răutatea este ceva mârşav, că bolile, sărăcia, vicleniile, falsele acuzaţii şi altele de acest fel sunt indiferente; că drepţii sunt necăjiţi aici, iar dacă poate unii sunt fericiţi, aceasta se petrece ca nu cumva

virtutea să pară că este urâtă; că toţi cei răi sunt fericiţi aici, ca acolo să fie pedepsiţi, iar dacă poate unii sunt pedepsiţi aici, aceasta se petrece ca nu cumva răutatea să pară că este ceva bun şi nici ca faptele să rămână nepedepsite. Iar dacă nu sunt toţi pedepsiţi aici, aceasta se face ca nu cumva timpul învierii să fie pus la îndoială. Că şi între cei buni se găsesc din aceia care au fapte urâte, pe care însă le părăsesc tot aici, precum se găsesc şi dintre cei răi care să aibă oarecare fapte bune, şi aici se bucură, ca acolo să se pedepsească. Că, în fine, lucrurile lui Dumnezeu sunt necuprinse de mintea omenească. Că mare este deosebirea dintre El şi noi, şi atât de mare, încât nici n-o putem spune. Dacă deci toate acestea le calculăm în mintea noastră, nimic din cele de aici nu ne va putea tulbura.

Dacă noi ascultăm întruna Sfintele Scripturi, vom găsi multe exemple de acest fel. „Care pot să te înţelepţească, zice, spre mântuire. Sfintele Scripturi ne pun înainte şi pe cele ce trebuie făcute, precum şi pe cele ce nu trebuie a le face, căci ascultă tot pe acest fericit, care spune în altă parte: ***„Eşti încredinţat că tu eşti călăuză orbilor, lumină celor ce sunt în întuneric, povăţuitor celor fără minte, învăţător celor nevârstnici”. (Romani 2, 19-20)***Ai văzut deci că legea este lumina celor dintru întuneric?

Dar că legea a fost lumina celor din întuneric, dacă litera legii era lumină, litera care ucide, apoi ce oare ar fi legea harului, Duhul cel de viaţă dătător? Dacă legea veche a fost lumină, ce va fi legea nouă, unde atâtea s-au desfăşurat? Este atât de mare deosebirea între cele vechi şi cele noi, pe cât de mare e deosebirea dintre cer şi pământ. E ca şi cum ar deschide cineva cerul celor de pământ, care nimic nu ştiu, şi i-ar face de a vedea toate ca prin oglindă.

Am învăţat în Sfânta Scriptură despre gheenă, despre Împărăţia Cerurilor, despre judecată. Să nu credem deci în lucruri prosteşti, căci toate acelea sunt înşelăciuni şi fermecătorii. „Dar, zici tu, dacă se întâmplă cele ce spun ei?” De aceea se întâmplă - de cumva se întâmplă - fiindcă tu crezi. Te-au luat rob, sunt stăpâni ai vieţii tale, te poartă precum voiesc. Căci spune-mi: dacă un căpitan de hoţi l-ar avea în mâinile şi sub puterea sa pe fiul împăratului, care s-a refugiat la el şi care nutreşte singurătatea şi convieţuirea cu el, oare ar putea să-i zică lui: „Vrei să trăieşti sau să mori”? Ar putea foarte bine.

De ce oare? Nu doar pentru că ar fi prevăzut viitorul, ci pentru că s-a făcut stăpân şi de a-l mântui, şi de a-l nimici pe fiul împăratului, acela făcându-l pe el stăpân. Căci va putea şi să-l omoare, va putea şi să-l lase liber, de vreme ce e sub puterea sa. De i-ar zice: „Eşti bogat de acum înainte sau eşti sărac”, al amândurora este el stăpân şi deci aşa se va întâmpla precum i-a spus. Cea mai mare parte a lumii s-a dat pe sine sub stăpânirea diavolului.

Sau şi altfel trebuie privită această chestiune: când cineva se obişnuieşte a se încrede, mult contribuie faptul acesta acelor înşelători. Nimeni nu dă atenţie la cele ce nu se petrec aşa precum el a spus, ci dacă s-a petrecut ceva din cele spuse. Iar dacă au vreo putere de a cunoaşte mai dinainte cele ce se vor întâmpla apoi adu-mi-i mie, credinciosului, pe aceia. Nu spun acestea ca să mă fălesc. Interes am de a vă scăpa de unii ca aceştia, iar nu de a mă făli, căci şi eu sunt plin de păcate. Pentru toate acestea nu mă fălesc, ci cu harul lui Dumnezeu de toţi aceia îmi bat joc.

Adu-l, zic, la mine pe acel mag, dacă spune că are putere de a şti mai dinainte şi spune-mi cele ce mi se vor întâmpla mâine. Dar nu va spune nimic, căci eu mă aflu sub puterea Împăratului tuturor şi nu are nici supunerea mea şi nici autoritate asupra mea. Departe sunt de ascunzătorile lui, căci eu slujesc Împăratului a toate.

„Dar, zici tu, cutare a furat şi iată că cutare mag l-a dat pe faţă." Dar nu peste tot este aceasta adevărat, ci numai râs şi minciuni, căci ei nu ştiu nimic, iar dacă poate vor şti ceva, apoi mai întâi trebuie a spune cele ale lor, cum de pildă s-au furat cele mai multe lucruri sfinţite de la idolii lor, cum de s-a topit cel mai mult aur de prin templele lor. Şi dacă au ştiut, de ce n-au spus mai dinainte preoţilor lor? Astfel că nu ştiu nimic. Nu ştiu să spună nici când templele lor cele idoleşti cad pradă locului şi mulţi se pierd. De ce deci nu cruţă mântuirea lor? Aşadar, faptul este numai o întâmplare, o nimerire, de cumva a fost prezis.

Sunt printre noi proroci, dar nu dau greş niciodată; nu doar una spun şi alta se face, nu una se întâmplă, iar alta este minciună, ci toate se adeveresc. Aceasta este cu adevărat prevedere sau ştire mai dinainte. Încetaţi vă rog cu această nebunie, dacă într-adevăr credeţi în Hristos; iar de nu credeţi, de ce vă batjocoriţi pe voi înşivă, de ce vă amăgiţi? ***„Până când veţi şchiopăta de amândouă picioarele?" (III Regi 18, 21)*** De ce te duci la acel mag sau vrăjitor? De ce-l întrebi? De îndată ce te-ai dus, de îndată ce l-ai întrebat, te-ai pus sub robia lui, căci îl întrebi ca unul ce crezi. „Nu, zici tu, nu-l întreb ca şi cum aş crede că tot ce va spune se va adeveri, ci ispitindu-l. Dar chiar de s-ar adeveri, nu este fapta unui om care este încredinţat că acela spune minciuni, ci a unuia care se îndoieşte.

Deci, de ce întrebi ce va fi? Căci dacă el ar zice: „aceasta va fi, fă aceasta şi vei scăpa", chiar nici aşa n-ar trebui să slujeşti idolilor; dar totuşi nu atât de mare este nebunia. Când însă prevestesc cele viitoare, apoi cel ce vrea să ştie, nimic altceva nu-i procură, decât o tristeţe zadarnică. Faptul nu se întâmplă, pe când tristeţea rămâne şi-l topeşte.

Dacă aceasta ar fi fost în interesul nostru, nu s-ar fi ferit Dumnezeu de a ni le împărtăşi, nu ne-ar fi pizmuit şi nu ne-ar fi ascuns aceasta, El care a zis: ***„Câte am auzit de la Tatăl, am arătat vouă”, şi: „Toate câte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute”, şi: „De acum nu vă mai zic slugi, ci prieteni; voi sunteţi prietenii Mei”. (Ioan 15, 14-15)*** De ce, dar, nu ni le-a arătat şi pe acestea? Pentru că voieşte ca noi să nu facem nici o vorbă de ele. Acestea le spunea celor din legea veche, le spunea despre asin şi despre altele de acest fel, fiindcă erau prunci; pe când nouă, fiindcă voieşte a nu face nici o vorbă de ele, n-a pus nici o grijă de a ni le face cunoscute.

Însă, ce anume aflăm? ***Ceea ce n-au aflat aceia, că toate ale lor erau mici, pe când cele ce am aflat noi sunt acestea: că vom via, că vom fi nemuritori, că vom deveni nestricăcioşi, că viaţa aceea nu va avea sfârşit, că toate vor trece, că vom fi răpiţi în nori, că toţi cei răi vor fi pedepsiţi şi multe altele pe lângă acestea, şi nici o minciună.*** Oare nu este mult mai bine de a şti acestea, decât că asinul cel pierdut a fost găsit? Iată, ai primit asinul, iată l-ai aflat. Ei! Şi care îţi este folosul? Oare nu-l vei pierde iar în alt chip? Chiar dacă el nu te va părăsi, tu îl vei părăsi o dată cu moartea ta, pe când cele ce eu spun, dacă vom voi a le păzi, le vom avea necontenit.

Acelea deci să le urmărim, pe acelea să le dorim, ca unele ce rămân şi care sunt sigure. Să nu-i luăm în seamă nici pe ghicitori, nici pe fermecători, nici pe şarlatani, ci numai pe Dumnezeu, Care pe toate le ştie lămurit şi pe toate le cunoaşte, şi atunci le vom şti pe toate câte trebuie a le şti şi ne vom învrednici de toate cele bune, prin Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Omilia IX – Trebuie a dispreţui cele vremelnice şi a suferi cu răbdare pentru Dumnezeu

Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înţelepţirea cea întru dreptate, astfel ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârşit, bine pregătit pentru orice lucru bun. (II Timotei 3, 16-17)

Făcând multe îndemnuri şi aducând multă mângâiere prin toate, la urmă aduce vorba despre mângâierea cea mai desăvârşită, a Sfintelor Scripturi. Şi cu dreptate face o astfel de mângâiere, deoarece urma a spune mai departe ceva mare şi trist. Că dacă Elisei, vieţuind până la cea de pe urmă răsuflare cu dascălul său şi totuşi văzându-l că se duce de aici, ca după moarte, i-a rupt cojocul lui, atunci ce crezi că a suferit Timotei, cel atât de mult iubit, auzind că dascălul său va muri şi că s-a apropiat de el timpul morţii, ceea ce întristează pe cineva cel mai mult?

De aceea, după ce, zic, i-a făcut îndemnuri, la urmă vorbeşte despre sfârşitul lui şi nu oricum, ci chiar întrebuinţând cuvinte potrivite pentru a-l mângâia şi a-i aduce mulţumire, ca să vadă faptul acesta mai degrabă ca pe o jertfă, decât ca pe o încetare din viaţă; mai mult ca o călătorie - precum şi este - şi o trecere la mai bine. „Că eu iată mă jertfesc”, zice. De aceea scria mai sus că „toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înţelepţirea cea întru dreptate”.

Dar ce? Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu? Care Scriptură? „Cea de care am vorbit, zice, toată este insuflată de Dumnezeu”, cea despre care zicea că: „de mic copil cunoşti Sfintele Scripturi”. Toată deci de acest fel, este „insuflată de Dumnezeu; de aceasta să nu te îndoieşti”, zice. „Şi de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înţelepţirea cea întru dreptate, astfel ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârşit, bine pregătit pentru orice lucru bun.”

„Spre învăţătură.” Dacă trebuie a şti ceva, sau a nu şti, de acolo putem afla. De trebuie a certa minciuna, tot de acolo. De trebuie a îndrepta ceva sau a înţelepţi, de lipseşte ceva, sau de trebuie a adăuga, spre mângâiere, de acolo putem afla. „Astfel ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârşit.” De aceea, zice, s-a dat mângâierea Scripturilor, „ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârşit”.

Aşadar, nu se poate ca omul să fie deplin fără mângâierea, fără cunoştinţa Scripturilor. „În locul meu, zice, ai Scripturile; de voieşti a şti ceva, acolo vei putea afla.” Dar dacă apostolul scria acestea lui Timotei, cel plin de Duhul, cu

cât mai mult nu ni s-ar putea spune nouă? „Bine pregătit pentru orice lucru bun.” Nu numai împărtăşindu-se de lucrul bun, ci fiind desăvârşit.

Eu te îndemn deci stăruitor în faţa lui Dumnezeu şi a lui Hristos Iisus, Care va să judece viii şi morţii (4, 1), adică pe cei păcătoşi şi pe cei drepţi, adică pe cei duşi de la noi şi pe cei ce sunt acum, că mulţi vor fi prinşi fără de veste încă fiind vii. În întâia epistolă l-a înfricoşat, zicând: ***„Îţi poruncesc înaintea lui Dumnezeu, Cel ce aduce toate la viaţă” (I Timotei 6, 13),*** aici însă a spus ceva mai înfricoşător, zicând: „Care va să judece viii şi morţii”, şi anume, Care va cere răspuns la arătarea Lui şi în împărăţia Lui. „Care va judeca.” Când anume? Întru arătarea Sa cea întru slavă, cea împreună cu împărăţia, că nu va veni aşa, precum a venit acum.

Sau că poate zice: „Mărturisesc ţie arătarea şi împărăţia Lui. Iau de martor pe Dumnezeu şi pe Domnul Iisus Hristos”. Propovăduieşte cuvântul, stăruieşte cu timp şi fără de timp, mustră, ceartă, îndeamnă, cu toată îndelunga-răbdare şi învăţătura. (4, 2) ***Dar oare ce vrea să zică: „cu timp şi fără de timp”?*** Adică „să nu ai un timp hotărât, ci pururea să ai timp; nu în timp de pace numai, nu în timp de linişte, nici numai când în Biserică, iar în timp de primejdii ascunzându-te.Chiar de vei fi în închisoare, chiar de vei fi legat cu lanţuri, chiar de ar fi să mergi la moarte, tu ceartă şi în acel timp, să nu te ascunzi certând. Că atunci îşi are timp epitimia sau pedeapsa, când mustrarea va înainta fără preget, când se va dovedi fapt.

„Îndeamnă”, zice. Precum fac şi doctorii, căci după ce arată cineva durerea, dau şi ei doctoria, iar de va lipsi una din aceste două, cealaltă devine nefolositoare, tot aşa şi aici. Dacă vei pedepsi fără să certi, vei părea de nesuferit şi nimeni nu va putea răbda, iar după ce ai dovedit abaterea, atunci va primi şi certarea sau pedeapsa, pe când la început păreai prea îndrăzneţ.

Iar de vei mustra şi vei certa fără ca mai întâi să îndemni cu toată îndelunga-răbdare, iarăşi ai răsturnat totul pe dos. Că certarea este prin sine de nesuferit, când mai cu seamă nu vei amesteca îndemnarea cu toată îndelunga-răbdare. Precum se întâmplă şi cu tăierea unui mădular, că deşi este mântuitoare pentru trup, totuşi dacă nu vor fi multe cuvinte care să mângâie şi să aline durerile, nu va putea cel bolnav suferi tăietura, tot aşa şi aici.

„Cu toată îndelunga-răbdare, zice, şi învăţătura.” Şi cel ce ceartă are nevoie de îndelunga-răbdare, ca nu cumva cel certat să creadă oricum. „Şi cu învăţătura”, zice. Nu mâniindu-se, nici dezgustându-se, nu ca şi cum ar dispreţui, să nu se găsească faţă de el ca duşman, toate acestea să le lase la o parte. Şi ce să facă?! Să se poarte cu el ca şi cum l-ar iubi, ca şi cum l-ar jeli mai

mult chiar decât dânsul, ca şi cum s-ar topi de supărare pentru el. „Cu toată îndelunga-răbdare”, zice, iar nu întâmplător.

Căci va veni o vreme când nu vor mai suferi învăţătura sănătoasă. (4, 3) „Mai înainte de a ieşi ei din drumul cel drept sau din făgaşul cel bătut, întâmpină-i mai dinainte pe toţi”, zice, pentru care a şi spus: „cu timp şi fără de timp”, adică, pe cât timp îi ai ca ucenici de bunăvoie, fă toate acestea. Ci - dornici să-şi desfăteze auzul - îşi vor grămădi învăţători după poftele lor, zice.

Nimic nu poate fi mai semnificativ ca expresia aceasta, căci mulţimea cea îndoielnică a dascălilor a învederat-o prin cuvântul „îşi vor grămădi”, şi că acei dascăli se hirotoneau sau se alegeau de către ucenici. „îşi vor grămădi învăţători, zice, dornici fiind să-şi desfăteze auzul”, adică vor grăi cu plăcere, cu har şi vor căuta a încânta urechea auditorilor.

Şi îşi vor întoarce auzul de la adevăr şi se vor abate către basme. (4, 4) Acestea le-a prezis apostolul, nu doar că voia a-i aduce în întristare, ci ca atunci când se vor îndeplini, să le şuiere cu bărbăţie, ceea ce de altfel şi Hristos făcea, zicând: ***„Vă vor da pe mâna sinedriştilor şi în sinagogile lor vă vor bate cu biciul”. (Matei 10, 17)*** Dar şi în alt loc fericitul Pavel zice: ***„Căci eu ştiu aceasta, că după plecarea mea vor intra, între voi, lupi îngrozitori, care nu vor cruţa turma”. (Faptele Apostolilor 20, 29)*** Acestea însă le spunea ca ei să fie treji, ca timpul de faţă să-l întrebuinţeze cum trebuie.

Tu fii treaz în toate, zice. (4, 5) Ai văzut că pentru aceasta le-a prevăzut? Căci precum şi Hristos zicea spre final: ***„Căci se vor ridica hristoşi mincinoşi şi proroci mincinoşi” (Matei 24, 24),*** tot aşa a făcut şi Pavel mai înainte de a adormi. ***„Tu fii treaz în toate, suferă răul”,*** adică osteneşte-te, preîntâmpină răul mai înainte de a veni acea vătămare, pune oile în siguranţă, până ce nu vor mai fi lupi deloc.

Şuieră răul, fă lucru de evanghelist, slujba ta fă-o deplin! Aşadar, acesta este lucrul evanghelistului: de a pătimi rău, şi prin sine, şi prin alţii din afară. „Slujba ta fă-o deplin”, adică împlineşte-o. Iată aici şi o altă nevoie de a pătimi răul.

Că eu de-acum mă jertfesc şi vremea despărţirii mele s-a apropiat. (4, 6) N-a zis: „timpul jertfei mele”, ci ceea ce este mai mult. Căci din jertfă nu totul se dă ca prinos lui Dumnezeu, pe când din libaţiuni totul se dă lui Dumnezeu.

Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârşit. (4, 7) De multe ori, luându-l în mâini (citindu-l) pe apostolul Pavel şi uitându-mă cu luare-aminte la acest pasaj, am stat în nedormire: de ce oare Pavel se făleşte astfel, zicând: „Lupta cea bună m-am luptat”? Acum însă mi se pare că totuşi, cu harul lui

Dumnezeu, am găsit explicaţia. ***Deci, pentru ce oare a zis el acestea?*** ***Voieşte a mângâia tristeţea ucenicului, poruncindu-i a se încuraja, căci el se duce spre a-şi primi cununa, că totul a sfârşit şi că s-a învrednicit de o moarte bună.***

„Trebuie a se bucura cineva, zice, iar nu a se întrista.” De ce oare? „Lupta cea bună m-am luptat.” După cum un părinte l-ar încuraja pe copilul ce stă lângă patul său de moarte şi l-ar îndemna să ducă starea lui de orfan cu curaj, zicându-i: „Fiule, nu plânge, am trăit bine, iar acum, ajungând la bătrâneţe, te părăsesc. Viaţa noastră a fost fără ponos, eu mă duc de aici cu slavă. Ai şi tu dreptul de a fi lăudat, din cele ce mi-ai făcut până acum mie, căci Dumnezeu multe daruri ne-a acordat nouă”.

Cum, dacă ar fi zis de pildă: „Trofee am adus aici, pe duşmani i-am învins”, prin aceasta nu s-ar fi fălit, ci l-ar fi aţâţat pe fiul său şi l-ar fi îndemnat cu laude, ca el să sufere cu uşurinţă, să aibă bune speranţe şi să nu creadă grea plecarea sa, tot aş fi aici. Căci de nesuferit este despărţirea, după cum zice: ***„Iar noi, fraţilor, fiind despărţiţi de voi, o bucată de vreme, cu ochii, nu cu inima”. (I Tesaloniceni 2, 17)*** Deci, dacă el, despărţit de ucenici pentru un scurt timp, pătimea aşa, ce crezi că pătimea Timotei? Dacă trăind apostolul şi Timotei a vărsat lacrimi despărţindu-se de el, după cum zice: ***„pentru că îmi aduc aminte de lacrimile tale, doresc mult să te văd, ca să mă umplu de bucurie” (II Timotei 1, 4),*** cu cât mai mult încă murind el?

Deci, toate acestea apostolul le scrie mângâindu-l pe Timotei şi, în fine, întreaga lui epistolă este plină de cuvinte de mângâiere, ca un fel de testament, aşa-zicând: ***„Lupta cea bună m-am luptat, călătoria, zice, am săvârşit, credinţa am păzit.”*** Aşadar, fă şi tu astfel. Dar unde este lanţul, unde sunt legături, unde este moartea, acolo este lupta cea bună. Aceasta este lupta cea bună? „Da! zice; căci pentru Hristos se fac; că toate acestea au cu sine cununi mari.

„Lupta cea bună.” Nimic nu poate fi mai bun ca lupta aceasta; această cunună niciodată nu are sfârşit. Cununa aceasta nu este făcută din măslin sălbatic, ea nu are înainte-i un om luptător, nu are oameni privitori, ci priveliştea se compune din îngeri. În luptele cele din ring pe timp de multe zile luptătorii se obosesc şi se trudesc şi apoi într-un ceas au luat cununa, după care imediat s-a sfârşit cu plăcerea, pe când aici nu este aşa, ci luptătorii veşnic sunt în strălucire, veşnic în slavă, veşnic în cinste.
„Aşadar, trebuie a te bucura, zice, că eu mă duc la linişte, că ies din ring. Ai auzit că ***„doresc să mă despart de trup şi să fiu împreună cu Hristos”. (Filipeni 1, 23)*** „Călătoria am săvârşit.” Prin aceasta arată că totuşi cineva trebuie a se şi lupta, şi a şi alerga; a se lupta cu stăruinţă în necazuri şi a alerga nu oricum, ci spre ceva folositor.

Cu adevărat că bună este lupta, nu însă aceea care-l încântă pe privitor, ci aceea care foloseşte, precum şi călătoria nu aceea este folositoare care sfârşeşte la nimic şi când nici nu este o dovadă de putere sau de ambiţie, ci aceea care-i atrage pe toţi spre cer. Această călătorie, pe care Pavel a făcut-o aici pe pământ, este mai curată decât aceea pe care soarele o face pe cer. Dar cum a săvârşit el călătoria? Întreaga lume a perindat-o, începând din Galileea şi din ţinuturile de primprejur din Arabia, şi ducându-se până la marginile pământului.

„Aşa încât de la Ierusalim, zice, şi până în Iliria, am împlinit propovăduirea Evangheliei lui Hristos" (Romani 15, 19), şi întreaga lume alergând-o, ca şi o pasăre zburătoare sau, mai bine zis, chiar şi decât pasărea mai iute. Căci pasărea trece la întâmplare, pe când el nu oricum, ci având aripa Duhului şi peste mii de piedici trecând, peste mii de morţi, uneltiri şi nenorociri, aşa că mai iute a fost şi decât zburătoarele. Dacă ar fi fost pasăre zburătoare, s-ar fi primejduit poate şi ar fi fost prins; dar fiindcă a fost ridicat în sus de Duhul, trecut pe deasupra tuturor curselor întinse, ca şi o pasăre zburătoare, având aripi de foc.

„Credinţa, zice, am păzit." Multe erau cele ce contribuiau a-l smulge pe el, aşa-zicând, din apostolat; nu numai prieteniile oamenilor, ci şi ameninţările, şi necazurile, şi multe altele. Dar el tuturor s-a împotrivit. Cum? Fiind treaz şi în priveghere. Sunt de-ajuns şi acestea pentru mângâierea ucenicilor, însă el a mai pus de faţă şi premiile. Care sunt acestea?

De acum mi s-a gătit cununa dreptăţii (4, 8), zice. ***Sub numele de dreptate de aici, el înţelege virtutea în general.*** „Nu trebuie deci a te întrista, zice, că mă duc unde voi fi încununat cu acea cunună pe care mi-o va pune Hristos pe cap. Dar dacă aş fi rămas încă aici, cu adevărat că trebuia a te întrista mai mult, ca nu cumva să cad, ca nu cumva să mă pierd fără cuvânt."

Pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător, şi nu numai mie, ci şi tuturor, celor ce au iubit arătarea Lui. De aici el l-a stârnit şi pe Timotei, căci, dacă „tuturor" va da cununa, cu atât mai mult lui Timotei. N-a spus: „şi ţie", ci: „tuturor", şi deci cu atât mai mult ţie.

Trebuie a dispreţui cele vremelnice şi a suferi cu răbdare pentru Dumnezeu

„Cum ar putea cineva iubi, zici tu, arătarea lui Hristos?" Dacă se bucură pentru venirea Lui, iar cel ce se bucură pentru venirea Lui, face cele vrednice de bucurie, cele ce are va împărţi, de ar fi nevoie, şi şi-ar da până şi sufletul, numai ca să se învrednicească de bunurile viitoare, să se învrednicească de a vedea a doua Lui venire cu forma cuvenită, cu îndrăzneală, cu slavă şi cu strălucire. Aceasta vrea să însemne a iubi cineva arătarea Lui.

Cel ce iubeşte arătarea Lui, totul va face, ca şi mai înainte de acea arătare generală să se facă şi cea în parte sau parţială. ***„Doamne, ce este că ai să Te arăţi nouă, şi nu lumii?” (Ioan 14, 22),*** îl întrebau ucenicii pe Hristos; dar ascultă ce le răspunde El: ***„Dacă Mă iubeşte cineva, va păzi cuvântul Meu şi Tatăl Meu îl va iubi şi vom veni la el şi vom face locaş la el”. (Ioan 14, 23)*** Acum, tu gândeşte-te cât de măreţ lucru este de a-L vedea pe Hristos, Care se va arăta tuturor laolaltă, pe Hristos, Care s-a făgăduit a ni Se arăta şi în particular. „Vom veni, zice, şi vom face locaş la el.” Dacă cineva iubeşte arătarea Lui, totul va face ca să-L cheme la sine şi să-L aibă, ca astfel să strălucească întru el lumina.

Nimic deci nevrednic de epifania sau arătarea Sa să nu fie. Se numeşte epifanie pentru că derivă de la verbul ἐπιφαίνομαι, iar acesta de la ἔπανω φαίνεσθαι adică a se arăta de sus sau a răsări de sus. Prin urmare, să căutăm cele de sus şi atunci imediat vom atrage spre noi acele raze strălucitoare. Nimeni din cei ce caută spre pământ şi se îngroapă pe sine nu va putea să vadă acea lumină strălucitoare. Nimeni din cei ce se murdăresc în faptele cele necurate ale acestei vieţi, nu va putea să vadă pe Soarele dreptăţii, căci El nu Se va arăta nimănui din cei ce se învârtesc şi se tăvălesc în astfel de fapte.

Deşteaptă-te deci puţin, ridică-ţi capul din adâncimea, din vijelia acestei vieţi, de vrei să vezi soarele, de vrei să te învredniceşti de arătarea lui; iar de te vei învrednici de această arătare a Sa, atunci Îl vei vedea cu mult curaj. Filosofează acum: să nu fie la tine duhul trândăviei şi al deznădăjduirii, ca nu cumva să te lovească cu putere şi să te doboare. Să nu-ţi fie inima împietrită şi întuneric în ea, ca nu cumva să izbeşti acolo corabia. Să nu fie nici o cursă, căci stâncile din apă pricinuiesc naufragiile cele mai grozave.

Nu hrăni fiare, patimile adică, căci sunt mai primejdioase decât fiarele. Nu te încuraja în lucruri vremelnice, ca astfel să poţi sta cu tărie. Nimeni nu stă pe apă, pe când pe piatră toţi stau în siguranţă. Apă sunt toate cele pământeşti. ***„Au intrat ape, zice, până la sufletul meu, afundatu-m-am în noroiul adâncului, care nu are fund” (Psalmi 68, 1-2),*** pe când piatră sunt toate cele duhovniceşti, după cum zice: ***„Şi a pus pe piatră picioarele mele”. (Psalmi 39, 3)***

Noroi şi mocirlă sunt cele pământeşti. Să ne smucim deci pe noi înşine din acestea, căci numai aşa vom putea să ne învrednicim de arătarea lui Hristos. Tot ce ar veni asupra noastră să suferim, căci este de-ajuns în toate mângâierea că noi pătimim pentru Hristos. Această sfântă vorbă să o zicem totdeauna, şi de-ndată va înceta durerea rănii.

„Dar, zici tu, cum pătimim pentru Hristos?” Te-a clevetit poate cineva fără cuvânt, nu pentru Hristos? Apoi, dacă vei răbda cu curaj, dacă vei mulţumi,

dacă te vei ruga pentru acela, toate acestea le faci pentru Hristos. De-l vei blestema sau de vei deznădăjdui de necaz, de vei încerca să te aperi, fie chiar că n-ai putea, nu sunt pentru Hristos, ci încă ai suferit pagubă şi te-ai lipsit de roadă, prin voinţa ta.

În noi se găseşte şi a câştiga ceva din cele rele şi a ne vătăma, aşa că nu prin firea lucrurilor se întâmplă aceasta, ci prin voinţa noastră. De pildă, iată ce spun: a pătimit atâtea rele Iov, a suferit cu mulţumire, s-a îndreptăţit, nu pentru că a pătimit, ci pentru că pătimind cu mulţumire a răbdat.

Un altul însă pătimind aceleaşi - sau mai bine zis, nu aceleaşi, căci nimeni n-a mai pătimit la fel, ci mult mai mici - a grăit de rău, s-a plâns, a blestemat întreaga lume, s-a nemulţumit contra lui Dumnezeu. Ei bine, acesta s-a judecat şi condamnat singur, nu fiindcă a pătimit, ci fiindcă a adus blasfemii şi a adus blasfemii nu prin forţa împrejurărilor, fiindcă, dacă nevoia l-ar fi silit a face aceasta, trebuia ca şi Iov să blesteme; şi dacă el a pătimit cu mult mai mari rele decât Iov, după cum poate îşi închipuie, aceasta desigur că vine din slăbiciunea voinţei.

Deci, sufletul nostru trebuie să fie puternic, şi atunci nimic nu ni se va părea greu, după cum şi când el este slab, nimic nu este care să nu pară greu. În puterea noastră deci stă de a fi toate de suferit sau de nesuferit. Pe această putere sau mai bine zis, pe această dispoziţie să o întărim şi atunci totul vom suferi cu uşurinţă. Căci şi copacul când îşi înfige mai adânc rădăcina în pământ, nu-l va putea mişca din loc nici furtuna cea mai puternică, iar dacă rădăcina îi este în faţă, de s-ar abate asupra lui chiar cea mai mică suflare de vânt, ameninţă a-l scoate din rădăcină.

Tot aşa şi cu noi, dacă vom împuternici trupul nostru cu frica de Dumnezeu, nimic nu-l va putea urni din loc, iar dacă vom avea-o de mântuială, atunci cea mai mică mişcare îl va nimici. De aceea vă rog a suferi toate cu cea mai mare bunăvoinţă şi a-l imita pe prorocul care zice: ***„Lipitu-s-a sufletul meu de Tine”. (Psalmi 62, 8, 2)*** Nu zice simplu: „apropiatu-s-a”, ci: „lipitu-s-a” şi: „însetat-a sufletul meu”, iar nu simplu: „dorit-a sufletul meu , ci: ***„străpunge cu frica Ta trupul meu”. (Psalmi 118, 120)***

Dacă aşa ne găsim faţă de Dumnezeu, dacă ne lipim de El cugetul nostru, dacă însetăm de dorul Lui, totul ne va fi după voinţă şi ne vom învrednici de bunurile viitoare, prin Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Omilia X – Cel ce dispreţuieşte cele ale sale pentru Dumnezeu, ia cele ale lui Dumnezeu. Este nevoie de silnicie sau de violenţă pentru câştigarea virtuţii, multe fiind piedicile în calea noastră spre Dumnezeu

Sileşte-te să vii curând la mine, că Dimas, iubind veacul de acum, m-a lăsat şi s-a dus la Tesalonic, Crescent în Galatia, Tit în Dalmaţia; numai Luca este cu mine. Ia pe Marcu şi adu-l cu tine, căci îmi este de folos în slujire. Pe Tihic l-am trimis la Efes. Când vei veni, adu-mi felonul pe care l-am lăsat în Troada, la Carp, precum şi cărţile, mai ales pergamentele. (II Timotei 4, 9-13)

Este demn de a cerceta cum de-l cheamă pe Timotei la sine, dacă i se încredinţase o Biserică şi un neam întreg spre păstorire. Faptul nu era din uşurinţă, căci chiar el era gata a se duce la Timotei, după cum zicea: ***„Ca să ştii, dacă zăbovesc, cum trebuie să petreci în casa lui Dumnezeu”. (I Timotei 3, 15)*** ***Deci, de ce oare l-a chemat la sine?*** Avea o mare nevoie şi el nu era atunci stăpân pe sine, spre a se putea duce, căci se afla în închisoare, unde era băgat din porunca lui Nero. De aceea l-a chemat pe Timotei, voind şi dorind a-l vedea mai înainte de moarte şi poate că având multe a-i încredinţa.

Pentru care zice: „Sileşte-te să vii curând la mine, că Dimas, iubind veacul de acum, m-a lăsat„. Şi n-a zis: „Ca să te văd mai înainte de a pleca din această viaţă - ceea ce mai mult l-ar fi întristat pe ucenic - ci fiindcă sunt singur, zice, şi n-am pe nimeni care să-mi ajute în propovăduirea Evangheliei”.

„Dimas m-a lăsat, zice, iubind veacul de acum, şi s-a dus la Tesalonic”, adică: „iubind mai mult liniştea, neprimejdia şi siguranţa, a ales a se desfăta mai mult în casă, decât să sufere ticăloşiile cu mine şi să sufere cu mine primejdiile de faţă.” Numai pe acesta 1-a defăimat, aşa-zicând, nu doar că a voit a-l defăima, ci voind a ne apăra pe noi, ca să nu ne împuţinăm în primejdii şi nici în osteneli, căci aceasta înseamnă expresia: „iubind veacul de acum”, în acelaşi timp voind ca şi ucenicul să se ferească de a nu cădea în asemenea păcat.

„Crescent în Galatia, Tit în Dalmaţia.” Pe aceştia nu-i defăima deloc, căci mai cu seamă Tit a fost unul dintre ucenicii cei mai admiraţi, încât i-a şi încredinţat lui cele din acea insulă, nu mică de altfel, ba chiar foarte mare, insula Creta, zic.

„Numai Luca este cu mine.” Acesta neîntrerupt se găsea pe lângă dânsul, acesta este cel care a scris şi Evanghelia, cel care a scris şi Faptele Apostolilor, fiind iubitor de muncă, iubitor de ştiinţă şi stăruitor. Despre acesta el scrie, zicând: ***„a cărui laudă, întru Evanghelie, este în toate Bisericile”. (II Corinteni 8, 18)***
„Ia pe Marcu şi adu-l cu tine.” De ce? ***„Căci îmi este, zice, de folos în slujire.”*** Nu zice că-i este de bună treabă în liniştea sau în repausul său, ci în slujba

Evangheliei, fiindcă el, fiind chiar în legături, nu înceta a propovădui. Prin urmare, şi pe acest Timotei de aceea îl chema, nu pentru el, ci pentru Evanghelie, ca astfel să nu se petreacă nici o tulburare între credincioşi la moartea sa, fiind poate mulţi ucenici de faţă şi împiedicând tulburările, iar pe cei ce credeau de nesuferit moartea lui, mângâindu-i. Căci era natural ca toţi cei din Roma, care crezuseră în Evanghelie, să fie bărbaţi vrednici de laudă.

„Când vei veni, adu-mi felonul pe care l-am lăsat în Troada, la Carp, precum şi cărţile, mai ales pergamentele." El vorbeşte aici de haină, iar unii zic că ar fi vorba de lădiţa în care erau cărţile. Dar, de ce avea nevoie de cărţi, dacă urma a călători către Dumnezeu? Mai cu seamă avea nevoie, ca să le încredinţeze credincioşilor şi să le aibă în locul învăţăturii sale. Era natural ca toţi credincioşii să simtă atunci mare durere, dar mai ales cei de faţă la moartea sa şi care se bucuraseră de el până atunci. Felonul îl cere însă ca să nu fie luat de alţii. ÎI vezi cât de multă vorbă e de aceasta, spunând în altă parte, pe când grăia către cei din Efes: ***„Voi înşivă ştiţi că mâinile acestea au lucrat pentru trebuinţele mele şi ale celor ce erau cu mine",*** şi iarăşi: ***„Mai fericit ştie a da decât a lua". (Faptele Apostolilor 20, 34-35)***

Alexandru arămarul mi-a făcut multe rele; Domnul să-i răsplătească după faptele lui. (4, 14) Aici iarăşi pomeneşte de ispite, nu doar ca şi cum ar voi să-l defaime pe acela la întâmplare, şi nici să-l acuze, ci numai spre a-l întărâta pe ucenic la lupte ca să sufere cu bărbăţie, căci chiar de ar fi oameni de nimic cei ce ispitesc şi de rând sau necinstiţi, toate trebuie a le suferi cu bărbăţie. „Mi-a făcut, zice, multe rele", adică m-a necăjit, m-a îndurerat în multe chipuri.

Că acela care pătimeşte rele de la unul superior lui, are cel puţin oarecare ambiţie, nu mică, aceea că duşmanul său îi este superior, pe când cel ce suferă de la unul inferior lui, are o mai mare mâhnire. „Dar, zice, nu va mai merge mult nepedepsit pe această cale". Precum zicea şi mai sus, scriind: „câte prigoniri am răbdat! Şi din toate m-a izbăvit Domnul", aşa şi aici îndoit l-a mângâiat pe ucenic: şi a pătimi, răul, în acelaşi timp şi a te bucura pentru aceasta, nu doar ca şi cum sfinţii ar trebui să alerge fără scop la pedepse, ci ca fiind nevoie de propovăduirea Evangheliei şi prin aceasta de mângâierea celor slabi.

Păzeşte-te şi tu de el, zice, căci s-a împotrivit foarte mult cuvântărilor noastre (4, 15), adică ne războieşte şi se împotriveşte. Şi n-a zis: „Pedepseşte-l, ceartă-l, alungă-l, deşi trebuia ca prin recunoştinţă către apostol să facă aceasta, ci nimic din acestea, nici nu-l întărâtă contra lui, ci-i porunceşte a se depărta de el, lăsându-I lui Dumnezeu grija pedepsei. A spus acestea încă şi pentru mângâierea celor mai slabi, iar blestemul său este o prorocie, că-i va plăti Dumnezeu după faptele sale. Cum că spune acestea spre mângâierea ucenicului,

se învederează şi din cele ce urmează. Priveşte apoi cum iarăşi îi povesteşte lui Timotei şi despre alte ispite.

La întâia mea apărare, zice, nimeni nu mi-a venit într-ajutor, ci toţi m-au părăsit. Să nu li se vină în socoteală! (4, 16) Ai văzut cum îi cruţă pe aceia, deşi au făcut o faptă rea? Căci nu este totuna a fi dispreţuit de cei din afară, şi a fi dispreţuit de ai tăi. Ai văzut mâhnire mare? „Că nu pot spune, zice, că, dacă am fost războit de cei din afară, am avut poate mângâierea şi îngrijirea celor de pe lângă mine, căci şi aceştia m-au trădat." „Toţi m-au părăsit", zice. Aşadar, nu mic este păcatul acesta. Căci, dacă în timp de război, cel care-l părăseşte pe cel primejduit şi-l lasă în mâinile duşmanilor este ponegrit cu drept cuvânt de ai săi, ca unul ce a stricat totul şi a trădat, apoi cu atât mai mult în propovăduirea Evangheliei.

Dar care este răspunsul cel dintâi, de care vorbeşte el aici? A stat deja înaintea lui Nero şi a scăpat; dar după ce l-a catehizat pe paharnic, l-a tăiat. Iată acum şi un alt îndemn făcut ucenicului prin cele ce urmează: ***Dar Domnul mi-a stat într-ajutor şi m-a întărit (4, 17),*** căci Dumnezeu nu-l părăseşte pe cel lăsat în voia oamenilor, spre a pătimi ceva rău. „Şi m-a întărit", zice; adică mi-a dat curaj, nu m-a lăsat să cad. Pentru ca, prin mine, Evanghelia să vie pe deplin vestită, zice. Priveşte marea lui umilinţă, căci ***„nu m-am învrednicit de acest dar, zice, ca şi cum aş fi fost vrednic, ci pentru ca, prin mine, Evanghelia să fie pe deplin vestită"***; „care mi-a fost încredinţat", ca şi cum ar purta cineva hlamidă şi diademă, şi pentru acestea ar fi salvat.

Şi s-o audă toate neamurile, ca tuturor să se facă deci cunoscută însemnătatea propovăduirii, precum şi marea îngrijire ce a avut Dumnezeu faţă de mine. Iar eu am rost izbăvit din gura leului. Domnul mă va izbăvi de orice lucru rău. (4, 17-18) Priveşte cum puţin a fost ca să moară şi cum căzuse chiar în gura leului. Sub numele de leu, el îl înţelege aici pe Nero, pentru sălbăticia şi grozăvenia împărăţiei lui. „Iar eu am fost izbăvit… şi mă va izbăvi Domnul."

Dar dacă îl va izbăvi, cum de zice iarăşi că „iată mă jertfesc"? Însă fii cu băgare de seamă la cele ce spune. „Am fost izbăvit, zice, din gura leului; şi iarăşi mă va izbăvi", nu din gura leului, ci „de orice lucru rău". „Atunci m-a scăpat din primejdii, dar acum, când Evanghelia s-a propovăduit îndeajuns, mă va izbăvi iarăşi de orice păcat, adică nu mă va lăsa să plec de aici osândit de păcat." Căci şi faptul de a te împotrivi păcatului, şi a nu te pleca, fie chiar până la sânge, este de a te izbăvi de un alt leu, de diavol.

Aşa că mai mare este mântuirea aceasta decât cea dintâi, când se pare că a căzut în mâinile tiranului. ***Şi mă va mântui în împărăţia Sa cerească. Lui fie slava în***

vecii vecilor. Amin! Aşadar, aceasta este mântuirea, când vom străluci acolo. „Mă va răpi, zice, din orice motiv de păcat, şi mă va păstra acolo.” Aceasta deci înseamnă a fi mântuit în împărăţia Sa, a muri adică pentru ea. ***„Cel ce îşi urăşte sufletul în lumea aceasta îl va păstra pentru viaţa veşnică”. (Ioan 12, 25)*** Iată slava Fiului, despre care vorbeşte Mântuitorul în acest capitol.

Îmbrăţişează pe Priscila şi pe Acvila şi casa lui Onisifor. (4, 19) Acesta era atunci în Roma, precum zice: ***„Să-i dea Domnul ca, în ziua aceea, el să afle milă de la Domnul” (1, 18),*** prin care salutare îi face mai cu bunăvoinţă pe cei din casa lui, spre faptele cele bune săvârşite de Onisifor. „Îmbrăţişează, zice, pe Priscila şi pe Acvila.” Aceştia sunt aceia pe care necontenit îi pomeneşte şi la care a fost găzduit, cei ce-l luaseră cu ei pe Apollo.

O pune pe femeie înainte, mi se pare, ca fiind mai însemnată şi mai vrednică de credinţă, căci şi dânsa îl primise pe Apollo, deşi a făcut aceasta fără nici un interes. Nu puţină mângâiere era salutarea adresată lor, ci avea în sine dovada de dragoste şi de mult har, căci era de-ajuns numai o simplă salutare a sfântului şi fericitului aceluia, ca să-l umple de har pe cel ce primea acea salutare.

Erast a rămas în Corint; pe Trorim l-am lăsat în Milet, fiind bolnav. (4, 20) Am văzut în Faptele Apostolilor cine îl întovărăşise din Iudeea, având poate vreo îndeletnicire oarecare. „Pe Trofim l-am lăsat în Milet, zice, fiind bolnav.” Dar de ce nu l-ai vindecat, ci l-ai părăsit bolnav? Nu toate le puteau face apostolii sau nu toate li se iconomiseau prin har, ca nu cumva să le atribuie cineva mai mult decât vedea.

Aceasta o vedem petrecându-se si cu fericiţii drepţi de mai înaintea acestora, precum cu Moise de pildă, care era gângav. De ce, oare, nu i-a transformat gângăvia lui? De multe ori era cuprins de supărare şi tristeţe că nu avea să intre în pământul făgăduinţei. Multe îngăduie Dumnezeu, ca să se arate slăbiciunea naturii omeneşti. Dacă şi după acestea încă ziceau iudeii cei nesimţitori: ***„Cu omul acesta, cu Moise, care ne-a scos din ţara Egiptului, nu ştim ce s-a întâmplat” (Ieşirea 32, 1),*** dar dacă încă i-ar fi dus şi în pământul făgăduinţei, ce n-ar fi făcut? Dacă nu i-ar fi îngăduit Dumnezeu ca el să-i stăpânească cu frica cea de Faraon, oare nu l-ar fi crezut de Dumnezeu?
Tot aşa vedem că se petrece şi cu Pavel şi Barnaba, când locuitorii din Listra îi credeau de dumnezei, când: ***„Şi-au rupt veşmintele, zice, au sărit în mulţime, strigând, şi zicând: Bărbaţilor, de ce faceţi acestea? Doar şi noi suntem oameni, asemenea pătimitori ca voi”. (Faptele Apostolilor 14, 14-15)*** încă şi Petru iarăşi, când l-a vindecat pe ologul din naştere, din care cauză toţi rămăseseră uimiţi, a răspuns zicând: ***„Bărbaţi israeliţi, de ce vă miraţi de acest lucru, sau de ce staţi cu ochii aţintiţi la noi, ca şi cum cu a noastră putere sau cucernicie l-am fi tăcut pe acesta să umble?” (Faptele Apostolilor 3, 12)***

Ascultă-l iarăşi şi pe fericitul Pavel zicând: ***„Datu-mi-s-a mie un ghimpe în trup, un înger al satanei, să mă bată peste obraz, ca să nu mă trufesc”. (II Corinteni 12, 7)*** Nu pentru aceasta i s-a dat îmbolditor - ceea ce el a spus, umilindu-se - ci pentru multe cauze. Priveşte tu că Dumnezeu nu i-a spus: „ca să nu te trufeşti”, dar ce anume? ***„Puterea Mea, zice, se desăvârşeşte în slăbiciune”. (II Corinteni 12, 9)*** Prin aceste două lucruri se învederează: şi că toate cele petrecute s-au arătat învederate, şi că totul I se atribuie lui Dumnezeu.

De aceea şi în alt loc zicea: ***„Avem comoara aceasta în vase de lut” (II Corinteni 4, 7),*** adică în trupuri pătimaşe şi neputincioase. Şi pentru ce aceasta? „Ca să se învedereze că puterea covârşitoare este a lui Dumnezeu, şi nu de la noi”, zice, că, dacă n-ar fi fost pătimaşe trupurile lor, toate s-ar fi atribuit lor. Şi în altă parte îl vedem pe el întristat pentru boală, când spunea de Epafrodit, că ***„bolnav a fost aproape de moarte, dar Dumnezeu a avut milă de el” (Filipeni 2, 27),*** şi, în fine, multe altele necunoscute nici lui, nici ucenicilor lui, în interesul lor chiar.

„Pe Trofim l-am lăsat în Milet, fiind bolnav, zice. Miletul e aproape de Efes. Aşadar, l-a lăsat în timpul când a călătorit în Efes? Sau după ce s-a dus la Roma? Că apoi s-a dus în Spania; iar dacă de acolo a venit în părţile acestea, nu ştim. Priveşte-l cum el pretutindeni era părăsit. „Dimas, zice, m-a lăsat”, „Crescent este în Galatia”, „Tit în Dalmaţia”, „Erast a rămas în Corint”. „Pe Trofim l-am lăsat în Milet, fiind bolnav.”

Sileşte-te să vii mai înainte de începutul iernii. Te îmbrăţişează Eubul şi Pudenţiu, şi Linos, şi Claudia şi fraţii toţi. (4, 21) Despre acest Linos istorisesc unii că ar fi fost al doilea episcop al Bisericii romanilor, după Petru. „Şi Linos, zice, şi Claudia.” Ai văzut cum pe atunci erau şi femei înfocate şi aprinse în credinţă? Precum de pildă: Priscila sau precum această Claudia, deja, răstignite, deja aranjate în ordine de bătaie? Dar de ce, oare, pe când erau atâţia credincioşi, pomeneşte de acestea? Sau că este învederat că aceste femei încetaseră deja cu voinţa lor de la ocupaţiile lumeşti, sau că străluceau mai mult decât altele, căci nu se puteau împiedica, fiind femei.

De altfel, şi aceasta este a harului lui Dumnezeu, de a împiedica natura aceasta femeiască nu numai în cele pământeşti sau, mai bine zis, nici în acelea, căci nu puţin lucru este de a lua parte femeia la toată gospodărirea casei, şi fără ea nici chiar cele politice nu s-ar putea întocmi precum trebuie. Dacă ar urma ca acelea de acasă să fie pline de sfadă şi tulburare, negreşit că fiecare dintre bărbaţii politici ar fi siliţi să stea acasă, iar cele ale cetăţii s-ar administra rău.

Aşa că nici în acelea ea nu este inferioară şi nici în cele duhovniceşti. Ea poate muri de mii de ori dacă ar voi. Multe s-au şi martirizat. Femeia poate a fi

înţeleaptă şi a se înfrâna chiar mai mult decât bărbaţii, ca una care nu este atât de supărată de flacăra patimilor. Ea poate arăta şi cumpătare, şi seriozitate, şi sfinţenie, ***„fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul” (Evrei 12, 14),*** poate dispreţui şi averile, dacă ar voi şi cu un cuvânt, toate celelalte.

„Sileşte-te să vii mai înainte de începutul iernii.” Ce-l grăbeşte, oare, pe el? Căci nicăieri nu spune de faptul trist şi nu zice: „mai înainte de sfârşitul meu”, ci „mai înainte de începutul iernii”, să nu fii împiedicat. „Te îmbrăţişează Eubul şi Pudenţiu, şi Linos, şi Claudia, şi fraţii toţi.” Nu-i pomeneşte după nume pe toţi. Ai văzut că aceia erau cei mai înfierbântaţi?

Domnul Iisus Hristos să fie cu duhul tău! (4, 22) Nimic nu poate fi mai bun ca această rugăciune. „Nu fi trist, zice, că sunt departe de tine. Domnul este cu tine.” Şi n-a zis: „cu tine”, ci: „cu duhul tău”. Îndoită este ajutorarea: a harului Duhului şi a lui Dumnezeu. De altfel, Dumnezeu nu este cu noi dacă lipseşte harul Duhului Sfânt, căci, dacă am fi părăsiţi de acel har, cum ar putea fi cu noi?

Harul să fie cu voi! Amin. La urmă, se roagă ca harul lui Dumnezeu să fie cu ei, adică să fie bine plăcuţi Lui şi împreună cu harul să aibă şi umbrirea Sfântului Duh, căci când este aceasta, nimic trist nu poate fi. Căci precum cel care-l vede pe împărat şi se bucură de har din partea lui nu va simţi nimic supărător, tot aşa şi noi, fie că ne-am despărţit de prieteni, fie că am cădea în unele rele, nimic nu vom simţi, când este acel har care ne îngrădeşte pe noi.

Cel ce dispreţuieşte cele ale sale pentru Dumnezeu, ia cele ale lui Dumnezeu. Este nevoie de silnicie sau de violenţă pentru câştigarea virtuţii, multe fiind piedicile în calea noastră spre Dumnezeu

Deci, cum este cu putinţă a atrage spre noi harul? Făcând cele plăcute lui Dumnezeu şi întru totul supunându-ne Lui. Oare nu până şi în casele cele mari noi le considerăm nu pe acele slugi ca având har, care nu se îngrijesc de ale lor, ci de cele ale stăpânilor, cu tot sufletul şi bunăvoinţa, şi nu numai pentru asprimea stăpânului, ci şi pentru bunăvoinţă şi pentru dragostea lor toate făcându-le în regulă? Când ei aleargă pururea în toate părţile, când pururea sunt în ochii şi sub privirile lor, când nu fac nimic ale lor proprii şi când nu se îngrijesc de nimic străin, ci înaintea tuturor au în vedere mai mult interesele stăpânului.

Cel ce face lucrurile stăpânului său n-a făcut pe ale însuşi stăpânului său, ci pe ale stăpânului aceluia care îi porunceşte la fel şi lui şi la fel îl stăpâneşte. Multe dintre slugile casei se tem mai mult de dânsul şi orice ar zice el, aceea a zis şi acesta, şi la urmă toţi duşmanii sunt cu frică. Dar dacă în cele pământeşti cel ce

le dispreţuieşte pe ale sale şi le face pe cele ale stăpânului, nu le-a dispreţuit pe ale sale, ci încă mai mult a nimerit, apoi cu atât mai mult în cele duhovniceşti.

Dispreţuieşte-le deci pe ale tale, şi le vei lua pe cele ale lui Dumnezeu. Aceasta o voieşte El. Dispreţuieşte pământul, şi vei răpi Împărăţia Cerurilor. Acolo petrece-ţi viaţa, iar nu aici; de acolo să-ţi iei puterea, iar nu de aici. Căci, dacă eşti întărit de acolo, nu numai oamenilor, ci şi demonilor, ba chiar şi diavolului le vei fi înfricoşat, iar dacă vei voi a fi stăpânit de averile acestea de aici, vei fi bun de dispreţuit şi de aceia, şi de multe ori şi de oameni.

Oricât te-ai îmbogăţi, în cele ale robilor te îmbogăţeşti, iar dacă le dispreţuieşti, vei fi strălucit în casa împărătească. Astfel au fost apostolii, căci dispreţuind casa aceasta a robilor şi averile de aici, priveşte cum porunceau în cele din casa împărătească, în cele din ceruri. „Cutare, zice, fie scăpat de boală, celălalt de demon, acela fie dezlegat, iar acesta legat." Acestea se petreceau aici pe pământ, însă se săvârşeau în ceruri. ***„Oricâte le veţi lega pe pământ, zice, vor fi legate şi în cer". (Matei 18, 18)*** Ba încă şi mai mare putere le-a dat lor. Şi cum că n-am greşit, ascultă-l pe el zicând: ***„Cel ce crede în Mine va face şi el lucrările pe care le fac Eu şi mai mari decât acestea va face". (Ioan 14, 12)***

De ce oare? Fiindcă şi aşa cinstea trece la stăpân. Dar chiar şi în afacerile noastre, când sluga poate face lucruri mari, atunci stăpânul este mai mult lăudat, căci dacă sluga poate face lucruri atât de mari, apoi cu atât mai mult stăpânul său. Dar dacă cineva, lăsând slujba stăpânului, va îngriji de femeia lui, de copil sau de sluga sa şi ar voi să se îmbogăţească fie furând, fie vătămând cele ale stăpânului, iute se va pierde şi el, împreună cu acele averi.

De aceea, având exemple, vă rog, să nu ne îngrijim de cele ale noastre, ci să ne îngrijim de cele ale lui Dumnezeu; să le dispreţuim pe cele ale noastre, ca să le câştigăm pe acelea. Dacă noi le vom dispreţui pe acestea, El se va îngriji de noi, iar dacă noi ne vom îngriji de acestea, Dumnezeu ne va dispreţui. Dacă ne ostenim în cele ale lui Dumnezeu, să nu ne obosim în cele ale noastre, şi mai ales în acestea, de vreme ce ale lui Dumnezeu sunt şi ale noastre. Nu vorbesc de cer, nu vorbesc de pământ sau de cele din lume, căci acestea sunt nedemne de El şi sunt nu numai ale noastre, ci şi ale necredincioşilor; însă despre ce spun eu? Despre slavă şi Împărăţia Cerurilor; acestea sunt şi ale Sale, dar şi ale noastre printr-Însul.

Dar cum aceasta? ***„Dacă am murit împreună cu El, vom şi învia împreună cu El. Dacă rămânem întru El, vom şi împărăţi împreună cu El". (II Timotei 2, 11-12) Ne-am făcut împreună moştenitori şi ne numim fraţi. De ce, dar, căutăm jos, spre pământ, în timp ce El ne trage în sus, spre Dânsul? Pînă când, dar, ne vom arăta sărăcăcioşi? Este vorba de cer, iar noi ne învârtim pe***

pământ. Este vorba de Împărăţia Cerurilor, iar noi preferăm sărăcia de aici. E vorba de viaţa nemuritoare, iar noi ne petrecem timpul cu lemnele, cu ţarinile şi cu pietrele.

Fă-te bogat în cele duhovniceşti, aceasta o voiesc şi eu. Răpeşte aceste bogăţii şi fii zgârcit cu ele; aici nu poate fi nici o mustrare. Aici tocmai a nu fi lacom este păcat, în a nu răpi este învinovăţirea. Şi de ce aşa? ***„Împărăţia Cerurilor, zice, se ia prin străduinţă şi cei ce se silesc pun mâna pe ea”.(Matei 11, 12)*** Acolo fii siluitor, fii răpitor, ceea ce răpeşti nu se micşorează, căci nici virtutea nu se împarte, nici evlavia nu se micşorează şi nici Împărăţia Cerurilor. Atunci tocmai că-ţi sporeşte virtutea, când o răpeşti. Atunci se micşorează cele trupeşti, când tu le răpeşti pe cele duhovniceşti, iar aceasta se învederează de acolo.

Fie, de pildă, mii de bărbaţi în cetate. Aceştia, dacă răpesc cu toţii virtutea şi dreptatea, au mai multă decât trebuie, căci devin drepţi între cei mulţi, iar dacă nu răpesc virtutea şi dreptatea, au împuţinat-o, şi deloc nu se mai arată. Ai văzut că cele bune sporesc mai mult, chiar când sunt furate, când sunt răpite, pe când cele pământeşti se împuţinează încă mai mult? Deci, iubiţilor, să nu umblăm pândind împrejurul sărăciei, ci să preferăm bogăţia şi bogăţia lui Dumnezeu este de a fi mulţi care să se bucure de Împărăţia Cerurilor.

„Acelaşi este Domnul tuturor, Care îmbogăţeşte, zice, pe toţi cei ce-L cheamă pe El”. (Romani 10, 12) Sporeşte deci valoarea acestei bogăţii şi o vei spori dacă vei răpi, dacă te vei lăcomi, dacă o vei lua cu sila.

Într-adevăr că este nevoie de siluire şi de ce oare? Căci multe sunt cele ce împiedică: femei, copii, griji, lucrurile lumeşti, pe lângă acestea apoi demoni, ba chiar însuşi povăţuitorul demonilor, diavolul. Este nevoie deci de siluire, este nevoie de stăruinţă. Cel ce siluieşte este într-o muncă mare, căci câte nu suferă? La câte nu se împotriveşte? Şi câte nu încearcă el, chiar fi peste putinţă? Deci, dacă toţi cei ce siluiesc, cei ce răpesc acestea de aici sunt astfel, apoi noi, care nu le încercăm nici pe cele putincioase, cum vom putea reuşi? Cum ne vom bucura de cele dorite? „Cei ce se silesc, zice, pun mâna pe ea.”

Este nevoie deci de siluire şi de răpire, căci nu ne stă de faţă întâmplător şi nici n-o avem de-a gata. Cel ce răpeşte, întruna este treaz, întruna priveghează, se îngrijeşte şi este cu mintea aţintită ca la timpul potrivit să răpească. Nu vedeţi în război, că acela care voieşte a răpi priveghează toată noaptea şi toată noaptea stă înarmat? Deci, dacă răpind pe cele pământeşti, chiar şi noaptea priveghează şi stă cineva înarmat, apoi cum vom putea răpi cele duhovniceşti, care au nevoie încă de o mai mare râvnă, când noi chiar şi ziua dormim şi sforăim, şi pururea ne găsim dezbrăcaţi şi fără armă?

Căci cel ce se învârteşte în păcate este fără arme şi gol, după cum şi cel ce se găseşte în dreptate este pururea înarmat. Noi nu ne îngrădim cu milostenia, nu ne împodobim pe noi înşine cu candele aprinse, nu ne strângem împreună rândurile, nu căutăm a afla calea ce duce acolo, nu priveghem, nu suntem treji şi de aceea nu putem răpi nimic.

Dacă ar voi cineva să se arunce asupra unei împărăţii, oare nu-şi pune singur înaintea sa mai întâi mii de primejdii? Oare nu se îngrădeşte mai întâi cu toate măsurile, oare nu învaţă meşteşugul războiului? Oare nu face totul pentru aceasta şi numai aşa se azvârle în luptă? Nu tot aşa însă facem şi noi ci voim să răpim în timp ce dormim. Şi de aceea plecăm cu mâinile goale.

Nu-i vezi pe cei ce răpesc, cum fug, cum aleargă şi cum sar peste toate? Este nevoie de fugă, căci imediat te ajunge diavolul şi porunceşte a-ţi lua cele de dinaintea ta. Dar dacă eşti voinic, dacă eşti treaz, pe unul l-ai răpus jos, pe altul l-ai împins la o parte şi de toţi ai scăpat ca şi o pasăre zburătoare. Ai scăpat de aici ai trecut pe deasupra cetăţii, ai lăsat vuietul cel mare de aici - care este viaţa noastră - şi ai ajuns la cele mai presus de acestea - care compun viaţa viitoare - şi, ca şi într-o pustietate nimeni nu este care să te supere, nimeni care să te stăpânească nici un vuiet de nicăieri, te odihneşti.

Nici un zgomot nu trebuie a face la răpire, ca nu cumva să ţi se fure cele răpite. Dacă fugim, dacă nu vedem nimic din cele de dinaintea ochilor, dacă de nimic altceva nu ne îngrijim, decât numai să-i alungăm pe cei ce ne împiedică, vom putea să stăpânim în siguranţă cele răpite. Ai răpit poate prudenţa? Nu sta pe loc, ci fugi, fii departe de diavol, ca să vadă că nimic nu poate face, că nu poate a te avea în stăpânire, că nu poate a te alunga. Aşa facem şi noi; când nu-i vedem deloc pe cei ce au răpit din ale noastre, ca să-i împiedicăm nici noi nu-i alungăm şi nici altora nu le spunem să-i alunge, ci îi lăsăm să se ducă.

Tot aşa şi tu, fugi iute chiar de la început. Când vei fi departe de diavol, nici nu va mai încerca la turmă să te alunge, ci vei fi în siguranţă, bucurându-te de bunurile cele nespuse. Cărora fie ca cu toţii, să ne învrednicim, prin Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine slava, stăpânirea şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Vieţile Sfinţilor - Sfântul apostol Timotei, unul din cei şaptezeci

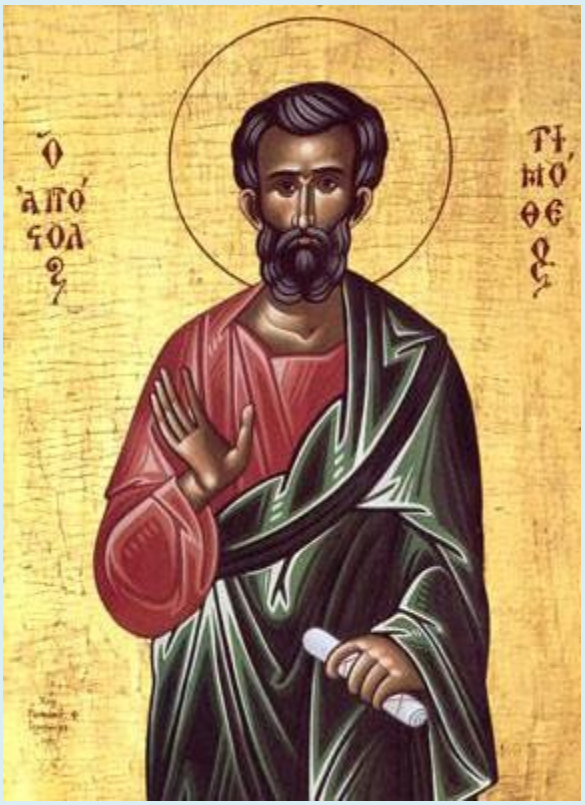

Pe Sfântul apostol Timotei l-a odrăslit latura Licaoniei şi a învăţat carte în vestita cetate Listra, care nu s-a prea mărit atât cu îndestularea roadelor pământeşti, pe cât cu această de Dumnezeu sădită mlădiţă tânără, deşi nu era din prea bună rădăcină; căci precum un trandafir bine mirositor iese din spini, tot astfel Timotei a odrăslit din tată necredincios elin, care era renumit în păgânească sa rea credinţă şi atât de vestit în răutate, pe cât mai pe urmă fiul lui l-a întrecut cu bunătăţile şi cu obiceiurile cele bune.

Maica sfântului, ca şi bunica lui, erau evreice de neam, dar amândouă sfinte şi drepte, împodobite cu fapte bune, precum despre dânsele mărturiseşte Sfântul apostol Pavel, zicând: ***"Doresc să te văd, aducându-mi aminte de lacrimile tale, ca să mă umplu de bucurie, luând pomenire de credinţa cea nefăţarnică, care este întru tine şi care s-a sălăşluit mai înainte în bunica ta Loida şi în maica ta Eunike, deci încredinţat sunt că şi întru tine va fi aşa" (II Timotei, 1, 4-5).***

Dar fiind încă copil fericitul Timotei şi nu atât cu bucăţele, cât cu cuvântul Domnului hrănindu-se de maica sa, s-a abătut cu totul de la rătăcirea cea păgânească şi iudaicească şi a alergat la Sfântul Pavel, la trâmbiţa bisericească cea de Dumnezeu glăsuitoare, într-un chip ca acesta: când Sfântul apostol Pavel a venit în Listra cu Barnaba, ucenicul şi apostolul lui Hristos, precum spune

dumnezeiescul Luca în Faptele Apostolilor, au mers şi în cetăţile Licaoniei, în Listra şi în Derbe, şi în cele dimprejurul lor, iar prin venirea sa acolo, a făcut o mare minune, căci a tămăduit un şchiop din pântecele maicii sale, numai cu cuvântul, lucru pe care văzându-l popoarele, s-au mirat foarte, zicând: Dumnezeu asemănându-se oamenilor, s-a pogorât la noi.

Înştiinţându-se că nu dumnezei, ci apostoli şi propovăduitori ai Dumnezeului Celui viu se numesc ei, mincinoşilor zei le sunt potrivnici şi spre aceasta sunt trimişi, ca să întoarcă pe oameni de la înşelăciunea diavolească spre adevăratul Dumnezeu, care nu numai pe cuvioşi, ci şi pe morţii din morminte poate să-i scoale, atunci mulţi s-au întors de la rătăcire către dreapta credinţă. Între dânşii era şi maica acestui fericit Timotei, care petrecea în văduvie după bărbatul său. Ea a primit cu bucurie în casa sa pe Sfântul apostol Pavel, l-a găzduit cu toată îndestularea şi i-a dat pe Sfântul Timotei, fiul său, răsplătindu-i ca un dar pentru minunea făcută de dânsul în cetatea lor şi pentru luminarea dreptei credinţe. Atunci era copil, încă tânăr cu anii, dar foarte îndemânatic şi de bună credinţă, pentru primirea seminţei cuvântului lui Dumnezeu.

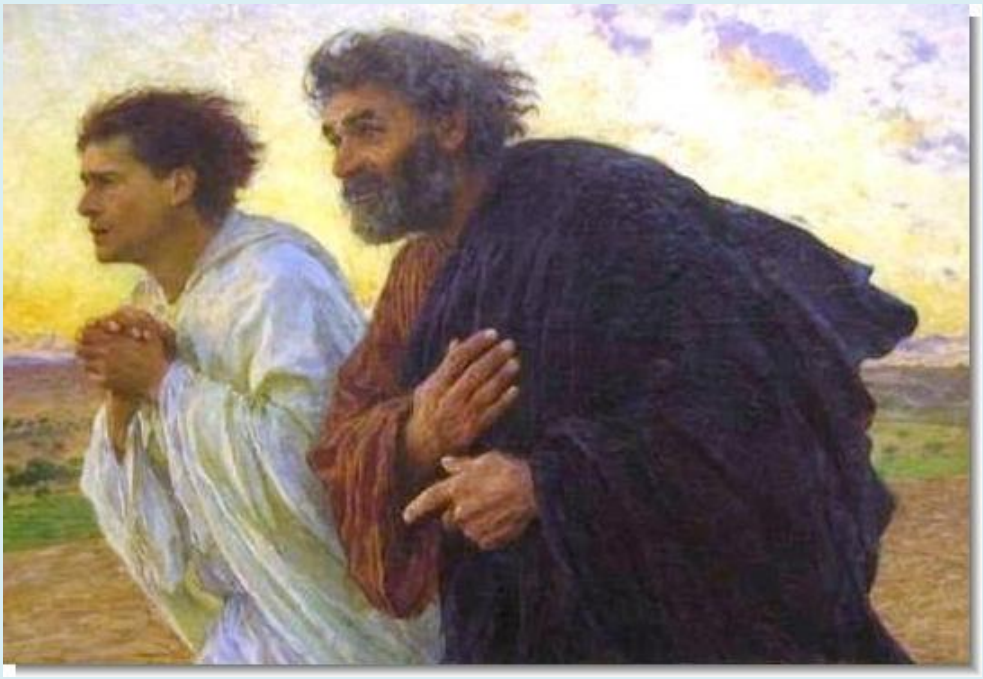

Deci, luându-l Sfântul Pavel şi văzându-l blând şi cu minte bună, apoi, văzând mai înainte de a fi darul lui Dumnezeu, l-a iubit mai mult decât părinţii cei trupeşti; dar, de vreme ce atunci era încă copil tânăr şi neputând să călătorească cu dânsul, l-a lăsat acasă, punându-l lângă dascăli iscusiţi, ca să înveţe de la dânşii dumnezeiasca Scriptură, de care lucru scriind Pavel către dânsul, îi aducea aminte: ***Din tinereţe ştii Sfintele Scripturi.*** Fiind urmărit de poporul iudeu, a fost dat afară din cetate şi s-a dus în alte cetăţi.

După câţiva ani, ***când Sfântul Pavel a ieşit din Antiohia să cerceteze pe fraţii din toate cetăţile în care propovăduise mai întâi cuvântul lui Dumnezeu, luând pe Sila, a venit în Listra, unde era Sfântul Timotei şi văzându-l că venise în vârstă şi sporise în toată fapta bună, apoi că era bine mărturisit de toţi creştinii de acolo, l-a luat cu sine la apostolie şi l-a făcut împreună călător, nedezlipit la toate ostenelile şi călătoriile sale şi împreună slujitor întru Domnul.*** Dar când a voit să iasă din cetate, ca să nu smintească pe nişte iudei, care erau mulţime mare prin locurile acelea, l-a tăiat împrejur, după legea lui Moise, nu pentru vreo trebuinţă de mântuire, deoarece avea darul cel nou, Sfântul Botez, în locul tăierii împrejur, ci ca iudeii să nu se sminteasca de dânsul, deoarece toţi ştiau că s-a născut din tată elin.

Deci, ieşind de acolo Sfântul Pavel, umbla prin cetăţi şi prin sate, învăţând şi binevestind împărăţia lui Dumnezeu şi luminându-i pe toţi cu lumina dreptei credinţe, căruia ca o stea a soarelui, cel de la al treilea cer răsărit, îi urmă dumnezeiescul Timotei, primind lumina cea neînserată, adică învăţătura bunei vestiri a lui Hristos şi deprinzându-se la obiceiuri bune şi la viaţă îmbunătăţită, precum mărturiseşte despre dânsul iarăşi apostolul Pavel, zicând: ***"Iar tu ai urmat învăţăturii mele, vieţii, aşezământului, credinţei, îndelung răbdării, dragostei, îngăduinţei, izgonirilor şi pătimirilor" (II Timotei, 3, 10-11).***

Astfel, Sfântul Timotei a scos toate bunătăţile din vasul alegerii, adică de la Pavel şi a primit apostoleasca sărăcie pentru Hristos, ca să nu câştige pentru el nimic, nici aur, nici argint, nici altceva de pe pământ; ci a trece din loc în loc şi a propovădui Evanghelia împărăţiei. Apoi, s-a deprins a răsplăti bine pentru rău, căci fiind ocărit, el binecuvânta, prigonit fiind, el răbda, hulit fiind, mângâia, în toate punându-se înainte pe sine, ca o slugă a lui Dumnezeu. Deci, s-a făcut următor adevărat învăţătorului său, Sfântului Pavel. Drept aceea, ***Sfântul Pavel, văzând pe ucenicul său sporind într-atâtea fapte bune, l-a făcut mai întâi diacon, după aceea preot, apoi episcop, deşi era tânăr de ani.***

Apoi, prin punerea mâinilor apostoleşti, fiind slujitor al tainelor lui Hristos, s-a făcut următor prea osârdnic al durerilor şi ostenelilor apostoleşti, pătimind împreună şi slujind celor mai mari apostoli, întru bună vestire a lui Hristos, pe care nici tinereţile, nici slăbiciunea trupului, n-au putut vreodată să-l împiedice de la nevoinţa care era de faţă. Ci în toate avea răbdare, după cum mărturiseşte despre dânsul învăţătorul său Pavel, care scriind către Corinteni, în epistola întâi, zice: ***De va veni Timotei, luaţi aminte, ca să vie la voi fără de frică, pentru că are lucrul Domnului, ca şi mine; deci, nimeni să nu-l defăimeze. Apoi, lăudându-l, a scris: Am trimis la voi pe Timotei, care îmi este fiu iubit şi credincios întru Domnul, care vă aduce vouă aminte de căile mele.***

Dar şi în alte scrisori ale sale îl numeşte frate al său, zicând: ***Pavel, legatul lui Iisus Hristos şi Timotei, fratele.*** Şi iarăşi: ***Pavel, apostolul lui Iisus Hristos, cu voia lui Dumnezeu şi Timotei fratele.*** Şi încă: ***Trimis-am pe Timotei, fratele nostru, slujitorul lui Dumnezeu şi ajutătorul nostru în bună vestirea lui Hristos, ca să vă întărească şi să vă mângâie în credinţa voastră.***

Acestea şi multe altele se află ca mărturii în epistolele lui Pavel, spre lauda Sfântului Timotei, pentru care acela nu se înălţa, ci vieţuind în smerita cugetare şi pază, prin post şi prin ostenelile cele de-a pururea, atât de mult se trudea, încât chiar învăţătorul lui, văzându-i nevoinţele şi postul, îi era milă de el foarte mult, pentru că, văzându-l trudit, îl îndemna să nu bea apă, ci să primească puţin vin pentru stomacul său şi pentru multele neputinţe, de care, deşi neîncetat trupul îi era cuprins, dar sufletul lui cel bun îi era sănătos şi petrecea liber de toată vătămarea.

Deci, Timotei umbla prin toate marginile lumii cu învăţătorul său, pentru că adesea propovăduia cuvântul lui Dumnezeu în Efes, Corint, Macedonia, Italia, Spania, încât este drept a zice despre dânşii: ***În tot pământul a ieşit vestirea lor şi la marginile lumii cuvintele lor.*** Şi era Sfântul Timotei ascuţit la minte, grabnic la răspunsuri, retor ales în propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, dascăl prea dulce în împlinirea Sfintelor Scripturi, păstor prea vrednic în ocârmuirea bisericească şi în apărare, dar mai ales a câştigat îndestulat dar, căci din îndoit izvor a scos învăţătura.

Dar nu numai pe Pavel îl avea învăţător, ci şi de la iubitul ucenic a lui Hristos învăţa, de la Ioan; căci fiind trimis de Domiţian, împăratul Romei (81-96), în exil în insula Patmos, Timotei a fost în locul acestui Sfânt Ioan, episcop al cetăţii Efesului, unde nu după multă vreme a pătimit, pentru mărturisirea lui Iisus Hristos, astfel:

Era odată un praznic vestit în Efes, ce se numea Catagoghion, în care închinătorii de idoli, bărbaţi şi femei, luând asemănări de feţe neobişnuite, purtând în mâini ciomege şi idoli, înconjurau uliţele cetăţii fără de ruşine şi cu glasuri fără de rânduială strigând, pe cei ce-i întâlneau ca tâlharii se repezeau asupra lor şi ucideau pe mulţi şi făceau alte fărădelegi; cu care ticăloşii socoteau că aduc slujbă necuraţilor zei ai lor.

Acestea văzând dumnezeiescul Timotei şi cu focul râvnei celei dumnezeieşti aprinzându-se, a intrat cu îndrăzneală într-acea privelişte de Dumnezeu hulitoare, propovăduind pe Unul adevăratul Dumnezeu, pe Domnul nostru Iisus Hristos, arătând înşelăciunea şi rătăcirea zeilor lor şi altele câte erau din destul spre încredinţare, spunând cu limbă slobodă. Iar ei, întru întunericul închinării de idoli umblând, n-au cunoscut, nici n-au înţeles cele

grăite de apostol, ci repezindu-se cu un suflet asupra lui cu ciomegele ce aveau în mâini, l-au bătut cumplit pe sfânt şi cu toată nemilostivirea şi neomenia, pe pământ târându-l şi călcându-l, l-au chinuit până la moarte. Creştinii după aceea venind şi văzându-l încă puţin suflând, l-au dus afară din cetate şi după ce a murit, i-au îngropat cu cinste trupul lui, la locul ce se numea Pion, adică "gras".

Martiriul Sfântului apostol Timotei - miniatură din Menologhionul lui Vasile al II-lea Macedoneanul (985. Vatican Library. Roma.)

Iar după multă vreme, cinstitele şi sfintele lui moaşte, după porunca împăratului Constanţiu (337-361), fiul marelui Constantin, s-au dus din Efes în Constantinopol, de Sfântul Artemie mucenicul şi au fost puse în biserica Sfinţilor Apostoli, alături de dumnezeiescul Apostol Luca şi cu Andrei, cel întâi chemat. Dumnezeu binevoind astfel, ca celor ce în viaţa aceasta toate de obşte le-au fost, obiceiurile, învăţătura şi propovăduirea Evangheliei, de obşte la fel şi mormântul după moarte să le fie, de vreme ce şi odihna lor în ceruri este una, întru împărăţia Domnului nostru Iisus Hristos, care împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh împărăţeşte, în veci. Amin.

(Culeasă din dumnezeiasca Scriptură şi după Metafrast)

Sfântul apostol Timotei - drumul spre sfințenie

Originar din latura Licaoniei, Sfântul apostol Timotei a fost fiul unui bărbat necredincios, elin, și care era foarte rău. Copilul însă nu l-a moștenit pe tatăl său în păgânătate, ci a plecat urechea la cele povestite de mama și bunica lui, care erau evreice și sfinte. Astfel, atunci când Sfântul apostol Pavel a ajuns în cetatea în care se afla tânărul, tămăduind un om șchiop din naștere, l-a primit în dar pe Sfântul Timotei de la mama lui, pentru minunea făcută, Sfântul apostol Pavel fiind găzduit în acea noapte acasă la Sfântul Timotei.

Pentru că era mic și nu putea călători, Sfântul Timotei a rămas acasă să învețe Sfânta Scriptură, iar după câțiva ani a fost luat de Sfântul apostol Pavel ca ucenic și mergeau împreună pentru a propovădui dreapta credință. Răbdător în toate, Sfântul Timotei nu s-a lăsat răpus de ocări sau slăbiciuni trupești, ci i-a binecuvântat pe toți cei care i-au făcut rău, considerându-se o slugă a Domnului. Învățând nu doar de la Sfântul apostol Pavel, ci și de la Sfântul apostol Ioan, ajungând să fie episcop al Efesului, după ce Sfântul Ioan a fost izgonit în Patmos de împăratul Domițian.

Iar în timpul unei sărbători a închinătorilor la idoli, pe când aceștia înconjurau cetatea purtând diferite măști și omorându-i pe cei nevinovați, Sfântul apostol Timotei a mers ca să îi certe pentru faptele lor urâte. Pentru că a îndrăznit să le strice obiceiul, a fost bătut până la moarte, iar trupul său a fost îngropat de niște credincioși, fiind mai apoi adus la Constantinopol, în Biserica Sfinților Apostoli.

Sinaxar - Pomenirea Sfântului apostol Timotei, ucenicul Sfântului apostol Pavel

În această lună (ianuarie), în ziua a douăzeci şi doua, pomenirea Sfântului apostol Timotei, ucenicul Sfântului apostol Pavel.

Sfântul apostol Timotei era din cetatea Listra. Tatăl său a fost elin şi maica sa evreică, numită Eunice. Timotei s-a făcut ucenic al apostolului Pavel şi scriitor şi propovăduitor al dumnezeieştii Evanghelii.

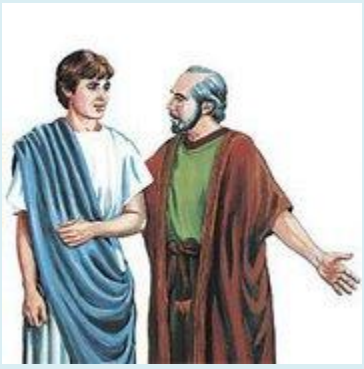

Mai în urmă, apostolul Pavel l-a pus episcop în Efes, după ce Sfântul Ioan Evanghelistul, episcopul cel dintâi al Efesului, fusese izgonit de împăratul Domiţian în insula Patmos.

Timotei a avut dascăl nu numai pe Pavel ci şi pe evanghelistul Ioan de care se alipise.

Sfântul Irineu, episcopul Lugdunului, povesteşte că apostolul Ioan, fiind aruncat de valurile mării, a ajuns la Efes şi mai apoi a fost iarăşi izgonit în Patmos. Pe când fericitul Timotei cârmuia cu credinţă Episcopia Efesenilor, închinătorii la idoli, ţinând odată o sărbătoare a lor numită catagoghion, în Efes, au ieşit pe străzi cu idolii în braţe şi cu măciuci în mâini, cântând cântece, purtând măşti, gonind ca nişte tâlhari pe bărbaţi şi pe femei şi omorând chiar pe mulţi oameni din popor. Pentru aceasta, episcopul Timotei i-a dojenit şi i-a îndemnat să se ferească de astfel de fapte urâte. Însă ei năvălind asupra lui cu măciuci l-au omorât.

Sfintele lui moaşte au fost aduse în Constantinopol de Sfântul Artemie Duxul, din porunca marelui împărat Constantin şi au fost puse în biserica Sfinţilor Apostoli, unde i se face şi pomenirea.

Sinaxar - Sfântul apostol Timotei - 22 ianuarie

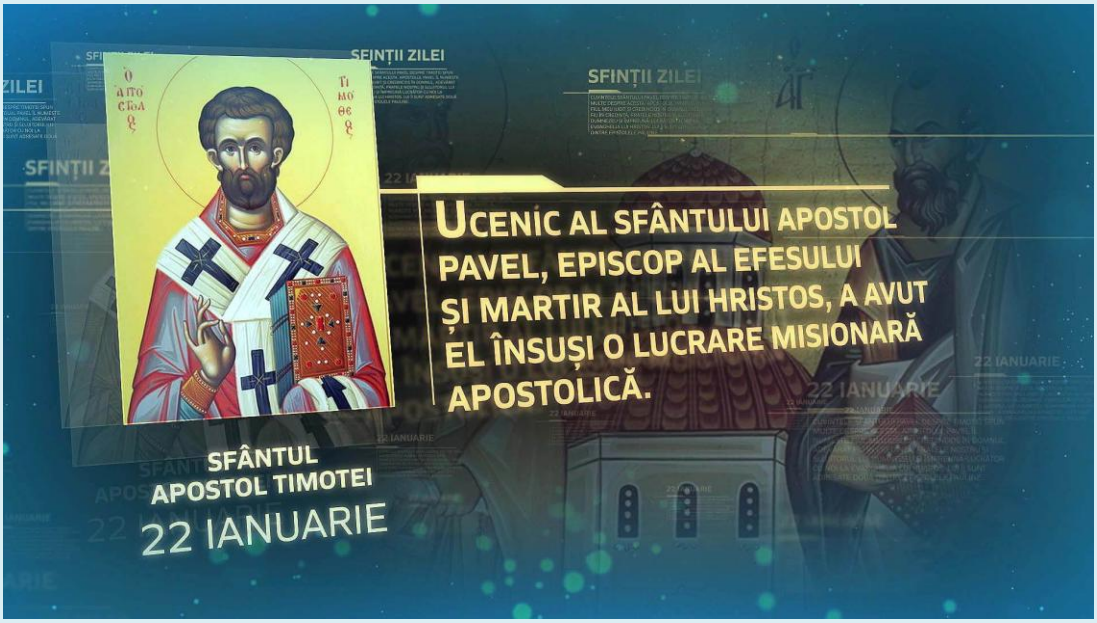

https://www.trinitas.tv/sfantul-apostol-timotei-22-ianuarie/

***

Sfântul Timotei a fost ucenic al Sfântului apostol Pavel, a avut el însuși lucrare misionară apostolică, a fost episcop al Efesului și martir al lui Hristos.

Cuvintele Sfântului Pavel despre Timotei spun multe despre acesta. Apostolul Pavel îl numește fiul meu iubit și credincios în Domnul, adevărat fiu în credință, fratele nostru și slujitorul lui Dumnezeu și împreună - lucrător cu noi la Evanghelia lui Hristos. Lui îi sunt adresate două dintre epistolele pauline.

Apostolul Timotei este menționat în Faptele Apostolilor și în unsprezece din cele paisprezece epistole ale Sfântului Pavel. A fost colaboratorul său cel mai apropiat.

La fel cum apostolul Ioan a fost pentru Mântuitorul ucenicul cel iubit, pentru Sfântul Pavel ucenicul iubit a fost apostolul Timotei.

În afara textelor din Noul Testament care îl menționează, mai există un document foarte vechi despre Sfântul Timotei. Este vorba despre un text aparținând episcopului Policrat al Efesului și care datează din a doua jumătate a celui de-al doilea secol despre martiriul Sfântului Timotei numit întâiul episcop al Efesului.

Policrat relatează cum Timotei a venit la Efes în timpul persecuției lui Nero, aici l-a cunoscut și pe Sfântul Ioan Teologul, iar Timotei a fost ucis în timpul persecuțiilor anticreștine desfășurate cu ocazia așa-numitei Catagogia - sărbătoare

publică a zeului Dionyssos, când Timotei a avut curajul să vorbească public împotriva cinstirii zeilor.

Faptul că Timotei a fost episcop al Efesului este confirmat și de către istoricul bisericesc Eusebiu de Cezareea.

În acest sens, există posibilitatea ca îngerul Bisericii din Efes lăudat în Apocalipsă, cel care a luptat împotriva ereticilor nicolaiți, să fie chiar Sfântul Timotei.

Sfintele sale moaște au fost luate în anul 356 din Efes și duse la Constantinopol în Biserica Sfinților Apostoli. La finalul celui de-al patrulea secol, o parte din acestea au fost duse și la Milan.

În anul 536, împăratul Iustinian reface Biserica Sfinților Apostoli din Constantinopol pentru că aceasta trecuse printr-un incendiu devastator. Prin lucrare dumnezeiască moaștele apostolilor, între care se afla și Timotei, nu au fost atinse de flăcări.

Cruciadele au fost momentul în care sfintele moaște au fost furate și li s-a pierdut urma. Au fost redescoperite în anul 1945 îngropate în catedrala din Termoli și însoțite de o inscripție care atesta că au fost depuse acolo în anul 1238 de către episcopul Ștefan.

Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - Sfântul apostol Timotei

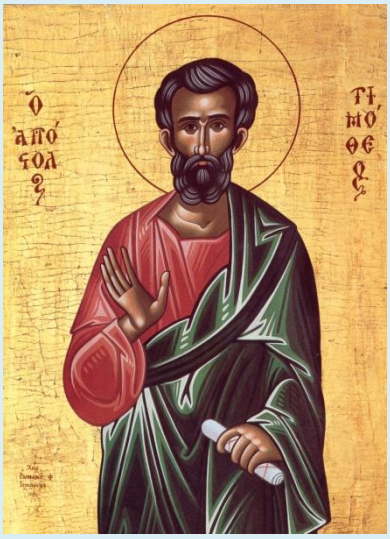

Sfântul Apostol Timotei era din cetatea Listra, din Licaonia (Asia Mică), tatăl său fiind grec şi mama evreică. A fost ucenic al Sfântului Apostol Pavel. Pomenind de acest ucenic al său, marele Pavel scrie că Timotei cunoştea Sfintele Scripturi încă din pruncie şi că se bucura de un nume bun între creştinii din ţara sa. Tânărul Timotei l-a însoţit pe Sfântul Apostol Pavel în Efes, în Corint, în Macedonia, în Atena, Roma, Ierusalim, Spania şi în alte multe locuri. A fost închis pentru Domnul nostru Iisus Hristos, mărturisind credinţa creştină înaintea unui număr mare de martori. A fost hirotonit episcop în Efes de Apostolul neamurilor, la întoarcerea acestuia de la Roma, în anul 64. Rămânând în Efes, i s-a încredinţat şi grija bisericilor din Asia. Lui i-a scris Sfântul Pavel două epistole: una din Macedonia şi alta din Roma, unde Apostolul Pavel era închis a doua oară. Din ele se vede cât de iubit şi de călăuzit era Timotei de marele său dascăl. „Din această pricină, îţi amintesc să aprinzi şi mai mult din nou harul lui Dumnezeu, care este în tine prin punerea mâinilor mele. Căci Dumnezeu nu ne-a dat duhul temerii, ci al puterii şi al dragostei şi al înţelep-ciunii. Deci, nu te ruşina de a mărturisi pe Domnul nostru, nici de mine, cel pus în lanţuri pentru El, ci pătimeşte împreună cu mine pentru Evanghelie, după puterea de la Dumnezeu” (2 Timotei 1, 6-8). În cea de a doua epistolă, Sfântul Apostol Pavel, presimţind că i se apropie sfârşitul, îi mărturiseşte lui Timotei dorinţa de a-l revedea la Roma, înainte de a muri. Sfântul Apostol Timotei s-a mutat la Domnul fiind ucis cu pietre şi cu toiege la sărbătoarea barbară din Efes, numită „Catagrion”, în anul 97, în zilele împăratului Nerva (96-98). Sfintele sale moaşte au fost aduse în Constantinopol şi aşezate în Biserica Sfinţilor Apostoli în anul 356.

Calendar Ortodox - Sfântul apostol Timotei; Sfântul cuvios mucenic Anastasie, persul

Sfântul apostol Timotei

Originar din orașul Listra din Licaonia (Asia Mică), Sfântul Timotei a fost ucenic al Sfântului apostol Pavel. Sfântul apostol îl numește în nenumărat rânduri „fiul său”, alteori „fratele său”. În Epistola către Corinteni scrie: „…Pentru aceea chiar am trimis la voi pe Timotei, care este fiul meu iubit și credincios în Domnul…” (I Cor. IV, 16-17). În Epistola a II-a către Corinteni (I, 1) și în cea către Coloseni (I, 1) îl numește „fratele său”.

În timpul când Sfântul apostol Pavel a fost pentru prima oară în Listra, Timotei era un copil și neputând să călătorească, Sfântul apostol Pavel l-a lăsat acasă în grija unor dascăli iscusiți. Dar după câțiva ani, pornind Sfântul Pavel în călătoria a II-a apostolică, adică între ani 49-54, însoțit de Sila, a venit din nou în Listra și l-a luat și pe Timotei cu el la apostolie.

Din Listra au trecut în Macedonia (anul 52). Au propovăduit în Filipi, în Tesalonic și Bereea. Timotei a rămas aici ca să întărească pe credincioși în sfânta învățătură. După aceea a fost trimis de Sfântul Pavel la Tesalonic să mângâie și să încurajeze pe cei de acolo. Ceva mai târziu s-a întâlnit cu dascălul său în Corint și s-au dus la Ierusalim, apoi la Efes unde au stat mai bine de doi ani.

Cum creștinii din Corint aveau nevoie de ajutor în păstrarea credinței, Timotei a fost trimis la ei. Întâlnindu-se iarăși în Troada, s-au întors în Palestina. De data aceasta, Sfântul apostol Pavel a fost prins în Cezareea și trimis la Roma. Timotei l-a însoțit și la Roma.

După ce Sfântul Ioan evanghelistul, primul episcop al Efesului, a fost alungat de împăratul Domițian în insula Patmos, Sfântul Timotei a devenit episcopul Efesului.

La data de 22 ianuarie 97 păgânii din Efes l-au ucis pe Sfântul apostol Timotei cu pietre, primind astfel cununa muceniciei.

În anul 356, sfintele lui moaște au fost duse în Constantinopol de Sfântul Artemie Duxul, din porunca împăratului Constantin, și au fost puse în Biserica „Sfinților Apostoli", împreună cu ale Sfinților apostoli Luca și Andrei.

Sfântul cuvios mucenic Anastasie, persul

A trăit într-o vreme de grea încercare pentru creștinii din Imperiul Bizantin. Heraclius (610-641) pierdea provinciile imperiului din Orientul Mijlociu una după alta. Armata perșilor lui Cosroes Anușirvan a cuprins în anul 614 și Palestina și au intrat în Ierusalim, de unde au luat ca trofeu Sfânta Cruce pe care a fost răstignit Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Între ofițerii perși din armata lui Cosroes era și un fiu de mag din localitatea Rasech, anume Magundat. El nu înțelegea un lucru: cum se dă atâta cinstire lemnului crucii și de ce trec atâția perși la religia Celui Răstignit (creștinismul) ? A începută să cerceteze Sfânta Scriptură și învățăturile creștine. Întors din campania militară a lui Cosroes, a părăsit armata și s-a dus în orașul Hierapolis din Siria, iar de aici, la Ierusalim.

Patriarhul Zaharia era în robie la perși. Modest, locțiitorul său, l-a botezat dându-i numele de Anastasie. În anul 631, Anastasie s-a călugărit. După șapte ani de stat în mănăstire, a cercetat orașele Diospolis, Garizim și Cezareea Palestinei. Aici, văzând îndeletnicirile pline de superstiții ale soldaților perși, le-a vorbit despre adevăratul Dumnezeu. Marzaban, conducătorul persan al orașului, a poruncit să îl prindă, considerându-l spion. A aflat însă că este creștin. Din această cauză a fost supus supliciilor și în cele din urmă a primit cununa muceniciei în anul 628.

Proloagele din 22 ianuarie

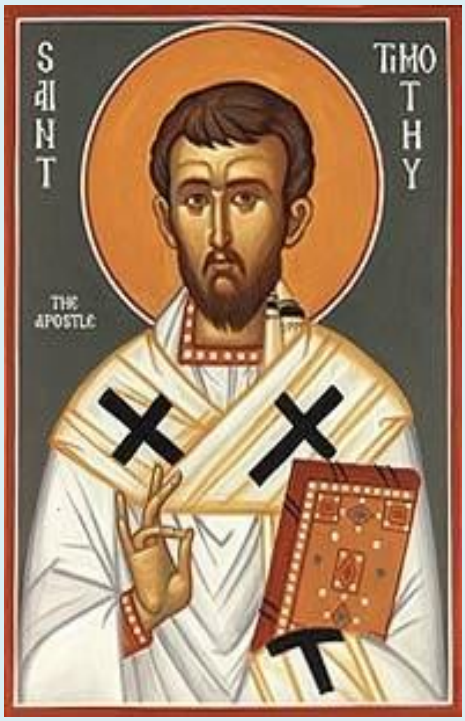

Luna ianuarie în 22 zile: Sfântul apostol Timotei, ucenicul Sfântului apostol Pavel († 109)

Aceasta a fost din cetatea Listra şi din ţara Licaoniei (Asia Mică), trăgându-se din tată grec şi din mamă evreică Eunice cu numele, bine credincioasă ca şi mama ei Loida şi a fost ucenic iubit al marelui Pavel apostolul (51-68).

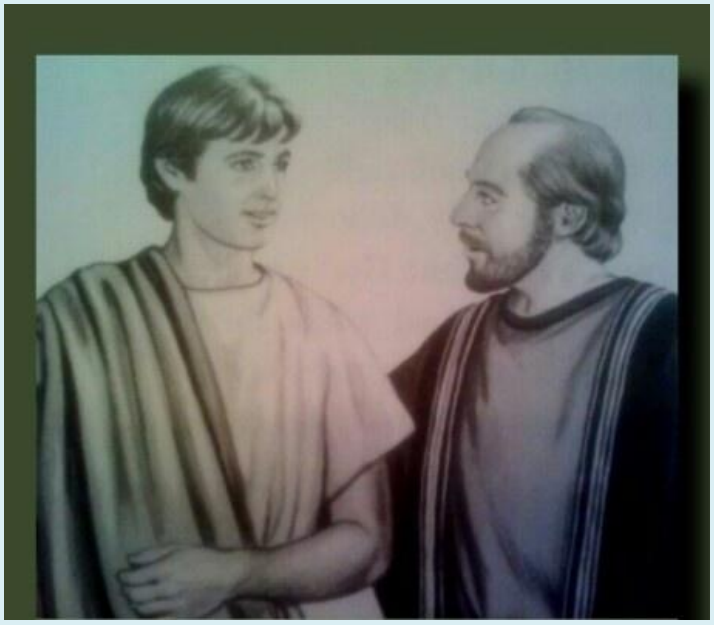

Pomenind de acest ucenic al său, Sfântul Pavel scrie că Timotei cunoştea Sfintele Scripturi din pruncie şi că se bucura de un nume bun între creştinii din ţara lui. Aceste bunătăţi şi alte daruri de inimă, de minte şi de zel neobosit, au îndemnat pe fericitul Pavel să ia aminte şi să-l ia pe Timotei ca tovarăş de lucru apostolesc, tot timpul vieţii sale, şcoală şi slujire în care fericitul Timotei s-a dovedit totodată şi un adevărat om al lui Dumnezeu, dar şi un iubit fiu duhovnicesc şi apostol, ucenic al marelui apostol.

Deci, ***a însoţit pe Pavel, propovăduind împreună cu el pe Hristos, în Efes, în Corint, în Macedonia, în Atena, la Roma, la Ierusalim, în Spania şi în alte multe locuri şi a avut partea fericită să fie închis, pentru Domnul nostru Hristos, mărturisind credinţa în faţa unui mare număr de martori.***

A fost hirotonit episcop de Efes de Sfântul Pavel, la întoarcerea acestuia de la Roma, către anul 64 şi rămânând în Efes, i s-a încredinţat şi grija bisericilor din Asia, măcar că era încă tânăr şi nedeprins la cârmuirea Bisericii lui Dumnezeu.

Drept aceea, s-a învrednicit a i se scrie două epistole, una din Macedonia, alta din Roma, unde Pavel era închis a doua oară, epistole din care se vede cât era de iubit şi îndrumat de marele său dascăl, epistole care se pot citi şi astăzi în şirul Epistolelor pastorale din Noul Testament: ***"Adu-ţi aminte şi înflăcărează darul lui Dumnezeu, care este întru tine, prin punerea mâinilor mele"***, îi spune el îndeosebi. În cea de a doua epistolă mai ales, Pavel, presimţind că i se apropie sfârşitul, îi mărturisi lui Timotei dorinţa lui de a-l vedea la Roma, înainte de a muri.

Şi a păstorit acest fericit Timotei, ca episcop, marea cetate a Efesului, înainte şi în vremea surghiunirii Sfântului evanghelist Ioan, în insula Patmos. Şi aşa, împlinindu-şi cu vrednicie lupta cea bună a sa, bine şi neştirbită păzind, adică vistieria credinţei şi a vieţii creştine şi hirotonind mulţi urmaşi, diaconi, presviteri şi episcopi, Bisericii lui Dumnezeu.

Sfântul apostol Timotei s-a mutat la Domnul, fiind ucis cu pietre şi cu pari la sărbătoarea barbară din Efes, Catagrion numită în anul 97, în zilele împăratului Nerva-Traian.

Iar sfintele lui moaşte au fost aduse la Constantinopol şi aşezate în biserica Sfinţilor Apostoli, din porunca împăratului Constanţiu, fiul marelui Constantin, la anul 356.

Întru această zi, pomenirea Sfântului şi prea cuviosului mucenic Anastasie persul († 628)

Slăvitul mucenic Anastasie a fost din Persia, pe vremea lui Cosroes, care împărăţea peste perşi şi a lui Heraclie(610- 641), care împărăţea la romani. Ţinutul Razeh era patria sa iar locul de naştere, oraşul ce se numea Nun. Şi era numele său, mai înainte, Magundat, fecior al unui vrăjitor, anume Vava, de la care a învăţat meşteşugul vrăjitoriei, încă din tinereţe.

Şi, ajungând Magundat la vârsta de bărbat, a fost rânduit în ceata ostaşilor, ce se chema a Tironilor, şi petrecea în cetatea împărătească, slujind lui Cosroes. Deci, prădând perşii locurile sfintei cetăţi a Ierusalimului au prins mulţime de robi şi a fost luat de dânşii şi cinstitul lemn al cinstitei Cruci, pe care Iisus Hristos, Domnul, a răbdat patima cea după trup; şi se dusese vestea de minunile ce făcea Sfânta Cruce în ţara lor, încât se zicea: "Dumnezeul creştinilor a venit la noi."

Deci, deodată, i s-a aprins lui Magundat sufletul în taină şi, fiind biruit de darul lui Dumnezu, încerca cu multă osârdie să cunoască taina credinţei şi, aflând de la un credincios toată rânduială crucii, a crezut în Hristos. Si avea Magundat un frate după trup si erau amândoi în ceata aceluiaşi conducător, trimis cu oastea sa, de împăratul Persiei, la război în împărăţia grecească. Deci, aflând că la Calcedon, împăratul Heraclie a înfrânt armatele perşilor, Magundat s-a despărţit de fratele său şi a mers la Ierapolis şi, aflând un argintar, de acelaşi meşteşug cu el, a rămas o vreme lucrând acolo, iar, mai apoi, s-a dus la Ierusalim şi, botezându-se în sfânta cetate, s-a numit Anastasie.

Deci, alegând el viaţa monahicească, a mers la mănăstirea Sfântului Sava şi a luat sfânta schimă a monahilor. Şi a străbătut acolo toată calea cea sfântă ce duce pe om la fapta cea bună, că, învăţând sfintele cărţi şi psaltirea pe de rost, dar, mai vârtos, pornindu-şi şi mai înfierbântat dorul ce avea către Dumnezeu, se ruga să-şi săvârşească viaţa prin mucenicie şi prin sânge, iar, văzând pe pereţii bisericilor chipurile sfinţilor şi citind din cărţi, ca şi cum ar fi fost aievea, mult se aprindea spre urmarea acestora.

Iar când s-au împlinit şapte ani de la venirea lui în mânăstire, i s-a arătat lui în vis, că s-a apropiat de el un bărbat luminat, ţinând un pahar de aur plin de vin zicându-i: "Primeşte şi bea." Şi, luându-l el, l-a băut tot. Şi încă în somn fiind, înţelegea că acesta era semnul cel dorit de el, al poftei ce avea sădită în inima sa, ca să mărturisească pentru Hristos.

Şi, încă praznicul Sfintei Învieri fiind, împărtăşindu-se cu Sfintele Taine, a ieşit din mânăstire şi s-a dus în Cezareea Palestinei. Şi, în aceea vreme, perşii stăpâneau Palestina şi locuiau acolo. Deci, mergând el pe uliţe şi văzând pe vrăjitorii perşi şi vrăjile lor, şi mult batjocorind cele ce făceau ei, iar pe sine numindu-se că este creştin, a fost prins de dânşii şi adus la Marzavan, domnul lor. Şi stând cu îndrăzneală în faţa lui şi mărturisindu-se că este creştin, acela a poruncit să fie pus în lanţuri şi să care pietre.

Şi, mergând la osândă, mulţi din neamul lui îşi băteau joc de el, smulgându-i barba, rupându-i haina, şi tot felul de batjocuri aruncând asupra lui, că socoteau credinţa în Hristos o ocară adusă neamului lor. Şi, bătut fiind foarte rău, a fost adus în faţa lui Cosroes, împăratul perşilor. Şi, mărturisind pe Hristos şi neprimind a se întoarce, iarăşi, spre legea lor cea păgânească, după ce a fost bătut cu toiege fără milă, l-au spânzurat de o mână, atârnându-i o piatră dedesupt. Deci, rămânând neclintit în credinţă, i-au pus un laţ de grumaz şi, abia răsuflând, i-au tăiat capul. Şi aşa s-a săvârşit în Domnul Sfântul mucenic Anastasie Persul, la 22 ianuarie anul 628.

Întru această zi, cuvânt din Pateric, despre un stareţ şi un demon.

S-a suit odinioară un stareţ, din Schit în Ternuf, unde locuia singur; şi i-au adus lui, pentru osteneala postului, puţin vin. Însă oarecine, auzind de dânsul, a adus la el pe un îndrăcit.

Deci, a început demonul a cleveti pe bătrân şi a zice: "Au la acest băutor de vin m-aţi adus adus pe mine ?"

Iar stareţul, smerindu-se nu voia ca să-l scoată pe el deodată. Însă, pentru că-l ocăra demonul, i-a zis: "Cred lui Hristos, că nu voi sfârşi să beau paharul acesta, până ce nu vei ieşi tu, demone."

Şi cum a început stareţul a bea, a strigat demonul tare şi a zis: "Mă goneşti pe mine, o bătrânule!"

Şi mai înainte până a nu sfârşi paharul de băut, a ieşit dracul, prin voia lui Hristos.

Întru această zi, cuvânt al prea cuviosului Părintelui nostru Efrem Sirul, de suflet folositor.

Să nu-ţi cheltuieşti toată vremea vieţii tale întru grija trupului tău. Ci, când va flămânzi trupul şi hrană va cere, adu-ţi aminte că şi sufletul tău de aceeaşi hrană are trebuinţă. Şi, precum trupul, dacă nu se va împărtăşi de hrana cea trupească, moare, aşa şi sufletul, dacă nu se va împărtăşi de cea duhovnicească. Că îndoit este omul: şi cu suflet şi cu trup. Şi pentru aceasta zicea Iisus: "Deci, tu, iconomule, dă pe cele ale sufletului, sufletului, şi pe cele ale trupului, trupului." Nu numai pe trupul tău să-l hrăneşti, iar pe suflet să-l laşi lipsit şi mort de foame.

Pentru acest fel de suflet zice apostolul: "Iar văduva care se ospătează numai cu trupul, moartă este de vie."(Tim. 5, 6). Deci, să nu laşi sufletul tău să moară de foame, ci hrăneşte-l pe el cu cuvintele lui Dumnezeu, cu psalmi şi cu laude şi cu cântări duhovniceşti, cu citirile dumnezeieştilor Scripturi, cu ajunări şi cu privegheri, cu lacrimi şi cu milostenii; cu nădejdea şi cugetarea bunătăţilor celor ce vor să fie, celor veşnice şi nestricăcioase.

Acestea şi cele asemenea acestora sunt hrana şi viaţa sufletului. Pentru care şi marele prooroc zicea: "Făcutu-mi-s-au lacrimile mele pâinea ziua şi noaptea" (Psalm 41, 3). O, fericit suflet al proorocului David, încăperea şi sălaşul Sfântului Duh! În fiecare zi şi noapte plângea. Iar noi nici măcar un ceas nu voim să ne umilim şi să ne pocăim. O, câtă bucurie se face în cer, când omul păcătos pe pământ va lăcrima şi va lepăda obiceiul cel rău şi va urî păcatul şi va zice: "Spre toate poruncile Tale m-am îndreptat, toată calea nedreaptă am urât."(Psalm 118, 128).

Să nu fii obraznic, ca să nu fii urât de toţi; să nu-ţi pricinuieşti semeţie, să nu dai odihnă niciodată trupului tău, ca să nu se facă greutate sufletului tău, defăimarea să nu-ţi răpească dorinţa ta, deznădăjduirea să nu-ţi încuie pocăinţa ta, trufia să nu te tragă în jos de la ceruri, să nu vădească grăirea cele ascunse ale tale, invidia ta, să nu întunece pe cineva. Nebunia să nu orbească priceperea ta. Să nu

întunece trândăvia înţelepciunea ta, să nu domnească prostia peste mintea ta, nesocotinţa să nu schimbe chibzuinţa ta, nici altceva din cele oprite, tăinuindu-se de minte, să intre pe ascuns în inima ta şi să te fure de la Împărăţia lui Dumnezeu.

Ci, trezeşte-te, după cum este scris, cugetând ziua şi noaptea, ca nu cumva cel rău să afle mintea ta deşartă de cugetarea cuvintelor lui Dumnezeu şi să-şi semene, întru dânsa, sămânţa sa. Vrednic de jale şi ticălos este cela ce este departe de dragoste, căci visând şi batjocorind, îşi trece zilele lui. Cine nu va plânge pe omul acela, care este departe de Dumnezeu ? Că zic vouă, fraţilor, că cela ce nu are dragoste de Dumnezeu, vrăjmaş al lui este. Că nemincinos este cela ce a zis: "Oricine urăşte pe fratele său, este ucigaş de oameni."(Ioan 3, 15). Căci cela ce nu are dragoste este prieten al diavolului, vas al trufiei, împreună vorbitor al celor ce grăiesc de rău, al mândriei lucrător şi, pe scurt, unealtă este a diavolului. Vrednic de jale şi ticălos este acela ce nu a câştigat răbdare, căci el se vântură de vânt, ocară nu suferă, în necazuri este leneş, la supunere cârtitor, la ascultare împotrivitor, la rugăciune trândav, la întrebări pregetător, la schimb de cuvinte viteaz.

Cela ce nu are răbdare, multe pagube pătimeşte şi a se apuca de fapta cea bună, unul ca acesta nu poate. Ci, mai vârtos, se împotriveşte şi pe cei ce sporesc îi pizmuieşte. Iar fericit este omul acela care nu se mânie cu înlesnire, şi mânia n-o primeşte, cela ce duhul iuţimii nu-l are şi pe Duhul cel Sfânt nu-l întărâtă. Unul ca acesta de toţi se slăveşte, este lăudat de îngeri şi de Hristos iubit este. Trupul acestuia şi sufletul lui totdeaua sunt sănătoase. Iar cela ce de duhul iuţimii este ţinut, de multe ori, din lucru de nimic, se mânie şi cu adevărat vrednic de jale şi ticălos este. Cela ce se mânie îşi ucide sufletul.

Mai înaltă decât toate lucrurile cele bune şi decât toate faptele bune, este dragostea, tot aşa, decât toate păcatele mai grea este ura de frate. Căci, cela ce urăşte pe fratele său, petrece în moarte. Şi cela ce opreşte plata şi cela ce urăşte pe fratele său se vor osândi în locul cel cumplit de chin al ucigaşilor. Deci, când vei păcătui, să nu aştepţi învinuirea şi mustrarea de la altul, ci, înainte de a fi învinuit şi certat, prihăneşte-te tu însuţi de cele făcute de tine. Şi la mărturisire aleargă şi să nu te ruşinezi, căci ai lucrat cele ce te ruşinează, şi nu te-ai ruşinat, şi acum te ruşinezi de graiurile, care te îndreptează pe tine ? Spune-le aici, ca să nu le spui acolo, nevrând. Că mărturisirea păcatelor se face piezare greşelilor. Că, oare, pentru că nu le ştie, vrea Dumnezeu să le cunoască ? Nu. Ci vrând ca noi, întru simţirea celor greşite să venim, prin mărturisire.

Oare, vreun lucru greu şi împovărător cere de la noi Dumnezeu? El cere zdrobirea inimii, umilinţa gândurilor, mărturisirea greşelilor, stăruinţa dureroasă şi cu toată puterea, iar după mărturisire şi iertarea păcatelor, îţi cere şi păzirea de

păcate, de aici înainte. Că mai bun lucru este, adică, a plânge şi a te tângui, aici, în această scurtă şi vremelnică viaţă, decât, aici, să râzi şi apoi să te duci acolo şi să fii chinuit în veacul veacului. Te ruşinezi, însă, şi te înroşeşti să-ţi spui păcatele ? Dar ruşine este, mai vârtos, a păcătui şi a nu mărturisi.

Zi gândului tău că, dacă acum nu se va mărturisi, atunci şi acolo le vei mărturisi toate în mijlocul priveliştii a toată lumea, când mai multă este osânda, când mai mare este vădirea şi mustrarea; deci, când este trebuinţă de mărturisire, să nu ne ruşinăm; nici să întârziem. Că nu este ruşine când ne mărturisim păcatele, ci îndreptare şi, de n-ar fi aşa, n-ar avea plată mărturisirea. Ascultă ce se zice: "Spune-ţi dar tu întîi păcatele, ca să te îndreptezi, că nu pentru a chinui îţi porunceşte ţie ca să te mărturiseşti, ci ca să fii iertat."

Deci, să facem mărturisirea cu tot dinadinsul, nu pentru fapte numai, ci şi pentru graiuri şi gânduri. Şi să ne sârguim după asemănarea greşelilor şi pocăinţa să o arătăm. Să întrebăm cugetul şi mult să îl certăm ca să nu îndrăznească, după îndreptare, să cadă, iarăşi, în acea prăpastie a păcatului, temându-se de osânda rănii celei dintâi. Deci să ai o carte a cugetului, în care să scrii păcatele cele din fiecare zi, şi, în fiecare zi, pune-ţi înainte cartea şi socoteşte lucrul cel bun şi cel rău, pe care l-ai lucrat. Şi adu-ţi aminte de răul cel de foc, de viermele cel neadormit, de iadul cel amar, ca, prin frica muncilor, lucrul cel bun să-l adaugi, iar pe cel rău să-l scazi.

Să lăcrimăm mai înainte de vreme, ca să nu scrâşnim din dinţi, întru acea vreme. Să plîngem vremelnic, ca prin această jertfă să fim plăcuţi lui Dumnezeu. Cu apa aceasta adăpându-se, omul aduce roadă. Cu apa aceasta ţarina se spală, cu apa aceasta focul se stinge, întunericul se luminează, legăturile se dezleagă, cei rătăciţi se întorc, toţi se mântuiesc, Dumnezeu Se proslăveşte. Cu apa aceasta şi Petru şi-a spălat întinăciunile făcute de dânsul, că, ieşind afară, a plâns cu amar. Dumnezeului nostru, slavă !

Sfântul Nicolae Velimirovici - Proloagele de la Ohrida - Pomenirea Sfântului apostol Timotei

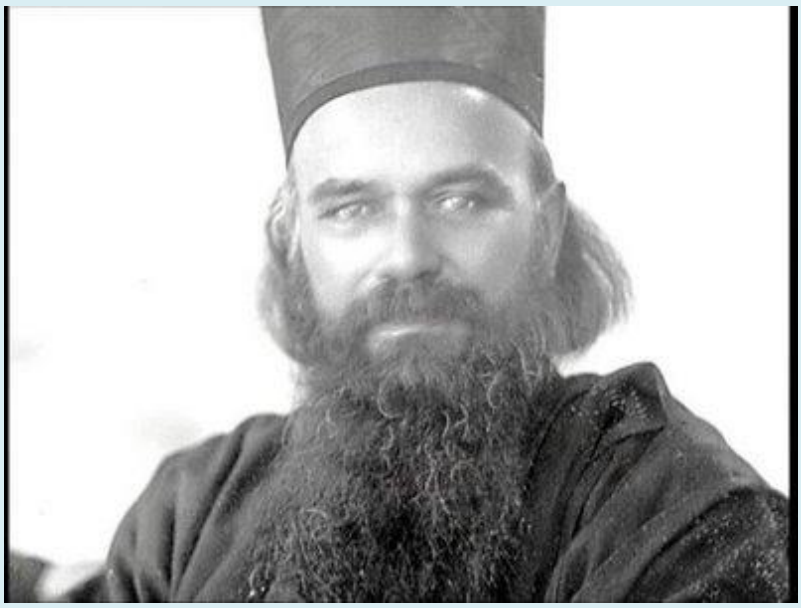

Timotei a fost unul dintre cei şaptezeci de apostoli. El s-a născut în Lystra din Licaonia dintr-un tată grec şi o mamă evreică.

Sfântul apostol Pavel le lăuda pe mama şi bunica lui Timotei pe socoteala credinţei lor celei mari: ***Şi pentru că îmi aduc aminte de lacrimile tale, doresc mult să te văd, ca să mă umplu de bucurie; îmi aduc iarăşi aminte de credinţa ta neprefăcută, precum s-a sălăşluit întâi în bunica ta Loida şi în mama ta Eunichi, tot aşa, sunt încredinţat, că şi întru tine (II Tim. l :4-5).***

Timotei 1-a întâlnit prima oară pe marele apostol în Lystra, şi a fost martor ocular când Pavel 1-a vindecat pe ologul din naştere.

Mai târziu Timotei a fost însoţitorul aproape nedespărţit în călătoriile Sfântului apostol Pavel, călătorind împreună cu el în Ahaia, în Macedonia, în Italia şi în Spania.

Având un suflet blând, el avea în acelaşi timp o râvnă arzătoare pentru credinţă şi era un vorbitor neîntrecut.

Timotei a fost un mare propovăduitor al Cuvântului lui Dumnezeu, contribuind mult la răspândirea şi zidirea Lui.

Pavel îl numeşte adevăratul său fiu în credinţă: ***Pavel, apostol al lui Iisus Hristos, după porunca lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru şi a lui Iisus Hristos, nădejdea noastră lui Timotei, adevărat fiu în credinţă: Har, milă,***

pace de la Dumnezeu-Tatăl şi de la Hristos Iisus, Domnul nostru (I Tim. l : l - 2).

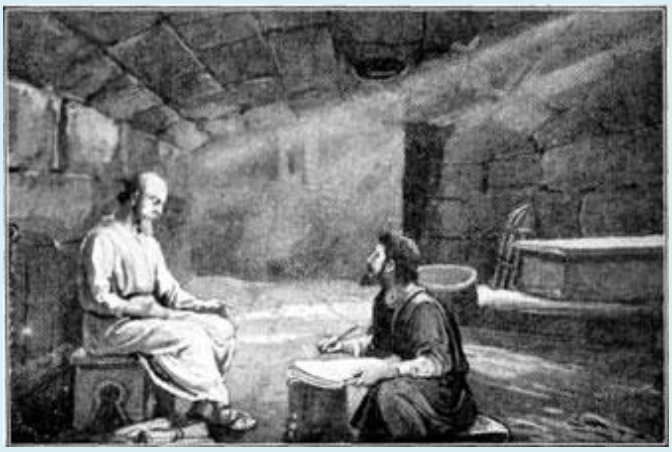

După martiriul lui Pavel, Timotei 1-a avut ca învăţător pe Sfântul Ioan evanghelistul.

Dar când împăratul Domenţian 1-a surghiunuit pe Ioan din Efes în insula Patmos, Timotei a rămas în Efes ca episcop.

În timpul unui festival păgânesc numit Katagogium, păgânii, din ură şi invidie faţă de creştini, în chip trădător şi uneltind pe ascuns, 1-au atacat pe Timotei şi 1-au ucis cam pe la anul 93 după Hristos.

Mai târziu cinstitele sale moaşte au fost mutate la Constantinopol şi îngropate în Biserica Sfinţilor doisprezece apostoli, între mormintele Sfântului evanghelist Luca şi al Sfântului apostol Andrei, cel întâi chemat.

Cântare de laudă la Sfântul apostol Timotei

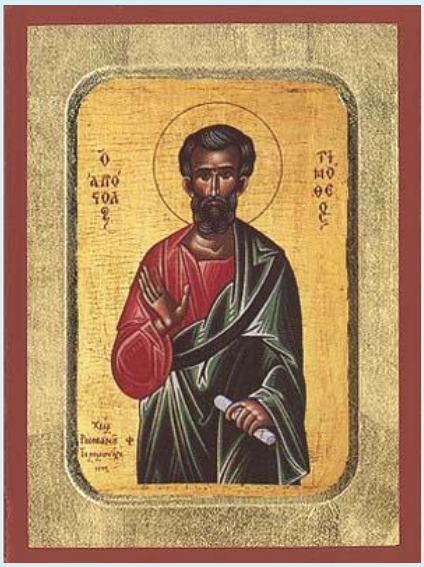

O, Sfinţilor apostoli cei arzând de Duhul,
Atleţilor duhovniceşti, de Duhul luminaţi,
Cu biruinţa lui Hristos, voi lumea aţi biruit,
Aţi biruit lumea şi Biserica o aţi zidit.

O uriaşilor vulturi, voi puternic v-aţi înălţat,
Puternic aţi alergat, în bătăi, în chinuri şi-n moarte;
De lume uşor v-aţi despărţit,
Căci de Hristos nedespărţiţi aţi fost.

Iubirea lui Hristos pe toate celelalte vi le-a făcut gunoaie.
Iubirea lui Hristos v-a proslăvit în veci.

Pe voi cei batjocoriţi de tiranii acestui veac,
Hristos vă cinsteşte cu cununile strălucitoare
Ale zilei celei ne-nserate.

Pe voi cei batjocoriţi de înţelepţii acestui veac,
Hristos fraţi ai îngerilor vă face şi căpetenii ale sfinţilor.

Rugaţi-vă lui Hristos pentru noi,
O, vulturilor ai Săi,
Ca şi pe noi El să ne înnoiască cu Duhul Său Cel Sfânt!

O, Sfinte apostole Timoteie,
Luceafăr mai strălucitor între stele,
Ajută-ne şi nouă păcătoşilor
Cu sfinte rugăciunile tale!

Sfântul Ioan Gură de Aur - Cuvânt despre Sfântul apostol Timotei şi consumul de vin

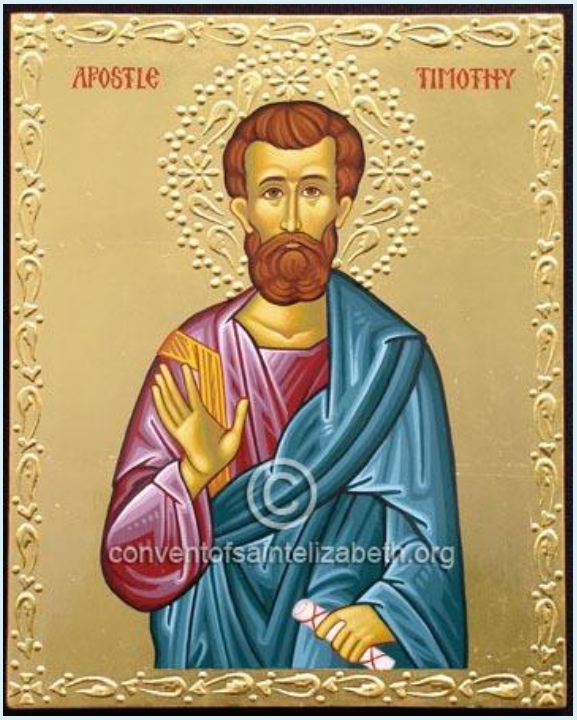

„De acum nu bea numai apă, ci foloseşte puţin vin pentru stomacul tău şi pentru desele tale slăbiciuni ” (I Timotei 5, 23)

Cu aceste puţine şi parcă neînsemnate cuvinte ne vom ocupa astăzi în toată cuvântarea, iar aceasta nu o facem din ambiţie, spre a arăta oarecum darul vorbirii, căci ceea ce noi spunem nu este proprietatea noastră, ci ni s-a dat de harul Sfântului Duh.

Dar noi ştim a cerceta mai de aproape cuvintele biblice aduse, pentru ca pe cei uşori la minte dintre ascultătorii noştri să-i deşteptăm şi să-i convingem cât de nemărginit de mare este comoara Sfintei Scripturi, şi cum cineva nu trebuie să treacă repede peste nici un loc din ea. Dacă acel loc neînsemnat şi uşor de înţeles, care se pare că nu ar cuprinde nimic important şi special, totuşi ne dă prilejul de o mare îmbogăţire şi este izvorul unei înalte înţelepciuni, cu cât mai vârtos vor fi acele locuri ale Scripturii, a căror bogăţie lăuntrică chiar de la început se înfăţişează privirii, care pe cei ce iau aminte îi umplu cu mii de comori.

De aceea, să nu trecem repede peste acele graiuri ale Sfintei Scripturi, care ni se par neînsemnate, căci toate purced de la Duhul Sfânt, iar harul Sfântului Duh niciodată nu este mic şi de nebăgat în seamă, ci totdeauna mare şi slăvit şi vrednic de Dătătorul cel înalt.

Deci, să ascultăm cu luare-aminte neîmprăştiată, căci şi topitorii de metale ridică nu numai lingourile de aur, ci caută cu mare luare-aminte şi bucăţelele cele mai mici. Fiindcă şi noi, acum suntem topitori de metale - adică gura apostolului este baia noastră cea purtătoare de aur, iar ceea ce noi scoatem din ea nu aruncăm în cuptor, ci o depunem în sufletele noastre, şi aprindem nu o flacără obişnuită, ci focul Sfântului Duh, să alegem cu grijă şi cele mai mici grăuncioare ale metalului apostolic.

Deşi cuvântul acesta din Sfânta Scriptură este scurt, totuşi este de mare însemnă-tate, pentru că vrednicia mărgăritarelor nu stă în grămada materiei, ci în frumuseţea lor. Tot aşa se întâmplă şi cu citirea Sfintelor Scripturi, învăţătura cea pământească adeseori aduce multe vorbe deşarte, vorbeşte către ascultători foarte multe, iar la urmă îi slobozeşte cu mâinile deşarte, fiindcă ei din toate acele cuvinte nu pot trage vreun folos, nici mare, nici mic.

Dimpotrivă, cu Sfânta Scriptură nu este aşa. Ea, în puţine cuvinte, împărtăşeşte înţelepciunea cea mai înaltă, şi adeseori este de ajuns un singur loc din Biblie spre a avea o merinde pentru toată viaţa. Fiind deci bogăţia Sfintei Scripturi atât de mare, să fim cu luare-aminte, şi ceea ce se va zice să primim cu o minte deşteaptă.

Mai întâi, să luăm seama la fapta cea bună a lui Timotei şi la îngrijirea cea delicată a apostolului Pavel, căci amândouă sunt însemnate în locul nostru cel din Biblie.

Ce poate fi mai iubitor, decât aceea că Pavel, aflându-se la o aşa de mare depărtare, şi fiind împresurat de aşa de însemnate treburi, se îngrijeşte de sănătatea ucenicului său şi îi scrie cu astfel de grijă pentru vindecarea bolii? Şi, pe de altă parte, ce se poate asemăna cu fapta cea bună a lui Timotei? El aşa de tare nesocotea traiul cel bun, şi aşa de puţin preţuia o masă bună, încât pentru postul lui cel mult căzuse în boală. Căci el nu era bolnăvicios din firea sa, ci numai îşi stricase stomacul prin post şi printr-o totală înfrânare de la vin.

Aceasta ne-o arată apostolul hotărâtor. El nu zice simplu: „întrebuinţează puţin vin", ci mai întâi: „Nu bea numai apă". Cuvintele „nu bea numai apă" înseamnă că Timotei până atunci a băut numai apă, şi din cauza aceasta slăbise. Cine nu se va mira de acest aspru chip de vieţuire? Iar că Timotei a ajuns la un înalt vârf al virtuţii, aceasta arată despre dânsul învăţătorul său, Pavel, şi în alt loc, când zice: „Eu am trimis la voi pe Timotei, care este iubitul şi credinciosul meu fiu întru Domnul" (I Corinteni 4, 17).

Când Pavel îl numeşte fiu al său, fiu iubit şi credincios, ajung aceste cuvinte spre a arăta toată destoinicia lui. Judecăţile sfinţilor nu sunt povăţuite de favoare, ci sunt libere de orice părtinire.

Timotei nu ar fi fost aşa vrednic de mirare ca acum, chiar de ar fi fost cel mai iubit fiu al lui Pavel. Dar el nu era înrudit cu Pavel după trup, din contră, prin înrudirea sa cea duhovnicească cu apostolul îşi câştigase vrednicia de fiu al lui Pavel, pentru că el se sârguia a întipări întru sine faptele bune ale aceluia întocmai, totdeauna şi în toate privinţele.

Deşi încă tânăr, el purta acelaşi jug cu Pavel în toată lumea. Tinereţea sa nu l-a împiedicat la aceasta, căci râvna lui îl făcea a fi părtaş la ostenelile învăţătorului său, la întrecere cu dânsul. Martor la aceasta este iarăşi Pavel, când spune: „Nimeni să nu-l dispreţuiască pe Timotei, căci el lucrează lucrul Domnului ca şi mine" (I Corinteni 16, 10-11). Vezi că Pavel îi însuşeşte lui o râvnă deopotrivă de mare cu a sa? Dar ca să nu se pară cuiva că el numai zice acestea, de aceea el cheamă pe cititori a mărturisi faptele cele bune ale lui Timotei prin cuvintele: „Iscusinţa lui o cunoaşteţi, că precum un copil lângă tatăl său, împreună cu mine a slujit Evan-ghelia" (Filipeni 2, 22). El voieşte să zică: „Voi aţi primit dovadă de fapta cea bună a lui, şi sufletul lui este încercat".

Însă, deşi Timotei ajunsese la o astfel de înălţime a faptei bune, totuşi nu se credea sigur şi stăruia în luptă şi întru frică. De aceea, el mergea mai departe postind cu asprime, şi nu s-a lăsat a cădea în vinovăţie, ca mulţi alţii, care, după ce au postit un timp, de o dată sfârşesc cu totul, şi iarăşi părăsesc cu totul asprimea lor. El însă nu făcea aşa şi nu zicea întru inima sa: „De ce să postesc mai mult? Eu am biruit, poftele le-am învins, trupul mi-am omorât, pe diavol l-am bătut şi m-am făcut înfricoşat puterilor celor rele! De ce aş avea nevoie să mai postesc şi încă mai mult să mă asigur din această parte?". Din toate acestea el nimic nu zicea şi nu cugeta, ci pe cât era mai mare plinătatea meritului său, cu atât mai mult se temea şi se cutremura. Şi această înţelepciune a învăţat-o de la dascălul său.

Încă şi acesta, deşi fusese răpit la al treilea cer şi în Rai, unde auzise cuvinte negrăite şi înţelesese cele mai înalte taine, el, care cutreierase toată lumea, ca şi cum ar fi fost înaripat, zice în întâia sa epistolă către Corinteni: „îmi chinuiesc trupul ca nu cumva altora propovăduind, eu însumi să mă fac netrebnic" (I Corinteni 9, 27).

Iar dacă Pavel, după aşa de multe şi slăvite fapte mari avea frică, el care putea zice: „Mie lumea s-a răstignit, şi eu lumii" (Galateni 6, 14), cu cât mai vârtos trebuie să ne îngrijim noi? Şi cu atât mai vârtos, cu cât mai mult bine am făcut. Căci tocmai atunci satana se înfurie şi se întărâtă mai mult, când vede că noi

ţintim a ridica viaţa noastră la cele mai înalte fapte bune. Când el vede că noi am adunat toate lucrările îmbunătăţite şi încărcătura este plină, atunci el mai mult se trudeşte a sfărâma corabia noastră.

Când cade un om de rând şi neînsemnat, aceasta nu aduce întregii obşti vreo pagubă mare, dar dacă cineva a ajuns la vârful faptei bune şi este foarte renumit, un om pe care toţi îl cunosc şi îl admiră, dacă un asemenea om se ademeneşte şi cade, căderea lui şi paguba este mare, nu numai pentru că el a căzut aşa de adânc, ci încă şi pentru că mulţi dintre cei ce priveau la dânsul, acum se fac uşori la minte.

Precum paguba nu este aşa de mare când se vătăma vreun mădular mai puţin însemnat al trupului, ca atunci când tot trupul se face neputincios, când orbesc ochii sau se vătămă capul, tot aşa se întâmplă şi cu cei care se deosebesc prin virtuţile lor cele mari. Dacă lumina lor se stinge şi ei se pătează, ei pricinuiesc întregului trup o daună mare şi nereparabilă.

Toate acestea le ştia bine Timotei, şi pentru aceea se păzea din toate părţile. El ştia ce lucru primejdios este tinereţea, cât este de nestatornică cu duhul, lesne de amăgit şi uşor căzătoare, şi că are trebuinţă de un frâu întins. Căci ea se aseamănă unui pojar care cuprinde pe toate cele dimprejurul său şi repede le preface în flacără. De aceea, el se îngrădea din toate părţile pentru a stinge acest foc; se trudea ca să potolească această flacără în tot chipul şi a speriat calul cel sălbatic şi greu de îmblânzit cu astfel de silnicie, până ce a domolit săriturile lui, l-a îmblânzit, şi cu puterea cea mare a mâinilor l-a supus minţii celei conducătoare. Cadă trupul în slăbiciune, zicea el, numai sufletul să nu fie bolnav; trupul trebuie domolit, ca să nu împiedice mersul sufletului la cer.

Afară de aceasta, Timotei este de mirare în gradul cel mai înalt şi pentru că, deşi bolnav, nu părăsea lucrul lui Dumnezeu, ci cutreiera toate locurile mai mult decât cei sănătoşi cu trupul. Acum se arăta în Efes, acum în Corint; de multe ori în Macedonia, în Italia; pretutindeni pe uscat, pretutindeni pe mare, împreună cu învăţătorul său, şi a luat parte la toate luptele şi primejdiile lui, fără ca boala trupului să poată mărgini înţelepciunea sufletului. Atât de puternică era râvna lui pentru Dumnezeu!

Precum la cei care au un trup tare şi sănătos, starea lor cea bună nu le aduce nici un câştig, dacă sufletul lor cugetă lucruri de jos şi este trândav şi tâmp, tot asemenea, pe de altă parte, nu păgubesc nimic bolnavii prin suferinţa lor, dacă sufletul le este nobil, puternic şi înfocat.

Dar poate unii socotesc că citatul nostru cuprinde învoirea de a bea vinul fără de nici o grijă. Nu este aşa! Ci dacă cineva ia bine aminte la graiurile lui Pavel, va

vedea că ele cuprind mai vârtos necesitatea trezviei şi a înfrânării. Gândeşte numai că Pavel nu de la început a dat lui Timotei acest sfat, ci tocmai atunci când acesta slăbise, şi atunci nu deplin, ci numai cu o mărginire. El nu i-a zis: „bea vin", ci „puţin vin"', nu pentru că Timotei avea trebuinţă de această sfătuire şi pază, ci pentru că noi avem trebuinţă de acestea.

Pe când el cuvintele acestea le spune pentru Timotei, ne pune nouă măsură şi hotar în băutura vinului, şi voieşte ca noi să bem numai atât cât ne este trebuincios, iar nu a cădea în altă boală. Căci băutura cea peste măsură a vinului pricinuieşte amândurora, trupului şi sufletului, multe boli. Umple sufletul cu războiul patimilor şi stârneşte furtuna gândurilor destrămate, dar slăbeşte totodată şi puterea trupului, încât el se face slab şi uşor se strică. Căci precum pământul prin o prea mare inundare se înmoaie şi se desface, tot aşa băutura cea nemăsurată a vinului moaie, slăbeşte şi istoveşte trupul.

De aceea, să fugim de necumpătare, căci vinul este dat de Dumnezeu nu pentru ca să ne îmbătăm, ci ca să-l întrebuinţăm măsurat, ca el să ne veselească şi nu ca să ne pricinuiască dureri şi suferinţe.

Psalmistui zice: „Vinul veseleşte inima omului" (Psalmul 103, 16), iar tu îl faci izvor de tânguire, căci sufletul celui beat este învelit în întuneric. Vinul este un mijloc ales de vindecare, când se ţine măsura cea cuvenită la băutura lui.

Dar ce este mai necuviincios decât beţia? Beţivul este un mort viu, un duh rău de bunăvoia sa, un bolnav care nu se poate dezvinovăţi, un căzut care nu merită nici un pogorământ şi o defăimare pentru tot neamul omenesc. Căci beţivul nu este numai netrebnic pentru viaţa socială, şi nu numai nedestoinic pentru treburile casnice şi cele publice, ci chiar privirea lui este tuturor nesuferită şi el umple de cea mai mare greaţă pe oricine vine în apropiere de dânsul.

Dar ce este mai cumplit pentru beţivi este că pentru ei cerul este închis, şi ei nu pot ajunge la fericirea cea veşnică, pentru că pe ei, afară de pierderea de pe pământ, îi aşteaptă pedeapsa cea veşnică, cea nesuferită. „Beţivii, zice apostolul Pavel, nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu" (I Corinteni 6, 10).

De aceea, iubiţilor, să lepădăm această rea obişnuinţă şi să ascultăm pe Pavel, când zice: „bea puţin vin". Adică noi trebuie să întrebuinţăm mâncarea şi băutura pe care ni le-a dat Dumnezeu atunci când este trebuinţă, dar niciodată să nu trecem hotarele şi să cădem în necumpătare, ca să nu pierdem Împărăţia Cerurilor. Căreia fie ca să ne împărtăşim, prin harul şi prin iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine cinstea, puterea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(Extras din cartea Sfântul Ioan Gură de Aur - Predici la Duminici şi Sărbători - Cuvânt la Duminica a X-a după Pogorârea Sfântului Duh)

Traian Dorz - Binecuvântare, pentru Timotei

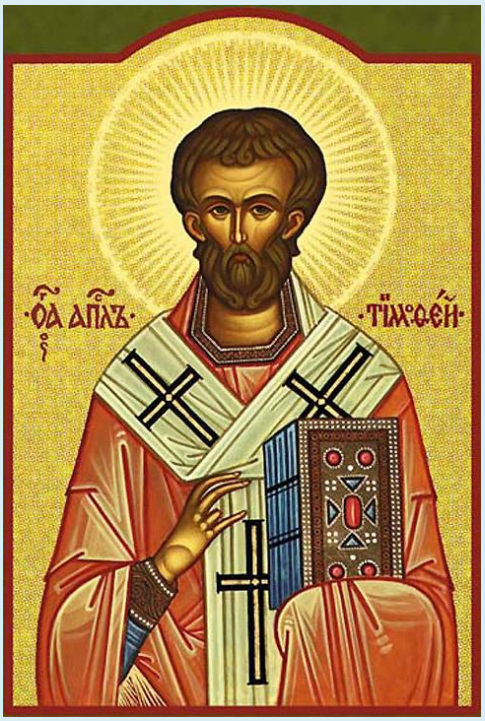

Binecuvântare,
pentru Timotei,
Doamne-a Ta-ndurare
fie-al lui temei,
Doamne-a Ta iubire
fie-al lui avut,
Doamne-a Ta-nsoţire
fie-i veşnic scut!

Timotei - tu să vrei
să-L iubeşti pe Hristos,
Timotei - tu să creşti,
să-L slujeşti credincios!

Binecuvântare,
peste el mereu,
paza lui cea tare
fie-i Dumnezeu,
sfânta Îndrumare
fie-i Duhul Sfânt,
fie-i dulce soare
Dulcele Cuvânt.

Binecuvântare,
pentru el oricând,
umble-n ascultare
credincios şi blând,
slujba fericită
împlinind supus,
slava nesfârşită
să i-o dea Iisus!

Sfântul apostol Timotei

??-97

26 ianuarie (latin)
22 ianuarie (bizantin)

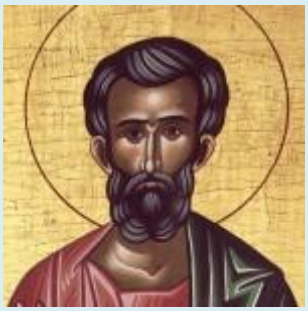

Biografii: varianta 1

Trăind în jurul marelui apostol al neamurilor, Sfântul Timotei (ca şi Sfântul Tit) este fixat acum în noul calendar liturgic după sărbătoarea „convertirii" Sfântului Paul. Timotei este imaginea ucenicului exemplar: ascultător, discret, activ, curajos. Pentru aceste calităţi Paul l-a voit tovarăş de apostolat, în locul lui Ioan Marcu, deja în toamna anului 50, în timpul celei de-a doua călătorii misionare.

Născut la Listra, unde Paul l-a întâlnit în timpul primei călătorii şi a fost printre primii care s-au convertit la Evanghelie, Timotei fusese educat în religia ebraică în dragostea faţă de Sfintele Scripturi de către bunica Loide şi de către mama Eunice. Din acest moment viaţa sa a decurs pe făgaşul paulin. Timotei era în compania lui Paul la Filipi şi Tesalonic. Îi întâlnim împreună la Atena, la Corint, la Efes, şi, în sfârşit, la Roma în timpul primei încarcerări a lui Paul. Timotei, neobosit „comis voiajor" al apostolului neamurilor, a ţinut legătura între Paul şi tinerele comunităţi creştine întemeiate de el.

Adesea îi înmâna scrisorile şi îi relata veştile privind aceleaşi comunităţi. Între anii 63 şi 66, când a primit prima scrisoare trimisă de Paul, Timotei era conducătorul Bisericii din Efes. De la Roma, Paul i-a scris o a doua scrisoare cu invitaţia de a merge degrabă la el, înainte de sosirea iernii. Este mişcătoare rugămintea bătrânului apostol către „fiul" Timotei, de a-i aduce o manta de lână, pentru a se apăra de frigul închisorii romane. Timotei a fost prezent la martiriul lui Paul, apoi s-a întors definitiv la sediul din Efes, unde, după o tardivă tradiţie, a murit ca martir în anul 97.

Sursa: "Sfântul zilei", de Mario Sgarbossa şi Luigi Giovannini, Edizioni Paoline, 1978, trad. pr. Iosif Agiurgioaei

Biografii: varianta 2

„Planul de nepătruns al înţelepciunii tale ne-a fost revelat de evanghelia mântuirii, căreia Sfinţii Timotei şi Tit i-au fost vestitori şi învăţători”.[1]

Sfinţii Timotei şi Tit sunt printre cei mai credincioşi ucenici ai Sfântului Paul şi şi-au consumat toată viaţa lor pentru răspândirea Evangheliei, urmându-l pe apostol şi punând în practică directivele sale. Să readucem pe scurt în memorie ceea ce ştim despre ei, bazându-ne, înainte de toate, pe scrisorile pauline şi pe Faptele apostolilor.

Timotei era încă foarte tânăr atunci când Paul şi Barnaba au ajuns în oraşul său, la Listra, în Licaonia (Asia Mică). Bunica sa, Lois, şi mama sa, Eunice, evreice din naştere şi credincioase tradiţiilor religioase, chiar dacă mama sa se căsătorise cu un grec, au primit imediat vestea cea bună adusă de Paul. Timotei a urmat şi el cu profundă convingere exemplul celor două femei, care îl educaseră în cultul faţă de Sfânta Scriptură, deşi nu fusese circumcis.

Când Paul s-a întors la Listra în a doua sa călătorie, i-au vorbit foarte frumos despre el şi apostolul a pus ochii pe acest tânăr cu inima curată şi cu mintea ageră şi i-a propus să-l urmeze în ministerul evanghelizării. Acest lucru a fost consimţit de cei din familie şi, în acelaşi timp, a adus o mare bucurie celor din mica, dar înflăcărata comunitate creştină. Fiind fiu al unei femei evreice, a fost circumcis nu pentru că acest lucru ar fi fost necesar în noua credinţă, dar pentru a avea un acces liber în comunităţile evreieşti din diaspora.

Din acest moment, „întreaga sa viaţă de tânăr şi de bărbat matur este asociată cu aceea a lui Paul, căruia îi va deveni ca un fiu, colaborator, tovarăş de călătorie, confident, prieten, moştenitor”[2]. Viaţa sa a fost o deplasare continuă spre comunităţile unde Paul îl trimitea, pentru ca apoi să se întoarcă la apostol pentru a-i aduce informaţii. S-a oprit pentru circa un an şi jumătate la Efes, împreună cu Paul. Îl regăsim la Ierusalim, unde l-a precedat pe Paul în aducerea colectelor făcute în comunităţile creştine, care au apărut între păgâni, pentru săracii din comunitate. Aici, Paul a fost arestat şi Timotei l-a urmat mai întâi la Cezareea şi apoi la Roma, asistându-l în toate nevoile sale şi semnând împreună cu el scrisorile adresate colosenilor, filipenilor şi lui Filemon.

După această primă detenţie romană, Paul i-a încredinţat lui Timotei importanta comunitate din Efes şi, în acea perioadă, i-a scris două scrisori, unde transpare profunda legătură ce se stabilise între cei doi. Foarte mişcător este apelul pe care Paul i-l adresează din cea de-a doua sa detenţie romană: „Eu de acum sunt oferit ca jertfă şi timpul plecării mele a sosit. Grăbeşte-te să vii la mine cât mai curând. Căci Dima m-a părăsit. Crescens este în Galaţia, iar Tit, în Dalmaţia.

Numai Luca este cu mine. Ia-l pe Marcu şi adu-l cu tine, căci îmi este de folos în slujire. Când vei veni, să-mi aduci mantia pe care am lăsat-o în Troas, la Carp, ca şi cărţile, în special pergamentele" (2Tim 4,6.9-13).

Nu ştim dacă Timotei a reuşit să ajungă la Roma şi să-l vadă pe apostol înainte de a fi martirizat. E de crezut că el şi-a sfârşit zilele la Efes, unde a fost întotdeauna venerat de creştini.

Dar elogiul cel mai frumos despre el îl găsim tot în scrisorile pauline, unde este numit „copilul meu iubit şi credincios în Domnul" (1Cor 4,17), „colaboratorul meu" (Rom 16,21), „copilul meu adevărat în credinţă" (1Tim 1,1), „fratele nostru şi slujitorul lui Dumnezeu în predicarea Evangheliei lui Hristos" (1Tes 3,2).

Note:
[1] MA II, 1045.
[2] C. SPICQ, Saint Paul. Les Epîtres Pastorales, Paris 1947, 33.

Sursa: "Martiri şi sfinţi din calendarul roman", Editura Sapientia, Enrico Pepe, trad. pr. Ioan Bişog

Biografii: varianta 3

Sfântul apostol Timotei era din cetatea Listra. Tatăl său a fost elin şi maica sa evreică, numita Eunice. Timotei s-a făcut ucenic al apostolului Pavel şi scriitor şi propovăduitor al dumnezeieştii Evanghelii. Mai în urmă, apostolul Pavel l-a pus episcop în Efes, după ce Sfântul Ioan evanghelistul, episcopul cel dintâi al Efesului, fusese izgonit de împăratul Domiţian în insula Patmos.

Timotei a avut dascăl nu numai pe Pavel ci şi pe evanghelistul Ioan de care se alipise. Sfântul Irineu, episcopul Lugdunului, povesteşte că apostolul Ioan, fiind aruncat de valurile mării, a ajuns la Efes şi mai apoi a fost iarăşi izgonit în Patmos.

Pe când fericitul Timotei cârmuia cu credinţă Episcopia Efesenilor, închinătorii la idoli, ţinând odată o sărbătoare a lor numită catagoghion, în Efes, au ieşit pe străzi cu idolii în braţe şi cu măciuci în mâini, cântând cântece, purtând măşti, gonind ca nişte tâlhari pe bărbaţi şi pe femei, şi omorând chiar pe mulţi oameni din popor. Pentru aceasta, episcopul Timotei i-a dojenit şi i-a îndemnat să se ferească de astfel de fapte urâte. Însă ei năvălind asupra lui cu măciuci l-au omorât.

Sfintele lui moaşte au fost aduse în Constantinopol de Sfântul Artemie Duxul, din porunca marelui împărat Constantin, şi au fost puse în biserica Sfinţilor Apostoli, unde i se face şi pomenirea.

Sursa: Calendar-Ortodox.ro

https://www.sfinticatolici.ro/timotei/

Sfântul apostol Timotei, cel ce pe cărările nevoinţelor duhovniceşti a urmat părintelui său, marelui Pavel

Sfântul apostol Timotei, cel ce pe cărările nevoinţelor duhovniceşti a urmat părintelui său, marelui Pavel, împărtăşindu-se de lumina înţelepciunii acestuia, cu razele rugăciunilor sale să strălucească şi inimile noastre spre a arăta desluşit slovele mărturisirii lui Hristos întru Duhul.

Sfântul apostol Timotei, cel ce ca o rază a înţelepciunii a urmat întru ascultare mersul părintelui său duhovnicesc, soarele apostolilor, să îndrepteze şi paşii gândului nostru spre Răsăritul Cel veşnic, a Cărui icoană slobozeşte razele cuvintelor dumnezeieşti.

O, Sfinte apostole Timotei, cel ce cu râvnă ai propovăduit pe Adevărul vieţii şi pentru adevăr ai suferit chinurile muceniciei, nu înceta a te ruga să fim noi scoşi din groapa înşelăciunii gândurilor rele la lumina pocăinţei.

Tropar

Adâncurile tainelor le-ai cercetat cu undiţa gândului smerit,
Şi ai culeş mărgăritarele de mare preţ ale Celui Nepreţuit,
Cu acestea străluceşte şi inimile noastre apostole mărite,
Ca întru lumina iubirii să vedem darurile nevoitorilor gătite.

Condac

Cu sângele muceniciei ai pecetluit jertfa neîncetată,

Şi ai zburat cu îngerii spre Cel ce e Dorirea adevărată,
Dintru înălţime trimite-ne acoperământul rugăciunilor tale,
Şi ne dă nouă cu umilinţă a săvârşi duhovnicească şi dorita cale.

Icos

Cu undiţa cuvântului ai pescuit pe cei din marea înşelăciunii,
Şi ascultând de părintele tău, te-ai făcut tuturor izvor al luminii,
Din darurile tale împărtăşeşte-ne şi pe noi, Apostole iubite,
Ca întru zborul Duhului să ajungem la înălţimile sfinţite.

Sfântul apostol Timotei, pecetea apostoliei Sfântului apostol Pavel, ce mărturiseşte desăvârşirea iubirii lucrătoare

Cu cheia gândului strălucit deschizând vistieriile Scripturilor,
te-ai umplut de înţelepciune,
Şi vasul inimii l-ai umplut cu mierea dumnezeiască
din a cuvintelor tainică adâncime,
La prăznuirea ta cinstită cetele apostolilor
te întâmpină cu florile laudelor,
Şi îngerii bătând măsura iubirii cu glasuri cristaline,
mărtutisesc înălţimea faptelor.

Din cuvintele sale părinteşti
Sfântul Pavel ţi-a ţesut haina iubirii
Şi cu aceasta împodobindu-te,
te-ai întărit în mărturisirea Treimii,
Razele cuvintelor dumnezeieşti mângâind inima ta,
ţi-au arătat adâncul înţelepciunii,
Şi în vasul gândului punând cuvintele cereşti,
le-ai împărtăşit tuturor prin lucrarea propovăduirii.

Epistolele părintelui tău duhovnicesc
au umplut inima ta de multă bucurie,
Căci cele înscrise de Duhul
pe filele inimii Sfântului Pavel întăreau acea mărturie,
Şi inima Bisericii s-a adăpat din izvorul bucuriei
contemplând cuvintele dumnezeieşti
Iar acum saltă ca o mireasă în hora luminată
de prezenţa chipurilor îngereşti.

Cuvintele părintelui iubit ţi-au fost
hrană de întărire în vremea suferinţei,
Şi sfaturile lui înţelepte au trezit

în sufletul tău gândul umilinţei.
Izvorul rugăciunilor sale a răcorit
focul necruţător al prigonirii,
Şi sub acoperământul binecuvântării sale
ai primit cununa mărturisirii.

Cu ploaie de pietre ai fost omorât, tu,
cel ce ai fost întărit de Piatra vieţii,
Şi loviturile parilor răbdând cu bărbăţie,
prin ele ţi s-a deschis uşa morţii,
Veselindu-te, ai fost ridicat de cetele îngereşti
spre tronul izvorâtor de slavă cerească,
Şi întâlnindu-l pe cel ce te-a sprijinit cu sfatul
i-ai dat sărutarea dumnezeiască.

Fiind chemat la şcoala apostoliei
te-ai arătat iscusit următor al cuvintelor părinteşti
Şi în corabia înţelepciunii gândul tău
a călătorit departe de tulburările lumeşti.

Străbătând multe căi alături de Sfântul Pavel
învăţat-ai meşteşugul apostoliei,
Şi cuvintele sale binecuvântate de Duhul
au lucrat în inima ta darul veşniciei.

În temniţă ai fost aruncat pentru că ai mărturisit
sămânţa Cuvântului aruncată în inimă,
Şi la Hristos ai adus turma cea înţelegătoare,
făgăduindu-i preacurata cunună.

În mijlocul mulţimii ai slobozit
glasul mărturisitor al Adevărului,
Şi nevoinţa părintelui tău urmând,
te-ai făcut vas de trebuinţă Stăpânului.

Cu pecetea episcopiei ai fost uns,
ca să mângâi inimile întristate cu untdelemnul bucuriei,
La înălţimea faptei bune ridicându-te,
te-ai făcut pod mântuitor al curăţiei.

Cetatea Efesului cu glas mulţumitor strigă
către cel ce a încununat-o cu mărire,
Şi şoaptele recunoştinţei sale străbat veacurile,

dând vrednică mărturisire.

Pe mine, cel întunecat la minte de norul patimilor,
mă slobozeşte din tulburare,
Cu tămâia rugăciunii mă întâmpină şi
scânteia gândului îmi va da luminare.

Rănile bolilor mele le vindecă
cu mirul milostivirii dumnezeieşti,
Şi atacurile vrăjmaşului le risipeşte
cu lumina rugăciunilor părinteşti.

Multe primejdii ai înfruntat
călătorind în corabia mântuirii,
Dar lăsându-te în vântul Duhului
ai călătorit cu nădejdea iubirii,
Comoara mântuitoare o ai aflat
abia la limanul Cuvântului,
La linişte deplină adu
gândurile mele cu puterea Stăpânului.

Păzit-ai cu străşnicie vistieriile
dreptei credinţe cu sabia Cuvântului
Şi tăind pe toţi tâlharii patimilor,
te-ai împodobit cu aripile gândului.
Odihnindu-te în palatul Duhului,
ai urcat treptele înalte ale rugăciunii
Şi bine plinindu-ţi datoria,
ai primit cununa mărturisitoare a jertfirii.

Spre lupta cea bună ai fost îndemnat
de al tău părinte iscusit,
Care cu stăruinţă te-a rugat să păzeşti
comoara în chip desăvârşit,
Toiagul cuvintelor sale dăruindu-ţi,
ţi-a arătat cum să păstoreşti poporul,
Şi sfaturile sale părinteşti
te-au călăuzit spre a păzi tot adevărul.

Cunoscând credinţa ta dumnezeiască,
spre stăruinţă apostolul te-a îndemnat,
Din izvorul Scripturii adăpându-te,
roua Cuvântului ai împărtăşit poporului însetat,

Şi pe lângă Sfântul evanghelist Ioan ucenicind,
ai învăţat din cercare despre taina iubirii
Împodobindu-te cu vălul harului,
te-ai arătat ca un înger propovăduitor al Luminii.

Cu al tău cuvânt drept ai înfruntat
mânia celor ce slujeau idolilor,
De aceea, pentru adevăr ai fost ucis,
însă ai primit sălăşluire în mijlocul îngerilor,
Adevărul cuvintelor tale l-ai întărit cu jertfa pentru mărturisire,
Şi cununa muceniciei ai dobândit
şi dumnezeiasca veselie.

Ceată de slujitori dumnezeieşti
ai lăsat în urma ta cu înţelepciune,
Care urmând paşii nevoinţelor mărturisirii tale
au dobândit cereştile cunune.

Scaunul arhieriei tale l-ai împodobit
cu darurile Cuvântului iubitor,
Care nu a încetat să reverse
lumina înţelepciunii Sale peste poporul drept măritor.

Ca o făclie aprinsă de focul iubirii dumnezeieşti
ai fost aşezat în scaunul arhieriei,
Şi împărtăşind tuturor lumina înţelepciunii,
i-ai călăuzit pe toţi spre norii mărturiei.

Primejduindu-ţi viaţa pentru Evanghelia lui Hristos,
ai urmat întru desăvârşită ascultare părintelui iubit,
Care te-a învăţat a nu te ruşina de tinereţea ta,
ci a învăţa pe toţi cuvântul Adevărului în chip desăvârşit.

Apucând în mână sabia râvnei pentru credinţă,
ai fost sfătuit să mustri pe cei călcători de lege,
Ca razele Adevărului să lumineze tuturor şi
să ridice din groapa întunericului pe cei fărădelege.

Raze gândului mustrător arată
sufletului meu nedesăvârşirea în credinţă,
Însă prin rugăciunile tale
stropeşte inima mea cu roua de umilinţă.

Minte de bătrân agonisindu-ţi
prin curgerile înţelepciunii Cuvântului,
Ai împletit înfăţătură folositoare sufletelor
ce căutau odihna Duhului.

Pe mine, cel umbrit de patimi multe,
mă luminează cu strălucirea rugăciunii tale,
Ca trezindu-mă din somnul păcatului,
să încep a merge pe mântuitoarea cale.

În candela sufletului meu pune untdelemnul rugăciunii
şi o aprinde cu focul Duhului,
Ca să ardă neîncetat, nestinsă de vântul ispitelor,
ca o mărturie a iubirii Cuvântului.

Punând pecetea binecuvântării peste
cuvintele dumnezeieşti din cartea inimii,
Gândul meu îl îndreptează la marea pocăinţei
ale cărei valuri şoptesc cântul umilirii.

Biserica lui Hristos o întăreşte
şi acum cu pietrele rugăciunii,
Şi temelia dreptei credinţe
ne aşează spre dobândirea mântuirii,
Cu glasul mărturisirii tale
înfricoşează ereziile cele stricătoare,
Şi gândul nostru îl călăuzeşte
spre taina credinţei drept măritoare.

Cu laude încununând chip vieţuirii tale desăvârşite,
ne urcăm gândul la cer,
Şi moartea ta mucenicească cinstind,
te cinstim ca pe un adevărat mărturisitor,
Primind nevrednicele noastre cuvinte,
din rugăciunile tale ne împleteşte cunună,
Ca întru răbdare să urmăm pilda vieţii tale,
ce împărtăşeşte dumnezeiasca lumină.

Bucură-te, chimval al Cuvântului
ce glăsuieşte mărturia Duhului,
Preaiubitul fiu duhovnicesc
al celui ce a mărturisit cu puterea tunetului,
Toiagul binecuvântat ce a îndrumat

Efesul pe cărarea mântuirii,
Cetate a mărturisirii în care
a strălucit darurile înalte ale Treimii,
Glas îndemnător al pocăinţei
ce trezeşte inima poporului spre lucrare,
Chip al păstorului vrednic,
umbrit de a Cuvântului luminare,
Stea ce străluceşte în ceata apostolilor
cu razele înţelepciunii,
Gând dumnezeiesc răsărit
din adâncul pământului inimii,
Podoaba cea luminată a apostolilor lui Hristos,
Veselia adierii Duhului la limanul cel luminos,
Poartă a mărturisitorilor înaltelor taine cereşti,
Lăcaş luminat de slava binecuvântării dumnezeieşti,
Canonul episcopilor urmând
hotarele sfaturilor părinteşti,
Vas al Luminii plin de roua cuvintelor dumnezeieşti,
Vedere duhovnicească dincolo de hotarele văzute,
Rază a înţelepciunii strălucită de gânduri smerite,
Păstrătorul cheilor inimilor dăruite de Împăratul milostiv şi iubitor,
Cămară în care răsună cuvântul povăţuirii în chip lucrător,
Acoperământul arhieresc al apostolilor ce urmează calea cea dreaptă,
Port al rugăciunii în care se odihneşte a Bisericii corabie luminată.

Silviu Dascălu - Apostolul care „de mic copil cunoştea Sfintele Scripturi“ şi a fost primul episcop al Efesului - Timotei, „adevărat fiu în credinţă“ al Sfântului Pavel

Tot omul care merge la biserică a ascultat epistolele Sfântului apostol Pavel adresate "fiului Timotei". Destinatarul celor două scrisori ale Marelui Pavel este Sfântul apostol Timotei, ucenic al Sfântului Pavel. Despre Sfântul Timotei, pomenit astăzi de Biserica Ortodoxă, despre legătura sa cu Sfântul Pavel, precum şi despre specificul epistolelor pe care le-a primit de la "Apostolul neamurilor" ne vorbeşte pr. prep. dr. Marian Vild de la Catedra de teologie biblică a Facultăţii de Teologie Ortodoxă "Justinian Patriarhul" din Bucureşti.

Părinte profesor, oferiţi-ne câteva detalii despre Sfântul Timotei şi despre legătura sa cu Sfântul Pavel.

Sfântul apostol Timotei este cunoscut în Biserică drept ucenicul Sfântului apostol Pavel şi apare în Faptele Apostolilor în capitolul 16, unde Sfântul Luca relatează cea de-a doua călătorie misionară a Sfântului apostol Pavel. În această călătorie, Sfântul Pavel vizitează din nou comunităţile creştine întemeiate încă din prima sa călătorie misionară în Asia Mică: Iconiu, Listra, Derbe, Perga Pamfiliei şi Antiohia Pisidiei. Aflându-se la Listra, întâlneşte un ucenic pe nume Timotei, fiul unei femei iudee credincioase şi al unui tată elin, care avea foarte bune mărturii de la fraţii din Listra şi din Iconiu. Numirea de "ucenic" desemnează faptul că Timotei era încreştinat deja, probabil chiar de Sfântul apostol Pavel în prima sa călătorie misionară. Numele lui Timotei este unul grecesc şi înseamnă "cinstitor de Dumnezeu".

În continuare, Sfântul Luca ne mai spune că Sfântul Pavel îl taie împrejur pe Timotei pentru a-l folosi în mod strategic la misiunea sa. Ceea ce înseamnă că Timotei, deşi avea mamă iudaică, nu respectase întru totul Legea Vechiului Testament. Însă, întrucât strategia misionară a Sfântului Pavel presupunea începerea propovăduirii de la sinagogă, Timotei este tăiat împrejur pentru a putea avea acces în comunităţile iudaice.

Timotei este un ucenic iubit al Sfântului Pavel şi activează împreună cu Apostolul în Efes, este trimis în misiune în Macedonia şi în Corint. El este împreună cu Apostolul în prima sa captivitate romană, undeva între anii 61 şi 63, la Roma.

Mai ştim, din Epistola I către Timotei, că mama sa era foarte credincioasă, la fel ca şi bunica sa şi de la acestea a învăţat încă de mic Sfintele Scripturi, chiar dacă nu era tăiat împrejur. Din Tradiţia Bisericii aflăm că Sfântul Timotei a fost primul episcop al Efesului - capitala proconsulară a provinciei romane Asia Mică şi că a murit de moarte mucenicească.

Cum ajunge Sfântul Timotei să fie destinatarul celor două epistole?

Atunci când s-a redactat Noul Testament, autorii sfinţi nu aveau conştiinţa că ei redactează ceea ce se va numi "Noul Testament". Adică, cele 27 de scrieri ce alcătuiesc Noul Testament nu sunt scrieri artificiale, ci unele care au răspuns unor nevoi concrete din situaţiile specifice ale unor comunităţi creştine locale. În ceea ce-l priveşte pe Sfântul apostol Pavel, el scrie pentru că sunt unele probleme în comunităţile pe care el le întemeiază sau cum este cazul Epistolei către Romani, pentru a-şi pregăti vizita sa.

Astfel, avem Epistole adresate unor Biserici locale - cum sunt 1 şi 2 Tesaloniceni, cele două trimise către Corinteni sau cea către Coloseni - dar avem şi Epistole care sunt circulare - cum este Epistola către Galateni, care este adresată bisericilor Galatiei, Galatia nefiind un oraş, ci o regiune sau Epistola către Efeseni - care se pare că a fost o epistolă circulară adresată provinciei Asia, păstrată drept Epistola către Efeseni pentru că Efesul era capitala acestei provincii. Pe de altă parte, avem Epistole, cum sunt cele către Timotei, Tit sau Filimon, adresate unor persoane. Sfântul Pavel a scris acestor ucenici pentru că erau în fruntea unor Biserici importante (Efes şi Creta) şi către Filimon, pentru a interveni în favoarea iertării şi reprimirii sclavului său fugit - Onisim, pentru care apostolul mijloceşte.

Apostolul îşi trimitea sfaturile prin scrisori

Care este specificul acestor epistole? Cu ce se deosebesc ele faţă de celelalte scrise de Sfântul Pavel?

Epistolele către Timotei împreună cu cea către Tit sunt numite începând cu secolul al XVIII-lea Epistole pastorale şi acest titlu, deşi este unul modern, se potriveşte perfect, pentru că în ele Sfântul Pavel dă mai mult sfaturi practice pentru nevoile comunităţilor locale de atunci şi pentru cei doi ucenici ai săi care le păstoreau.

Un prim specific al acestora ţine de apariţia ereziilor în sânul comunităţilor creştine. Având în vedere acest lucru, Sfântul Pavel atenţionează pe ucenicii săi asupra pericolului acelor "pseudo-didascăli", adică învăţători mincinoşi, cum este tradusă expresia în limba română, şi care se pare că tulburau deja comunităţile creştine. Acum, Sfântul Pavel atenţionează şi îndeamnă pe ucenicii săi să ţină învăţătura cea sănătoasă. De asemenea, Sfântul Pavel atenţionează că aceştia se pot ridica chiar dintre creştini. Exegeţii sunt de acord că aceste comunităţi şi mai cu seamă Efesul, sunt lovite de o erezie numită iudeo-gnostică, de aceeaşi factură ca şi cea din Epistola către Coloseni. Din punctul de vedere al contextului geografic, Efesul era la o distanţă de aprox. 150 km de Colose, fapt ce explică prezenţa acestei erezii în ambele comunităţi.

Componenta iudaică ţine de elemente ale ereziei iudaizante, erezie ce încerca să impună credincioşilor creştini Legea mozaică, socotind că prescripţiile Legii vechi, "faptele Legii", cum le numeşte apostolul, adică tăierea împrejur, distincţia în alimentaţie, între animale curate şi necurate, observarea sărbătorilor şi a sabatului iudaic, ar avea valoare soteriologică, fiind indispensabile mântuirii. Pe de altă parte, în ereziile pregnostice (gnosticismul a apărut abia în sec. II, de aceea aceste deviaţii sunt numite mai corect "pregnostice") existau mai multe tendinţe, cum ar fi accentul pus pe cunoaşterea omenească, pe

importanţa eonilor sau a îngerilor, micşorând importanţa lui Hristos şi altele, cum vedem în Epistola către Coloseni.

Epistolele pastorale ne aduc mărturii şi despre un aspect foarte important, respectiv ierarhia sacramentală.

Ce însemnau termenii de episcop, prezbyter sau diacon în perioada de început a creştinismului?

Un alt specific al epistolelor pastorale este legat de ceea ce noi numim ierarhia sacramentală. Şi datorită acestui lucru, mai ales în Apus, în bisericile protestante şi neoprotestante, se contestă autenticitatea acestor Epistole. Întrucât în protestantism nu mai există ierarhie sacramentală şi succesiune apostolică, iar în Epistolele către Timotei şi în cea către Tit este vorba foarte clar despre nişte trepte ierarhice, respectiv despre diacon, episcop şi prezbiteri, savanţii biblişti de factură protestantă susţin că aceste Epistole nu aparţin Sfântului Pavel, ci ar fi redactate într-o epocă mai târzie. Însă este foarte clar că Epistolele pastorale sunt pauline în vocabular, precum şi în marile idei teologice. Este adevărat că această structură ierarhică nu mai apare atât de clar definită în alte Epistole pauline, dar acest lucru este explicabil prin faptul că Epistolele pastorale datează dintr-o epocă mai târzie, de la finalul vieţii şi activităţii Sfântului Pavel, când Biserica trăia o nouă fază, unde ierarhia sacramentală avea un rol şi un loc din ce în ce mai important.

În ceea ce priveşte mărturiile externe, tradiţia veche a Bisericii a socotit întotdeauna Epistolele pastorale ca fiind ale Sfântului apostol Pavel. În Epistola I către Timotei avem câteva lucruri despre aceste trepte. Este vorba despre episcop, prezbiteri şi despre diacon. Însă trebuie să precizăm că termenul de episcopos însemna în greaca veche nu ceea ce înţelegem prin acest termen astăzi în sens tehnic, ci era un cuvânt obişnuit, episcopos însemnând supraveghetor, veghetor, conducător. Şi chiar în greaca veche găsim mărturii ale faptului că unii conducători politici ai unor oraşe-state ale Antichităţii greceşti, precum Atena, Sparta sau Corint, erau numiţi "episcopi".

În Epistola I către Timotei, acest titlu este folosit însă pentru o categorie specială, care se pare că avea autoritate în Biserică. Acest lucru îl deducem şi din condiţiile impuse celor ce doreau să acceadă la această treaptă. Astfel, este vorba de un şir întreg de condiţii. Apostolul îndeamnă ca episcopul să fie fără de prihană, bărbat al unei singure femei, veghetor, înţelept, cuviincios şi aşa mai departe (I Tim. 3, 1-7). Apoi, o condiţie foarte importantă era legată de casa acestuia: "bine chivernisind casa lui, având copii ascultători cu toată bună cuviinţa, pentru că de nu va putea cineva să îşi rânduiască propria casă, cum va

purta grijă de Biserica lui Dumnezeu" (I Tim. 3, 4-5). Adică se cerea mărturia familiei proprii.

Spre finalul condiţiilor pentru intrarea în treapta de episcop, mai apare ceva important în Epistola I către Timotei şi anume precizarea ca episcopul să nu fie de curând botezat, ca nu cumva trufindu-se să cadă în osânda diavolului. Şi apoi, se mai cerea ca el să aibă bună mărturie de la cei din afară, adică să fie un om respectat în comunitatea respectivă.

Aproape aceleaşi condiţii, cu unele excepţii, le găsim şi pentru treapta diaconilor.

Dacă ne uităm în Epistolele pastorale, vedem că termenele de episcopos şi prezbyteros sunt folosite cumva într-un mod interşanjabil, deoarece se referă atât la treapta episcopatului cât şi la cea a preoţiei, trepte existente, dar a căror numire nu era încă cristalizată. Acelaşi lucru îl sesizează şi Sfântul Ioan Gură de Aur în Omiliile sale la Epistolele pastorale. De ce nu erau numiţi hiereus, deoarece acesta este cuvântul pentru "preot" în limba greacă? Hiereus în greacă înseamnă preot, protohiereus însemnând protoiereu, de aici având noi protoiereu şi protoierie. Însă, în Noul Testament, termenul de hiereus desemnează pe preoţii de la Templul din Ierusalim, dar şi pe preoţii păgâni. De aceea, se pare că Sfântul Pavel s-a ferit să folosească acest termen pentru preoţia creştină, delimitând-o astfel de alte "preoţii". Acum este perioada când se încearcă o terminologie nouă care încă este deplin formată. Pentru treptele ierarhiei sacramentale creştine, Pavel foloseşte termeni noi: cuvântul episcopos, care însemna supraveghetor, prezbyteros, care înseamnă bătrân, dar şi conducător, sau om mai important în comunitate, sau diaconos, care înseamnă slujitor.

O excepţie o constituie Epistola către Evrei, unde termenii hiereus şi ahiereus sunt aplicaţi lui Hristos, Acesta fiind prezentat ca arhiereu al legii celei noi.

Cum ajungea cineva în aceste trepte?

În Noul Testament apare de câteva ori ceea ce noi numim hirotonia. Însă hirotonia sau punerea mâinilor încă nu era un termen cristalizat. În Faptele Apostolilor, Sfântul Luca foloseşte această expresie pentru trei lucruri. În primul rând, punerea mâinilor era o practică ce aducea vindecarea. Este cazul lui Saul din Tars, care pe drumul Damascului orbeşte, este dus în cetate şi, acolo, un creştin pe nume Anania îşi pune mâinile peste el şi îl vindecă (Fapte 9). Tot prin punerea mâinilor îl vindecă Sfântul Pavel pe tatăl lui Publius, căpetenia insulei Malta (Fapte 28). În al doilea rând, punerea mâinilor desemnează gestul prin care Sfinţii Apostoli transmiteau Duhul Sfânt, ceea ce noi numim mirungere. După botez, primilor creştini li se puneau mâinile peste

capete şi primeau Duhul Sfânt. Exemple avem în Fapte 8, când Sfinţii apostoli Petru şi Ioan merg în Samaria să-şi pună mâinile peste cei de curând botezaţi ca să ia Duhul Sfânt sau pe Sfântul Pavel în Fapte 19, care după ce botează pe unii ucenici ai Sfântul Ioan Botezătorul, îşi pune mâinile peste ei pentru a primi Duhul Sfânt.

În al treilea rând, gestul desemnează ceea ce numim noi astăzi hirotonia, însă nu tocmai acelaşi lucru şi anume este vorba de trimiterea la misiune a Sfântului Pavel. În Faptele Apostolilor capitolul 13 aflăm cum în Biserica Antiohiei erau bărbaţi cucernici, printre care şi Pavel şi Barnaba, iar Duhul Sfânt a descoperit acestora ca să osebească pe Pavel şi pe Barnaba, peste care şi-au pus mâinile, s-au rugat şi apoi au fost trimişi la misiune. După aceea avem punerea mâinilor peste cei şapte diaconi, unde Sfinţii Părinţi sunt de părere că nu este o hirotonie a lor în diaconi în sensul unei trepte stabile, ci este vorba de o slujire în biserică. O hirotonie pentru a sluji pentru anumite nevoi ale Bisericii. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că în vremea aceea nici nu erau episcopi în înţelesul de astăzi, întrucât în Biserica Ierusalimului autoritatea deplină o aveau Sfinţii Apostoli. Desigur că acelaşi gest al consacrării a fost mai apoi folosit tot mai des pentru a rândui treptele slujitorilor ierarhiei sacramentale, odată cu răspândirea credinţei şi cu nevoia organizării eclesiale.

În Epistolele care îi sunt adresate vedem că Sfântul Timotei a fost hirotonit prin punerea mâinilor mai-marilor preoţilor în urma unor profeţii (I Tim. 4, 14). Era perioada în care harismele împodobeau în chip deosebit Biserica.

Cum era înţeleasă în acea perioadă succesiunea apostolică? Ucenicii rânduiţi să conducă bisericile din cetăţile lor erau conştienţi că sunt urmaşi ai apostolilor haric sau mai mult, priveau acest lucru din punct de vedere administrativ?

Succesiunea este importantă pentru Timotei şi Tit şi pentru Sfântul apostol Pavel. El vorbea despre o "învăţătură sănătoasă" de la care nu trebuie făcută abatere. Este clar că există un lanţ duhovnicesc ce leagă preoţia de treapta apostolilor. Cât de conştienţi erau Tit şi Timotei de aceasta nu putem vedea din textul Sfântului Pavel. Însă faptul că el precizează şi îndeamnă pe Tit să rânduiască preoţi prin cetăţi şi cele ce mai lipsesc, că vorbeşte despre aceste trepte şi ce condiţii trebuie îndeplinite pentru consacrarea cuiva demonstrează că nu este vorba doar de o administrare simplă, ci este vorba despre nişte trepte speciale, harice pentru că şi condiţiile de accedere sunt excepţionale, întrucât la Taina Preoţiei nu poate avea acces oricine. Este vorba de o chemare deosebită din partea lui Dumnezeu. Ceea ce numim noi astăzi vocaţia specială.

Existau erezii chiar şi în vremea apostolilor

Ucenicii Sfântului Pavel erau îndemnaţi să păstreze învăţătura sănătoasă. De unde ştiau ei care este învăţătura sănătoasă şi cum ştiau să deosebească învăţătorii buni de cei mincinoşi?

Sfântul apostol Pavel lupta foarte mult cu ereziile, mai ales cu iudaizanţii, pentru că aceştia veneau în urma sa şi tulburau comunităţile întemeiate de Sfântul Pavel. Din răspunsul Sfântului Pavel în Epistolele sale la aceste situaţii înţelegem că nu este vorba doar de un tezaur raţional, despre o învăţătură care înseamnă nişte lucruri ce se transmit pe cale raţională, nişte informaţii. Credinţa creştină nu este o bibliotecă de informaţii. Credincioşii nu aderă raţional la credinţă. Credinţa înseamnă mult mai mult de atât, anume trăirea în Duhul Sfânt ca mădular viu al Bisericii. Şi Sfântul Pavel dezvoltă foarte mult această imagine, Biserica fiind prezentată în Epistolele sale ca un organism viu. Biserica este Trupul lui Hristos, iar credincioşii sunt mădulare vii ale acestui trup. Nu este vorba doar de o adeziune raţională, ci efectiv organică. Ei se unesc cu Hristos.

Părintele Stăniloae defineşte Biserica drept "Extinderea trupului îndumnezeit al lui Hristos prin Duhul Sfânt în credincioşi". Aceasta este Biserica şi de aceea nu se bazează atât de mult pe lucrurile raţionale. De aceea, teologii din diaspora rusă, precum Berdiaev de exemplu, spun că ortodoxia nu se adresează minţii, ci inimii. Ortodoxia nu convinge, ci seduce.

Dacă ar fi să facem un raport al creştinului primelor veacuri şi al celui din zilele noastre, cum i-am putea caracteriza pe unii şi cum pe ceilalţi? Cât de intensă era credinţa primilor creştini, având în vedere numărul mare de martiri pe care îl avem în primele secole ale creştinismului?

Eu aş spune că nu numai în Biserica primară, ci întotdeauna un mădular viu al Bisericii este pregătit de martiriu. De fapt, condiţia creştină, după Mântuitorul, este aceasta a martiriului. El trimite pe ucenici în lume cu aceste cuvinte: "Iată vă trimit ca pe nişte oi în mijlocul lupilor" (Mt. 10, 16) şi nu este uşor să fii o oaie în mijlocul lupilor. Pentru creştini, viaţa nu este aceasta pământească, ci Hristos. O spune Sfântul Pavel când afirmă: "mie a vieţui este Hristos, iar moartea, un câştig" (Filip. 1, 21). Pentru credincioşi, moartea este o trecere. Pentru că scapă de lucrurile materiale şi pot să se unească mai deplin cu Hristos. Fuga de martiriu sau teama de moarte au existat şi există între cei neîntăriţi şi care nu sunt mădulare vii ale Bisericii lui Hristos, aşa cum vedem încă din perioada persecuţiilor din primele veacuri, când exista acea categorie a lapşilor, care în prigoană nu aveau curajul să mărturisească şi de aceea erau mai târziu reprimiţi în Biserică prin pocăinţă. În Epistola către Romani la cap. 8, Sfântul Pavel se întreabă retoric: "Cine ne va despărţi pe noi de dragostea lui Hristos?

Necazul sau strâmtorarea, sau prigoana, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia?"

În terminologia Sfântului Pavel este folosit pentru creştinii morţi verbul koimao - a adormi, de aici participiul ton koimomenon - cei adormiţi. Iar în ceea ce priveşte botezul sacramental, Sfântul Pavel afirmă faptul că prin botez creştinul moare pentru omul vechi şi învie împreună cu Hristos (Coloseni cap. 3, 1-4), iar termenul folosit (apothnesko) înseamnă moarte reală. Aşadar, creştinul moare cu adevărat în botez sau în taina pocăinţei, care este al doilea botez, iar când moare fizic, nu moare, ci adoarme. În aceste condiţii nu te fereşti de martiriu, ci acesta devine un lucru firesc.

Creştinul de astăzi mai este capabil să îşi dea viaţa pentru Hristos?

Din fericire, da, cred că da. Dumnezeu are întotdeauna oamenii săi. Şi în cazul profetului vechi-testamentar Ilie Tesviteanul, citim în cărţile Regilor cum el credea că este singurul profet care a mai rămas şi care nu a plecat genunchii lui Baal. Însă i se descoperă că mai erau 7.000 de oameni care nu s-au închinat lui Baal, iar acest număr era unul foarte mare. Noi trebuie să ne pregătim pentru a mărturisi pe Hristos tot timpul, nu cu gândul la martiriu, ci cu gândul la Hristos.

"Epistolele către Timotei împreună cu cea către Tit sunt numite începând cu secolul al XVIII-lea "Epistole pastorale", şi acest titlu, deşi este unul modern, se potriveşte perfect, pentru că în ele Sfântul Pavel dă mai mult sfaturi practice pentru nevoile comunităţilor locale de atunci şi pentru cei doi ucenici ai săi care le păstoreau."

Arhim. Timotei Aioanei - Iubirea fără margini a ucenicului faţă de marele Pavel

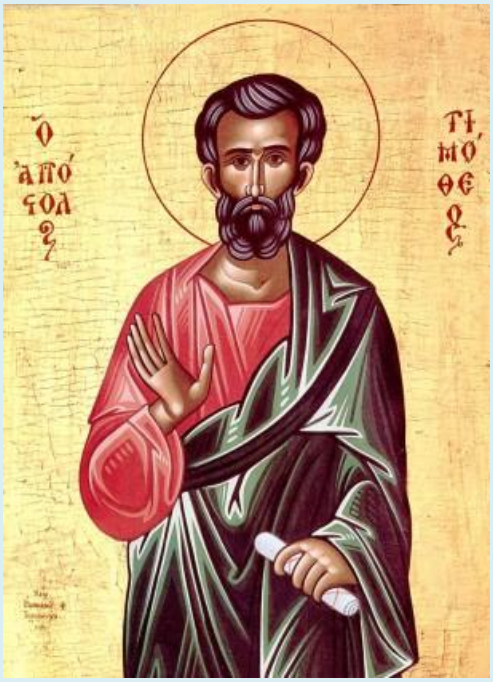

Apostolul neamurilor, vasul cel ales şi neobositul propovăduitor al cuvinte-lor Scripturii, şi-a pus viaţa pentru Cel pe care-L întâlnise în chip minunat pe drumul Damascului. După acel moment de răscruce, felul său de-a fi s-a schimbat. N-a mai aflat odihnă şi bucurie decât în Hristos.

Cel care citeşte epistolele lui rămâne uluit de profunzimea şi frumuseţea învăţăturilor.

Doi intelectuali români vorbeau despre Pavel, spunând: Mare de tot este Pavel, iar celălalt a replicat: Mare cât Mediterana... Cine a călătorit două-trei zile pe întinsurile mării poate înţelege comparaţia, poate înţelege măcar în parte cât de mare este personalitatea Apostolului Pavel. Am călătorit cu ceva ani în urmă de la Atena la Haifa cu vaporul. Ieşeam uneori pe punte şi priveam nesfârşita întindere a apelor. Din loc în loc ieşea din adâncuri câte o insulă...

Aşa este Pavel, neîntrecut şi parcă necuprins în zelul misionar. Dumnezeu l-a chemat la apostolat cel din urmă, dar el a alergat cu alergare sfântă, să nu piardă ceea ce fusese făgăduit apostolilor.

Lui Pavel i-au stat în preajmă ucenici. Nu prea mulţi şi nici toţi animaţi de aceleaşi înalte sentimente. Dintre ei, Timotei, ucenicul iubit, a fost strălucitor. Nu sunt aprecieri subiective. Acestea se desprind uşor din spusele marelui apostol, care l-a iubit cu adevărat.

Numele Timotei provine din limba greacă, de la verbul „“, care înseamnă a cinsti, a onora. Deci, Timotei înseamnă în traducere românească cinstitor de Dumnezeu, sau cel care Îl onorează pe Dumnezeu.

Ucenicul iubit al Sfântului apostol Pavel s-a născut la Listra, o localitate din ţinutul Licaoniei (Fapte 16, 1). Aceasta era o colonie romană, fondată de împăratul Augustus în anul 6 î.Hr., care făcea parte din provincia romană Galatia. Mama lui se numea Eunichi (Îmi aduc iarăşi aminte de credinţa ta neprefăcută, care, precum s-a sălăşluit întâi în bunica ta Loida şi în mama Eunichi, tot aşa, sunt încredinţat, că şi întru tine - II Tim. 1, 5) şi era iudee convertită la creştinism (Fapte 16, 1). Tatăl său era elin (Şi iată era acolo un ucenic cu numele Timotei, fiul unei femei iudee credincioase şi al unui tată elin - Fapte 16, 1), iar numele nu-i este pomenit în nici una dintre cele două epistole adresate lui Timotei. Se presupune că făcea parte din aristocraţia ţinutului amintit. Nu primise încă botezul, dar nu era potrivnic noii credinţe, întrucât soţia sa, mama acesteia, Loida (Îmi aduc iarăşi aminte de credinţa ta neprefăcută, care, precum s-a sălăşluit întâi în bunica ta Loida şi în mama Eunichi, tot aşa, sunt încredinţat, că şi întru tine - II Tim. 1, 5) şi Timotei se convertiseră la creştinism şi se numărau printre credincioşii râvnitori şi apreciaţi ai Bisericii din Listra (Fapte 16, 1-2).

În casa părintească, Timotei primise aleasă educaţie spirituală în duhul Evangheliei lui Hristos, pe care apoi o va propovădui neîncetat. Sfântul apostol Pavel îl va îndemna să sporească în aceasta (II Timotei 3, 14-15).

Pregătirea religioasă începea la iudei foarte de timpuriu. Un precept rabinic prevedea ca de la 5 ani copilul să înveţe Tora. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că Timotei a învăţat Sfintele Scripturi din prima vârstă. Dacă primele cunoştinţe despre Sfânta Scriptură au fost primite de Timotei în casa părintească, de la bunica sa, Loida şi mama sa, Eunichi, orizontul său religios capătă noi dimensiuni la contactul cu învăţătura creştină. Aceasta, de fapt, îl transformă în mod deplin. Simte şi trăieşte Evanghelia lui Hristos, propovăduită de Sfântul apostol Pavel. Devine prin harul lui Hristos fiinţă nouă chemată la zidirea cea nouă a lumii.

Când a venit în contact cu învăţătura evanghelică, nu ştim. Totuşi se crede că aceasta s-a produs către anul 45 d.Hr., când Sfântul apostol Pavel era în prima călătorie misionară, oprindu-se şi propovăduind şi în Listra (Înţelegând, au fugit în cetăţile Licaoniei: la Listra şi Derbe şi în ţinutul dimprejur. Şi acolo propovăduiau Evanghelia. Şi şedea jos în Listra un om neputincios de picioare, fiind olog din pântecele maicii sale şi care nu umblase niciodată. Acesta asculta la Pavel când vorbea. Iar Pavel, căutând spre el şi văzând că are credinţă ca să se mântuiască, a zis cu glas puternic: Scoală-te drept, pe picioarele tale. Şi el a

sărit şi umbla. Iar mulţimile, văzând ceea ce făcuse Pavel, au ridicat glasul lor în limba licaonă, zicând: Zeii, asemănându-se oamenilor, s-au coborât la noi. Şi numeau pe Barnaba Zeus, iar pe Pavel Hermes, fiindcă el era purtătorul cuvântului. Iar preotul lui Zeus, care era înaintea cetăţii, aducând la porţi tauri şi cununi, voia să le aducă jertfă împreună cu mulţimile. Şi auzind apostolii Pavel şi Barnaba, şi-au rupt veşmintele, au sărit în mulţime, strigând şi zicând: Bărbaţilor, de ce faceţi acestea? Doar şi noi suntem oameni, asemenea pătimitori ca voi, binevestind să vă întoarceţi de la aceste deşertăciuni către Dumnezeu Cel viu, care a făcut cerul şi pământul, marea şi toate cele ce sunt în ele, şi Care, în veacurile trecute, a lăsat ca toate neamurile să meargă în căile lor, deşi El nu S-a lăsat pe Sine nemărturisit, făcându-vă bine, dându-vă din cer ploi şi timpuri roditoare, umplând de hrană şi de bucurie inimile voastre. Şi acestea zicând, abia au potolit mulţimile, ca să nu le aducă jertfă. Iar de la Antiohia şi de la Iconiu au venit iudei care au atras mulţimile de partea lor şi bătând pe Pavel cu pietre, l-au târât afară din cetate, gândind că a murit. Dar înconjurându-l ucenicii, el s-a sculat şi a intrat în cetate. Şi a doua zi a ieşit cu Barnaba către Derbe. Şi binevestind cetăţii aceleia şi făcând ucenici mulţi, s-au înapoiat la Listra, la Iconiu şi la Antiohia - Fapte 14, 6-21). Este lucru cert că bunica şi mama lui Timotei s-au convertit acum şi odată cu ele a fost botezat şi Timotei, care avea atunci aproximativ 15 ani. Nu este exclus faptul ca însuşi Sfântul apostol Pavel să-l fi botezat pe Timotei, întrucât de nenumărate ori îl numeşte iubit fiu întru credinţă (I Timotei 1, 2; II Timotei 1, 2; I Corinteni 4, 17; I Timotei 1, 18; 6, 20)2.

Cuvintele învăţăturii creştine ar fi putut să fie sădite în sufletul lui Timotei chiar de apostolul neamurilor, în timpul şederii acestuia în Listra.

Bunica şi mama lui Timotei au continuat, după plecarea apostolului, să desăvârşească educaţia creştină a lui Timotei, fiind şi primele care au primit botezul, aşa cum rezultă din II Timotei 1, 5, unde se spune că credinţa s-a sălăşluit întâi în bunica şi în mama sa.

În acest scurt timp, Timotei s-a impus prin zelul creştin şi prin pregătirea sa religioasă în cele două Biserici din Asia Mică, Listra şi Iconiu. De la aceste comunităţi apostolice, el obţinu-se bune mărturii (Fapte 16, 2) care certifică jertfelnicia şi abnegaţia pe care le avea.

Arhim. Timotei Aioanei - Iubirea fără margini a ucenicului faţă de marele Pavel (II)

Credinţa neprefăcută ce se sălăşluise în sufletul lui Timotei îl face pe Pavel să-l ia cu sine, alături de Sila, în a doua călătorie misionară. Tânărul Timotei devenise pentru Pavel ajutor, colaborator, frate, fiu drag şi drept întru Domnul. Îşi începe ucenicia, precum odinioară Pavel la picioarele marelui Gamaliel, la unul dintre cei mai mari apostoli, la un brav ostaş, cu spiritul neistovit întru credinţă, apostolul Pavel. Acesta îşi împărtăşeşte învăţătura, credinţa, purtarea, proiectele, răbdarea, iubirea, stăruinţa, dar şi prigonirile, suferinţele, anii de prizonierat.

Din ziua aceea până la sfârşitul vieţii Sfântului Pavel, îl găsim pe Timotei lângă marele apostol, ajutându-l la propovăduirea cuvântului, la organizarea Bisericilor întemeiate în cetăţile păgâne (Filipi, Tesalonic, Bereia, Corint, Efes) şi la scrierea unora din epistolele sale (II Corinteni, Filipeni, Coloseni, I şi II Tesaloniceni, Filimon). Fără el, Pavel se simţea oarecum stingher. Prezenţa mereu vie, legătura dintre dascăl şi ucenic, apoi dintre protector şi protejat, dintre tată şi fiu va contribui, în mod deplin, la formarea autentică de slujitor bisericesc.

Tezaurul de viaţă şi de teologie pe care Timotei îl primeşte de la Sfântul apostol Pavel în îndelungata ucenicie se remarcă prin valoare, calitate şi universalitate. Timotei este înţelepţit prin cele încredinţate lui de Apostol şi prin cunoaşterea Sfintei Scripturi (Tu însă rămâi în cele ce ai învăţat şi de care eşti încredinţat, deoarece ştii de la cine le-ai învăţat, şi fiindcă de mic copil cunoşti Sfintele

Scripturi, care pot să te înţelepţească spre mântuire, prin credinţa cea întru Hristos Iisus - II Timotei 3, 14-15), fiind bine pregătit pentru orice lucru bun (II Timotei 3, 17).

Timotei a învăţat de la Sfântul apostol Pavel taina dreptei credinţe (I Timotei 3, 16) şi dreptarul cuvintelor sănătoase (II Timotei 1, 13). Începând cu responsabilităţile temporare venite de la învăţătorul său şi până la vrednicia de episcop al Efesului, Timotei câştigă titlul de bun chivernisitor al lucrurilor încredinţate, de bun luptător şi alergător pentru dobândirea cununei celei neveştejite.

Timotei venea să umple, lângă Apostolul neamurilor, un gol pe care-l lăsase Ioan Marcu (Fapte 15, 37-39)4. Acesta, fiindcă se despărţise de Pavel şi Barnaba în prima călătorie misionară, nu a mai fost luat de Pavel în cea de-a doua călătorie misionară.

Intrarea lui Timotei în ceata ucenicilor marelui Apostol va avea o mare importanţă în viaţa Sfântului Pavel. Timotei este socotit, pe bună dreptate, ca un dar al lui Dumnezeu făcut apostolului, un ucenic cum nu mai este altul, într-un cuget cu apostolul: Căci nu am pe nimeni altul, la un gând cu mine şi care să-mi poarte grija cu adevărat (Filipeni 2, 20).

Din Epistola I către Timotei se poate observa clar că Duhul Sfânt l-a osebit, prin profeţie, ca slujitor al Evangheliei şi al Bisericii. El va fi şi acela spre care se vor îndrepta ultimele gânduri ale apostolului.

Sfântul apostol Pavel l-a luat cu sine pe Timotei la începutul celei de-a doua misiuni în Europa. Din Listra, grupul misionarilor creştini condus de Sfântul Pavel a străbătut Frigia şi ţinutul Galatiei, iar de acolo au coborât în Troa, unde Sfântului Pavel i s-a arătat într-o vedenie un bărbat macedonean care îl ruga: Treci în Macedonia şi ne ajută (Fapte 16, 9). Acesta a fost semnalul pentru trecerea cu corabia de la Troa la Samotracia, în Macedonia, pe pământul Europei, iar de acolo, prin Neapolis, la Filipi.

În acest oraş, Sfântul Pavel, însoţit de Sila, Luca şi de Timotei, a început propovăduirea Evangheliei în Europa, întemeind Biserica din Filipi. Alungarea duhului pitonicesc dintr-o femeie, de către Pavel, aducea drept consecinţă aruncarea în închisoare a lui Sila şi Pavel (Fapte 16, 16-24). Timotei şi Luca au rămas liberi, fiind consideraţi, probabil, mai puţin periculoşi. Ei vor rămâne la Filipi o vreme pentru organizarea noii comunităţi.

Timotei va fi iarăşi alături de apostolul Pavel în Bereea, unde, în urma predicii apostolice, Bisericii i s-au adăugat noi membri. Şi aici, în Bereea, după plecarea

lui Pavel, Sila şi Timotei au rămas un timp pentru a-i întări în credinţă şi a-i mângâia pe credincioşii mâhniţi adânc de plecarea lui.

Sfântul apostol Pavel a plecat la Atena împreună cu un grup de însoţitori. De aici le-a cerut lui Sila şi Timotei să vină la el cât mai curând (Fapte 17, 15). După sosirea celor doi ucenici, veştile din Tesalonic produceau apostolului grijă, întrucât creştinii erau persecutaţi mai ales de iudei, iar plecarea lui era inoportună. În faţa acestei situaţii, apostolul, nemaiputând răbda (I Tesaloniceni 3, 1) să-i ştie pe credincioşii din Tesalonic fără mângâiere în grelele lor încercări, a luat măsura de a-l trimite pe Timotei la ei, deşi el însuşi ar fi dorit cu mare dor (I Tesaloniceni 2, 17) să-i vadă.

Hotărârea de a-l trimite pe Timotei de lângă el reprezenta un sacrificiu pentru Pavel, deoarece Timotei îi devenise între timp un ajutor deosebit de preţios în lucrarea misionară, dovedind şi o filială afecţiune, şi un cald ataşament faţă de dascălul său. Apostolul îi va resimţi lipsa şi va aştepta cu nerăbdare revederea ucenicului iubit. Recomandând pe Timotei tesalonicenilor, Apostolul Pavel i-a făcut un luminos portret care atestă preţuirea de care se bucura.

Şi am trimis pe Timotei, fratele nostru şi slujitorul lui Dumnezeu şi împreună-lucrător cu noi la Evanghelia lui Hristos (I Tesaloniceni 3, 2).

Arhim. Timotei Aioanei - Iubirea fără margini a ucenicului faţă de marele Pavel (III)

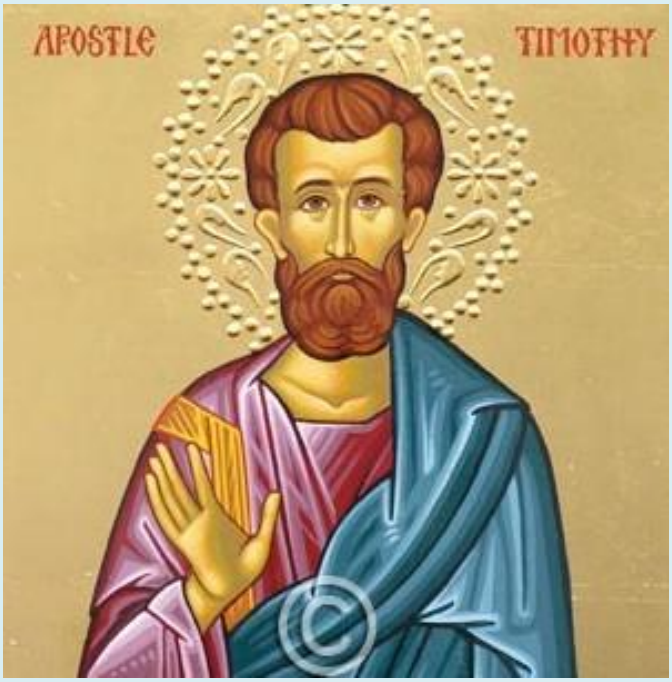

Sfântul apostolul descrie deplina reuşită a misiunii lui Timotei în Tesalonic (I Tesaloniceni 3, 6-7). În urma misiunii îndeplinite remarcabil, dragostea şi preţuirea apostolului neamurilor faţă de tânărul său ucenic au dobândit un temei în plus. Sub impresia ştirilor aduse de Timotei, Sfântul apostol Pavel scrie şi trimite Epistola I către Tesaloniceni.

Timp de un an şi jumătate Timotei a rămas alături de Sfântul Pavel şi de Sila la Corint, luând parte la lucrarea misionară desfăşurată aici, care a avut ca urmare întemeierea Bisericii din Corint. Aici Timotei a avut ocazia să urmărească mai îndeaproape activitatea şi învăţătura marelui Apostol şi metodele sale misionare.

Timotei îl va însoţi pe Sfântul Pavel şi în cea de-a treia călătorie misionară. Este uşor de dedus câtă experienţă misionară şi câtă cultură teologică a agonisit tânărul Timotei în acest timp de liniştită lucrare misionară. Pe zi ce trecea, Timotei îşi desăvârşea chipul de slujitor al Evangheliei şi devenea din ce în ce mai pregătit pentru îndeplinirea grelelor misiuni în Biserică.

În ce priveşte misiunea lui Timotei la Corint, ea este precizată de Sfântul apostol Pavel în epistolă (I Corinteni 4, 17). Timotei a primit un apelativ care îi va fi dat de către apostolul Pavel până către sfârşitul zilelor sale, când scrie II Timotei, acela de fiu prea iubit.

Timotei era tânăr şi se pare, mai timid, lucru pe care Sfântul Pavel îl ştia prea bine. De aceea, recomandarea făcută creştinilor din Corint căuta să-l cruţe de neplăceri sau chiar de unele violenţe de limbaj.

Misiunea lui Timotei la Corint era de a aminti credincioşilor din Biserica locală adevăratele căi întru Domnul Hristos ale Apostolului (I Corinteni 4, 17). Din Corint, Timotei s-a reîntors în Efes sau în Macedonia (II Corinteni 1: 1, 19; Fapte 20, 1-5) şi se numără printre însoţitorii Apostolului, care-l conduceau la Troa (Fapte 20; 4, 6), unde a şi desfăşurat o rodnică activitate misionară. În continuare se vor fi vizitat şi Bisericile din Filipi, Bereea şi Tesalonic.

În cetatea Filipi a fost probabil scrisă Epistola a II-a către Corinteni, printre cele mai frumoase pagini de teologie şi elocvenţă ieşită de sub pana Sfântului Pavel. Scrisoarea a fost copiată pe foaie de papirus de însuşi Timotei, care de altfel şi apare în fruntea epistolei. El va însoţi pe Pavel în călătoria spre Corint, de unde este scrisă Epistola către Romani în care este amintit şi Timotei, numit de apostol cel împreună lucrător cu mine (Romani 16, 21). Aici Apostolul va petrece primele trei luni ale anului 58 în aşteptarea primăverii, pentru a se reîntoarce pe mare la Ierusalim. Sfântul apostol Pavel doreşte să petreacă Cincizecimea la Ierusalim. Presimţind parcă ceva, el va trece prin toate localităţile unde întemeiase Biserici: Filipi, Troa, Asson, insula Mitilene (Fapte 20, 14), Chios, Samos, Troghilion şi Milet. Întâlnirea Sfântului Pavel cu preoţii din Efes, chemaţi la Milet (Fapte 20, 17), i-a prilejuit lui Timotei revederea multora dintre slujitorii bisericeşti din Efes, cu care, desigur, legase multe prietenii.

După despărţirea de preoţii din Efes, micul grup de misionari condus de Sfântul Pavel a făcut un popas pe insula Cos. De acolo au urmat Patara Liciei, Tir, Ptolemaida, Cezareea, Ierusalim, unde Sfântul Pavel şi însoţitorii săi au fost bine primiţi de fraţi. A doua zi după sosire, Sfântul Pavel şi grupul de însoţitori au fost primiţi de Iacov, episcopul cetăţii sfinte şi de preoţii din Ierusalim. În faţa lor, Sfântul Pavel a arătat cu de-amănuntul ce a făcut Dumnezeu între neamuri, prin slujirea lui (Fapte 21, 19). Timotei a participat la aceste momente de o solemnitate aparte, ţinând seama de autoritatea deosebită a episcopului Iacov din Ierusalim, unul din stâlpii Bisericii. Numele lui Timotei nu mai este amintit în Faptele Apostolilor, dar este aproape sigur că l-a însoţit pe Pavel la Cezareea Palestinei, fiind printre aceia care au primit învoire de la procu-ratorul Felix să-i fie de folos Sfântului Pavel. Va rămâne aici doi ani (58-60). Este foarte posibil, de asemenea, ca Timotei să se fi numărat printre cei care l-au însoţit pe apostol în drumul său spre Roma (Fapte 27, 1). Este, în orice caz, sigur că el s-a aflat lângă Apostol în timpul primei sale captivităţi în capitala imperiului (61-63). Este apoi amintit alături de apostol în fruntea Epistolelor către Filimon, Coloseni şi Filipeni, care au fost scrise de la Roma, în timpul

primei captivităţi a lui Pavel. Din Epistola către Evrei reiese clar că Timotei a fost închis la Roma, alături de Pavel, iar apoi eliberat (Evrei 13, 23).

Odată cu trecerea anilor, preţuirea apostolului faţă de ucenicul său din Listra creştea neîncetat. În Epistola către Filipeni, Pavel îi aduce un elogiu pe care nu-l mai întâlnim nicăieri în epistolele sale: Căci nu am pe nimeni altul, la un gând cu mine şi care să vă poarte grija cu adevărat, fiindcă toţi caută ale lor, nu ale lui Iisus Hristos. Dar încercarea lui o cunoaşteţi, căci împreună cu mine a slujit Evanghelia, întocmai ca un copil lângă tatăl său (Filipeni 2, 20-22).

După eliberarea Sfântului Pavel din prima captivitate romană, ştirile despre Timotei ne sunt oferite din epistolele adresate acestuia, I şi II Timotei. Ţinând seama de numeroasele misiuni primite din partea Apostolului, de caracterul vital al acestora, putem să spunem, fără a greşi, că Timotei primise de timpuriu harul diaconiei şi al preoţiei.

Timotei, în virtutea consacrării în cele două trepte ale ierarhiei bisericeşti, putea să participe, chiar şi singur, la viaţa comunităţilor bisericeşti. În unele epistole, el apare învestit cu această putere (I Tesaloniceni 3, 2).

Misiunile pe care Timotei le avea de îndeplinit la Tesalonic, unde trebuia să-i îndemne şi să-i întărească pe fraţi în credinţa lor, ca nimeni să nu se clatine în faţa necazurilor (I Tesaloniceni 3, 2-3), la Corint, unde era necesar să le amintească căile Apostolului, puteau să fie încredinţate doar unui slujitor bisericesc care primise harul preoţiei sau cel puţin al diaconiei. Hirotonia lui Timotei în diacon a putut avea loc îndată după alegerea lui în grupul ucenicilor şi al colaboratorilor Sfântului Pavel.

Nu se cunoaşte momentul hirotoniei lui Timotei ca preot. Am putea deduce că tot apostolul neamurilor este cel care şi-a pus mâinile peste el pentru a-i împărtăşi harul preoţiei. Există puternice îndreptăţiri să se considere că Timotei ar fi putut fi hirotonit în treapta preoţiei în momentul în care el a fost trimis în misiune la Tesalonic (I Tesaloniceni 3, 2). Numai având acest har, el putea să predice în Biserica din Tesalonic şi să-i întărească pe credincioşi în credinţă. Hirotonia lui Timotei ca episcop al Efesului a avut loc după anul 63, când apostolul Pavel a fost eliberat din prima captivitate romană. Cu ocazia vizitei în Efes, l-a numit aici ca episcop pe ucenicul său iubit, Timotei. Nu este exclus ca cei care erau socotiţi a fi stâlpi (Galateni 2, 9) ai Bisericii, Iacov, episcopul Ierusalimului, Petru şi Ioan, apostolii Mântuitorului, să fi făcut parte şi să fi condus soborul care l-a hirotonit pe Timotei ca episcop.

Episcopul Timotei va rămâne de acum aici în Efes. El avea îndatorirea de a avea grijă nu numai de Biserica din Efes, dar şi de cele din împrejurimi.

Întreaga tradiţie bisericească afirmă că Timotei a fost cel dintâi episcop al Efesului. Eusebiu de Cezareea spune că Timotei a fost primul episcop al Efesului, aşa cum Tit a fost primul episcop al Cretei.

Sfântul Ioan Gură de Aur precizează categoric că Timotei a fost hirotonit episcop. De asemenea, Teodoret al Cirului şi Teofilact al Bulgariei menţionează acelaşi lucru. El, episcopul Timotei, nu a fost în nici un caz vreun delegat temporar sau un simplu locţiitor apostolic, cum consideră greşit unii teologi protestanţi.

Expresia comoara cea bună ce ţi s-a încredinţat, păzeşte-o cu ajutorul Sfântului Duh, care sălăşluieşte întru noi ne vorbeşte tocmai de treapta episcopatului, de plinătatea harului sălăşluit în persoana lui Timotei.

În virtutea misiunii înalte a lui Timotei, de a păstori Biserica din Efes, Sfântul apostol Pavel îi va trimite două epistole prin care îl sfătuieşte, îl îndeamnă de a avea neîncetat grijă de Trupul lui Hristos şi de mădularele vii ale acestuia. Apostolul Pavel îl cunoştea pe Timotei. Era tânăr, timid şi reţinut, cu o sănătate fragilă. Misiunea covârşitoare la care fusese chemat trebuia să o îndeplinească într-un mod exemplar, după cum reuşise şi în celelalte misiuni. Colaborarea, legătura strânsă, aproape indestructibilă dintre cei doi, prietenia model, dragostea şi apropierea între ei transpar din cele două epistole pastorale. Numai din acestea reies, în chip edificator, raporturile dintre cei doi, relaţiile de adâncă colaborare şi preţuire.

Sfântul apostol Pavel, deşi departe cu trupul, dovedeşte în continuare o grijă paternă faţă de Timotei. Epistolele adresate constituie o dovadă a dragostei nemărginite pe care Sfântul apostol Pavel o purta faţă de ucenicul iubit. Cei aproape 20 de ani de activitate misionară neîntreruptă, în care, cu unele intermitenţe şi excepţii, s-au aflat unul lângă celălalt, i-au legat mult sufleteşte. În acest răstimp s-au afirmat idealuri, s-au consumat suferinţe, lupte şi zbuciumuri interioare. Au avut parte de necazuri, de bătăi, de lanţuri, de prigoniri, dar toate acestea le-au suportat cu credinţă, nădejde şi dragoste, întrucât Hristos lucra împreună cu ei. Tuturor toate s-au făcut ca pe Hristos să-L dobândească. S-au întrecut parcă unul pe altul în vestirea şi împlinirea Evangheliei Domnului. Nici unul nu s-a lăsat mai prejos. Lupta cea bună s-au luptat.

Sfântul apostol Pavel, simţindu-şi sfârşitul aproape, văzându-se închis şi părăsit de unii dintre ucenici, a dorit să-l cheme la sine pe Timotei pentru a-i împărtăşi ultimele sfaturi, porunci şi îndemnuri. Spera să-l mai vadă o dată, faţă către faţă, pentru a-şi stinge dorul şi să meargă la Domnul împăcat. Pavel caută să aprindă râvna în discipolul său apropiat spre a îndeplini cu zel misiunea ce i-a fost încredinţată, să-i arate mijlocul sigur prin care poate răspândi credinţa, suferind

cu curaj toate prigonirile pentru Iisus Hristos şi Biserica Sa, oferindu-se pe sine ca exemplu şi asigurând pe Timotei că luptând lupta cea bună, va lua cununa măririi.

Timotei va rămâne episcop în Efes şi va păstori Biserica de aici până la sfârşitul vieţii. După o veche tradiţie consemnată de patriarhul Fotie al Constantinopolului, apostolul Timotei ar fi suferit moarte de martir ca episcop al Efesului în timpul lui Domiţian (81-96) sau Nerva (96-98).

Istorisiri la două mii de ani de la nașterea Sfântului apostol Timotei

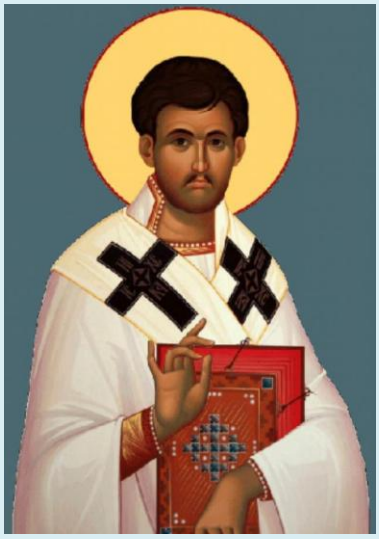

Timotei Prahoveanul, episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Bucureştilor,
13 iulie 2017

Conform unor studii ale unor istorici teologi, apostolul Timotei s-a născut fie în anul 17 d. Hr., fie în anii următori, până în anul 20 d. Hr. De aceea, Episcopia Ortodoxă Română a Italiei a organizat la 11 mai 2017 un moment special de cinstire a Sfântului ucenic al apostolului neamurilor, iar noi consemnăm în cele ce urmează file din viața și misiunea sa, precum și din istoria recentă a cetății din Termoli.

Sfântul apostolul Pavel a întâlnit în călătoriile sale misionare mulți oameni pe care i-a făcut părtași vieții în Hristos, vorbindu-le despre Împărăția pregătită celor care-L iubesc pe Domnul Slavei, botezându-i, iar pe unii hirotonindu-i diaconi, preoți și episcopi. Între aceștia s-a numărat și ucenicul cel iubit, așa cum îl numea el, Timotei, fiu adevărat în credință, pe care l-a întâlnit în prima călătorie misionară, dar care nu l-a părăsit până în ultimele zile ale vieții lui.

În cartea Fapte, capitolul 16 ne spune că Timotei s-a născut la Listra, o localitate din ținutul Licaoniei, în Asia Mică (Fapte 16, 1: „Și a sosit la Derbe și la Listra. Și iată era acolo un ucenic cu numele Timotei, fiul unei femei iudee credincioasă și al unui tată elin”).

Mama era evreică și se numea Eunichi, după cum aflăm din Epistola a doua către Timotei 1, 5 („Îmi aduc iarăși aminte de credința ta neprefăcută, care, precum s-a sălășluit întâi în bunica ta, Loida, și în mama ta, Eunichi, tot așa sunt încredințat că și întru tine”), iar tatăl elin era păgân; nu primise încă botezul. Bunica dinspre mamă, Loida, avea o credință neprefăcută, credință pe care atât

ea, cât şi fiica ei i-au oferit-o ca dar nepreţios fiului Timotei, cel care era cinstitor de Dumnezeu, după traducerea numelui.

Primise mai întâi învăţătura despre tainele credinţei în familia sa şi apoi prin predica directă a Sfântului apostol Pavel, care îl va îndemna să sporească în această trăire, conform Epistolei a doua către Timotei 3, 14-15: „Tu însă rămâi în cele ce ai învăţat şi de care eşti încredinţat, deoarece ştii de la cine le-ai învăţat şi fiindcă de mic copil cunoşti Sfintele Scripturi, care pot să te înţelepţească spre mântuire, prin credinţa cea întru Hristos Iisus”.

În prima sa călătorie misionară, apostolul neamurilor a predicat şi în Listra, conform Fapte 14, 6-21: „Înţelegând, au fugit în cetăţile Licaoniei: la Listra şi Derbe şi în ţinutul dimprejur. Şi acolo propovăduiau Evanghelia. Şi şedea jos în Listra un om neputincios de picioare, fiind olog din pântecele maicii sale, şi care nu umblase niciodată. Acesta asculta pe Pavel când vorbea. Iar Pavel, căutând spre el şi văzând că are credinţă ca să se mântuiască, a zis cu glas puternic: Scoală-te drept pe picioarele tale. Şi el a sărit şi umbla. Iar mulţimile, văzând ceea ce făcuse Pavel, au ridicat glasul lor în limba licaonă, zicând: Zeii, asemănându-se oamenilor, s-au coborât la noi. Şi numeau pe Barnaba Zeus, iar pe Pavel, Hermes, fiindcă el era purtătorul cuvântului. Iar preotul lui Zeus, care era înaintea cetăţii, aducând la porţi tauri şi cununi, voia să le aducă jertfă împreună cu mulţimile. Şi auzind apostolii Pavel şi Barnaba, şi-au rupt veşmintele, au sărit în mulţime strigând şi zicând: Bărbaţilor, de ce faceţi acestea? Doar şi noi suntem oameni, asemenea pătimitori ca voi, binevestind să vă întoarceţi de la aceste deşertăciuni către Dumnezeul Cel viu, care a făcut cerul şi pământul, marea şi toate cele ce sunt în ele şi care, în veacurile trecute, a lăsat ca toate neamurile să meargă în căile lor, deşi El nu S-a lăsat pe Sine nemărturisit, făcându-vă bine, dându-vă din cer ploi şi timpuri roditoare, umplând de hrană şi de bucurie inimile voastre. Şi acestea zicând, abia au potolit mulţimile ca să nu le aducă jertfă. Iar de la Antiohia şi de la Iconiu au venit iudei care au atras mulţimile de partea lor şi, bătând pe Pavel cu pietre, l-au târât afară din cetate, gândind că a murit. Dar înconjurându-l ucenicii, el s-a sculat şi a intrat în cetate. Şi a doua zi a ieşit cu Barnaba către Derbe. Şi binevestind cetăţii aceleia şi făcând ucenici mulţi, s-au înapoiat la Listra, la Iconiu şi la Antiohia”.

Atunci, Eunichi - mama sfântului, şi Loida au devenit creştine şi împreună cu ele a primit Taina Botezului şi Timotei. Am putea spune că însuşi apostolul Pavel l-a botezat, întrucât îl numeşte iubit fiu întru credinţă, conform:
1 Timotei 1, 2: „Lui Timotei, adevărat fiu în credinţă: Har, milă, pace de la Dumnezeu-Tatăl şi de la Hristos Iisus, Domnul Nostru”.
2 Timotei 1, 2: „Lui Timotei, iubitului fiu: Har, milă, pace de la Dumnezeu-Tatăl şi de la Hristos Iisus, Domnul nostru”.

1 Corinteni 4, 17: „Pentru aceasta am trimis la voi pe Timotei, care este fiul meu iubit și credincios în Domnul. El vă va aduce aminte căile mele cele în Hristos Iisus, cum învăț eu pretutindeni în toată Biserica”.
1 Timotei 1, 18: „Această poruncă îți încredințez, fiule Timotei, ca, potrivit proorociilor făcute mai înainte asupra ta, să te lupți lupta cea bună, după cuvântul lor”.
1 Timotei 6, 20: „O, Timotei, păzește comoara ce ți s-a încredințat, depărtându-te de vorbirile deșarte și lumești și de împotrivirile științei mincinoase”.

Tânărul învățăcel al marelui Pavel s-a arătat de timpuriu iubitor al lucrurilor tainice și următor fidel al marelui apostol, așa încât comunitățile de la Listra și Iconiu dădeau bune mărturii despre el. (Fapte 16, 2: „Care avea bune mărturii de la frații din Listra și din Iconiu”.)
Credința neprefăcută pe care marele apostol al neamurilor a observat-o în persoana ucenicului său iubit îl face să-l ia cu sine, alături de Sila, în a doua călătorie misionară. În timpul acestei călătorii, ucenicul Timotei a învățat din credința, răbdarea, iubirea, stăruința, dar și prigonirile, suferințele și chiar vremea grea a prizonieratului marelui apostol.

Cu toate acestea, Sfântul Timotei nu l-a părăsit niciodată. L-a ajutat în propovăduirea cuvintelor Evangheliei, fiind cu adevărat un apostol a cărui tinerețe Pavel îi dorea să nu o disprețuiască nimeni.

Imn Sfântului Timotei

Să cântăm un imn
episcopului prea slăvit,
Darul lui Dumnezeu
pentru Sfânta Biserică, acesta lui Hristos
I-a fost adevărat martor, credincios Evangheliei Sale.

Păstor și îndrumător, maestru al credinței,
Om al lui Dumnezeu, model de nădejde, dăruindu-și viața
Pentru Hristos Domnul, stăpânește cu El în ceruri.

Sfânt al lui Dumnezeu, mijlocitorul nostru,
Cere pentru noi darul credinței, privim spre tine
Cu umilință și încredere: îndrumă-ne în viață!

Fie binecuvântat totdeauna cine a purtat
Din Orient această sfântă promisiune:
Prețios dar al eroului cruciat,
O atât de vrednică comoară!

Părinții noștri au cinstit aceste oseminte (moaște)
Fremătând încă de dragostea pentru Hristos,
Care prin Evanghelie la mântuire
A chemat toți oamenii.

Iar tu, pentru sângele Dumnezeiescului Miel
Pentru acest sânge care mântuiește și care ne arată
În fiecare om un semen, un frate,
O aceeași viață.

O, mărite Sfinte, ascultă-ți credincioșii
Care te cheamă mare ocrotitor:
Poartă în cer rugămințile enoriașilor (credincioșilor),
Către dumnezeiescul
Răscumpărător.

Vezi lacrimile noastre și roagă-te pentru noi
Lui Dumnezeu
Atotputernicul, a Căruia este slava și cinstea,
Veșnicul Dumnezeu, care prin voia Sa îndoaie (frânge)
Universul și istoria.
De-am fi noi drepţi!

Tu ne îngădui
Pe acest pământ, și Celui Întreit Sfânt
Vom putea într-o zi, în veșnicele locașuri
Cu tine să mărturisim cântarea. Amin.

Gratian Moldovan - Procesiune pe străzile oraşului Termoli, Italia (11 mai)

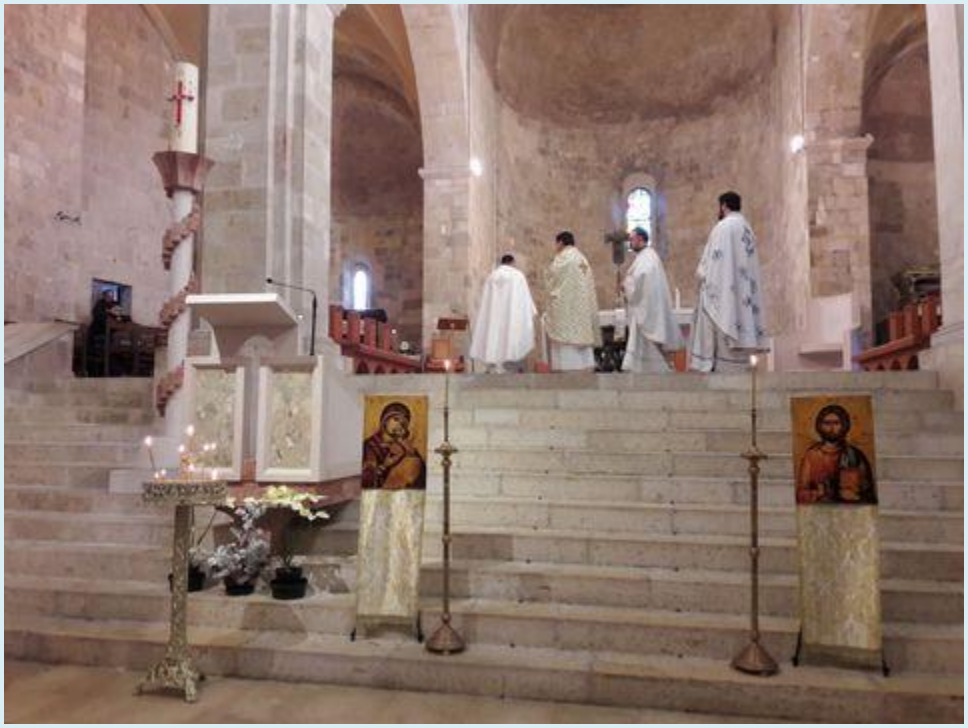

Miercuri, 11 mai 2016 credincioşii parohiei din Termoli au participat în număr mare la o procesiune pe străzile oraşului cu Sfintele moaşte ale Sfântului apostol Timotei, împlinindu-se 71 de ani de la descoperirea lor.

„După puțin timp de la trecerea la Domnul în anul 97 moaștele Sfântului apostol Timotei au fost duse de la Efes la Constantinopol, pentru ca în anul 1239 să fie mutate la Termoli, în Italia.

În anul 1945 în aceasta zi de 11 mai, după 706 ani, în timpul unor lucrări de restaurare a Catedralei din Termoli, moaștele sfântului au fost redescoperite într-un mormânt acoperit cu o placă de marmură scrisă în limba latină - În numele lui Iisus Hristos, Anul Domnului 1239. Aici se odihnește trupul fericitului Timotei, ucenic al apostolului Pavel, ascuns de venerabilul Ștefan episcop de Termoli împreună cu soborul preoților", subliniază pr Petru Bogdan Voicu – parohia din Termoli.

***

În apropierea oraşului italian Termoli a fost inaugurat sâmbătă, 19 septembrie 2015, un centru pastoral catehetic care a deservit şi ca sediu administrativ al viitoarei parohii pentru creştinii ortodocşi românii, după cum informează site-ul oficial al Episcopiei Italiei. Responsabil cu organizarea Centrului Pastoral Catehetic și a comunității parohiale din Termoli și împrejurimi a fost numit Pr . Pentru Voicu. Centrul este ocrotit de Sfântul apostol Timotei.

La inaugurarea Centrului Pastoral Catehetic Sfântul apostol Timotei din localitatea San Martino in Pensilis (Via Pendio n. 9 – la 7 km de Termoli) a participat Preasfinţitul Părinte Siluan, episcopul Ortodox Român al Italiei.

Ioan-Lucian Radu - Sfântul Timotei şi consumul de alcool

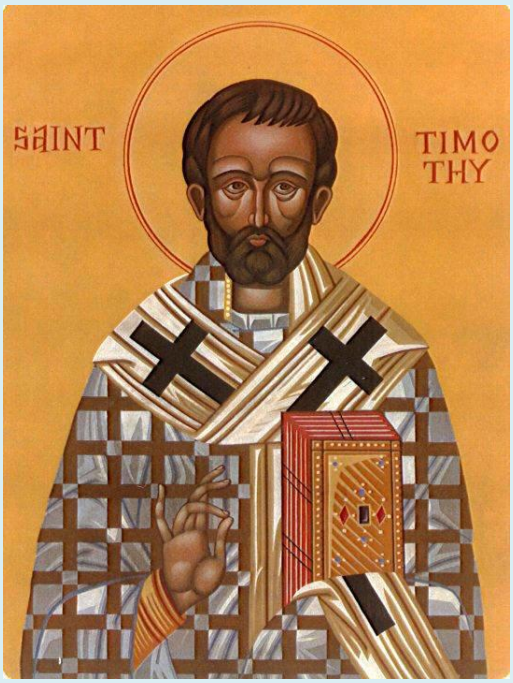

În prima epistolă a Sfântului Pavel, către ucenicul său, Timotei, pe care îl prăznuim pe 22 ianuarie, întâlnim un sfat legat de consumul de vin, care a fost interpretat de către mulţi în mod eronat: De acum nu bea numai apă, ci foloseşte puţin vin, pentru stomacul tău şi pentru desele tale slăbiciuni (1 Timotei 5, 23).

În contextul unei societăţi în care abuzul de alcool este o problemă serioasă, acest sfat cu caracter personal, pe care Sfântul Pavel i-l dă ucenicului său, ridică pentru mulţi problema legitimităţii consumului de alcool. Deoarece se abuzează foarte uşor de alcool, abuzul ducând la dependenţă, se pune problema dacă creştinii nu ar trebui să fie încurajaţi să se abţină de la orice consum al acestuia. Când principiul de bază este convingerea că orice consum de alcool este interzis, atunci sfatul Sfântului Pavel ar putea ridica probleme.

Sfântul Pavel condamnă abuzul

Dar cuvântul Sfântului Pavel trebuie să fie înţeles în contextul altor sfaturi, din corespondenţa sa cu Timotei şi Tit. De asemenea, trebuie să fie privit în contextul cultural şi ca o expresie a unui principiu biblic central pentru trăirea creştină. Mai devreme, în epistola către Timotei, Pavel a enumerat, printre caracteristicile celor care vor fi conducătorii Bisericii, ca aceştia să nu fie beţivi (1 Timotei 3, 3) sau „nu dedaţi la vin mult” (1 Timotei 3, 8).

În sfaturile date lui Tit, preoţii trebuie să fie exemple, neobişnuiţi să bea (Tit 1, 7), şi acelaşi exemplu trebuie să-l ofere şi femeile în vârstă din Biserică fiind

„nerobite de vin mult”(Tit 2, 3). În toate aceste porunci, accentul cade, în mod clar, pe moderaţie, pe consumul responsabil de alcool. Acest lucru este în conformitate cu un principiu central al vieţii creştine, declarat de către Pavel în Efeseni 5, 18: Şi nu vă îmbătaţi de vin, în care este pierzare, ci vă umpleţi de Duhul. În acelaşi sens, Sfântul Ioan Gură de Aur spune că nu băutura este rea, ci beţia.

Alcoolul-interzis tinerilor greci şi romani

Pentru a putea înţelege sfatul Sfântului Pavel, este nevoie să analizăm motivele şi contextul emiterii lui. În rândul romanilor şi grecilor, consumul de alcool era interzis pentru femei şi tineri. Astfel spune Platon: „Nu ar trebui să poruncim, prin lege, ca, în primul rând, băieţii să nu guste vin până la optsprezece ani? Apoi, trebuie să-i informăm că vinul va fi consumat cu moderaţie până la treizeci de ani”. Şi printre romani, nici un rob, şi nici o femeie liberă, nici vreun tânăr de calitate, nu consuma vin până la treizeci de ani.

Vinul-purificator al apei

În antichitate, apă bună de băut era greu de găsit. Apa era, de multe ori, contaminată cu agenţi patogeni care îmbolnăveau oamenii şi uneori ducea la deces. Atunci, unul din cele mai simple şi mai eficiente moduri de a face apă potabilă, era acela de a se amesteca cu vin. Alcoolul din vin omoară bacteriile dăunătoare, făcând apă bună de băut. De la retorul grec Athenaeus, aflăm că grecii obişnuiau să amestece vinul cu apă: uneori o parte vin şi două de apă, alteori trei părţi de apă, pentru una de vin. Mai mult, locrienii (trib care locuia în centrul Greciei) pedepseau cu moartea pe oricine consuma vin neamestecat cu apă, în afara situaţiei în care consumul în stare naturală era prescris de un medic. Şi printre evrei, acest obicei era larg răspândit, amestecând trei părţi de apă cu una de vin. Potrivit criticilor, din cauza acestui obicei, atunci când citim cuvântul „vin” în Biblie că ar trebui să-l înţelegem cu sensul de „apă purificată”.

De ce nu consuma Timotei alcool?

Din sfatul Sfântului Pavel, „nu bea numai apă, ci foloseşte puţin vin”, se deduce faptul că Timotei, în ciuda problemelor sale cu stomacul, nu consuma deloc vin, care i-ar fi ameliorat suferinţa. Discutând despre contextul în care a trăit Timotei, se pune întrebarea dacă acesta era prea tânăr pentru a consuma alcool. Din contextul primei epistolei adresate lui, aflăm că era tânăr (1 Timotei 4, 12). Dar, presupunând faptul că avea cel puţin optsprezece ani atunci când a devenit colaboratorul Sfântului Pavel, în jurul anului 51, atunci, în anul 65, când Sfântul Pavel îi scrie epistola, avea cel puţin 32 de ani. Deci, trecuse de limita de 30. Atunci, alta era cauza pentru care Timotei nu consuma alcool.

În lumina interdicţiilor împotriva consumului excesiv de alcool, sfatul lui Pavel către Timotei, „nu bea numai apă, ci foloseşte puţin vin”, implică faptul că Timotei era un postitor desăvârşit, nepunând băutură alcoolică în gura sa. Respingerea totală a alcoolului pare să fi avut consecinţe dăunătoare pentru sănătatea lui. Deci Pavel, păstrând avertismentele sale împotriva consumului abuziv, îl sfătuieşte să bea „puţin vin”. Prin aceasta, el reflectă pur şi simplu folosirea obişnuită a vinului în lumea antică, mai ales în scopuri medicinale şi nu îndeamnă la consum de alcool, aşa cum unii au înţeles. Efectele sale benefice ale vinului împotriva afecţiunilor stomacale, ca tonic şi ca anihilator al efectelor apei impure, erau recunoscute pe scară largă în Antichitate şi sunt confirmate de medicina modernă. E posibil ca opinia lui Pavel cu privire la această chestiune să fi fost susţinută de sfatul colaboratorului său Luca, doctorul cel iubit (Coloseni 4, 14).

Sfântul apostol Timotei - Ortona, Italia

Sfântul apostol Timotei - a cărui nume înseamnă “slăvind pe Dumnezeu” - a fost ucenicul şi fiul duhovnicesc iubit al Sfântului apostol Pavel, care i-a dedicat doua epistole (Epistola întâi şi Epistolă a doua către Timotei) şi care îl pomeneşte încă de 18 ori în celelalte scrieri ale sale.

Sfântul apostol Timotei era din cetatea Listra. Tatăl său a fost elin şi maica sa evreică, numită Eunice. Timotei s-a făcut ucenic al apostolului Pavel şi scriitor şi propovăduitor al dumnezeieştii Evanghelii. Mai în urmă, apostolul Pavel l-a pus episcop în Efes, după ce Sfântul Ioan evanghelistul, episcopul cel dintâi al Efesului, fusese izgonit de împăratul Domiţian în insula Patmos. Timotei a avut dascăl nu numai pe Pavel ci şi pe evanghelistul Ioan de care se alipise. Ca prim episcop al Efesului, a fost omorât cu pietre de către păgâni, în anul 80, pentru că a condamnat public cultul zeului păgân Dionysos.

Moaştele Sfântului apostol Timotei au fost duse la Constantinopol, pentru că în anul 1239 să fie mutate la Termoli, în Italia. În anul 1945, în timpul unor lucrări de restaurare, moaştele sfântului au fost redescoperite într-un mormânt acoperit cu o placă de marmură, cu inscripţia: “În numele Domnului Hristos, Amin. Anul

Domnului 1239. Aici se află trupul fericitului Timotei, ucenic al apostolului binecuvântat, ascuns de venerabilul episcop Ştefan… “

Ne putem aşadar închina Sfântului apostol Timotei la Termoli, în Italia (215 km nord de Bari), în Cattedrale di Santa Maria della Purificazione (sec 13), Sfântul Timotei fiind patronul oraşului Termoli, alături de Sfântul Basso.

Biserica îl numără pe Sfântul apostol Timotei ca unul dintre cei 70 de apostoli trimişi de Iisus Hristos să propovăduiască Evanghelia. Este sărbătorit de Biserica Ortodoxă la 22 ianuarie şi de Biserica Catolică la 26 ianuarie.

Condac: Pe dumnezeiescul ucenic şi împreună călător cu Pavel, pe Timotei toţi credincioşii să îl lăudăm cu cântări, împreună cu dânsul cinstind şi pe înţeleptul Anastasie, cel ce a strălucit din Persia ca o stea şi goneşte patimile noastre cele sufleteşti şi bolile trupului.

Capul Sfântului apostol Timotei a călătorit în Rusia din Italia

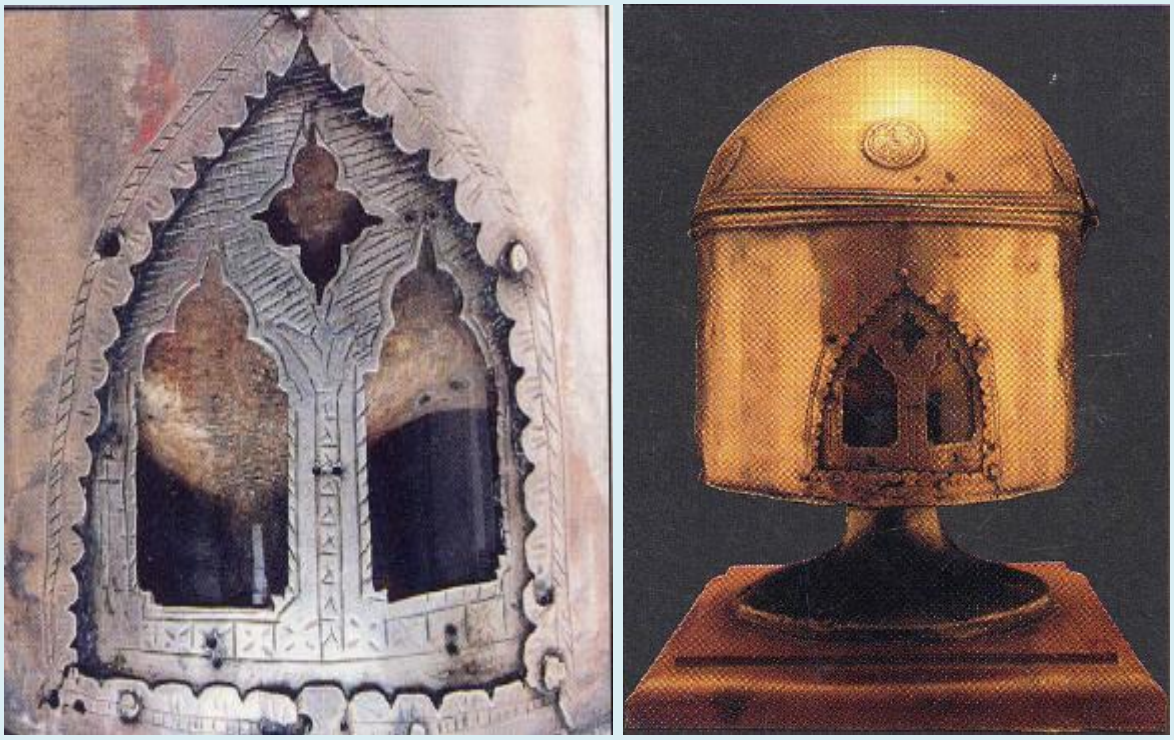

(The skull of "Timothy" is held in this metal box inside a Church in Termoli in Southern Italy)

Sfintele moaşte ale lui Sfântului Timotei au fost descoperite în 1945, în timpul restaurării la Catedrala Basilica de Termoli. Timp de mulţi ani, moaştele au fost ascunse pentru a le menţine în condiţii de siguranţă, atât de mult încât gradul de conştientizare a locului de odihnă a sfântului a fost uitat, chiar de către localnici.

Mica nişă a fost descoperită cu o ţiglă de marmură, citind "Aici se odihneşte binecuvântatul Timothy ucenic al Sfântului apostol Pavel." Craniul lui a fost întotdeauna ţinut într-o capelă privată în afară. O carte din 1977 a Diecezei de Termoli se referă că moaştele lui Timotei au fost luate în oraş din cauza întoarcerii dcruciadelor. Această informaţie nu este confirmată în textele istorice, dar ceea ce este cunoscut este faptul că moaştele au fost ascunse în 1239 la aproximativ trei metri sub podeaua catedralei. Nu există documente care atestă în mod explicit transferarea relicvelor din est în oraşul Adriatica, dar acesta nu a fost contestat. În 1947, acest cont a fost confirmat de către Comisia istorică Sfânta Congregaţie a Riturilor.

COLECȚIA ACATISTE ȘI VIEȚI DE SFINȚI

159

Viața și Acatistul Sfântului Apostol TIMOTEI

Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă

„Bunătatea învățându-te și întru toate cumpătat fiind, îmbrăcându-te cu buna conștiință, precum i se cuvine unui Sfânt, ai scos din vasul alegerii lucrurile tainice; și credința păzind, aceeași cale ai săvârșit, apostole Timotei, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.”

Troparul Sfântului Apostol Timotei

www.editurapatriarhiei.ro
ISBN 978-973-616-500-9

Icoane

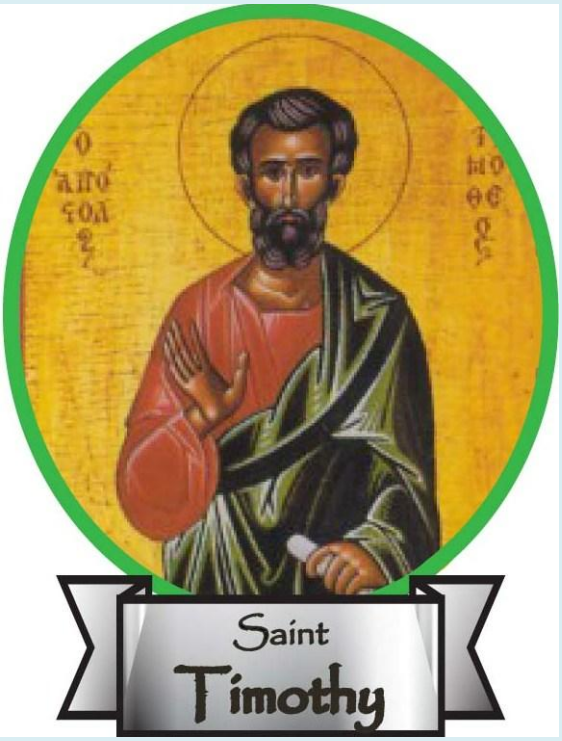

Dionisie din Furna, în Erminia sa (ed. Sophia, Bucureşti, 2000, p. 149), arată că Sfântul apostol Timotei trebuie zugrăvit în chipul unui bătrân cu barba creaţă, ţinând în mână un sul înfăşurat, însemnul propovăduirii sale apostolice.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
ΤΙΜΟΘΕΟΣ

Ὁ ἀπόστολος
Τιμόθεος

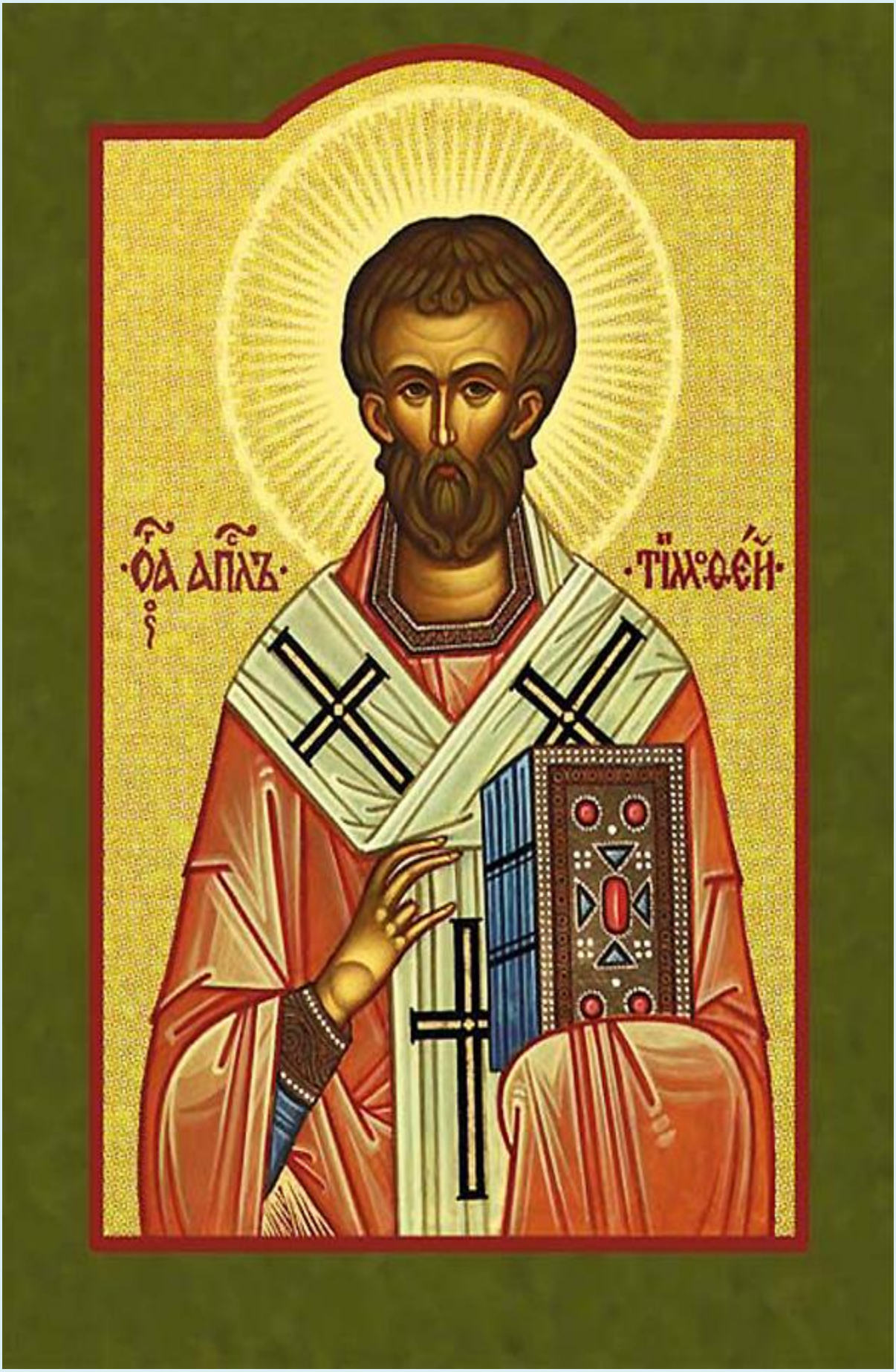
·ОⲀ ⲀⲠⲖⲞ·
·ⲦⲒⲘⲞⲐⲈⲎ·

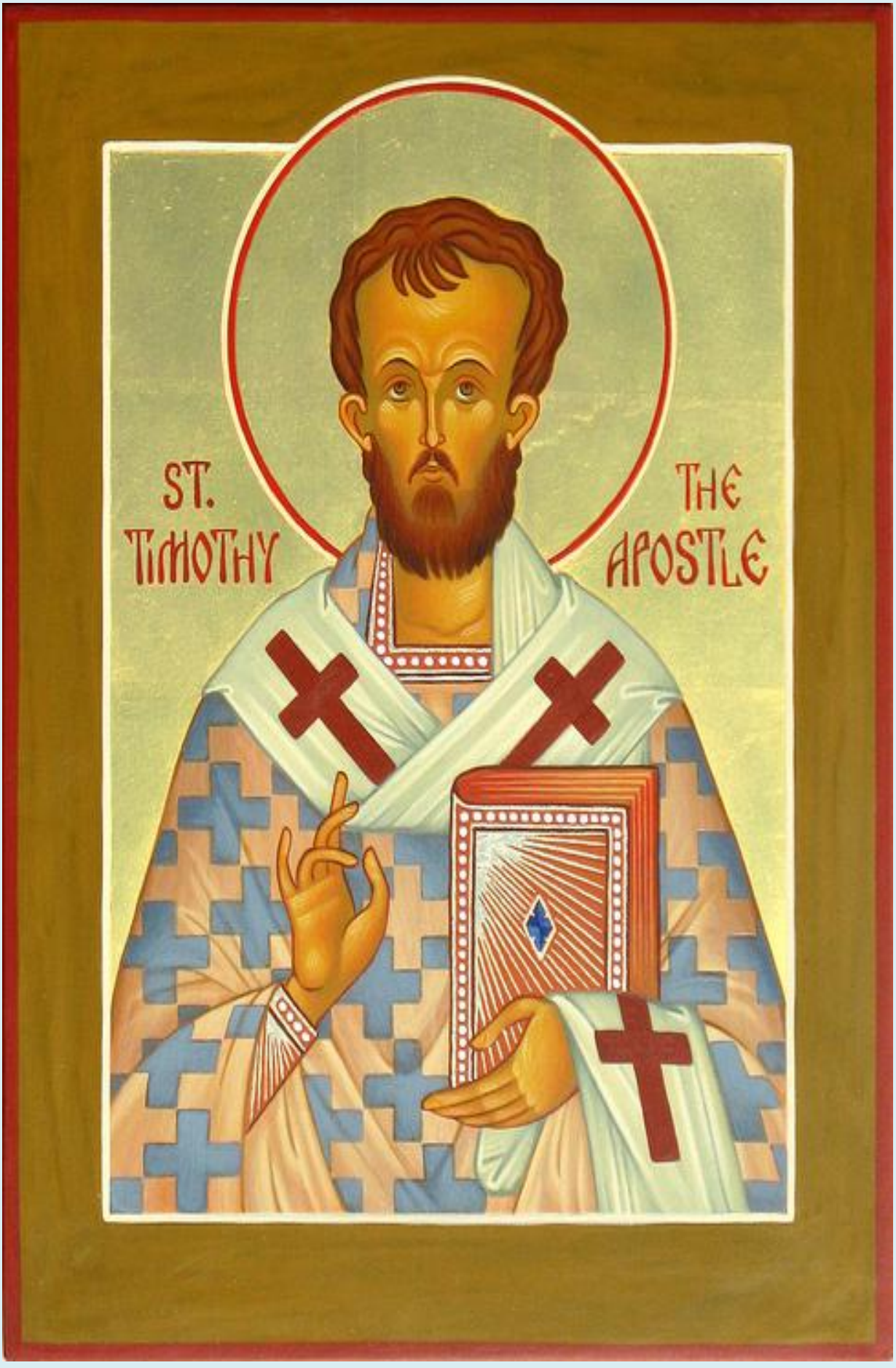
ST.
TIMOTHY
THE
APOSTLE

СВ. АПЛ
ТИМОѲЕЙ

S
ÄI
NT
7
TI
MO
THÝ

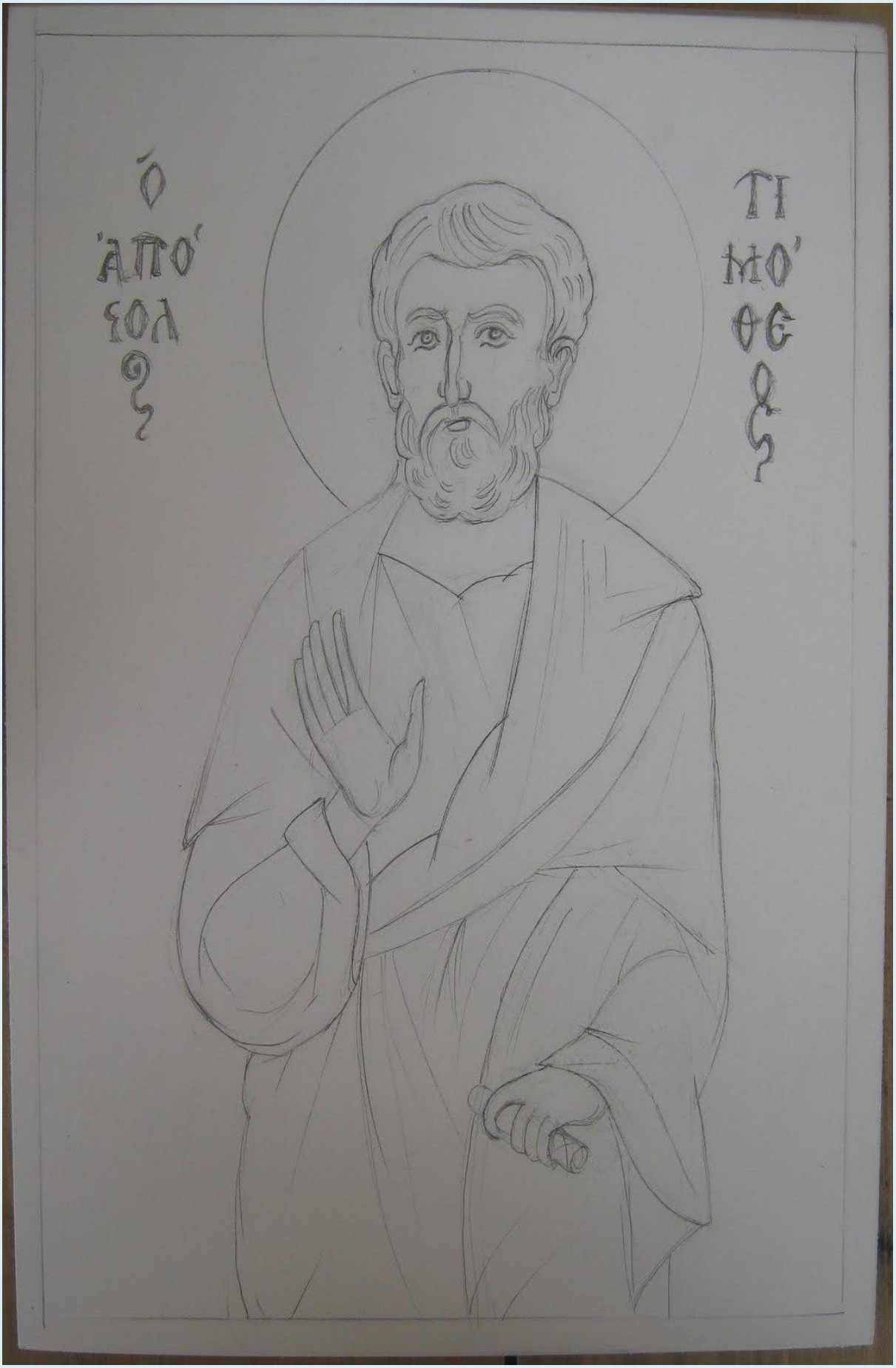
Ο ΑΠΟ ΣΤΟΛΟΣ
ΤΙ ΜΟ ΘΕ ΟΣ

SAINT
TIMOTHY
SAINT
LUKE

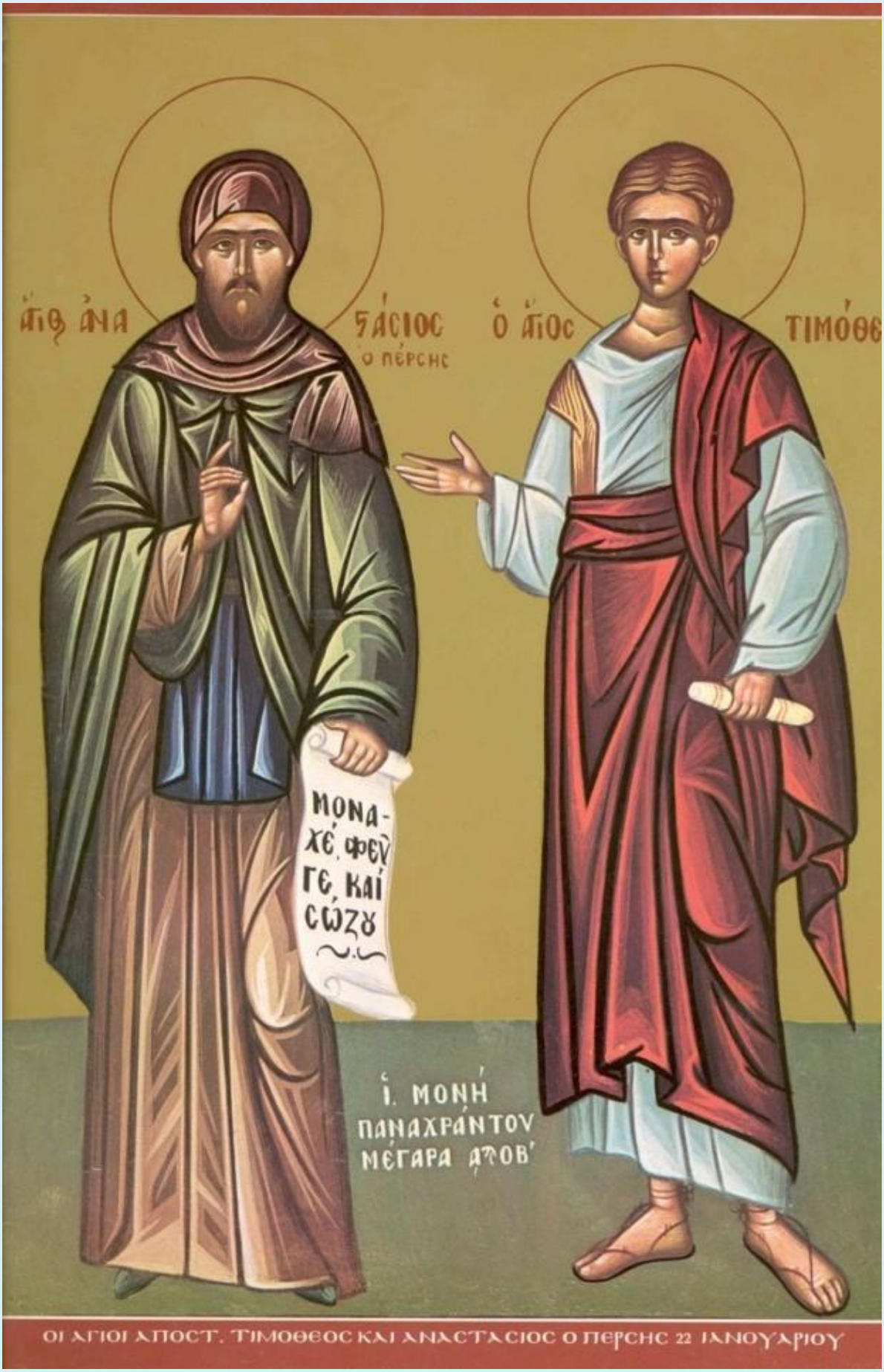
ΑΓΙΟΣ ΑΝΑ
ΣΤΑΣΙΟΣ
Ο ΠΕΡΣΗΣ
Ο ΑΓΙΟΣ
ΤΙΜΟΘΕ
ΜΟΝΑ-
ΧΕ ΦΕΥ
ΓΕ ΚΑΙ
ΣΩΖΟ
Ι. ΜΟΝΗ
ΠΑΝΑΧΡΑΝΤΟΥ
ΜΕΓΑΡΑ ΑΤΤΟΒ'
ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΠΟΣΤ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Ο ΠΕΡΣΗΣ 22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

22 ianuarie

Sf. Mc. ANASTASIE PERSUL
Sf. APOSTOL TIMOTEI
MONA-
XÉ ΦEV
ΓE KAÍ
CÓZU
22 ianuarie

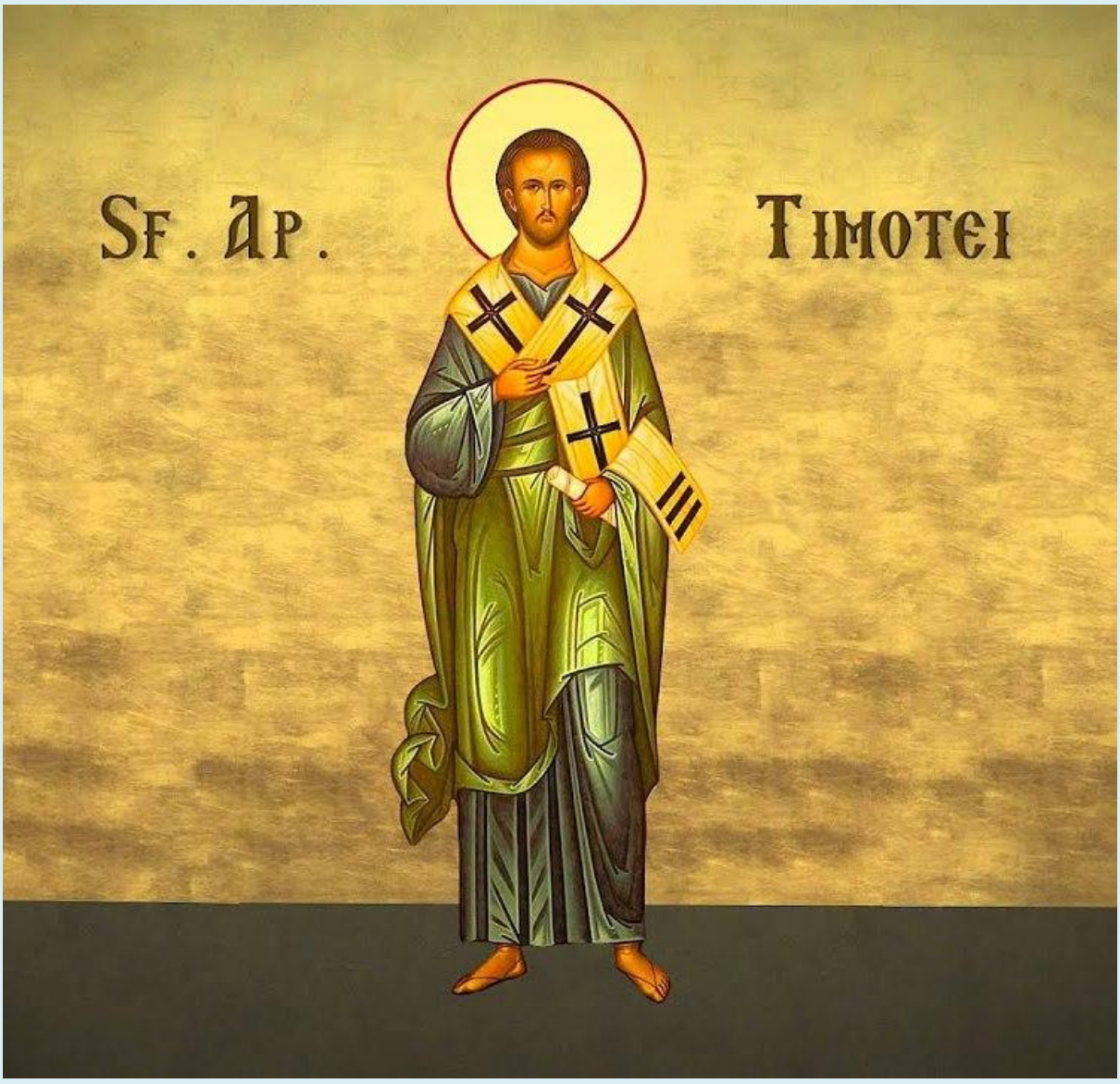
Sf. Ap. Timotei

Sf. Ap. Timotei

SF.
AP.
TIMO
TEI

СВЯТИЙ АПОСТОЛ ТИМОФЕЙ

СВ. АПЛЗ
ТИМОФЕЙ

ТИМОФЕЙ
icon-art.com.ua

СТЫ
ТИМОѲЕЕ
БЛГОДАН
МЬТЕГИ
БЕСИЛА
МЬСПО
БИВШАГО
НАСЬ:

DABIT
TIBI
DOMI
NUS IN
DMN
BUS
NTEL
ECTŪ

Γ
ΤΙΜΟ
ΘΕΟ

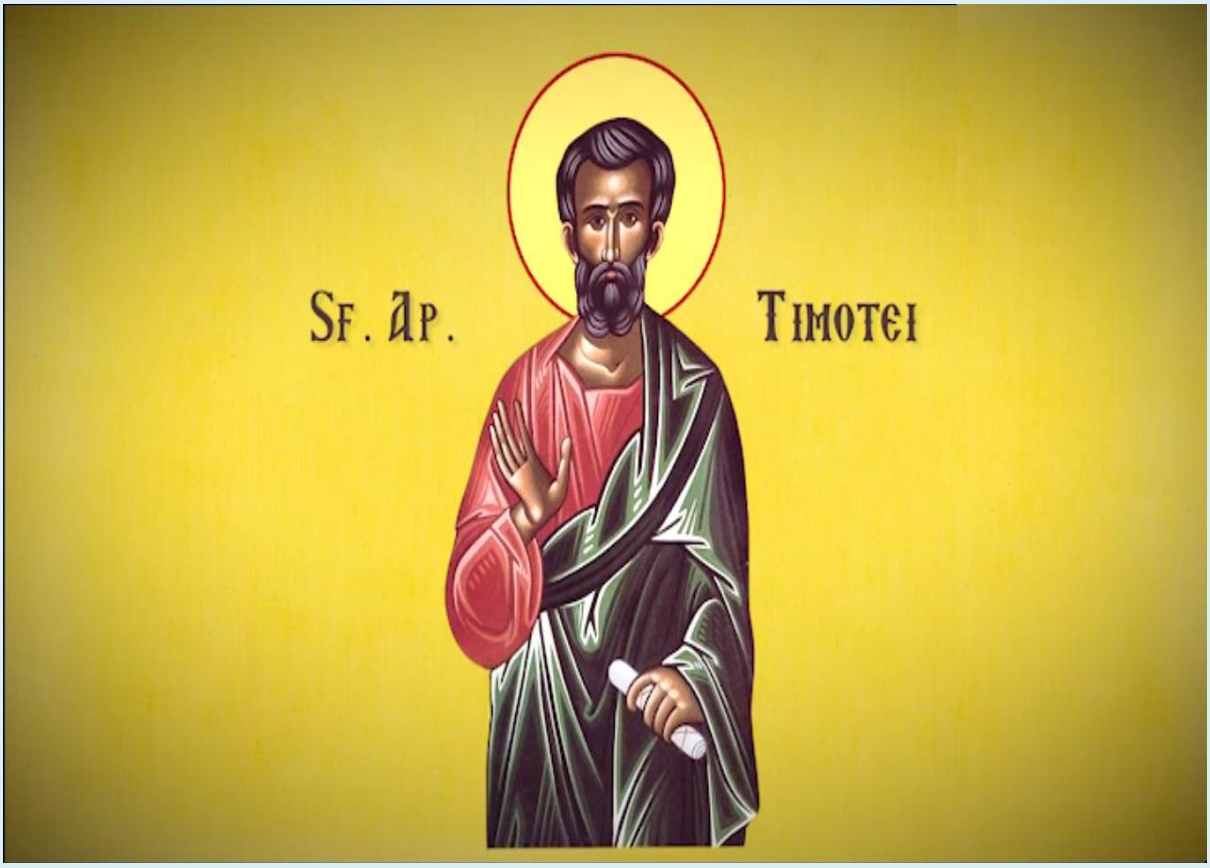
SF. AP.
TIMOTEI

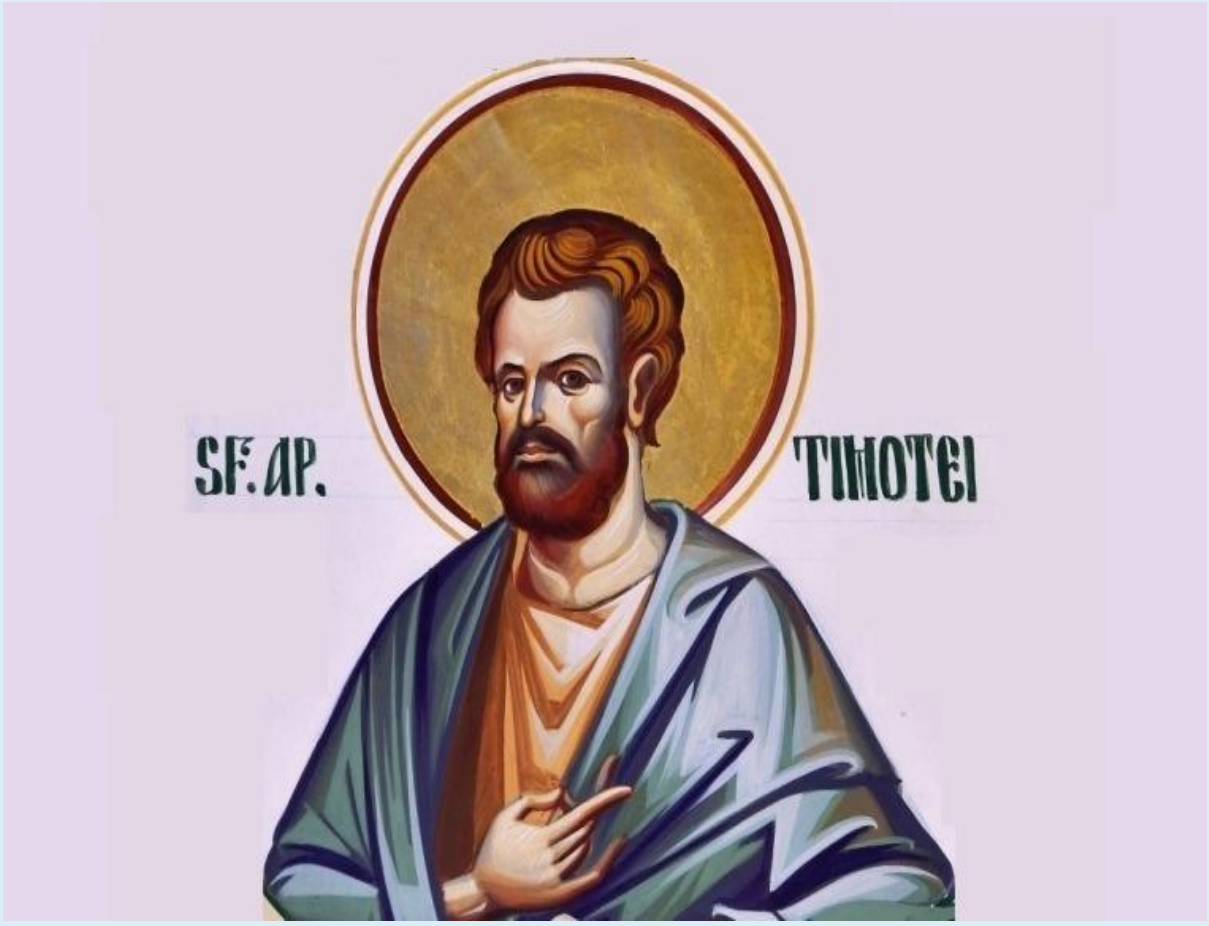
SF. AP.
TIMOTEI

SFÂNTUL
ȘI
IE
RA
RH
APOSTOL
TI
MO
TE
I

Nimeni să nu
disprețuiască tinerețile tale,
ci fă-te pildă credincioșilor
cu cuvântul, cu purtarea, cu
dragostea, cu duhul, cu
credința, cu curăția.
I Timotei 4:12
BASILICA.RO

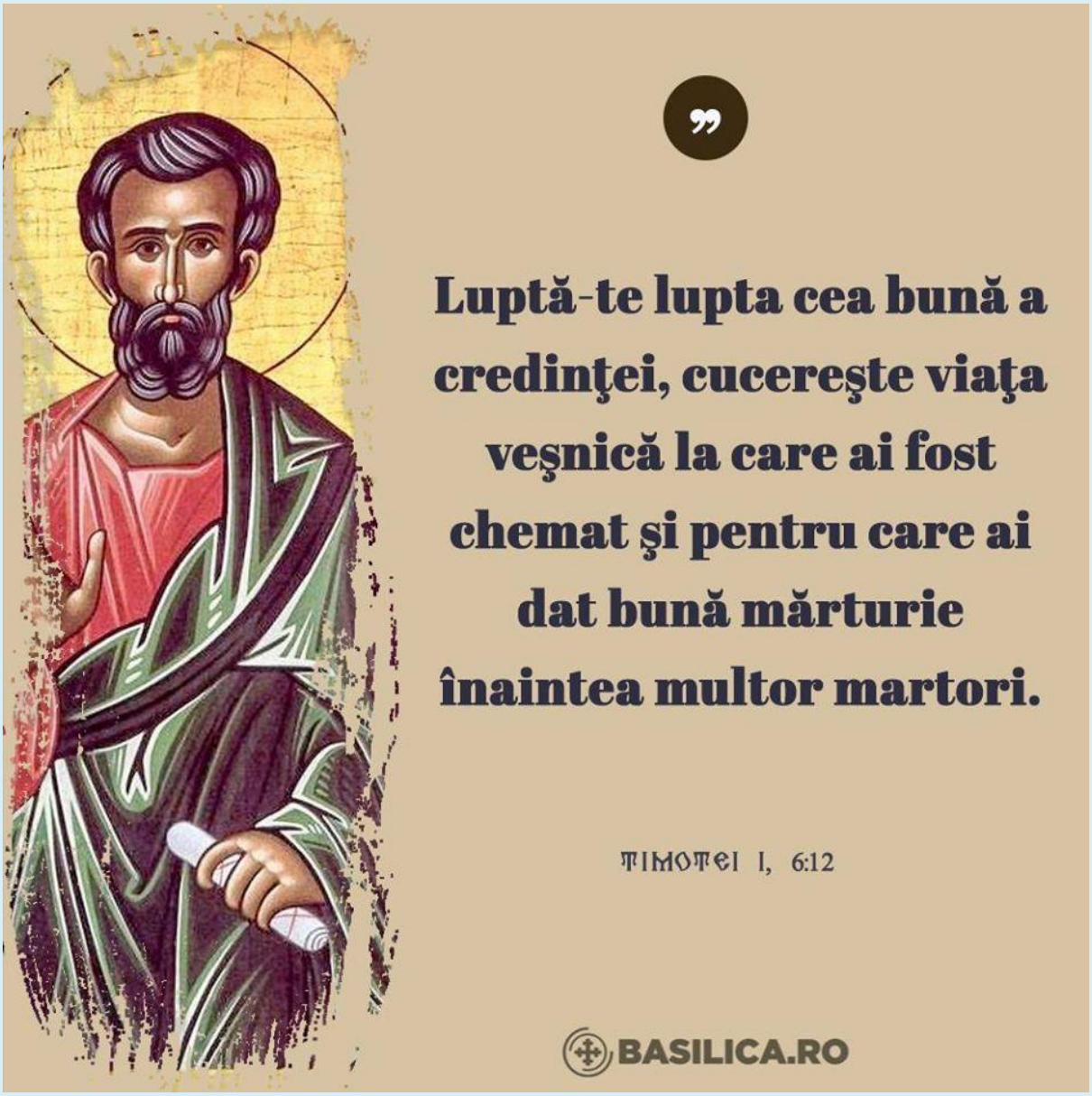
”
Luptă-te lupta cea bună a credinţei, cucereşte viaţa veşnică la care ai fost chemat şi pentru care ai dat bună mărturie înaintea multor martori.
TIMOTEI I, 6:12
BASILICA.RO

Bucură-te, Sfinte apostol Timotei!